Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

5-6

NR. 5-6 SERIE NOUĂ (206-207) • ANUL XXII • Mai-Iunie 2018

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro



Mausoleul de la Mateiaș. Basorelief realizat de sculptorul Radu Adrian

Editorial

Avangarda

Vasile GRIGORESCU

Spania este un exemplu de urmat în cazul proiectelor socio-culturale bine gândite și implementate și nu am de ce să ascund că unele idei dezvoltate de echipa noastră își au izvorul în experiența peninsularilor. Așadar, răsfoind presa iberică în căutare de asemenea inițiative, am întâlnit descrierea unui foarte interesant demers, cu o finalitate multiplă: atragerea și fidelizarea turiștilor, dezvoltarea infrastructurii, sprijinirea întreprinzătorilor locali, promovarea tradițiilor și obiceiurilor specifice. Ca o paranteză, în privința primei chestiuni, ei, acolo, parcă n-ar avea nevoie de încă și mai mulți turiști !

În câteva cuvinte, autoritățile din Malaga au inaugurat începând cu 28 mai a.c. *Traseul Gastronomic al Sardinei*, care va trece prin cele mai cunoscute „chiringuitos” ale însoritelor plaje de pe Costa del Sol, vestite în prepararea frigăruilor cu sardine proaspete, pregătite pe cărbuni din lemn de măslin, o adevarată delicatesă, savurată de cunoscători doar în lunile fără „r”. Unul dintre localurile alese pentru înalta calitate a acestor preparate specifice aparține unui „spaniol” pe nume „Nico Draguicescu”. Rezultă, din această știre, că un păstrător și promotor exemplar al tradițiilor andaluze este un român stabilit acolo de ceva vreme, care mai poate fi numit ca atare doar prin prisma locului nașterii. Altfel, necunoscându-i cetățeanului alte legături (culturale, spirituale, afective) cu țara natală, putem spune că el aparține de acum unei alte culturi, în care s-a integrat spiritual și-i promovează, iată, valorile.

Recunoaștem aici pasaje dintr-un tipar reprodus în milioane de exemplare, într-un număr aproape egal cu cel al românilor împrăștiați în toate colțurile Europei.

Revista noastră găzduiește, de ceva timp, un periplu prin avangarda interbelică, prin articole de înaltă ținută semnate de dl Florin Colonaș. Să ne amintim că acest curent a apărut pe fondul exacerbării naționalismului și a dihoniei dintre europeni și-l putem înțelege ca o opoziție a creatorilor, a celor cu afinități artistice și culturale în fața unora care categoriseau oamenii în funcție de rasă, orientare sexuală, nație sau... bogăție. O caracteristică a revistelor de avangardă prezentate, ce sperăm că a fost remarcată deja, este conexiunea foarte strânsă, atât între ele, cât și între autorii materialelor găzduite. Nu este deloc neobișnuit să te întâlnești în paginile lor cu semnatari din alte țări și cu materiale în diferite limbi europene. Am zice că avem de-a face cu germenii unei „Uniuni Europene” în domeniul culturii, o precursoare a celei multilaterale de astăzi.

Din acest număr, urmând exemplul avangardiștilor, intenționăm să ne adresăm și celor în mijlocul cărora trăiesc românii, prin publicarea traducerilor unor articole, îndeobște în limba care are legătură cu subiectul tratat. Astfel, credem că cei „de afară” vor avea la îndemână o „carte de vizită” personalizată și mai ușor de cântărit decât obișnuitele știri din mass-media, nu întotdeauna îngăduitoare cu felul nostru de a ne comporta. Este și aceasta o modalitate prin care încercăm să transmitem guvernanților, cu „neînsemnatele” noastre mijloace, că preferăm o națiune europeană înaintea unei Europe a națiunilor, că singura cale posibilă pentru România este o integrare cât mai profundă în complexul european și promovarea de aici, din interior, a unor măsuri eficiente și unitare pentru salvarea identitară a celor din emigrație.

Fârtat

de Emil Botta



Birul ne-a fript, săraci suntem,
lună și stea pentru noi au pierit,
din via toată nici un arac
n-avem. Nimic, nimic,
nici un pitac.
Noi, Valahii, purtăm
Ca Isus-Împărat, comănac de spini,
Precista noastră nu are conduri de mătase,
doar în vis umblă pe velințe de crini.
Cerul își scutură
bulzii de aur în ciutură
și mari lacrime, Cruce Ajută !
A Domnului sfântă familie,
îngerii în mătăsuri și firuri,
îngerul putrezind în samur și cașmiruri,
drumul către noi l-au uitat.
Doar un fârtat
binevoiește la casele noastre să mâie.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI



GENERALUL PAUL TEODORESCU

pag. 7

Am citit despre...

Pseudonime literare și nu numai

Florentin POPESCU

În urmă cu exact patruzeci și cinci de ani Mihail Straje ne dădea una dintre cele mai interesante cărți, plină de informații inedite: *Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor români* (Editura Minerva, București, 1973). Volumul, după cum sugerează și titlul lui, se constituia într-o veritabilă poartă de intrare în culisele vieții și operei literatorilor români. O poartă prin care erau invitați să treacă nu doar istoricii literari, amatorii de enigmistică, ci și cititorii obișnuiți pe care – se știe – i-a interesat întotdeauna, dincolo de scrierile propriu-zise, biografiile autorilor, ale revistelor, in fine tot ce s-a desfășurat/se desfășoară în spatele cortinei, nevăzutul spectacol literar și artistic.

Întrucât îl achiziționasem în urmă cu ceva vreme (și la un preț derizoriu) de la un anticariat și pornind de la niște realități culturale de azi (asupra cărora voi reveni ceva mai încolo) l-am

(continuare în pag. 2)

Neagu Udroiu
In memoriam Dan Mucenic pag. 3

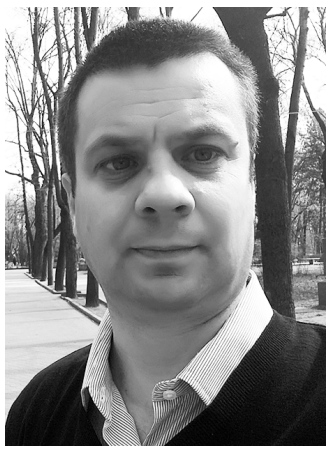
Titus Vîjeu
Cărțile Sudului (IX) pag. 5

Gl. Bg.(r) Gheorghe Dragomir
Eminescu la Centenarul Marii Uniri pag. 16

Emil Păunescu
Muzee și manageri pag. 18

circumscrieri

Amprenta locală



Alexandru Cazacu

O industrie care a „explodat” în deceniile din urmă, având creşteri peste performanţele economice globale, în ciuda unor contexte nu foarte favorabile (crize financiare, terorism), este turismul. De la cel „de proximitate” şi intern, până la destinaţii dintre cele mai exotice, de la servicii low-cost, până la cele de tip hight-end, indicatorii specifici arată în ultimii ani un salt, cu precădere pentru zonele aşa zis emergente, în speţă ţări sau zone ai căror rezidenţi nu erau printre obişnuiţii călătoriilor de plăcere. Odată cu rafinarea serviciilor în domeniu şi ţintirea segmentelor de vârstă (o adaptare la evoluţiile demografice) pachetele conţin, adesea, şi o componentă de turism urban (imposibil de evitat, dealtfel, din cauza infrastructurii). Astfel s-a dezvoltat turismul cultural, medical, istoric, sexual, educaţional, religios, al jocurilor de noroc sau turismul cu o destinaţie aleasă aleator. Altfel zis, vizitarea oraşului de destinaţie sau tranzit, cu eventualele împrejurimi.

Fără excepţie, toate formele de turism urban propun, în fapt, o experienţă culturală în sens larg. Sunt unele zone urbane ce reuşesc să atragă anual uneori chiar dublul populaţiei lor, turismul fiind o importantă sursă de venit (uneori chiar singura). Potenţialul turistic al oraşului, pe lângă infrastructură (căi de acces, unităţi hoteliere, restaurante), care este primordială, cuprinde şi ceea ce se numeşte amprentă locală. Un specific ce poate fi sesizat imediat şi în care turistul este imersat de-a lungul sejurului său şi care este dat de tradiţiile şi obiceiurile locului gazdă. În acest specific intră şi un spirit local ce poate fi definit mai greu, însă este acela care oferă identitate, în ciuda globalizării şi uniformizării cu privire la locuire, confort, siguranţă, hrană etc. Iar acest gen de particularitate este dat tocmai de elementele istorico-culturale ale oraşului. Patrimoniul local, aşadar. Un patrimoniu cultural înţeles în întregul său, adică atât cu părţile demne de laudă, cât şi cu cele la care mai trebuie lucrat. Căci, fără dubiu, ambele aspecte coexistă oriunde.

De o importanţă aparte în creuzetul amprentei locale, sunt personalităţile locului. De la oameni de ştiinţă, la artişti, de la militari şi eroi, până la sportivi şi oameni politici. Dintre aceştia, mai ales în localităţile de dimensiuni medii spre mici, o figură singulară iese în evidenţă, devenind, cu sau fără voie, un ambasador al comunităţii. Dar se întâmplă, uneori, ca o asemenea personalitate să se indentifice ea însăşi cu locul de proveniență sau locuire şi să-şi aducă o contribuţie covârşitoare la potenţarea valorii acelui oraş. A fost şi cazul unor scriitori care, asumându-şi spiritul locului, au realizat o simbioză cu propria sensibilitate.

Ion Pillat (n. 1891, Bucureşti) este un autor al cărui volum de versuri *Pe Argeş în sus* reprezintă, conform părerii unanime a criticii, vârful poeticii sale. Un volum aşezat în linia tradiţională prin conţinut, dar cu deschideri moderne în expresie, totul fiind desfăşurat în jurul unei localităţi rurale, Florica (azi în judeţul Argeş) unde autorul a copilărit şi s-a format într-un mediu specific condiţiei lui (provenea dintr-o familie de moşieri şi politicieni care au marcat viaţa socială din secolul XIX şi începutul celui de-al XX-lea) „Tot mai miroase via a tămâioas şi coarnă/ Mustos a piersici coapte şi crud a foi de nuc/ Vezi… din zăvoi sitarii spre alte zări se duc/ Ce vrea cu mine toamna pe dealuri de mă-ntoarnă ?..../// S-a dus şi iarăşi sună … şi tace, dar aud/ Ecou ce adormise şi-a tresărit-/ În inimă cum prinde o toacă-ncet să bată/ Lovind în amintire ca pasărea-n agud” (*În vie*).

Radu Stanca (n. 1920, Sebeş), o personalitate culturală de prim rang (poet, dramaturg, teoritician literar şi regizor), prin poeziile publicate în perioada când a fost unul din liderii grupării literare „Cercul Literar de la Sibiu” (o mişcare scriitoricească ce a marcat definitiv istoria literaturii române) face din acest oraş personajul principal al liricii sale, îmbinând baladescul (pe care îl dorea resuscitat liric) cu o formă de „poezie pură”, grevate de o conştiintă estetică înaltă. „Intru-n Sibiu încet ca-ntr-o-ncăpere/ în care e un mort pe partea dreaptă/ Am zidurile surde de tăcere/ Pe partea stângă inima-nţeleaptă.// Intru-n Sibiu cum intră-n ceaţă luna/ Mai mult alunecând decât cu pasul/ şi-n liniştea ce-ascunde-n ea furtuna / Ascult cum bate-n turnul straniu ceasul” (*Nocturnă*).

Atât Florica, cât şi Sibiul, se identifică cu Ion Pillat respectiv Radu Stanca realizându-se acea fericită simbioză dintre spiritul locului şi creatorul ce îl transfigurează artistic. Dincolo de elementele materiale ce identifică sau nu trecerea acestor autori prin locurile ce i-au inspirat (muzee sau case memoriale), ei reprezintă un capital ce trebuie valorificat şi expus. Însă, într-o manieră neinvazivă, dar nici atât de discretă încât să ducă la diluarea sau irelevanţa mesajului, ci într-un mod care să exprime, clar şi concis, o invitaţie la a-i cunoaşte pe ei, astfel cunoscând şi locul lor.

Inutil să facem comparaţii cu alte zone ce au experienţă în valorificarea şi difuzarea unor asemenea „active” culturale până la a deveni ele însile o industrie. Important, pentru noi, este să se poată „recupera” ceea ce mai poate fi recuperat şi pus în circulaţie prin interconectarea instituţiilor private cu cele publice. Altfel există riscul ca amprenta noastră în lumea tot mai agitată şi globalizată de azi să fie puţin sau deloc vizibilă. Cu toate consecinţele care decurg de aici.

Am citit despre...

Pseudonime literare şi nu numai

(urmare din pag. 1)

răsfoit pagină cu pagină şi mărturisesc că am avut o revelaţie pe care, vreau să cred, puţine alte cărţi (în speţă dicţionare) ţi-o poate produce.

Veritabilă istorie literară scrisă dintr-un unghi mai puţin cunoscut, tomul lui Mihail Straje consemnează în stil rece, ştiinţific, o serie de date mai greu de aflat în alte locuri. Dar nu numai de aceea pline de interes pentru cititor.

Să ne oprim asupra câtorva.

Întâi şi-ntâi este demn de aflat cum (şi de ce) unii scriitori şi ziarişti au adoptat sinonime şi au ţinut să iasă cu ele în lume (prin presă, cărţi). Bogdan Amaru, pe numele de naştere Alexandru Pârâianu, şi-a ales un pseudonim care-l individualizează, fără îndoială, între confraţi. Probabil aceleaşi raţiuni l-au îndemnat pe Eugeniu P. Botez, un nume comun, să semneze Jean Bart (ceva mai exotic, nu ?), pe Dimitrie Cosmad cu Dimitrie Bolintineanu (poate dintr-un patriotism local, cum s-a mai întâmplat şi cu Nicolae Ionescu, devenit Nicolae Dunăreanu, H. Ivan, nimeni altul decât poetul Ion Horea, Sandu P. Morcovescu – Sandu Teleajen, „botezat” aşa de către George Coşbuc ş.a. Tot aici mai trebuie consemnat şi numele poetului Dimitrie Stelaru, pseudonimul lui Dimitrie Petrescu, ca şi ale altora.

Un poet astăzi uitat cu totul, C. N. Bour (1880-1903) şi-a „transformat” numele de botez, Constantin N. Bou în pseudonimul de mai sus, fiindcă *bour*, care figurează şi pe stema Moldovei este, oricum, cu totul altceva decât banalul animal înjugat la carul de odinioară...

Caion, pe care istoria literară l-a scos din anonimat nu atât datorită „operei” lui cât mai degrabă în urma procesului în care l-a acuzat de plagiat pe Nenea Iancu,fusese înscris în certificatul de naştere cu banalul nume Const. A. Ionescu. Un prozator interbelic, frecventator al Capşei şi al altor cafenele literare, Mircea Damian purtase la naştere numele de Constantin Mătuşa, iar un altul şi-a luat pseudonimul Leon Donici, oricum mai simplu de rostit şi de reţinut decât numele aproape imposibil de la ivirea lui pe lume: Leonid Dobronravov, ca şi Mihail Drumeş (autorul celebrului *Elev Dima dintr-a şaptea*), pe numele lui adevărat Mihai Dumitrescu, apelativ ce n-ar fi ieşit cu nimic din comun, trebuie să recunoaştem. Ca şi cel de Grigore Pişculescu, alias Gala Galaction, sau B. Jordan (1903-1962) – ceea ce sună altfel decât Iordan Bucă, aşa cum era el scris în actele de stare civilă. Sau chiar Sanda Movilă, în loc de Maria Ionescu, nume căpătat la naştere.

De altfel, din raţiuni lesne de înţeles, un poet ca D. Th. Neculuţă (1859-1904), în perioada proletcultistă ajuns şi în manualele şcolare, n-a conceput să semneze, ca literat, Dumitru Teodor a Ciubotăriţii, chit că acel nume sugera de departe originea lui socială foarte „sănătoasă”, cum se zicea tot pe vremea în care elevii erau siliţi să-i înveţe poeziile pe de rost. Desigur că ni s-ar încurca limba în gură dacă în loc de Ciprian Porumbescu, celebrul compozitor, care era şi poet, ar trebui să rostim Ciprian Golembiovschi. Sau cât de caraghios ar fi fost dacă în loc de Constantin S. Râuleţ (scriitor şi ziarist, 1882-1967) am fi întâlnit semnătura Sofocle Rigopol...

Unii scriitori şi ziarişti şi-au ales singuri pseudonimele, din raţiuni de ordin personal sau datorită unor comandamente de ordin social, politic etc. Alţii au fost ajutaţi să şi le adopte şi le-au fost recunoascători celor care i-au „botezat” în chip foarte inspirat. Am amintit deja cazul lui Sandu Teleajen şi aci îl mai putem adăuga şi pe cel al Otiliei Cazimir (Alexandrina Gavrilescu), dat de Sadoveanu şi Ibrăileanu.

De ce am insistat până aci cu exemplele luate din dicţionarul amintit ? Simplu: fiindcă istoria noastră literară este plină de curiozităţi, de picanterii „onomastice”, dar şi pentru că autorul însemnărilor de faţă nu se poate împăca nici în ruptul capului cu o întreagă serie de nume întâlnite prin presa literară şi pe coperţile unor volume – nume la care se pare că ţin cu străşnicie cei ce le poartă (probabil gândind ca-n cunoscuta poezie a lui Alecsandri, cea în care „Peneş Curcanul” şi-a schimbat porecla în renume), în loc să adopte pseudonime care, oricum, ar suna mult mai bine. Iată doar câteva: Turiac, Moţăţăianu, Ceapoiu, Sgarcea, Bufnilă, Gherbăluţă, Tipuriţă.

„Ţara şi locul în care te naşti, scria Constantin Virgil Gheorghiu în jurnalul lui, nu ţi le alegi.” La fel, adăugăm noi, nici numele şi prenumele nu ţi le alegi singur. Dar ca să intri într-un fel sau altul în literatură poţi alege de unul singur: cu numele de botez sau cu pseudonim. Aşa au făcut (şi bine au făcut !) de pildă criticul Radu Voinescu (numele de botez Baboi), Nicolae Dragoş (Nicolae Răcănel) şi Victoria Milescu (în certificatul de naştere Coleaşă). Şi alţii şi alţii.

Ca să închei în ton optimist, tuturor (fie că şi-au păstrat numele, fie că au adoptat un pseudonim) le dorim inspiraţie şi condei harnic !

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imagini din colecţia Asociaţiei pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu



Locotenentul bolintinean C-tin Ştefan Rădulescu a câştigat Raidul ecvestru din 1922, de 420 km, cu iapa Văpaia, realizând ultima etapă de 115 km în şase ore şi douăsprezece minute, record al României



Serbare şcolară la Monumentul lui Dimitrie Bolintineanu (1972)

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT



Nicolae Dan Fruntelată

Prietenul nostru, Mucenicul

Am aflat că, după Săptămâna Luminată a Paștilor, când se bucură sufletele și țin sărbătoarea luminii și a Învierii, urmează o Săptămână neagră, a durerii. Pentru că e nevoie de echilibru și de plătire a oricărei bucurii. M-au sunat la telefon – Doamne, cât urăsc acest mijloc de a transmite toate durerile lumii ! – doi prieteni ai mei, gazetarul Ovidiu Marian, prieten din lumea „Scânteii tineretului” și Neagu Udroiu, scriitor și istoric al gazetăriei, om din Vlașca după naștere, și mi-au spus că s-a petrecut din lume Dan Mucenic.

Fost profesor de limba română, fost gazetar de elită în paginile unui ziar pe care l-am iubit, autor al unor cărți de reconsiderare a istoriei literare din orașul de la malul Dunării, Giurgiu, director al Bibliotecii județene, omul care a înțeles că a găsi valorile unui loc înseamnă a cinsti peste măsură acel loc.

Ce am eu în comun cu un om din ținutul Dunării de Jos, din Vlașca, eu, mehedințeanul plecat din apropierea Severinului și a Dunării de la Cazane ?

Îl știu dintr-o întâmplare de tinerețe. Eram vremelnic șef al ziarului „Scânteia tineretului”. Au intrat la mine în birou doi puști, ușor disperați, m-au abordat direct, așa cum se făcea la vârsta lor și la condiția mea de redactor-șef foarte tânăr. Unul se numea Constantin Stan, și el plecat devreme într-un cartier al îngerilor. Celălalt era Dan Mucenic. Mi-au spus că sunt profesori de română în Ilfov, terminaseră facultatea și trebuia să urmeze canonul legal de atunci, al anilor de stagiu. Îl depășiseră și se propuneau pentru meseria de gazetari.

Mi-a plăcut peste măsură tupeul lor de tineri care nu reprezentau nimic în lumea jurnalistică de atunci. Mi-au cerut să-i angajez la „Scânteia tineretului”, al treilea ziar al țării în acel timp, recomandându-se prin niște texte de proză ori reportaje publicate în revistele vremii.

Le-am cerut să plece undeva, în țară, să scrie niște corespondențe pentru ziar. Le-am dat delegații și bani suficienți pentru cazare și mâncare, așa era atunci, iar ei au ales Maramureșul. Așadar, i-am trimis în Maramureș, pentru că și eu iubeam acel nord al ființei noastre.

Au plecat, au trimis telefonic primele reportaje, le-am citit, am înțeles că sunt gazetari adevărați.

Când au venit, i-am angajat la „Scânteia tineretului”. Au fost buni, au fost profesioniști, viața i-a despărțit, Constantin Stan a ajuns unul dintre cei mai reprezentativi prozatori tineri ai generației lui, Dan Mucenic a rămas gazetar, apoi a devenit istoric literar, editor, intelectual de marcă al ținutului natal, Vlașca.

V-am povestit aceste lucruri pentru a înțelege dumneavoastră că oamenii care și-au croit un nume și un destin în literatură, în gazetărie, n-au făcut-o lin, dintr-un plesnet de bici, au muncit, au scris, au pus suflet în această zidire de cuvinte.

L-am reîntâlnit, după ani, pe Dan Mucenic, la Giurgiu, ca director al Bibliotecii județene. Am înțeles că el a construit acolo o cetate a cărților locului, a făcut arheologie culturală, și-a pus amprenta pe o revistă elegantă și substanțială.

Câți dintre cei din jur l-or fi înțeles, ajutat și apreciat, nu mai știu. Dar știu cu certitudine că a mișcat acolo, în câmpia de sud, aerul culturii adevărate, al unui loc binecuvântat cu numele lui Tudor Vianu, Nicolae Crevedia, Ion Vinea.

A plecat dintre noi gazetarul, literatul, prietenul Dan Mucenic. Așez aceste cuvinte despre el într-o revistă a Sudului, pentru că acolo e și locul lui.

Cine va citi, va pricepe. La Giurgiu, în orașul dunărean, în Săptămâna neagră, s-a petrecut din lume colegul nostru de la „Scânteia tineretului”, Dan Mucenic ...

Din bucata mea de pâine

Scriu aceste rânduri după ce ecoul unui eveniment trist s-a stins cumva. Îmi pare rău că, în rubrica mea de azi, evoc doi oameni care mi-au fost aproape și au plecat în plină maturitate. Doi sudiști. Dan Mucenic, gazetarul și intelectualul cu vocație despre care vă spuneam, apoi o fată din Dăbulenii Doljului, interpretă de folclor din prima linie, Ionela Prodan.

Pe Ionela o știu de când era studentă la Institutul pedagogic din Craiova, de când cânta la festivalurile studențești. Viața ne-a alergat și ne-a dus pe fiecare pe drumul lui. Am întâlnit-o după mulți ani, la o televiziune culturală unde m-a ajutat mult, cu libertatea ei de mișcare în mediul interpreților de folclor muzical, cu prestigiul ei, cu voluntarismul ei de olteancă dintr-o bucată. Dintr-o bucată de pâine, din care a hrănit, vorba cântecului, și un om și un câine. Dar vedeți voi, dragii mei, câinele recunoaște, omul nu mai cunoaște.

Ionela Prodan, fata din Dăbuleni – Dolj, sat cu mare ștaif în Sudul românesc, a îndurat multe la viața ei. Și nedreptăți și minciuni, dar a trăit și clipe de glorie și mărire, cu frumoase visuri de apropiere de marea doamnă a cântecului românesc, Maria Tănase.

Din bucata ei de pâine, Ionela i-a hrănit pe ai săi pe care i-a iubit, dar și pe prieteni, ca pe frați, că asta a fost ea în toate, o olteancă dată naibii, bună la suflet și generoasă până la sacrificiu.

La televiziunea unde am muncit împreună, TVRM îi spunea, Ionela a fost o vedetă adevărată. Ne-am retras amândoi, fiecare cu viața lui, cu bătrânețea lui, ne-am auzit rar la telefon. Vocea ei aspră, directă, mi-a făcut bine totdeauna.

Așa cum vă spuneam, am lăsat să treacă un timp înainte de a vorbi despre o mare artistă a Sudului românesc, Ionela Prodan. Lumea noastră are nevoie de asemenea oameni și de amintirea lor, pentru a exista, pentru a rezista...

In memoriam

DAN MUCENIC

Neagu UDROIU

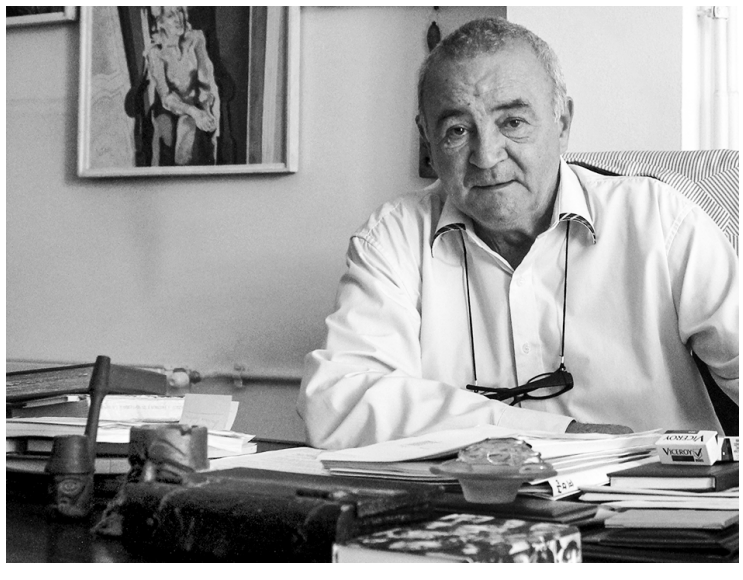
Viața lui s-a consumat ca o frumoasă poveste de dragoste pentru un stil de viață anume: cel care să te solicite să lași ceva în urma ta. Asta rezultă din radiografierea, cu sinceritate și evlavie, a existenței sale, frântă brusc pe când mai avea încă atâtea de pus în rostul lor.

Și-a făcut din nume un stindard. Un steag de luptă. Un *modus vivendi*. Oriunde s-a aflat.

Colegii de catedră la liceul giurgiuvean unde a frecventat Cancelaria profesorilor, l-au descoperit cu încântare de cum a intrat, plin de respect, zicând Bună ziua ! Sosise în mijlocul lor, și-au dat seama, un strateg de clasă al educației prin cultură. Lecturile și modelele aduse cu el din facultate au reprezentat ancadramentul unei activități unde competența se juxtapunea pasiunii, ambiției constructiv înțelese și aplicate cu fiecare lecție, dorinței de a nu contrazice așteptarea unor elevi mânați în luptă de setea de carte.

Mucenic s-a dovedit un exemplar dascăl știutor să cheme pe elev aproape, alături, la răscrucea de vânturi a adolescenței, unde poți merge mai departe dar nu oricum. Ci buchisind rostul fiecărei lecții, supravegheat din imediată apropiere de un cărturar hotărât să lase în grija urmașilor pasionați povara ce avusese el grijă să le-o aducă în cale.

Dan Mucenic s-a dovedit un excelent donator, prin emisie și convecție, de energie intelectuală. A simțit pe dinăuntru furia eruptivă a unei profesii ce avea să-i marcheze restul vieții: jurnalistica, cu toate ale ei. A trecut strada și a mers acolo. În redacțiile de ziar ori gazetă s-a reinventat. Exercițiul îndelungat de analiză și sinteză, stilul elaborat de a nu ieși în lume cu idei insuficient macerate, pe scurt deprinderea de a nu vorbi înainte de a gândi l-au situat *ab initio* pe o terasă superioară a exprimării gazetărești. Câteva decenii numele său a navigat dominator în coloanele gazetelor din capitală,



impunând un nume. Și un stil.

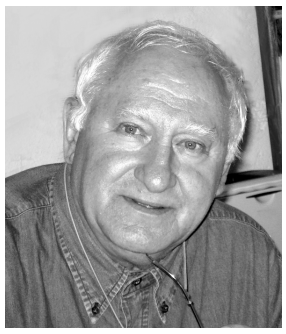
Mucenicul a continuat să fie el însuși în relația cu cartea, în ipostaze diverse. Este cunoscut și apreciat deținător de carte rară. I-ar fi stat bine la Biblioteca Academiei, nu doar ca cititor, cum se descoperea adesea, ci ca acaparator de valori demne de ținut în rafturile păzite precum pietrele scumpe la „Tiffany”. A rămas un devorator de literatură până în clipa din urmă. Dar și un de invidiat dirijor al circulației spre raftul de bibliotecă a scrisului giurgiuvean. A fost o șansă pentru cultura de Vlașca în biblioteci. Știu la ce efort supraomenesc s-a înhămat prin acest demers. Un exemplu de reținut îl privește pe Nicolae Crevedia, intrat deja în retipărire și antamat într-o ediție completă,la care cineva trebuie, în continuare, să se înhame. Declanșase o muncă obositoare de scos din publicațiile unde a fost prezent, sutele de articole ale șturlubaticului condei de pe Neajlov.

N-a fost ferit Dan Mucenic de condiția de martir pe ale vieții valuri. Viruși păcătoși l-au așteptat pe drum în clipe când ne interesează de regula plata la zi a facturilor și nu unde ne vom petrece concediul în secolul următor. Clești dușmănoși l-au înșfăcat cu nemilă, provocându-i neomenești suferințe. A trebuit să se împotrivească, scoțând în față scutul propriu învingătorilor de rasă. Dar, oameni suntem, iar răbdarea își are regulile și limitele ei...

L-am condus pe ultimul drum pe Dan, depunându-l alături de persoane apropiate, și pentru a fi siguri că nu este singur. Aveam impresia că ne armonizează pașii un prea bine cunoscut solfegiu triumfal. Aveam în urechi *Imnul Cărții* pe care Dan Mucenic îl convoca să deschidă manifestările de lansare de carte în sala de sus a Bibliotecii Județene. În fruntea tristului cortegiu funerar se aflau, cum bănuiți, Mirela Gruiță, cunoscuta voce de radio și Silvana, prozatoare, studentă și truditor la „I.A. Basarabescu”. Lor le revine și rolul de a nu lăsa pe drum gândurile abia conturate de Dan.

Oricum, știu că grija lor va fi să ducă la capăt acest gând al lui Dan Mucenic: gospodăria de la țară, împodobită la această oră de pomi fructiferi în floare și, din totdeauna, de cărți de valoare, să devină muzeul local pe care și l-au promis, lor și nouă tuturor.

Jurnal pur și simplu



Don Andreiță

Bărbații din ochii femeilor

Când femeile cugetă, privighetorile tac. Stelele se ascund după jilțul lui Dumnezeu. Soarele își trage o draperie de sfială peste fața îmbujorată de foc. Chiar când nu au dreptate pe deplin, femeile care cugetă impresionează îngerii. Pentru că au o calitate care, adeseori, bărbaților le lipsește: sunt sincere. O sinceritate totală, translucidă. Alături de o memorie fenomenală, copleșitoare.

Aceasta este însușirea esențială ce se desprinde din lectura cărții *Dicționarul fetelor răutăcioase* – un compendiu de aforisme aparținând unor femei celebre ale Planetei – tradusă din limba germană de compatrioata noastră Mia Victor și apărută la prestigioasa Editură Oscar Print din București.

Despre multe vorbesc femeile în această carte, adunate la un imaginar „ceai de la ora 5"; numai ele cu ele – visătoare și realiste, nostalgice și optimiste, molcome și vijelioase, blânde și înțepate – gureșe ca un stol de vrăbii pe o creangă de timp încremenit în uimire. Despre cinste vorbesc femeile, despre emancipare și succes, despre idee și artă, despre bucurie și orgoliu. Dar și despre cochetărie, rochii, cosmetice, modă, desuuri, decolteu, vârstă și chiar alcool. Toate aceste piste alcătuiesc tema maratonului lor în jurul cuvântului. Notez câteva nume, care nu mai au nevoie de nici o recomandare: Greta Garbo, Edith Piaf, Marlène Dietrich, Kathrine Hepburn, Raquel Welch, Romy Schneider, Jeanne Moreau, Sophia Loren, Anna Magnani, Liv Ulmann, Virna Lisi, Ursula Andress, Cathèrine Deneuve, Vanessa Redgrave, Josephine Beker, Barbara Streisand, Ava Gardner, Ingrid Bergman, Madonna; dar și Coco Chanel și Helena Rubinstein; scriitoarele Marguerite Duras, Anna de Noailles, Virginia Woolf, Agatha Christie; șefa de stat Golda Meir; însăși Queen Victoria.

Dar mai ales despre bărbați vorbesc femeile, strânse ciopor la această tacla conspirativă. Bărbații constituie firul incandescent care încinge temperatura conversației. Asupra câtorva astfel de aforisme – de regulă, sentențioase – mă voi opri, în continuare, pentru a înțelege mai bine, mai exact, cum arată bărbații din ochii femeilor. Citez chiar prima cugetare, cu care se deschide cartea: „Cel mai mare neajuns cu bărbații este că dimineața se trezesc cu zece ani mai tineri, iar seara cu douăzeci de ani mai bătrâni" (Carmen Ortiz). Aceasta este cheia în care este cercetat, cu deosebire, bărbatul. În acest sens, Inge Meysel este necruțătoare: „Mulți bărbați nu sunt altceva decât niște lăudăroși îngrozitori. Ajunge doar să te uiți la pantalonii lor, deoarece în creier nu au nimic". Nici Heidelinde Weiss nu este mai îngăduitoare: „În împrejurarea în care totul depinde de citirea privirii unei femei, majoritatea bărbaților sunt analfabeți". „Bărbații sunt aidoma cauciucurilor de automobil: întotdeauna dezumflați, fără profil și mereu gata să calce pe cineva" – zice și Karin Struck. La care, Erika Jenninger ripostează: „După ce ai făcut amor, bărbatul este tot atât de inutil cât un tapet în cușca câinelui". Pentru că, mai devreme, decretase Senta Berger: „Bărbații nu au răbdare. De aceea au inventat fermoarul". Nici italienii, recunoscuți tacit drept bărbați ideali în dragoste, nu sunt iertați: „Italianul este un autoturism de mare clasă în ceea ce privește flirtul, dar o mașină de serie în ceea ce privește pasiunea" (Maud Baynhan).

Căsnicia nu scapă nici ea ochiului necruțător al amazoanelor. „Căsnicia – o tiranie aprobată de stat", enunță, sec, Alma Mahler Werfel. Mae West este mai indulgentă: „Căsnicia este o instituție foarte bună, dar nu sunt încă destul de coaptă pentru o instituție". Claudia Cardinale, mai vicleană: „Căsnicia funcționează cel mai bine atunci când cel doi parteneri rămân puțin necăsătoriți". Iar Françoise Sagan, dură: „Mulți despre care credeam că ar fi decedat, sunt pur și simplu căsătoriți".

Instituția căsătoriei funcționează, însă, chiar și cu motoarele reduse. Atunci: „Soții (masculii – n. n.) se aseamănă cu focul: de îndată ce nu sunt supravegheați, nu-i mai vezi" – constată ZsaZsa Gabor. Dar Erika Jong este tranșantă: „Singurul loc în care sunt sinceră este patul adulterului". Pentru că, pune punctul pe i Brigitte Bardot: „Soțul ideal este un zvon nedovedit" (care provine și el din „bărbatul ideal": „Bărbatul ideal este aidoma legendarului unicorn: toți vorbesc despre el, dar nimeni nu l-a văzut" – apud Gertie Senger.). Și, totuși, în această veritabilă cruciadă împotriva bărbaților, palpită și câteva reflecții mai apropiate de adevărul camuflat în invectivă. O recunoaște, amar, Michelle Pfeiffer: „Bărbații sunt ca aerul: poluați, dar de neînlocuit". O constată, cu tristețe, Juliette Greco: „Nimic nu este mai trist, decât o femeie care se dezbracă din alte motive decât pentru dragoste".

Interesantă este și optica în care se văd femeile pe ele însele. Simone de Beauvoire pornește de la Biblie: „Adam nu a fost altceva decât un proiect nefinisat, crearea omului reușindu-i pe deplin lui Dumnezeu abia după ce a făcut-o pe Eva". „Un bărbat poate fi, cel mult, desăvârșit, dar o femeie este perfectă" (Eleonora Duse). „O femeie poate oricând induce in eroare o sută de bărbați, dar niciodată o singură femeie" (Michele Morgan). „O femeie, care este atât de înțeleaptă încât să ceară sfatul unui bărbat, nu va fi cu siguranță atât de proastă încât să-l și urmeze" (Else Maxwell). Pentru ca Margaret Thatcher, fost prim-ministru al Angliei, să conchidă, apoteotic: „Îmi este indiferent cât de mult vorbesc miniștrii mei, atâta timp cât fac ceea ce le spun eu".

Tot apoteotic aș încheia și eu aceste sumare însemnări, amintind un vers dintr-o poezie de Evghenii Evtușenko, închinată acestor gingașe ființe: „Femeilor ! Tot voi sunteți bărbații cei mai buni !".



Gabriel Dragnea

Liniște și mister în Munții Suhard

reportaj imaginar de călătorie

O experiență trăită nu va putea fi comparată niciodată cu întâmplările povestite de alții, oricât de mare ar fi talentul lor.

Cu greu am reușit să adorm, într-o vinere târzie, trecută de miezul nopții. Gândurile se îngrămădeau în încercarea de a schița cât mai sumar ceea ce avea să se întâmple. Ceasul deșteptător, de această dată, a fost învins. Eram deja treaz și pregătit pentru călătorie. Și nu una oarecare, deoarece la întoarcere simțurile mele erau mai ascuțite decât oricând, iar sufletul cânta acorduri de relaxare deplină.

Ceasul gării arăta ora 6 și 20. Trenul s-a pus în mișcare. Parcă și el cu roțile lui palide de atâta mers, încerca să-mi spună prin nerăbdarea din viteza lui că, indiferent de tipul de stres cotidian natura este singurul remediu posibil, dincolo de medicamente și muzică clasică.

Am ajuns la Vatra Dornei, oraș cunoscut ca stațiune balneoclimaterică. La gară m-a așteptat un vechi prieten din copilărie, care văzându-mă, în loc să se bucure s-a întristat. Trecerea bruscă de la aerul poluat la aerul strecurat parcă de măreția și verdeața munților mi-a creat un soi de amețeală și oboseală instantanee. Urma să refacem un traseu pe care nu-l mai făcusem de aproape nouă ani.

Spre inima Suhardului, în sânul unui munte misterios, cu iz de taină și credință veche, dacică. Ca într-un îndemn de luptă pentru onoare ne-am spus unul celuilalt: „Spre Omu !" Nu aveam altceva de cucerit decât văile uneori primejdioase și cărările, care păreau că nu se mai termină sub pașii noștri. Am trăit mereu cu impresia rătăcirii, așa cum este firesc să se întâmple cu orice drum care se afundă tot mai mult în carnația muntelui spre înălțimi.

Masivul Omu ocupă partea cea mai înaltă a Suhardului. Un Goliat mereu prezent și treaz să te întâmpine cu duritatea rocilor și provocarea de a-i mângâia crestele. Este o rezervație extraordinară, o prelungire a Parcului Național al Munților Rodnei.

În tot acest peisaj, parcă desprins din „Grădinile suspendate ale Semiramidei", dar fără frumusețea sălbăticiei românești, ochii nu mai încetează a căuta în continuare mirificul și splendoarea. Tot aruncând cu privirea în jur după alte ierburi sălbatice m-am întâlnit cu cei „Trei frați pătați" la un „ospăț" cu „usturoii de munte", înconjurați de o rezervație de plante feminine, parcă reunite la șezătoarea de seară: veronica, eufrasia, bursuca, gențiana sau vulturica.

Pe tot parcursul celor două zile petrecute fugitiv nu am reușit să întâlnesc nici ursul carpatin și nici râsul cu a lui alură de rege nedreptățit și neîncoronat al faunei românești. Cu el m-am întâlnit, totuși, la întoarcere, în București, când mi-am adus aminte de ce era să mi se întâmple la Pârâul Hăncii, dar asta este, oricum, altă poveste.

„Marea Carte a Destinelor" despre nașterea lui Mihai Eminescu (basm)

Totul a început într-o seară geroasă de iarnă, într-un sat liniștit unde doar păsările cerului, libere și nestingherite cereau zgomotos pe la câte o fereastră mici firimituri de pâine. Noaptea, în măreția ei, paznic al tainelor și martor al iubirii cântate de poeți veghea la siguranța muzelor dornice să zburde printre linii melodice și poezie.

Proză

În acea seară, într-o casă țărănească simplă, unde doar focul sobei fremăta și ofta adânc a nerăbdare se născu un băiețel cu ochii-i de lumină și chipul asemănător suspinului adânc. Privirea lui putea dezgheța suflete dar, totuși, ascundea o mare suferință.

În urmă cu foarte mulți ani, „Marea Carte a Destinelor" descria în amănunt viața unui om, dar fără a i se preciza numele. În Carte i se spunea „tânărul cu nume mare". Mai stătea scris că, nu va cunoaște dragostea adevărată decât pentru puțină vreme și nu mică va fi trădarea așa-zișilor prieteni. Va fi neclintit în fața principiilor, nu se va dezice de ele iar, spiritul crâncen, devotat dreptății, îi va aduce doar necazuri din partea celor care pun mai presus politicul, interesul personal decât omenia și bunul simț. Acest copil, născut în atâta liniște, unde doar în pustietate mai găsești, acest viitor „tânăr cu nume mare" avea să ofere bucurie nemărginită multor generații, cântând universul și romantismul naturii lui.

Doi îngeri i-au fost alături la naștere și amândoi au trăit sentimentul amărăciunii la vederea destinului său.

– Vom putea, oare, să-i oferim ceva ca răsplată pentru dreptatea și dragostea lui față de oameni, întrebă unul dintre îngeri.

– Nu, răspunse celălalt înger. Dumnezeu i-a dat harul de a-și apropia muzele și, astfel, să aibă, sufletește, alături de el, oameni minunați din toate generațiile care îl vor urma. Și, abia ce rosti îngerul ultimele sale cuvinte și camera în care se afla copilul se îmbrăcă în miresme de pădure tânără, de nuferi proaspăt înfloriți și arome de flori de tei. Niciodată iarna nu oferise pământului atâta alb și nici cerul stele-ochi limpezi pentru luminarea cărărilor și aleilor călcate de îndrăgostiți. Ape tulburi se limpeziră deodată și toate păsările cerului începură să cânte în cor 39 de versuri de slavă și mărire, bucurie și încântare, un ceresc recital pentru viitorul „tânăr cu nume mare", Mihai Eminescu.

CĂRȚILE SUDULUI (IX)



Titus Vîjeu

Lanțul trofic al memoriei

Spre deosebire de „Zeul Borges” (ades mărturisita divinitate literară) ce se simțea în largul lui în lumea „ființelor imaginare” – Nicolae Dan Fruntelată este atașat mai cu seamă unei lumi cu certificare istorico-geografică, o lume pe care o poartă cu sine din copilărie și pe care a îmbogățit-o mereu. Ea este – vorba marelui argentinian – „pădurea narativă” ale cărei izvoare n-au număr. Fiind mai cu seamă vorba de oameni trecători prin fața scriitorului și – probabil cei mai mulți dintre ei se află acum într-un binemeritat paradis – antologia de proză a scriitorului – apărută la TipoMoldova, în seria *Opera Omnia* – se intitulează *Mai jos de rai*, Fruntelată dând curs îndemnului unui vechi cântec din Maramureș, ale cărui versuri servesc drept motto noii cărți: „Rămâi, Raie, cu plăcere / Noi mai pe din dos om mere...” Desigur, nu toate personajele își merită locul privilegiat. În nici un caz nu-l prea văd pe Mărin Buga, soldatul căzut prizonier în războiul pe care ai noștri îl considerau sfânt iar sovieticii „de apărare a patriei” să-și fi aflat odihna „la loc cu verdeață”, câtă vreme aici, pe pământ, a făcut destule ticăloșii: a ucis o femeie nevinovată, o buriată din Ulan-Ude, după ce o violase într-o gară siberiană, acceptând mai apoi să lucreze pentru NKVD, temuta poliție politică a URSS ce l-a trimis în Moldova comunizată să provoace mărturiile antibolșevice ale intelectualilor basarabeni și – mai târziu – să spioneze exilul românesc din Germania. El va sfârși cu știreangul de gât, aidoma lui Iuda, când întors acasă, în Oltenia, o va întâlni pe Tasia, juna profesoară de limba rusă ce se va dovedi a fi chiar fiica victimei sale de cândva.

... Am relatat pe scurt această poveste pentru a dovedi forța unor fapte pe care Fruntelată le-a cules de-a lungul unui timp zbuciumat și nebun. Era copil când în România se instaurase un nou regim politic care, activând democrația populară nu făcea altceva decât să-i asmută pe săraci asupra bogaților și pe ignoranți asupra știutorilor de carte. Atent la perfida mutare pe tabla de șah a istoriei, copilul – ce se visa deja scriitor – observă și fixează în gând toate excesele epocii, de la gogomănie la crimă. Peste ani, le va dezvălui în cărți precum *Lambretta* (*Cartea Lambrettei*), *O dată-n veac patria moare*, *Dincolo de Botoșești-Paia*, reunite în cele peste cinci sute de pagini ale volumului de față, pe care, după ce-l citești cu voluptate înțelegi vorbele marelui scriitor Dumitru Radu Popescu, după care „timpul trecea ca vântul, secolii se încălecau, trecutul, prezentul și, cumva, viitorul, ocupau concomitent același spațiu, aproape ca-n basme”...

Într-adevăr, cel ce se vestise poet până-n măduva (nu doar a oaselor ci și a stelelor) a simțit nevoia să reașeze o lume pierdută și recâștigată. Poate că decizia va fi fost luată chiar în acel ceas autumnal descris într-un poem din *Târziu, Ploierul*: „Dimineața aceea de toamnă / când am tras prima oară-n plămâni / mirosul otavei natale / când mi-a rămas, ca o amprentă secretă, / codul câmpiei, Mica Valahie, / obosită de istorie și de cerul / pe care-noată stelele getice. / Fumuria mea, patima mea ca un graur pierdut în viile Oprișorului, / ca o poveste pe care o scrie mâna mea / cu sângele divin al bătrânilor / armâni, panduri, sârbi, bulgari / patrioți, proscriși, trădători și iubiți / ai maicilor noastre uitate / ai maicilor noastre valahe / îngropate în vechile sate...”

Acest poem, întitulat *Gura de aer* desenează liric arealul întregii literaturi a lui Nicolae Dan Fruntelată, inclusiv al prozei sale zvâcnind de viață, de patimi, de trădări și chiar tensiuni ale istoriei precum un neștiut până acum conflict româno-sovietic (la Botoșești-Paia) ori un germene al marilor primejdii posibile apărut în câmpia de la Deveselu.

Destinul nostru istoric a fost întotdeauna încărcat de griji, de nevoi dar și de speranță. O bună parte din tragicul veac douăzeci ne este înfățișat în această carte ce nu uită valul de crime adus de războaie și revoluții, de locurile de prigoană a nației (lagăre de muncă și temnițe, canale și colonii de reeducare), de voința unor nevolnici ajunși cum ar fi zis Marin Sorescu „în capul trebii”. Probabil că multe din întâmplările tragice (dar și tragicomice uneori) povestite în carte s-ar fi pierdut undeva în apele timpului dacă n-ar fi existat prolifica amintire purtată ca pe o zestre de preț de un scriitor pe care citindu-l dobândești conștiința faptului că în fruntea lanțului trofic al planetei nu stă omul ci memoria sa...

E o curgere danubiană nu doar ca fundal ci și ca energie magnifică, aptă să pună în mișcare turbinele secrete ale istoriei. Meritul este al unui autor „bolnav de destinul unei țări mici / dintr-o lume nebună”, pre numele său Nicolae Dan Fruntelată, omul ce pare că a găsit drumul spre Rai. Căci, la urma urmei ce este literatura decât un paradis din cuvinte și ce e timpul altceva decât propria noastră conștiință ? Poate de aceea, nu doar ziua poate fi mai lungă decât veacul (cum minunat a spus-o Cinghiz Aitmatov „prințul chirghiz al unei regiuni aride din Asia sovietică” – cum îl descrie confratele său român) – ci și veacul poate fi mai scurt decât ziua, atunci când el învie și începe între două coperți...

„Nu moare nicicând Poezia...”

Iată convingerea tonică a lui Valeriu Birlan, prin care poetul acesta discret răspunde neliniștilor unor mari poeți („la ce bun poeții în vremuri de restriște ?” se întreba aproape tragic Hölderlin). De aceea aș cita în întregime cel de-al zecelea panou al unor poeme scrise la Mărțișor, sub puternica impresie a liricii argheziene: „Trunchi gros, tăiat aproape de pământ. / La marginea lui, vâslind. Cu frunze cu flori. / Nu moare nicicând floarea împărătească, nu moare nicicând Poezia...”

Evident, nu ajunge să proclami imortalitatea Poeziei; trebuie să o și dovedești. Un poem într-un vers dintr-un volum din 2015 intitulat maiakovskian *Prin aerul îndrăgostit locomotiva* (referirea la poetul rus vizează perioada sa de juneție, când conducea grupul cubo-futurist moscovit) suna astfel: „Versurile – firimituri de pâine pe hârtie”. Cred că orice poet nipon, supus esențializării, ar fi fericit să-l fi scris în această concizie-cuprinzătoare. (Oximoronul este, desigur, voit și dă măsura admirației noastre față de un autor ce a putut identifica poezia cu azima, ca în vechii psalmi biblici.)

O poezie din noua carte apărută la editura Vasiliana ’98 din Iași, prefațată de autor, (*Structuri de frumusețe*, 2018) cuprinde și poema *Soldatul cărții* ce se dorește o definiție calmă și neorgolioasă a poetului: „Sub ploaia deasă de mai, / aidoma unui soldat ce-și duce / rănița cu echipamentul de luptă, / îmi duc și eu rucsacul cu cărți. / Grele cărțile, dar o mai dulce povară / niciun soldat, vreodată, n-a dus. / Bastonul de general ? Cine știe.../ Și merg, și merg, și nu știu / unde-i capătul și nici / dacă există un capăt.” Referirea la spusa de cândva a lui Napoleon Bonaparte poate fi înțeleasă și ca o invocare a relativității istoriei literare. Oricum, pentru a-și atinge menirea poetul e chemat să caute absolutul, chiar dacă „nu există un capăt”.

Cartea se numește așadar *Structuri de frumusețe* și este o încercare de a înscrie poezia în formele organizate ale civilizației omenești sub forma unor concepte integratoare.

„Noțiunea de structură dispensează de o tratare exhaustivă a materialului istoric” – susținea Hugo Friedrich (*Structura liricii moderne*) iar Gilbert Durand menționează că „structura implică (…) un anumit dinamism transformator” (v. *Structurile antropologice ale imaginarului*). Dacă acceptăm ideea că până și sertarul reprezintă o structură în care se rânduiesc atâtea și atâtea lucruri nu ne mirăm să descoperim un poem ca acesta: „Aș tot trage sertare, / sertarul în sine e o lume / necunoscută, chiar și atunci când / în el nu e nimic. / Și trag, și trag, și trag sertarele / biroului, / sertarele pomilor și ale vântului, / sertarele mersului pe jos. / De-aș putea, aș trage și sertarele / girafei în flăcări a lui Dali, / cât ține înaltul ei neverosimil !”

Poet cultivat și foarte atent la însemnele civilizației umane în „codul existenței” prezente, Valeriu știe că „există o inocență îndelung finisată, / o blândețe, o somptuozitate a formelor / dusă până la extaz. O elocvență a lemnului / pătrunzând adânc în fibrele memoriei”. (*Secrétaire Maria Thereza*)

Capacitatea remarcabilă de a descifra aceste „structuri ale frumuseții” în lumea ce-l înconjoară este o însușire a lui Valeriu Birlan, pe care am prezentat-o și cu alte ocazii. De data aceasta, pe lângă muzică („sunetele îți sculptează chipul...”) sau pictură („vii din *Rondul de noapte* cu sufletul / plin – întâlniri cu marii maeștri”) se impune o prezență a vegetalului, a lumii vii deci,transformând lumea în catedrală („înalții ei pilaștri – plopii”) și unde se aude „o harfă de aer, această salcie, ce se clatină-n vânt / din înaltul cerului până la pământ”.

Întregul univers, populat de semnele acestea e dominat de iubire, de sentimentul pe care poetul îl numește „departe, aproape” și fără de care ar îngheța „lumina-n oglinzi, în talerele de aramă, / în tablouri...”

Amintitul mare profesor al secolului trecut Hugo Friedrich, numit de studenții săi germani „Der Grosse Friedrich” – cu trimitere la marea valoare istorică a regelui Prusiei – scria că „întotdeauna poezia a avut putința să disloce realul, să-l comprime aluziv, să-l demonizeze prin întindere, să-l transforme în medium al interiorității, în simbol al unei cuprinzătoare situații de viață”.

Cine parcurge cărțile din ultima vreme ale lui Valeriu Birlan se întâlnește cu aceste compresii și extensii ale realului și cu metamorfozele sale simbolice. Ceea ce conduce la admirabile „structuri de frumusețe” pe care poezia și le apropriază și le proclamă drept rațiunea sa capitală.

Departe, în limba română

Am primit din partea domnului Dragoș Nelersa, președinte al Asociației Scriitorilor Israelieni de Limba Română (ASILR) primul volum din seria cronicilor dramatice pe care Magdalena Brătescu le consacră spectacolelor teatrale desfășurate în Țara Sfântă între 2013-2017. Numele autoarei fiindu-mi binecunoscut și păstrând amintirea plăcutelor momente ale lansării la București a romanului său *Umbra celor șaisprezece apusuri* am parcurs paginile elegantei cărți recent tipărite (*Rendez-vous cu teatrul israelian*, editura Familia din Rishon Letzion – 2018) cu interesul firesc, generat de faptul că multe nume de actori, scenografi și regizori provin din Romînia și e de ajuns să amintim aici numele Lyei König, Tatianei Kanelis-Olier, Gitei Munte și Tricy Abramovici pentru a dovedi o admirabilă prezență a unor actrițe cunoscute și prețuite în mod egal în România și în Israel.

Scriitoare de vizibil talent, Magdalena Brătescu este și un teatrolog bine informat asupra valorii textului și spectacolului teatral. De aceea, cronicile sale dramatice promovează principiile axiologice ale unei arte de for precum teatrul și care și-a găsit în Israel – în primul rând datorită însumării unor puternice școli de proveniență diferită – locul fertil pentru dialog cultural dar și pentru afirmarea unei noi identități artistice. Este aceasta, cred, principala caracteristică a vieții teatrale israeliene, cuprinzătoare și impresionantă nu doar prin arcul repertorial vast ci și prin gândirea regizorală plină de imaginație.

Evident, atenția cronicarului este atrasă de scenele din Tel Aviv unde funcționează câteva teatre de talie internațională, precum Habima, Cameri, Beit Lessin și – mai nou – valorosul Gesher. Lor li se alătură Teatrul de Operă – nu în ultimul rând – ambițiosul Idishpil care duce mai departe după cum o arată și numele – tradiția teatrului de limbă idiș – ivit în centrul și estul Europei, cu o strălucită istorie în spațiul românesc, precumpănitor la Iași și la București. În vatra graiului idiș s-au născut și au evoluat de altfel marii dramaturgi evrei numiți Shalom Aleichem, Itzic Manger și I. L. Peretz. Dar Magdalena Brătescu nu-și limitează activitatea doar în perimetrul cultural amplu al Tel Aviv-ului, urmărind și scenele din alte orașe precum Ierusalim, Haifa și Beer-Sheva.

Fie că au statut național ori municipal aceste teatre asigură publicului repertorii bogate, cuprinzând piese ale unor dramaturgi de universală recunoaștere (Shakespeare, Ibsen, Cehov, Brecht, Samuel Beckett, Tennessee Williams) dar și ale autorilor israelieni, aflați în plină afirmare (Maya Arad, David Grossman, Edna Mazia).

Într-un peisaj teatral atât de variat ești încântat să descoperi succesul obținut de Teatrul Național din Craiova pe scena de la Hacameri cu *Furtuna* shakespeareană regizată de Silviu Purcărete. „O furtună” – cum a fost adaptat titlul este – aflăm de la Tel Aviv – „un spectacol inteligent, excelent conceput și din care nu lipsește nimic. E joc și imagine, e lirism și magie”. Am ales acestă concluzie nu doar din mândrie... românească ci și pentru că ea ne oferă măsura judecății critice expresive a Magdalenei Brătescu. Iată câteva mostre: „Prin personajele sale, Maya Arad a ales să vorbească despre pace și despre războiul pentru dobândirea ei...” (pag. 33) „Pe pământ nu există sfinți iar în război nu toți combatanții sunt eroi. Acesta e mesajul piesei *Frate drag* scrisă de Gadi Inbar și care ilustrează propria sa biografie...” (pag.83) „Oare de câți morți e nevoie pentru o singură pace ?” (pag. 95). E limpede că aceste fraze sunt generate și de situația specială în care se află statul Israel, nevoit să-și apere continuu dreptul la existență. Și o face nu numai cu armele ci și cu argumentele pe care i le oferă cultura multimilenară a unui popor greu încercat de istorie. Poate de aceea, publicul israelian e atras de piese ce „dezvăluie ferocitatea și fragilitatea vieții” – precum *A venit deodată toamna* de autorul scoțian Eric Koble și în care apare marea actriță originară din România Lyia König, ai cărei ochi „enormi, expresivi vorbesc dincolo de cuvinte, privirile dezvăluie o lume interioară în care trecutul trăiește și retrăiește, tăcerile ei sunt grăitoare, schimbările de atitudine perfect justificate, gesturile de tandrețe înduioșătoare,mișcarea scenică plină de grație”.

Vorbitorii de limbă română din Israel, cititori ai publicațiilor ce le sunt destinate, au în Magdalena Brătescu un admirabil ghid, gata să-i conducă în sălile de spectacol, să-i salute și să le ofere informații binevenite în cronicile sale săptămânale. Cred că autoarea se poate regăsi perfect în gândurile mărturisite de un minunat teoretician și estetician căruia i-am dedicat cartea mea apărută în Israel, *O aventură estetică târzie cu Andrei Strihan*. Gânduri pe care editorul le-a utilizat drept motto al culegerii de cronici de la *Familia*: „A exercita profesia de critic înseamnă să știi să forezi profunzimile, să corelezi, să disociezi, să compari, să încadrezi și apoi cu sinceritate și tenace îndrăzneală să impui ceea ce consideri că merită a fi impus opiniei publice.”

Iată de ce simt nevoia să afirm că Andrei Strihan, regretatul profesor de estetica teatrului de la Universitatea din Tel Aviv și fost profesor al nostru la I.A.T.C. „I. L. Caragiale” din București, a părăsit această lume cu satisfacția de a fi transmis nobila misiune unui cronicar tenace și îndrăzneț precum se dovedește a fi Magdalena Brătescu.



Coman Șova

Coman Șova (n. 18.10. 1933, București) este poet, dramaturg, gazetar. A studiat la Liceul „Petru Rareș” din Piatra Neamț, apoi la liceul silvic din Roznov. Până în 1955, urmează cursurile Institutului de Teatru și Cinematografie din București, iar din 1956, pe cele ale Facultății de Filologie, Universitatea din București. A lucrat ca secretar literar la Teatrul „Barbu Delavrancea”, din București, iar în presă a lucrat la: „Amfiteatru”, „Magazin”, „România liberă”. Debutează în 1951 cu poemul în proză *Dimineţile albastre* la suplimentul literar al ziarului „Ceahlăul” din Piatra Neamț. Editorial, debutează cu volumul de versuri *Astrul nimănui*, în 1970, la Editura Eminescu. Urmează volumele: *Marival*, 1974; *Cuvinte de reazem*, 1977; *Poeme*, 1980; *Unul cu altul*, 1983; *Căderea fructului*, 1989; *Nevoia de alb*, 1996, etc. În 2010, la Târgul de carte de la Leipzig, Editura Neue Literatur din Jena îi lansează volumul de versuri *Die Liebe ist mein Alltagskleid* (Iubirea este haina mea de fiecare zi, traducerea în limba germană de Ioana Crăciun). A scris piese de teatru: *Iubesc pe al 7-lea,* 1965; *Ringul de dans*, 1968; *Saltul de panteră,* 1968. Este autorul scenariului de film *Ora zero*, cu premiera în 1979, în regia lui Nicolae Corjos. A avut o bogată activitate publicistică, semnând rubrici permanente: „Cronica spectacolelor”, „Cronica TV”, „Cronica orei zero sau Reporter în schimbul III” la revista „Flacăra” și la ziarul „România liberă”. Din 2011, este directorul revistei „Bucureștiul literar și artistic”. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, din 1971. În creația sa bogată și complexă, racordată perfect la ideile, tendințele și provocările liricii de azi, elementele banale, insignifiante dar profund umane ale realității capătă o simbolistică amplă și emoționantă. Biograficul e inserat în tumultul unui citadinism zgomotos, în absurdul existențial, de aici, nostalgia, tentația recluziunii în trecut, în amintire, în natura regeneratoare. Claritatea ideilor, limpezimea și fluența versurilor exprimând sentimente de o înaltă noblețe sufletească au rezonanța purității unui cristal celest. (**Victoria Milescu**)

OPREȘTE DOAR CLIPA

Aceasta-i pădurea, iubito,
acestea-s uneltele mele,
acestea – cuvintele,
acesta sunt eu sub amarele stele,
aceștia-s părinții din care venim,
acestea-s păcatele,
vinde-le.
Oprește doar clipa în care iubim.

VIS ȘI TUMBE

Am văzut o pădure în marș
pe asfalturi fierbinți,

o pădure de foioase și conifere
cu galerii nesfârșite de păsări
invadase orașul.

Un fagus silvatica
își rezema coatele de Intercontinental.

Păsările dirijau autobuzele,
troleibuzele, taximetrele și furgonetele
către linia de centură.

Sămânța plopilor piramidali
începuse să rodească
în răsuflarea trecătorilor,
pe umerii statuilor de bronz,
între vorbe
pe toate scările de marmură și neon,
pe fumul țevilor de eșapament
în părul despletit al fetelor.

Din cinematografe ieșeau
păduri tinere de mesteceni,
alimentarele erau pline
de fructe sălbatice
și ouă de dropii.

Pe bulevard,
pinii
înălțau un castel de cetini
pe coloane dorice.

În mijlocul pieței,
stejarii
ridicau un monument
cât un anotimp ploios
fără umbră.

Totul era accesibil
în aerul îmbătător al coniferelor,
iar pe covoarele fermecate
ale poienilor plutitoare
iepurii alb
făceau tumbe.

FEMEI SINGURE

Femei singure cutreieră lumea
cu periuța d dinți în poșetă
și cu vorbele unei povești neterminate
în batistele lor diafane.

Femei singure,
devorând la-ntâmplare
pași nestatornici străini și himere,
păsări de-o noapte, nebune de cântec,
cu penele smulse de zborul căzut,
așteaptă ninsoarea cu fardurile-n mână
și gongul demult a bătut.

Femei singure,
lacrima lumii moderne
la volanul unei limuzine,
fug cu cincizeci de cai putere
din singurătate,
femei singure, Diane vânate,
cu degetele lungi frământând o țigară,
privesc în desimea orașelor visul
copilei uitate.

DESTĂINUIRE

Sunt vulnerabil ca o ninsoare.
Mă pot cuceri o stradă, un zgomot,
o liniște în plus.
Mă poate cuceri privirea unei trecătoare,
pădure subțire de fum și apus.

Mă pot cuceri fantomele toate,
lumini și atracții,
erorile sute,
un zbor fără aripi,
pierzanii și râset,
caii de ceață ai nopților mute.

Nu mă pot feri de pericole,
ele mă așteaptă oriunde,
în vină, în alb, în umbră, în hău,
nu mă pot feri de ele, iubito.
s-ar putea să poarte chipul tău.

STEAUA DE AUR

Nu întotdeauna când te strigă cineva
trebuie să stai,
nici atunci când te cheamă pe nume
nu răspunde nerăbdător la chemări –
și gâdele te poate striga.

Nu întotdeauna trebuie să stai
la culoarea semaforului,
mai ales când e ora înaintată.
Lasă-i să alerge după tine,
să înjure că nu te prind –
zborul în linie dreaptă
e o țintă bună pentru vânători.
Fă slalom,
dispari în nouri de zăpadă, de praf,
dispari în mulțimea ocrotitoare,
poartă un fulgarin cu patru fețe,
o șapcă de licean în buzunar,
dar mai ales
poartă libertatea la tine
cum poartă cerbul steaua lui de aur.
în frunte.

RENUNȚARE

Poartă-mi tu sângele astăzi,
sângele acesta plin de amintiri
poartă-l tu.

ia-mi și auzul, ca să fie liniște,
și ochii, ia-mi-i, și brațele,
vreau să mă simt ca la început
când eram în lava fierbinte,
sub ochiul lui Dumnezeu,
laolaltă cu mările și cu munții.

Voi pune în locul lor substanțe noi,
rezistente, fluide, garantate de ordinatoare,
voi fi bărbatul invulnerabil,
fără odihnă, cu reacții iuți,
inoxidabil ca un aliaj.
Să mă vezi atunci, nepăsător, flexibil.
Orele active se vor sparge în palma mea
câte douăzeci și patru deodată,
minutele vor fi zile și zilele luni,
voi avea fruntea făcută
pentru a zgâria toate gloriile.

Poartă-mi tu, iubito,
sângele și brațele și auzul și ochii...

DARUL LUI DUMNEZEU

Dumnezeu, vrând să-mi facă un dar,
a smuls din sternul meu o coastă
și, urându-mi sănătate,

a făcut-o hotar între mine și singurătate.

Era un balcon, era o durere,
o lună mare, umbră, prihană
când am șoptit cântare coastei mele

și-o oblojesc de-atuncea ca pe-o rană.

AMENINȚARE

Cineva vrea să sperie aerul
pe care-l respir,
vrea să ridice nori de otrăvuri
înaintea plămânilor mei,
vrea să-mi bea anotimpurile
cu arbori cu tot.

Cineva mă tot amenință
că într-o sfântă duminică
o să-mi jupoaie rădăcinile
de coaja lor miraculoasă.

Cineva se sufocă
amenințându-mă.

SPITAL

Trebuie să port nitroglicerina la mine
ca indianul laba de iepure.
Vecinul meu de pat își ia pulsul.
Femeia de serviciu a vrut să fie doctoriță,
dar s-a luat cu altele.
Ninge ca în copilărie.
Sunt în miezul unui conflict.
mi-e dragă floarea dintre geamuri.
Vecinul meu de pat își ia pulsul.
Aștept revelionul anului 2017
ascultând un colind
cu flori de măr
și lerui-ler...

MAMA

Ești atât de departe mereu,
tu, care ar trebui să-mi fii umbră,
să ne plimbăm și să vorbim împreună
ca doi oameni în vârstă.
Prea mult m-ai lăsat fără tine,
am glasul asprit de tăcere,
gândurile ți le aud
noaptea târziu
venind ca un descântec,
dar trupul se simte,
o, mamă, învins
ca-n gerurile noastre
de acolo.

ULTIMA ZI

Cuvintele mă părăsesc, Doamne,
și ce nedumerire
în ființa mea toată,
ce pustiu...
Vine un altul obosit de moarte
și mă ocupă.
Îngerul se depărtează
de felul meu nepăsător
de a nu lua în seamă.
Alergând de dragul alergării,
Bat pasul pe loc.
Până și astăzi,
am pus timpul pe butuc și...harști !
Să-i fie de bine.

Încolo, mersul în pas de tango,
Răzbește doar gălăgia luptei.
Și eu
așteptându-l pe Godot.

CÂND „A NU FI”

Iubite prinț, a dispărut Horațiu, da, a dispărut.
Sunt mult mai trist și-ngândurat și, vezi,
cu firea mea de om tăcut,
trebuie să țip, să cer, să demonstrez.

Prințe, suntem în zodia celor doi gropari,
buzele lui Yorick s-au veștejit protestând,
să bea din mustul unei crime mari
și se așază zațul neliniștii în gând.

Hârlețele sapă în cântec de tobe și salve,
se hămăie de pretutindeni aiurit,
au pierit măscăricii cu tâmplele albe
și Fortinbras prin frig s-a rătăcit.

Mă plimb prin ceața ta și spectrul vineri
spărgând cu tâmpla somnul unui astru,
iar degetul întins spre rănile din mine
arată vinovații și cheagul din dezastru.

E-un timp bolnav, ah, prințe, de-ai fi mai lângă azi,
prin ceață și insulte să suspini „a fi”
când „a nu fi” – degeaba, prințe, arzi –
e-un joc enorm cu-otrăvuri gri.

POEM BARBAR

Ești rana din afara mea,
insultă, țipăt, nevedere,
eu nu te vreau, ceva bolnav te vrea,
ceva cețos, din tot ce sunt, te cere.

Despică pieptul nopții și apari
în praful sterp al vorbelor de rugă,
și-n umbra arsă a unor arbori mari
absoarbe-mă din fugă !

IUBITO, FII ASTĂZI

Mai greu îmi este sângele spre seară,
ochiul e jilav în aerul mut
și s-au stins făcliile afară,
e vremea trecută cu gongul bătut.

Am uitat de aer și de pâine,
de soarele negru cu ochii păgâni...
Iubito, fii astăzi, eu sunt fără mâine,
pământul se surpă cu tot cu fântâni.

SOCRATICĂ

Să bem împreună
paharul acesta
cu îngeri,
ne-am promis
să bem împreună
acest pahar.

Încep eu.

Vocația creativității

Ion VÂLCEANU

Cu ocazia unui simpozion de comunicări și dezbateri pe teme de apărare și siguranță națională am remarcat o carte cu titlul *General adjutant Paul (Pavel) Teodorescu – Vocația creativității*. Autorii: prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, P.S. dr. Emilian Lovișteanu și comandor dr. Marian Moșneagu, Editura EXPONTO, Constanța, 2013.

Din start am intuit că este personalitatea militară a cărei activitate și viață a fost legată de mănăstirea Dintr-un Lemn din județul Vâlcea și nu m-am înșelat ! Dar, lecturând-o, am fost surprins de dimensiunea personalității, de meritele și traseul vieții unui OM de lângă noi !

Născut la 22 iunie 1888 în Bacău a îmbrățișat cariera militară, fiind selecționat pentru a urma cursurile Școlii Superioare de Război din Paris între 1919-1921. A revenit în țară, fiind repartizat la Marele Stat Major și profesor la Școala superioară de război din București.

Cunoscând foarte bine limba franceză, puțin engleza și având calități și pregătiri – pe care le putem doar intui – între 1932-1936 a fost atașat militar la Paris. Între 1936-1937 a fost numit la comanda Școlii superioare de război, iar apoi avansat la gradul de general de brigadă și subsecretar de stat în M.Ap.N. în guvernul Tătărescu.

Între aprilie 1938 și 11 mai 1940 a fost Ministrul Aerului și Marinei, după care a comandat Divizia de Gardă, în august 1940, fiind avansat general de divizie.

Și-a exprimat în mod repetat și deschis opoziția față de regimul introdus de generalul Antonescu, fiind silit să-și dea demisia și trecut în rezervă la 7 septembrie 1940. Din ordinul generalului Antonescu a trebuit să suporte restricțiile unui „arestat la domiciliu”.

S-a retras în comuna ilfoveană Joița (azi în județul Giurgiu), unde avea în proprietate o casă cu trei camere și dependințe. Aici a înființat o orezărie pe circa 10 ha, fiind atras de noutatea acestei culturi. Din câștigul obținut în cei opt ani în care a stat și lucrat la Joița, a făcut numeroase acte filantropice, sătenii privindu-l ca pe un real binefăcător, cu admirație și respect.

Mai mult, de către tot corpul de ofițeri români a fost privit și apreciat ca „un adevărat părinte al armate române interbelice” și „un remarcabil promotor al științei și artei militare în România”.

Dar viața omului Paul Teodorescu nu a curs și nu s-a terminat în acești termeni ori în această atmosferă !

După 1948, asemănător cu foarte mulți generali și ofițeri români – din păcate, prea mulți ! – ce au fost închiși în penitenciare ori colonii de muncă de trist renume și dureroase aduceri aminte, sau cu domicilii obligatorii (DO) pentru vini imaginare ori inventate, dar în realitate doar pentru că au fost cadre militare superioare ale regimului anterior și generalul Paul Teodorescu a avut de suferit.

Calvarul său a început prin excluderea, în 1948, dintre membrii corespondenți ai Academiei Române, prin decret al prezidiului Marii Adunări Naționale !

Din același an, până în 1954, a fost în diverse penitenciare începând cu Poarta Albă și terminând cu Aiud, unde a suportat șase luni de izolare completă.

Calvarul veniturilor financiare necesare traiului zilnic a durat din 1954 până în 1964, când a fost repus în drepturile de pensie prin hotărâre a Consiliului de Miniștri (HCM).

Calvarul locativ a mai durat însă încă patru ani, până 1968, când colegul său de la Școala Superioară de Război din Paris, Charles de Gaulle a vizitat România, în calitate de președinte al Franței și a intervenit personal și nominal pentru rezolvarea tuturor problemelor sale. Drept urmare, a obținut un modest apartament în cartierul Drumul Taberei din București, de unde, în luna mai 1980, la 92 de ani, s-a retras la mănăstirea Dintr-un Lemn din județul Vâlcea.

De ce aici ?

În mod sigur, pentru că a avut legături spirituale, afective și de sinceră credință creștină ortodoxă, exteriorizată , este drept, într-o manieră aparte: în intervalul 1938-1940 când a fost Ministrul Aerului și Marinei, a contribuit substanțial la renovarea acestui lăcaș de cult, și care după această refacere a devenit mai bine cunoscut și transformat în loc de închinare pentru aviatorii și marinarii români.

A fost înconjurat cu dragoste de măicuțele mănăstirii și îngrijit cu respect și recunoștință până în anul următor, 1981, când la 17 ianuarie a decedat. Dragostea, respectul și recunoștința maicilor de la această mănăstire se manifestă de atunci în fiecare zi în rugăciunile lor, la fiecare slujbă și în mod special la sărbătoarea sfinților Petru și Pavel (29 iunie), când la mormântul său se adună pentru a-l pomeni atât călugărițele, cât și aviatori, marinari și cei care nu l-au uitat.

Generalul Mac Arthur a fost unul dintre cei care l-au admirat pe omul de lângă noi și a exprimat convingerea că „Un soldat nu moare; el se mulțumește să dispară !”.

Îmi asum libertatea de a-l completa, adăugând că generalul (r) Paul Teodorescu a dispărut, însă a intrat în istorie pe ușa din față pe baza unor fapte, atitudini și realizări deosebite și va rămâne în istorie – nu doar a armatei – pentru merite ce nu sunt și nu vor putea fi niciodată contestate !

(Fotografia de la pagina 1: Paul Teodorescu, într-o fotografie din 1938 pentru revista *Time*, http://adevarul.ro/locale/constanta/marele-general-teodorescu-manastirea-dintr-un-lemn-fost-coleg-charles-gaulle-e-pomenit-impreuna-sfintii-1_57684a135ab6550cb822b975/index.html, mai 2018)



Călărași cu schimbul ai armatei române pe frontul din Bulgaria în cel de-al Doilea Război Balcanic (1913): din stânga al șaselea este Iova Giurisici/Djurisici (a avut conac și orezărie la Vadu Lat – Vlașca), al șaptelea este Iancu Braticevici (Colecția Mihai Braticevici din Izvoru fost Corbii Ciungi)

EMINESCU – *un posibil Făt Frumos*



Romanița-Maria Ștențel

Ca o recunoaștere a universalității creației Poetului nostru național, UNESCO a declarat „Anul internațional EMINESCU”, în 1989 și de asemenea l-a nominalizat pe Eminescu „Poetul anului 2000". În semn de prețuire, NASA a dăruit unui crater de pe planeta Mercur numele Eminescu, iar într-un Catalog al planetelor mici ale Universului veți găsi Planeta EMINESCU. Așadar, onorantă apreciere a Poetului, în macrocosmos !

Aici, la noi, în România, s-au atribuit numeroase metafore numelui său: „Luceafăr al poeziei românești” sau „astrul venit din Infinit” care a adăstat o vreme pe meleagurile românești, apoi a plecat mai departe, prin constelații, a căror mișcare și muzică le cunoștea prea bine.

Însuși Poetul ne îndeamnă la meditație despre originea sa atunci când spune despre sine astfel: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar”…

Emil Cioran se miră spunând astfel: „Ce-a căutat pe aici acela pe care și un Buda ar putea fi gelos”… Iar *Basmul* scris de Geo Bogza spune cu emoție despre venirea lui Eminescu pe plaiuri bucovinene, prin milostenia și grația Proniei Cerești… Și eu una cred că această imaginare a ajuns la Geo Bogza chiar de la Eminescu, de la destinul eroului din basmul „Făt Frumos din lacrimă”…

Acesta se înfruntă cu Genarul, om rău, om cu puteri malefice, diferit de Zmeii și Balaurii din basmele populare… Iată cum îl înfrânge acesta pe Făt Frumos:

„…fără a zice o vorbă, îl azvârli în norii cei negri și plini de furtună ai cerului, apoi dispăru cu fată cu tot… Făt Frumos, ars de fulgere, nu căzu din el decât o mână de cenușă în nisipul cel fierbinte și sec al pustiului. Dar din cenușa lui se făcu un izvor limpede ce curgea pe un nisip de diamant. Dar, pe vremea aceea, Domnul îmbla încă pe pământ. Într-o zi se vedeau doi oameni călătorind prin pustiu. Hainele și fața unuia strălucea ca alba lumină a soarelui, celălalt mai umilit, nu părea decât umbra celui luminat. Era Domnul și Sf. Petrea. Picioarele lor înfierbântate de nisipul pustiului, călcară atuncea în răcoarele și limpedele pârâu, ce curgea din izvor. Prin cursul apei, cu gleznele lor sfâșiau valurile, până la umbritul izvor. Acolo Domnul bău din apă, și-și spălă fața sa cea sfântă și luminată și mâinile sale făcătoare de minuni. Apoi șezură amândoi în umbră. Când se sculară spre a merge mai departe, zise Sf. Petrea: *Doamne, fă ca acest izvor să fie ce a fost mai înainte ! AMIN !* zise Domnul, ridicând mâna sa cea sfântă, apoi se depărtară înspre mare, fără a mai privi înapoi.

Ca prin farmec, pieri izvorul și copacii, și Făt Frumos, trezit ca dintr-un somn lung, se uită împrejur. Atunci văzu chipul cel luminat al Domnului, ce mergea pe malurile mării, care se plecau înaintea lui, întocmai ca pe uscat, și pe Sf. Petrea, care mergând în urma lui, și învins de firea lui cea omenească, se uita înapoi și-i făcea lui Făt Frumos din cap. El îi urmări cu ochii până ce chipul Sf. Petrea se risipi în depărtare, și nu se vedea decât chipul strălucit al Domnului, aruncând o dungă de lumină pe luciul apei, astfel încât, dacă soarele n-ar fi fost în amiazi, ar fi crezut că soarele apune. El înțelesese minunea învierii sale și îngenunchie înspre apusul acelui soare Dumnezeiesc”.

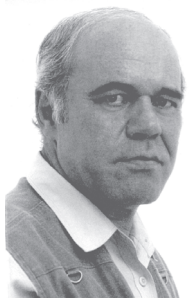
…Învierea este darul Proniei Cerești pentru personajul ce întruchipează cele mai alese însușiri ale neamului său, iar Eminescu este, la rându-i, o astfel de imagine, de aceea mă încumet să spun, șoptit, cu smerenie și cu sfială că… *Făt Frumos poate fi Eminescu* ! Un izvor veșnic viu, sursă de frumusețe și mari elanuri creatoare !

Eminescu-izvorul și-a înțeles menirea, fiind hărăzit acestui popor pentru a-i arăta bogăția sufletului său prin poezie… *de aceea a venit în acest neam, iar plecarea lui nu înseamnă pentru totdeauna*.

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XI)

Între topos și atopos

Ioana Greceanu, poeta convinsă că „suntem programați să scriem”



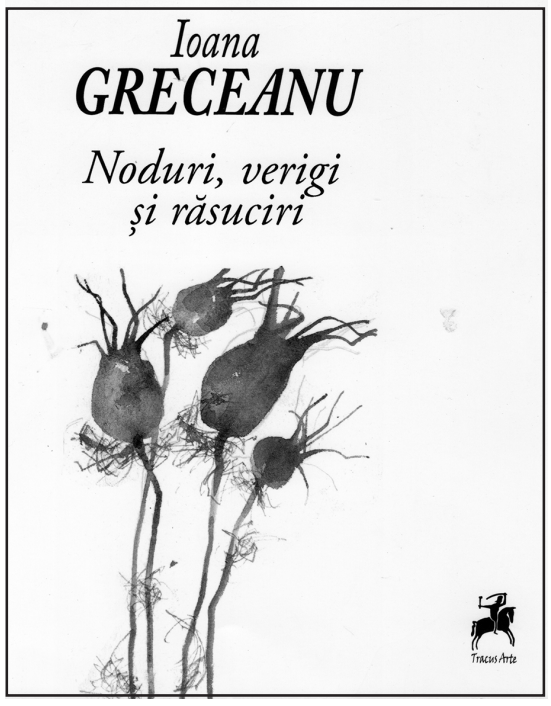
Florentin Popescu

De o stranietate și originalitate aflate dincolo de orice îndoială, poeta Ioana Greceanu, născută la Greaca (Ilfov) este o autoare pentru care responsabilitatea lirică se suprapune cu aceea în fața lumii și a destinului. *Noduri, verigi și răsuciri* (Editura Tracus Arte, 2017), cel de al cincilea volum al său (după *Poeme în pierdere*, 1999, *Singurătatea poartă o pelerină roșie*, 2003, *Cu o sabie imprevizibilă începe ziua*, 2007, *Recviem pentru omul din cub*, 2011 și *Fragment dintr-un viu*, 2012) ne apare ca o continuare, ca o piesă necesară dintr-un puzzle sortit să ofere o imagine pe cât de complexă tot pe atât de plină de nebănuite convulsiuni – toate conducând în cele din urmă la conturarea și mai apăsată a unui univers poetic de excepție.

Să observăm dintru început că nici titlurile volumelor anterioare nu sunt, ca și acesta, întâmplătoare și sugerează, ele însele, o anume tematică, dar și o anume orientare – i-am zice bacoviană ! – a poetei. Și dacă vom face și pasul următor, citind textele, vom constata că toate genericele cu pricina își află pe deplin o acoperire în idei și metafore.

D-na Ioana Greceanu se vădește a fi preocupată pe de o parte de aducerea în vers a tumultului său interior, iar pe de alta de cultivarea poeziei ca pe o terapie, de excepție și ea: „*O bucată de rocă* de la care se poate reconstitui un meteorit/ un fragment de os/ de la care se poate reconstitui un schelet/ dar piatra/ dar osul din poezie ?/ (ca într-o peșteră să interpretez umbrele)/ poezia se reface singură/ poezie interminabilă/ o frâmghie care se apropie/ trăiesc poezie disperat și lucid/ ca un medic/ care experimentează/ pe propriul organism/ un medicament riscant, care-l poate ucide/ dar potențial salvator/ pentru o boală incurabilă/ Poezia este un copil negru/ pe care-l naște o femeie albă”.

Lirica spitalelor, a spațiilor contaminate și contaminante, cu oarecare tradiție și la noi, își află în persoana scriitoarei un altfel de interpretare decât cea tradițională, conducând la întrebări asupra destinului și a existenței, nu doar fizice:



„Pe atunci pereții spitalului mă înconjurau pretutindeni/ pe sub jaluzeaua puțin ridicată, se vedeau/ o porțiune întunecată de cer/ și câteva stele/ o câmpie albă-albă/ la zeci de kilometri distanță/ și leagănul copilului nenăscut, legănându-se singur// să fie totul de frică ?// .../ rămâne mereu un dubiu/ un gard de fier forjat calm și intimidant/ prin care îți strecori mâna/ numeni nu primește atâta bunătate câtă și-ar dori/ un obiect cât de cât binevoitor// în vis duc o fetiță bolnavă/ ea intră și iese din mine când vrea” (*Rămâne mereu un dubiu*). Destinul, posibilul eșec este asumat din capul locului, ca o autodamnare, în cele din urmă ca o condiție a existenței: „Când merg în direcția asta, merg până la capăt/ pe direcția asta, deși/ salvările merg în sens invers/ deci, la căpăt, nu va fi nicio salvare/ totuși merg în direcția asta, până la capăt” (*Pe strada asta trec salvările*).

De altfel, în întreaga poezie a d-nei Ioana Greceanu există un fel de voluptate a durerii, chiar și atunci când nu este numită direct ca în *Poem în deșert*: „Încet, tenace, lucidă, durerea mă desăvârșește/ țin sub presiune/ pătrund în tunelul ochilor tăi// dacă aș putea să vorbesc despre asta aș supraviețui/ despre ce ?// durerea mă vindecă/ puțin câte puțin, mă îngroapă/ pur și simplu nimeni/ nici pacientul cu răni interne letale/ el a spus: sunt frânt/ și aici s-a întrerupt// aș vrea să fiu acoperită de pământ/ aș avea o explicație că nu sunt văzută/ chiar și așa, ceilalți sunt de neînlocuit// tu zâmbești lumii tehnic/ Nu știu tu eu ?” În acest context actul de a scrie, de a-și sublima frământările în vers și metaforă devine o supapă, o evadare, o cale de supraviețuire într-o lume demult și pe toate planurile alienată: „Suntem programați să scriem/ să lăsăm urme/ are vreo importanță ordinea, cine începe ?/ să înfășurăm nebunește în toate direcțiile/ cele o mie de mâini la care mă rog/ să scrie/ pentru mine/ prin mine/ tot/ ca să mă vindec/ eu sunt mereu nepregătită/ nu știu modalitățile în care mor celule nervoase supuse agresiunii/ dar simt/ nici nu trăiesc/ nici nu mor – legături la nesfârșit/ eu, latul gata să strângă/ eu, cadavrul/ cu inima frântă/ îngropat în cap// De cred eu că sunt eu ?” (*Suntem programați să scriem*).

Parte venită din inspirație, parte din lecturile bogate și variate din marea literatură a lumii (găsim aci mottouri din filosoful german Thomas Metzinger, din George Bataille, William Blake, James Joyce, Silvia Plath, Fernando Pessoa, Konstantin Kavafis ș.a.), care dau un plus de valoare cărții, poezia d-nei Ioana Greceanu ține în totul de un anume tragism care o apropie, ca viziune cel puțin, de Bacovia.

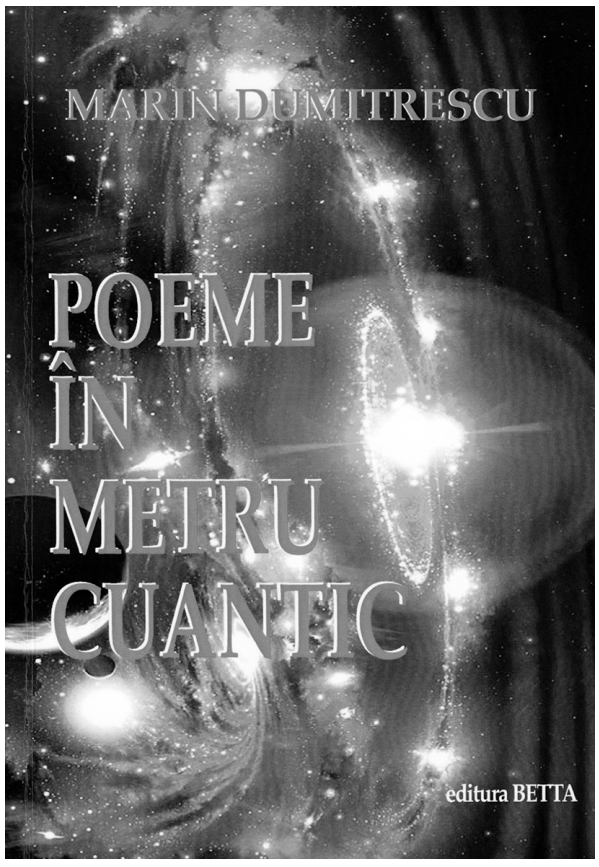
Pe lângă (sau dincolo de) observațiile acestea constatăm cu bucurie că de la un volum la altul această autoare își consolidează tot mai mult și mai bine un profil poetic distinct, care o face inconfundabilă și o impune tot mai mult atenției.

Marin Dumitrescu, poetul „dibuind cu gândul, căderea în eternitate”

Rupt o vreme de viața și mișcarea literară din țară, dl Marian Dumitrescu, născut în 1958 în Alexandria (jud. Teleorman), dar trăitor de mai multă vreme în Spania, a început să revină în arena poeziei de la noi în 2009, când a publicat volumul *Tratatul de pace cu moartea* (Telepres Edit), urmat de *Simfonia materiei*, 2011, *Muntele*, 2012, *Sfera*, 2014, apărute la editura bucureșteană Betta. Cartea sa cea mai recentă, la care ne vom referi aci, poartă titlul *Poeme în metru cuantic*, Editura Betta, 2018.

Apreciat și publicat prin anii 1975-1980 de către Nichita Stănescu și Constanța Buzea, poetul teleormănean, al cărui timbru – cel puțin în volumul de față – ne-a amintit pe alocuri de autorul *Necuvintelor*, dar într-o oarecare măsură și de Marin Sorescu, se remarcă înainte de toate (și ca ton general) printr-o autoironie, printr-un sarcasm care vine de departe, de la Topârceanu, dacă nu cumva de mai înainte.

Ludic, plăcându-i ceea ce un alt mare poet, Ion Gheorghe ar fi numit „joaca jocului”, cu o bine regizată și jucată pseudo-naivitate, dl Marin Dumitrescu își însoțește cartea și cu o „Notă” în care, între altele, citim: „Cosmosul în care trăim este conștient și este mult mai inteligent ca noi. Bineînțeles că acest organism viu, neînchipuit de mare, este un animal, care trăiește pe o planetă, care face parte dintr-un sistem solar, care la rândul lui face parte din alcătuirea unui organism viu și mare. Tot așa, și pe unii dintre electronii atomilor care mă compun, pot trăi animale neînchipuit de mici, care sunt alcătuite din atomi neînchipuit de mici... În clipa în care m-am întrebat dacă această



scară poate fi infinită, m-am speriat foarte tare și mi-am pierdut gândul. Câteva mii de ani am hoinărit prin tot felul de gunoaie filosofice, de ipoteze, teorii și demonstrații, ca să pot să scriu, în cele din urmă, câteva poeme în metru cuantic.”

În fine, lăsând la o parte acest tip de considerații, oarecum teribiliste și sarcastice la adresa condiției lui de poet, trebuie să recunoaștem ca semnatarul volumului are har, „Și eu vin/ - zice el autodefinindu-se în fugă – De deasupra apei,/ Vin de deasupra mea / Caun duh/ Și stau deasupra mea/ În văzduh,/ Contemplându-mă/ Cum stau la masa de lemn/ Cu propria moarte/ Și beau din pahar cerul/ Și să bea și ea,/ O îndemn.” (*Înspre luni*). În alt loc (*Mecanică cuantică*) poetul versifică într-o manieră care ne-a amintit de *Poemul despre cub* al lui Nichita Stănescu, fără a se înțelege de aci că ar fi un epigon, ci mai degrabă un discipol al aceluia: „Oricare trei trepte octogonale/ Duse printr-un punct,/ Generează/ Opt rețele spațiale,/ În care guvernează/ Legile universale.// Punctul aparține/ Celor opt rețele,/ Însă numai punctul/ Aparține.// Și punctul este gol de stele/ Și e naștere de lumi divine.// De opt lumi distincte și egale,/ Toate tridimensionale.// Într-una, m-am născut întâmplător,/ Sau poate dinadins, nu-mi amintesc precis,/ Dar sunt și mi se pare îngrozitor/ Că în fiecare clipă pot să mor”.

Înșelătoare la primul nivel al lecturii, poezia d-lui Marin Dumitrescu prezintă suficiente virtuți pentru a putea fi citită cu un anume interes și pentru a oferi cititorului surprize dintre cele mai plăcute.

INEDIT – EMIL GULIAN PROZATOR



Emil Talianu

La Giurgiu, pe strada Abundenței (astăzi Victoriei), la nr. 13, se naște la 13 mai 1907 Ionescu Emil Gulian, fiul magistratului Ionescu Iulian Gulian și al profesoarei Ionescu Elena Gulian, după cum atestă actul de naștere 304 din 1907, al Primăriei Giurgiu. Despre anii copilăriei și adolescenței se cunoaște mai puțin. Doar Colegiul Național Ion Maiorescu mai păstrează încă, tabloul promoției 1925-1926 care are în centru pe șeful acesteia, Emil Gulian, și dintre colegi, cel mai cunoscut, distinsul profesor Marinel Marinescu. Alături, profesori de excepție: Savin Popescu, Dan Barbilian, Alexandru Cartojan. Cert este că după absolvirea liceului, Emil Gulian se mută cu familia în București unde urmează studiile superioare.

Din păcate, în încleștarea ultimului război mondial, pe întinsul ținut rusesc, viața sa a fost frântă. Pentru soția sa, Hortance Maria Lucia Dejoiu, cu care se căsătorise abia cu șase ani în urmă, la 19 aprilie 1936, conform actului 413 al Primăriei sectorului 1 București, dispariția soțului a fost incredibilă. Trăind cu speranța unei întoarceri de pe front, abia peste 35 de ani, la 7 noiembrie 1977, judecătoria sectorului 2 București emite o hotărâre deliberativă de deces (numărul 3.742) prin care se consemnează ca dată a decesului lui Emil Gulian, pe baza unor documente militare și informații certe, 20 noiembrie 1942. Pe baza acestei hotărâri, se va elibera, la Giurgiu, actul de deces 35 din 28 ianuarie 1978.

În ciuda faptului că Poetul s-a stins din viață pe frontul îndepărtat, Emil Gulian se va lega prin moarte tot de orașul în care s-a născut și pe care l-a iubit. Se închide, astfel, cercul vieții lui Emil Gulian tot la Giurgiu.

Anul 1934 rămâne un moment de referință în activitatea sa literară marcându-i debutul editorial. Institutul de arte grafice *Luceafărul*, cu sediul în București, strada Numa Pompiliu, nr. 7-9, va edita volumul de versuri, deosebit de sugestiv intitulat *Duh de basm*, ilustrat de un mare grafician al timpului, Mac Constantinescu.

Dacă o parte din creația sa poetică este de acum cunoscută prin reeditarea volumului *Duh de basm* în valoroasa colecție Biblioteca giurgiuveană, la sfârșitul anului trecut, de data aceasta, cititorii îl vor cunoaște pe Emil Gulian ca prozator.

O însemnare, nedatată, are menirea să prezinte bucuria scrisului pe care o nutrește Emil Gulian așternând pe coala albă, cu scrisul său ordonat și lizibil încă, deși a trecut de când au fost înnobilate de șiragul cuvintelor, aproape un secol: „Ție caiet iubit să-mi destăinuiesc bucuriile, ție durerile. Ce nebănuite și neînțelese sunt sentimentele care m-au cuprins în ultimele zile. Și totuși în ele trebuie să fie tot nebuna dorință de dragoste care se ridică..."

Și, la 22 mai 1924, când adolescentul avea doar 17 ani, pe o mică coală de hârtie, rămasă printre manuscrise, își încerca penița, după cum ne confirmă petele de cerneală neagră care încarcă foaia:

ÎNSERAREA

Armonii de umbre ce cad în falduri mari, își îngemănază tristețea în amurg , cu tonuri șterse de natură moartă. Armonii de umbre își frâng aripile în fâlfâiri deznădăjduite.

Copaci negri mici s-au așezat printere umbre abătuți pe margini de trotuare îndoliate, obosiți, cu ramuri plângătoare, cu ramuri coborâte spre pământ .

Moartea aleargă călare pe străzi, cu orbitele goale, în goană nebună. Aripi se frâng în cerul greu . Pe voal negru de fire subțiri de funigei , cad încet presărări fine de culori mate.

Descoperiți-vî pentru rugă ! Ziua tăcută își cântă rugăciunea
de seară. Sufletele toate au căzut la pământ.
Taceți ! Înserarea. . .
22.5.1924.

O creație literară adolescentină. Rânduri de proză poetică care prinde un moment de final al zilei, reliefând zestrea deosebită pe care o avea Emil Gulian.

A avut grijă scriitorul Emil Gulian să lase mărturie, printe manuscrisele sale, numărul din decembrie 1933, al revistei lunare de literatură *Herald* (redactori Neagu Rădulescu și Miron Suru). Dintre cei care semnează se află: Radu Gyr, V. Voiculescu, Sergiu Dan, Cicerone Theodorescu, Vasile Lovinescu, Vlaicu Bârna și Emil Gulian.

La pagina 30 este tipărit un fragment, după cum corectează cu cerneală neagră Emil Gulian, adăugând prepoziția *Din* „Tinere fete", totodată, făcând și două corecturi pe textul tipărit. Transcriem fragmentul:

„(*Din*) TINERE FETE

În acea vreme venind târziu acasă,o găsii pe pragul casei, plecând. Avea pălăria pe cap, o blană răsucită la gât și era întovărășită de mătușii-sa.

Privind scările acelea de noapte care duc la subsol și considerându-le un etaj aveam priveliștea a trei colivii suprapuse cărora li s-a scos un zid, subsolul, scările întoarse și odaia întunecată de deasupra, cu lampa pe masă, în mijloc. În acest decor, rezemată pe cot la marginea balustradei scărilor, stătea ea și pălăria, puțin aplecată pe ochii aprinși, nu mă lăsa să-i văd decât pe jumătate fața.

Mi-am adus atunci aminte de un roman rus cu aceeași atmosferă de opaiț, de noaptea și de gardul de fier înconjurat cu tufe, între care o răstignisem cândva, pradă moale și abătută, pe zăbrelele care o întreceau, sprijinind-o cu vigoarea lor încleștată. Și supunerea ei fusese atunci un blestem, care avea să mă lege până astăzi.

Dar întorcându-mă la scara întortochiată în jurul cărea totul era învăluit în îndoială,ca atunci când micșorezi mult lampa, văzui umbrele cum treceau ca niște boccele nedefinite de lână neagră, prin aer și pe dușumea, fără zgomot mereu pe lângă imobilitatea ei întristătoare.

Pluteau în jurul capului ei cu ochi morți, susținut cu o mână pe balustradă.

Doream pe mătușii-sa care mă urmărise până în camera mea, pierzându-și mintea cu rânjete bestiale. Îi atinsesem sânul mare și moaleși începusem să rânjesc pe întuneric, cu gesturi conținute. Aceste singure sclipiri de dinți în noapte și legănări de sân, însemnaseră dragostea noastră. Și ea stătea singură acolo așteptîndu-mă, apăsându-și sânii, falca și pulpele pe balustradă, lângă scara îngustă care duce la subsolul în care nu mai arde nici o lumânare, care acum nu mai e locuit de nimeni, e înghețat și cu geamurile pecetluite. Ce mai cauți aici fantomă nechemată, într-un decor așa de înghețat, unde nimic nu s-a schimbat, afară de sufletul meu, care totdeauna e trist fiindcă totdeauna pleacă."

Sunt doar câteva pagini din volumul *Emil Gulian, poet al Giurgiului*, care va fi tipărit la o editură bucureșteană.



Maria Elena LAZĂR

Născută în anul 1975, din doi părinți medici, nici ea și nici fratele său mai mare nu au urmat această carieră. După un liceu de limbi străine în București, având o mare pasiune pentru limba și literatura germană, a absolvit Institutul Goethe. Începe să scrie poezii din timpul liceului, publicând un volum sub titlul „O torță !".

ȚESÂND LA UN GOBLEN

Mă așez la o fereastră cu gând în altă parte
Țesând la un goblen ce-ntruchipează
Vise-alese, cumințenii
Plăpânde și odihniri hoinare. Chipul
Meu rumen, angelic, se lipește
De-un geam și se reflectă-n vise
Creatoare, în dansuri de legende și
Mister. Visez deodată cu ochi
Deschiși cum Raiul se deschide și
Cum din țesătura pe care o brodez
Irumpe-o arcă plină de migdale
Și-un corn al abundenței cuprins de
NEMURIRE.

ALTARUL DE LUMINĂ

Am rămas pe dinafară, pe dinafara
Propriului meu sine. Știu ce-i
Filozofia, minunea care-i omul,
Câmpul de valori. Filozofia-i
Cea mai sacră facultate, altarul de
Beție, lumina ce crește-n depărtare
Pură de licăriri hoinare, de cuvinte pestrițe,
De gânduri transparente ce unduiesc
Amurgul. Gândul îmi este hrana
Viitoare, ce naște din ierburi
Aromate, din clipa de nectar
Ce crește-n depărtare.

ATÂT DE DIAFANĂ

Zeus a anunțat săptămâna trecută
Că a început să plouă
În Olimp, să plouă cu petale
De crini multicolori, să
Plouă
Cu vise de pescăruși
Ce cântă.
Olimpul e atât de pur ș-atâta de măreț
Încât
Vârful i se-amestecă cu nouri
Diafani, atât de diafani
Încât
Totul devine o puritate
Blândă, ideală, de vis strălucitor.

VISUL UNEI LIBELULE

Imaginea Naturii la Sighetul Marmației îmi
Poartă pașii spre-o casă țărănească;
Acolo,
o femeie frământă pâinea,
Caldă, o-ntinde peste vatră ș-așteaptă
S-o coacă la focul salvator.
Acolo,
e Natura ce Soarele o-ngână
Cu Luna, cu Luceferii.
Acolo,
Văzduhul e mai pur, iar iarna
Natura devine transparentă, se sublimează,
Se face LIBELULĂ.
Totuși, ce-i văzduhul
Decât un UNIVERS din visul unei libelule ?

Florența Sindromului Stendhal

Florin COLONAȘ

Vâlvă mare într-o însorită zi de toamnă a anului 1817 în piața din fața bisericii florentine Santa Croce. Un bărbat elegant, cu joben, redingotă și baston, ieșind din renumitul lăcaș, după numai câțiva pași, coborând cele câteva trepte se prăbuși brusc la pământ. Lumea din preajmă sări în ajutorul celui aflat pe caldarâmul plin de praf amestecat cu paie căzute din nenumăratele atelaje care străbăteau locul acela atât de aglomerat.

În vacarmul care s-a propagat rapid, cineva vocifera pe un ton baritonal: „Să vină spițerul ! Să vină spițerul !"

Și, întradevăr, de după colț apăru un bărbat înalt, cu o impozantă mustață și un șorț alb, ancorat de după ceafă, purtând în mâini o cutiuță din catifea neagră conținând tot felul de flaconașe. Masivul personaj se apropie gâfâind. Își croi loc printre numeroșii „gură cască", personaje pestrițe, care mai de care aflându-se în treabă, dând recomandări. După ce aruncă o privire suverană asupra locului și a victimei, desfăcu dopul din sticlă al unui mic flacon și-l trecu pe la nasul pacientului prăbușit fără suflare. Urmă apoi același ritual cu al doilea flaconaș, de data aceasta mai maroniu și imediat cu un al treilea, pe care-l ținu mai mult în dreptul nărilor celui aflat în suferință.

La numai câteva secunde după fiecare manevră, faciesul alb ca varul al celui aflat pe pietrele neprietenoase ale pavimentului începu să prindă culoare, iar individul elegant, al cărui joben se rostogolise undeva printre picioarele curioșilor, începu să deschidă ochii și să-și mobilizeze brațele. Sărurile își făcuseră efectul.

Spițerul, cu mâinile în șold, privea cu superioritate prostimea care începuse să-l ovaționeze și să-l aplaude.

Spectacolul se terminase. Birjarul trase șareta aristocraticului personaj, iar împreună cu doi găligani reușiră în doi timpi și trei mișcări să-l suie pe perna din piele a băncuței din spate.

Individul aflat în suferință nu era un oarecare. Călătorise mult în cei aproape patruzeci de ani. Fusese chiar ofițer în armata Împăratului Napoleon, parcursese multe verste în drumul prin Rusia către Moscova, iar când după înfrângerea de la Berezina glorioasa oaste napoleoniană va bate în retragere, în debandada creată va pierde și un manuscris valoros privind pictura italiană, pe care mai apoi îl va rescrie abordând pe lângă pictura napoletană și pe cea florentină.

Călătorul neobosit prin Germania, Austria, Ungaria, Rusia se va abate la un anumit moment și prin Valahia, prezența sa fiind semnalată pe valea Teleajenului, la „Hanul Roșu" din preajma Slănicului prahovean, unde diligența care-l purtase zile în șir îl va lăsa într-una din nopțile în care se refăceau atelajele, caii, proviziile și pasagerii.

Era omul care se entuziasma la flacăra operelor marilor personalități. S-a ocupat de opera lui Racine și Shakespeare, a scris despre Mozart și Haydn, l-a cunoscut pe Lordul Byron, a cărui personalitate l-a fascinat. Era un îndrăgostit de muzică și de teatrul italian. Chiar în timpul unui voiaj italian, cel din 1817, gurmandul Gioachino Rossini compusese, cu verva celor douăzeci și șase de ani ai săi, celebra „Bărbierul din Sevilla", pe textul francezului Beaumarchais.

Reprezenta un întreg univers acest personaj, care fusese pentru câteva minute actorul principal al unei întâmplări, din fericire, fără urmări grave, dar pe care istoria a consemnat-o, pentru că era nimeni altul decât Henri Beyle, sau cum îl cunoaștem prea bine astăzi, pe numele său literar, Stendhal, pseudonim pe care l-a preluat după o localitate situată pe Elba, undeva în estul Germaniei. Între celebrele lui scrieri se numără *Roșu și Negru*, *Mănăstirea din Parma*, *Vanina Vanini*, *Lucien Leuwen*, *Amintirile unui egoist*, *Viața lui Henri Brulard*.

Pasionat memorialist, Stendhal va ține și un jurnal între 1801 și 1823, care va căpăta o formă completă abia în 1937, când Henri Martineau va tipări un text cuprinzător al crochiurilor risipite printre manuscrisele sale.

Niciun moment nu m-am gândit să reproduc scena acelei stări lipotimice pe care ilustrul Stendhal a avut-o după vizitarea celebrei catedrale a Sfintei Cruci din Florența. Cu toate riscurile care te pândesc la fiecare literă, am făcut, totuși, această introducere așa cum am intuit că s-au întâmplat lucrurile în acel moment, înregistrat de istorie, atât a medicinei cât și a literaturii, sub denumirea de „Sindrom Stendhal".

Termenul medical de sindrom, conform DEX (p. 99) reprezintă „Totalitatea semnelor și a simptomelor care apar împreună in cursul unei boli, dându-i nota caracteristică".

Sindromul acesta cuprinde o componentă somatică (tulburări vasculare, cardiace și cerebrale) și o bogată componentă psihică, fiind înscris în categoria manifestărilor psihosomatice. Se traduce liber printr-o suprasaturare cu imagini a mentalului invadat de trăiri și senzații legate de sfera frumosului, care în cazul persoanelor care au o trăire emoțională deosebită față de fenomenul artistic, poate deveni factor cauzal al declanșării sindromale.

A căpătat și denumirea de Sindrom Florența. A făcut obiectul studiului unor cunoscuți psihiatri, între care s-a evidențiat italianca Graziella Magherini. El reprezintă, în fond, o acumulare masivă de imagini, cunoștințe, noțiuni, asociate cu trăiri intense, supraliminale, toate concurând la creșterea pragului de excitabilitate corticală și de secreție accelerată de hormoni, având ca urmare ridicarea gradului emotivității individului concomitentă unei suprasolicitări într-un interval de timp redus, a scoarței cerebrale a respectivului subiect.

Este vorba despre hiperculturalemie sau, mai pe înțelesul tuturor, o acumulare enormă de componente psihologice și fizice (oboseală



Catedrala Santa Croce din Florența

prin mers, stat în picioare un interval îndelungat), ceea ce, forțând termenul, am putea-o denumi „o indigestie" cauzată de esteticism, printr-o hiperacumulare de noțiuni culturale pe un fond de hiperexcitabilitate psihică.

S-a mai descris fenomenul în legătură cu alte două orașe în care frumosul clocotește la fiecare pas. Este vorba despre sindromul de hiperculturalemie asociat Parisului și Ierusalimului.

După opinia mea, sunt totuși cazuri diferite. La Florența densitatea fenomenului cultural este extrem de concentrată, iar valențele artistice ating cote de neegalat, situația lor topografică fiind de multe ori conjunctă.

La Paris, enormitatea manifestărilor culturale vechi și noi copleșește vizitatorul. Pentru a pătrunde fenomenul, parcurgerea



Interior din Catedrala Santa Croce din Florența

„à pied" este de cele mai multe ori necesară și folositoare pentru a înțelege complexul socio-cultural.

La Ierusalim intervine factorul emoțional legat de concepția religioasă peste care se suprapune elementul politic care a condus la adaptarea unor măsuri de securitate duse dincolo de limita imaginației și care influențează privitorul.

Între sfinții cei mai veneranți în Italia, în lumea catolică și nu numai, sfinții Anton de Padova și Francisc de Assisi sunt cei care se bucură de cea mai cuprinzătoare adorație a credincioșilor catolici, dar și a altor religii creștine.

Sfântul Francisc de Assisi, apostolul săracilor, a trecut în lumea drepților în 1226, iar numai după doi ani a fost canonizat, tocmai pentru jertfa sa pământeană. Discipolii săi se vor răspândi în toată Peninsula Italică, stabilindu-se în cartierele cele mai amărâte ale comunităților umane. Încă din 1229 există o biserică în Florența, care-i era dedicată. La 1295, pe ruinele acestui mic edificiu, într-un moment de înflorire social-economică și artistică, Arnolfo di Cambio începe ridicarea catedralei Sfintei Cruci. Concepută a fi nu numai impresionantă prin dimensiuni ci și foarte luminoasă, având ferestrele realizate în formă de cruce egipteană (T), rămâne cea mai mare biserică franciscană a Italiei.

Acest edificiu avea să adăpostească nu numai comori ale artei, dar și mormintele unor oameni de seamă pentru planeta noastră. Impunătoarea construcție reprezintă astăzi un punct de mare atracție pentru cohortele de vizitatori de pe toate meridianele, care vin atrași de nestematele orașului ce datează din anul 59 înainte de Hristos, așezare ale cărei baze au fost puse de romani în timpul domniei împăratului Cezar Augustus.

Primul nucleu al așezării florentine l-a constituit modelul taberei romane, patrulater, cu latura de 500 de metri, având două axe principate nord-sud și est-vest, cele două axe intersectându-se în actuala Piață a Republicii, socotită și astăzi drept centrul orașului.

Numele localității este de sorginte romană. I-a fost atribuit din latinescul Florentia, ceea ce s-ar traduce printr-o urare de prosperitate și de dezvoltare a comunității care s-a statornicit pe acest teren fertil și înflorit. Cert, au avut mână bună !

Nu se cunosc însă relațiile existente între romani și comunitatea etruscă preexistentă pe acele meleaguri. Istoricește vorbind, este dovedit faptul ca aceștia se instalaseră în secolul al nouălea înainte de Hristos pe direcția centro-septembrională peninsulară, dând acesteia numele de Etruria, iar latinii schimbându-i denumirea în Tuscia, actuala regiune Toscania, a cărei capitală este Florența, cuprinzând mai multe provincii.

Pe teritoriul actualei Firenze, au fost însă probleme. Acum două mii de ani, prin propagarea creștinismului, apropierea unei noi forme de religie și în paralele a unei noi culturi, traseul societății nu a decurs deloc lin.

În a doua jumătate a secolului al treilea, Sfântul Ioan Botezătorul a fost proclamat patronul orașului, înlocuind acea divinitate păgână care era zeul Marte. Tot în această perioadă apare și primul martir creștin, Sfântul Miniato. În 393, Sfântul Ambrozie, arhiepiscopul de Milano, astăzi patronul marelui oraș piemontez, consacra prima biserică creștină dedicată Sfântului Laurențiu. Este momentul dezagregării marelui Imperiu Roman din occident, aflat sub presiunea năvălirilor barbare. Apar, astfel, noile națiuni europene, născute din regatele fondate de barbari în vechile provincii ale Imperiului.

Peninsula devine un veritabil teren al disputelor, al cuceririlor. În Florența se succed, rând pe rând, bizantinii (secolul al șaselea), apoi lombarzii (secolul șapte și opt), iar în al nouălea secol francii.

Asistăm la o perioadă în care supraviețuirea devine primordială, iar preocupările artistice și culturale sunt neglijate, singurul punct notabil reprezentându-l comunitățile monastice. Trebuia păstrată unitatea marelui imperiu al lui Carol cel Mare, pentru acea stabilitate necesară garantării vieții culturale a urbei. Se va pune piatra de temelie a bisericilor celor trei Apostoli. Politichia pune stăpânire pe comunitate. Apar feudele și feudalii. În 962, Otton I de Saxonia constituia Sfântul Imperiu Romano-Germanic. Va fi timpul unei continue și aprige dispute între puterea pontificală și cea imperială. Opoziția în plan cultural va fi excomunicarea lui Henric al IV-lea de către Papa Grigore al VII-lea, la 1077, ceea ce are drept efect florentin crearea de facțiuni de luptă și implicit dezintegrarea unității comunitare. Apar focare ale grupărilor inamice. Are loc o învolburare a societății care pătrunde până în păturile de jos. Lupta de la vârf cunoaște forme de un dramatism violent. Zidurile de apărare ale cetății se întăresc, chiar dacă vor deveni în viitor locuințe. Oamenii sunt încătușați de fortificații. Așa se naște viitoarea formă de organizare a societății florentine: comuna. Construcțiile se îndesesc una în alta, străduțele formează adevărate meandre care permit din ce în ce mai greu accesul cailor și a atelajelor. Există încă o trăsătură caracteristică: participarea democratică în administrarea treburilor publice, ca și înflorirea comerțului și a meseriilor, cu efect benefic în economia localității.

Crește populația prin sporirea natalității, migrația rurală crește și ea, iar cei mai mulți se stabilesc aici, Florența ajungând la 100.000 de locuitori. Prelucrarea lânei atrage mai bine de 30.000 de oameni. Orașul, care începe să se dezvolte, se extinde și trece pe partea cealaltă a fluviului Arno, cel care în decursul secolelor se va revărsa, iar aluviunile sale vor distruge munca și averea oamenilor, așa cum a făcut-o și în noiembrie 1966.

Apar băncile, bineînțeles, dintru-nceput cu toate necazurile cauzate de contracte și de continua și nesfârșita poftă hrăpăreață a bancherilor. În 1252 este bătut primul *florin*, prima monedă locală, care devine în scurt timp una dintre cele mai bine cotate monede ale momentului. Asta se traduce printr-o epocă de înflorire și de bogăție.

(continuare în pag. 11)

(urmare din pagina 10)

Luptele fratricide cresc însă proporţional cu bunăstarea, principala dispută fiind între Guelfi, plasaţi în jurul Suveranului Pontif şi Gibelini, cei devotaţi Împăratului. Marea confruntare se va desfăşura, cu mai mică sau mai mare intensitate, cu intervale mai mari sau mai mici de linişte, oricum disputa cavalerească sau cea politică va da câştig de cauză puterii papale, guelfii apărând ca formă statală Republica Florentină, prin care se va stabili un echilibru politic.

Drept consecinţă se va stimula bogăţia, inclusiv în sfera cultural-artistică, ceea ce va face ca Arnolfo di Cambio, în numai trei ani, între 1295 şi 1298 să înceapă temerarul proiect al ridicării nu numai a bisericii Sfintei Cruci, dar şi a altor două edificii grandioase, Santa Maria del Fiore şi Palatul Signoriei, cu toate că înainte cu nu prea mult timp se înălţaseră Santa Maria Novella şi Palatul Bargello, al Căpitanului Poporului şi apoi al acelui Podesta, al acelui supraveghetor la lupta anticorupţie – niciodată florentin, pentru menţinerea neutralităţii şi a echidistanţei deciziilor – un fel de D.N.A.

Mă întreb, ce reprezintă astăzi trei ani pentru o lucrare grandioasă cuprinsă în Programul de Guvernare sau al Primăriei Generale ? Un mizilic, necesar pentru studii perisabile de fezabilitate, urmate, *sine die*, de nesfârşite contestaţii... şi zero realizări...

Este epoca marilor izbânzi culturale florentine prin scrierile lui Boccacio, Petrarca, dar mai presus de toate ale lui Dante, socotiti a fi părintele limbii italiene.

Răspândirea în întreaga peninsulă a operelor florentinilor şi înlocuirea limbii latine prin cea florentină, utilizată din ce în ce mai frecvent în actele oficiale şi în literatură, va determina, neîndoielnic, impunerea limbii la nivel naţional, iar pe Dante încununându-l drept forţa motrice a acestui proces lingvistic.

Asta este succinta panoramă a momentelor care au anticipat ridicarea monumentalei Santa Croce, care deţine la momentul actual rolul unui *Panteon Florentin*, nu numai prin minunata construcţie, prin operele de artă care o împodobesc, dar şi prin marile figuri ale culturii mondiale care şi-au ales să-şi petreacă veşnicia în liniştea înălţătorului lăcaş.

Desigur, în opt secole s-au petrecut multe modificări, atât la construcţia iniţială a marelui edificiu, cât şi pe parcursul anilor, oricum, de un bun timp încoace.

Stilul catedralei este unul gotic, dar nu aşa de rigid şi greoi ca cel al Catedralei Santa Maria del Fiore. Pilonii sunt cu mult mai armonioşi, plafonul nu este plat, ci în pantă, având o adevărată ţesătură artistică a traverselor din lemn care-i asigură stabilitatea. Pereţii laterali au, de asemenea, o remarcabilă fineţe.

Timpul a lucrat pentru construcţia care s-a îmbogăţit, printre altele, cu acel „meraviglioso” amvon pentagonal, operă a lui Benedetto da Maiano (1472), faţetat pe fiecare latură cu câte o scenă din viaţa Sfântului Francisc.

O altă minune a artei, piesa în piatră aurită făurită de Donatello, datând de la 1435, ca şi cei doi ediculi în arc, care închid un sarcofag, deasupra aflându-se un pat funebru. Aici odihnesc doi umanişti cunoscuţi, Leonardo Bruni şi Carlo Marsuppini, iar cei care au executat aceste lucrări sunt doi maeştri florentini, Bernardo Rosselino şi Desiderio da Settignano.

Circa 300 de personalităţi îşi dorm somnul de veci în această catedrală, unde simpla intrare costă opt euro şi uneori se stă la o coadă de câteva zeci de minute, este adevărat cu mult mai puţin decât la Santa Maria del Fiore, unde coada ajunge, uneori, la câteva sute de metri. Este un lucru mai neobişnuit pentru noi de a scoate bilet la intrarea într-un lăcaş de cult. Foarte adevărat este însă că la Biserica Neagră din Braşov se practică această cutumă. La celebrul Dom din Milano, biletul se obţine de la un ghişeu special, aflat peste drum de construcţie, dar până la poarta de acces ai câteva sute de metri şi pretul este de doar... trei euro. La celebra catedrală pariziană Nôtre Dame, unde sunt mii de vizitatori concomitent, intrarea este liberă, dar dacă vrei să pui o lumânare sau o candelă se achită un euro sau mai mult, în funcţie de mărimea lumânării.

Există la Florenţa şi sfinte lăcaşuri în care accesul este gratuit, dar care nu au afluenţă deosebită de vizitatori, deşi sunt construcţii vechi, cu arhitectură deosebită, cu opere de artă ale marilor maeştri aflaţi cu duiumul de-a lungul secolelor pe acele meleaguri, care îţi oferă posibilitatea reculegerii spirituale şi artistice la modul cel mai plenar, aşa cum te întâmpină biserica San Lorenzo.

Străvechea Florentia, actuala Firenze, este un oraş minunat, ale cărui splendori îţi umplu sufletul de bucurie, dar îţi golesc şi buzunarul dacă eşti dornic de a vizita cât mai multe din minunăţiile de aici. Dar despre acest subiect meschin, care îţi îngrădeşte, în bună măsură, accesul la marile opere, aici şi aiurea, este prea mult de discutat, iar concluzia este că trebuie să te hotărăşti ce poţi vizita ca timp şi... *money*.

Zidurile de la Santa Croce adăpostesc întru veşnicie marile figuri florentine, ilustrissime nume ale artei plastice, filosofiei, ştiinţei, moralei şi ale vieţii publice sau religioase, fiecare dintre aceste locuri beneficiind de aportul artistic al unui grandios maestru.

Urna funerara a titanului Renaşterii italiene, cel născut la Roma, trăitor între 1475 şi 1564, Michelangelo Buonarroti, în egală măsură pictor, sculptor, arhitect şi poet, este opera lui Giorgio Vasari, el însuşi pictor, arhitect şi istoric de artă, autor al unei cărţi care a trecut veacurile – *Vieţile pictorilor, sculptorilor şi arhitecţilor* – dacă vreţi, o altă punte peste veacuri a acelor *Vieţi paralele* scrise de Plutarh.

Vreau să precizez că la Vasari nu este vorba despre acea analiză platoniciană a douăzeci şi trei de perechi-personaje, unul grec şi altul roman, oferind cititorului modele de virtute ale unor personalităţi politice abordate din unghiul psiho-socio-moral. La Vasari este o analiză paralelă, de sinteză a ansamblului, o situare a personajului în contextul epocii, în care comparaţia este primordială.



Monumentul funerar dedicat lui Galileo Galilei



Monumentul funerar dedicat lui Michelangelo

Mormântul lui Nicollo Machiavelli (1469-1527), cancelar al Republicii Florentine, are înscris, în limba latină, pe marmura sepulcrală inscripţia „Scopul scuză mijloacele”. Monumentul, datând de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, are o alegorie reprezentând Diplomaţia, ce a fost realizată de către Innocenzio Spinazzi.



Monumentul lui Dante din faţa Catedralei Santa Croce

Marele savant astronom Galileo Galilei se naşte la Pisa în anul morţii titanului Michelangelo (1564-1642). Va trăi la Florenţa, găsind în jurul familiei Medici nu numai înţelegerea, dar şi mijloacele necesare cercetărilor sale revoluţionare asupra pământului. Pe mormântul său se află o alegorie reprezentând Geometria şi o alta Astronomia, ambele desenate de către Giulio Fuggini.

Dealtfel, la Florenţa „Muzeul Ştiinţelor” poarta numele celui care a enunţat, după Copernic, afirmaţia conform căreia pământul se învârteşte. Apoi, fiind constrâns de biserică să retracteze, căci contrasta Scripturii, a concluzionat: „E pur si muove !”.

Eminescu în *Scrisoarea a II-a* evocă celebrul episod de la sfârşitul procesului, în care Galilei, după ce şi-a retractat teoria, a rostit celebra propoziţie.

„Atunci lumea-n căpăţână se-nvârtea ca o morişcă / De simţeam ca Galilei, că comedia se mişcă.”

Într-un cu totul alt registru, în secolul următor, suprarealistul Urmuz, în fabula *Cică nişte cronicari* nota: „Galileu ! O, Galileu ! / Strigă el atunci mereu – / Nu mai trage de urechi / Ale tale ghete vechi / Galileu scoate-o sinteză / Din redingota franceză.”

Emoţionante sunt şi alte monumente, cenotafuri sau plăci care amintesc de memoria lui Dante Alighieri (înhumat la Ravenna), clăditorul limbii italiene şi a cărui trilogie *Infernul*, *Purgatoriul* şi *Paradisul*, alcătuind corpusul *Divinei Comedii*, a fost tradusă în mii de versiuni în toate graiurile pământului. În limba noastră românească unul dintre cei care s-au aplecat asupra strofelor dantești este poetul George Coşbuc. Între remarcabilele transpuneri în română se numără şi cea a preotului Ţundrea, datând din perioada interbelică.

Tot aici îşi doarme somnul de veci şi Vittorio Alfieri (1749-1803), mare poet şi dramaturg ilustrând continuitatea ideilor din iluminism şi romantism.

Gurmandul şi prolificul compozitor de operă, dar şi al celebrului *Requiem*, Gioachino Rossini (1792-1868), creatorul nemuritoarelor opere *Bărbierul din Sevilla*, *Nabucodonosor*, *Scara de mătase*, *Italianca în Alger* şi a altor câteva zeci de creaţii scenice, a ţinut şi el să-şi afle liniştea eternă în sfătul lăcaş.

Lorenzo Ghiberti (1378-1455), binecunoscut orfevrier, sculptor, arhitect, pictor, istoric de artă etc., este autorul a două dintre porţile Baptisteriului, aflat în imediata apropiere de biserica Santa Maria del Fiore. O altă poartă este opera lui Andrea Pisano. La fiecare dintre ele s-a trudit în jurul a două decenii. În ultimii ani ai vieţii, Ghiberti va scrie trei volume de *Comentarii*. Cel de-al doilea volum va cuprinde o istorie a artelor, fiind cel mai valoros text din acest triptic, graţie materialului istoric pe care-l oferă.

Tot în liniştea marii catedrale este înmormântat scriitorul neoclasic Ugo Foscolo (1778-1827), născut în Grecia, mort la Londra. Autor reprezentativ pentru romantismul italian. personalitate completă, poet, romanicer, dramaturg, ziarist, scriitor politic, critic literar, tipologic apropiat de Byron, în autobiografia sa spirituală, *Ultimele scrisori ale lui Jacopo Ortis*, sub influenţa textului *Noii Eloize* a lui J. J. Rousseau sau a celui din *Werther* a lui Goethe, sugerează prin sinuciderea lui Jacopo finalul tragic al speranţelor oferite Italiei de către Napoleon Bonaparte.

O placă din marmură este gravată cu numele lui Guglielmo Marconi, inventatorul radioului. Dealtfel, aeroportul din Bologna care deserveşte şi Florenţa poartă numele marelui inventator (1874-1937).

Marea desfăşurare de forţe artistice continuă cu Donatello, care semnează acea „Bună Vestire” dăltuită în piatra aflată în absida catedralei, sau acele fresce, opere ale inegalabilului Giotto din capela absidală, create la trei decenii după Assisi, care ne istorisesc prin fermecătoare imagini povestea Sfântului Francisc de Assisi. Uluitoarea artă a maestrului din quatrocento este prezentă în toate cele şase episoade ale compoziţiei. Adăugându-se la acestea este tulburătoarea scenă a morţii Sf. Francisc, în care primează nu numai ştiinţa compoziţiei ci şi savanta artă a redării fizionomiei fiecăruia dintre personajele frescei, individualizarea fiecăreia dintre ele dând o magnifică notă de distincţie, pe care numai un genial artist o putea finaliza prin linie şi cromatică.

Ţinând de marea biserică, în afara capelelor din incintă, împodobite şi ele cu lucrări de mare artă (Bardi, Baroncelli), există şi o capelă exterioară, la care eşti condus de porticul curţii mănăstirii, operă a marelui arhitect Filippo Brunelleschi (1377-1446), cel care a construit cupola basilicii San Pietro din Roma – capela Pazzi – creată de artist cu puţin timp înainte de moartea sa, în jurul anului 1443. La rândul ei capela are comori semnate de alţi mari maeştri ai artei Renaşterii, trebuind să amintim pilaştrii ciopliţi în piatră şi formidabilele decoraţiuni din teracotă, opere ale lui Luca della Robbia. Tot în capela Pazzi se găseşte şi celebrul Crucifix, operă admirabilă a ilustrului Cimabue, citat şi în *Divina Comedie* a lui Dante, care în 1270 da la iveală această minunăţie a artei. El mai are şi la basilica Sf. Treime o capodoperă şi anume o Sfântă Fecioară.

La 4 noiembrie 1966, când apele domolului Arno, furioase şi-au revărsat aluviunile peste oraş şi comorile lui, Crucifixul aflat pe peretele refectoriului capelei Pazzi a fost grav deteriorat. Graţie mâinilor dibace şi ale artei restauratorilor, el a fost recuperat după decenii de travaliu intens, astăzi putând fi admirat din nou de public, împreună cu elemente documentare care arată momentele prăpădului şi ale refacerii, pas cu pas a inegalabilei capodopere.

În curtea largă a mănăstirii franciscane, înainte de a o părăsi, o piesă din bronz, un războinic cu platoşă, operă a marelui englez, sculptorul modern Henry Moore, ţine parcă să ne îmbărbăteze înainte de a părăsi incinta de vis a lăcaşului, dându-ne ceva din forţa luptătorului şi imboldul de a purcede la vizitarea celorlalte impozante obiective turistic-culturale pe care le oferă cu generozitate citadela de pe Arno.

Ieşind în marea piaţă a Catedralei nu poţi să nu te gândeşti un crâmpei de secundă la celebrul scriitor, la sufletul său sensibil, care după o trăire intensă în acest perimetru al Credinţei şi al Artei a avut acea stare emoţională cu totul ieşită din comun care i-a provocat un moment de slăbiciune fizică, recompensată însă în clipele următoare de bucuria trăirii „life” a acestui mare act artistic.

Avangarda de la „A la Z”

ZENIT (V)

Florin COLONAȘ

Cinci ani în viața unei reviste înseamnă ceva, mai ales în cazul unei reviste moderniste și în condițiile unei lumi agitate din această parte a lumii. Așa că, revista *Zenit* cu numărul 37 trebuia să marcheze festiv acest eveniment absolut remarcabil. Chiar coperta are un semn distinctiv cu totul aparte, un cerc verde și un supratipar roșu al cifrelor 37.

Atenția acordată periodicelor avangardiste românești este constantă. Ne întâlnim cu *Integral* (din care apăruse numărul 8) și *Contimporanul*, ajuns la numărul 64.



ZENIT nr. 42, de la Michael



ZENIT nr. 37, de la Michael

Jubileul este subliniat prin câteva caracteristici.

Cinci ani de... *Zenit*
Cinci ani de... Zenitism
Cinci ani de... luptă
Cinci ani de... barbarii
Cinci ani de... revoluție
pentru creație nouă și liberă,
pentru spirit nou și gândire independentă !

Așa întâmpină revista Anul Nou 1926, așa își întâmpină cititorii la cumpăna dintre ani numărul care pregătea jubileul celor cinci ani de apariție.

În cuprins, un articol al lui Kandinski despre arta abstractă, dar și un fragment din „Avion sans appareil”, semnat L. M. (Liubomir Micici). Rubrica Théatre Co-op, cu o imagine dintr-o piesă de teatru a lui Hannes Meyer, activ la Bauhaus, ne introduce în atmosfera stagiunii organizate de către acesta la Gent (Belgia), între 15 iunie și 15 septembrie.

În februarie 1926 se trece la formatul tipografic mic (23,5x15,5 cm). Identificăm o copertă cu tipar roșu, cu un titlu agresiv și pe care sunt înscrise importante nume, care nu fac altceva decât să sporească latura agitatorică începută încă din anteriorul număr.

„Linia stângii” abordată de revistă este confirmată prin textul semnat de Henri Barbusse, scriitor foarte apreciat de Lenin, fondator al mișcării literare „Clarté”, 1919.

Un slogan care traversează revista: „Zenitismul contra culturii și civilizației contemporane”. O așchie din Dada !

În cele 36 de pagini ale publicației descoperim un Manifest al sufletului revistei, neobositul Liubomir Micici, adresat „tuturor barbarilor spiritului și ai gândirii de pe toate continentele”.

Nu este însă de ajuns pentru a ilustra evenimentul celor cinci ani de la debutul revistei, care a văzut lumina tiparului la Zagreb. Așa că F. T. Marinetti, prin entuziasmul lui futurist revoluționar, trimite și el două cuvinte calde *Zenit*-ului:

„Dragi amici ai *Zenit*
primiți cu ocazia celei de-a cincia aniversări, entuziasmul fratern și cordiale îmbrățișări din partea lui F. T. Marinetti.”

De la Berlin, F. F. Behrens, colaborator al revistei, nu rămâne nici el fără reacție la acest eveniment fericit și expediază câteva rânduri în formă de vers, într-o versiune cosmopolită.

Ich bin schwer krank
aber 5 Jahre Zenit
mais 5 ans de Zenit
gut 5 year of Zenit
Zenit jeden Tag !
Zenit tout les jours !
Zenit day for day !”

Și mesajele curg de peste tot și de la mai toți „greii” avangardei: Michel Seuphor, Herwartl Walden, Ilya Ehrenburg, Fortunato Dépero, Tadeuzs Peiper (Cracovia), Théo van Doesburg, J. Peeters, A. Gleizes, Rade Drainac (Paris), Kurt Liebmann (Dessau), George Linze (Liége), prietenul lui Iancu, Guillermo de Torre.

Articolele lui Ehrenburg, fotografiile lui Hannes Meyer cu al său „Théatre Co-op” și acel „Hasta la vista” (*La revedere*) de Jose Antonio Primo de Rivera (Madrid), sunt poate cele care reprezintă cuprinsul numărului 39.

Théo van Doesburg este prezent cu macheta unei case pe coperta următorului număr. În interior vom găsi referințe la periodicele noastre *Integral* și *Contimporanul*, moment îmbucurător pentru cel ce răsfoiește periodicul. De fiecare dată același sentiment al soliditații avangardei noastre, impusă internațional prin strădania unor artiști de cea mai aleasă calitate.

Un articol al inițiatorului mișcării „Bauhaus” de la Weimar și Dessau, creativul Walter Gropius, despre arhitectura internațională, aduce un plus de forță cuprinsului revistei, care la prima pagină întâmpină cititorul cu știrea despre procedura judiciară prin care poliția îl acuză pe Micici pentru poemul „Avion sans appareil”, poem antieuropean.

Ca un pretext la acest fapt de sorginte politică, *Zenit* răspunde în următorul număr printr-o copertă albă, dar cu titlu roșu, mărturisire clară a concepției despre lume, viață și artă a celui care a diriguit publicația.

Apare un poem în franceză, *Barbarogénie*, semnat de cel opresat de organele statale, dar și *Bim, bam, bum* de același.

Evident, existau un număr de articole din cuprins în care autorii iau apărarea acelui spirit incandescent, târât într-o luptă care ține seamă de considerente care nu au nimic de-a face cu spiritul nobil al ideilor înaintate.

Bulina roșie de pe coperta numărului 42, de 16 pagini, cuprinde un adevărat manifest în textul „Rhytmmus der Tiere”, semnat de berlinezul Kurt Liebmann, slujind aceluiași scop, al evidențierii meritelor celui care a fondat o mișcare, pe care Micici însuși o sintetizează în „Autor de Zenitismus”, text mărginit de o sculptură a lui Zadkin, parcă pentru a-i întări soliditatea construcției filosofice.

În decembrie 1926, numărul al patruzeci și treilea este o veritabilă dezbatere despre zenitism și antizenitism a aceluiași Micici. Un ultim efort disperat de a așeza mișcarea acolo unde se cuvine. Solidar cu Micici, colaboratorul său Branko Polianski, adresează o scrisoare culeasă cu caractere chirilice, dar și în engleză, lui Rabindranath Tagore, în acest număr veritabil „cântec de lebădă” al unei publicații de primă mână în avangarda europeană.

Contimporanul se afla la a 71-a apariție, *Integral* la a noua ediție, *UNU* va apărea peste un an și jumătate (aprilie 1928), iar *Punct* pusese punct apariției sale încă din martie ’25.

Era 13 decembrie 1926: un astru avangardist balcanic ajungea la... zenit.

***

Un amănunt interesant, chiar dacă nu este legat de periodicul *Zenit*, ci doar de cel care l-a condus, este un document aflat astăzi în tezaurul „Muzeului de Artă din Belgrad”. O carte poștală ilustrată, din 1925, expediată de Marcel Iancu și Ion Vinea destinatarului Liubomir Micici, în care cei doi îi trimit cele mai calde sentimente de succes și-l întreabă ce are de gând să mai întreprindă cu publicația de care se îngrijește.

Rândurile scrise pe verso-ul cărții poștale, are pe prima față reproducerea unei lucrări necunoscute a lui Iancu, intitulată „Tipografică”.

O cercetare mai atentă în arhivele sârbe și croate poate scoate la iveală și alte elemente, între cele două grupări avangardiste existând relații de stimă pentru creațiile ambelor părți, așa cum o dovedește și o cronică din revista *Integral*, care recenzează volumul „Avion sans appareil” al lui Micici.

***

Parcurgerea numerelor revistei și însăilarea pe cât posibil a referințelor cuprinsului ei a comportat greutăți nu numai prin aflarea colecției complete și a accesului la aceasta, dar și prin faptul că ea cuprindea varii domenii și texte în diferite limbi (sârbă, rusă, croată, franceză, germană, engleză, spaniolă, italiană), fapt care sporea interesul de cercetare, incitând, totodată, la găsirea de noi elemente enigmatice, specifice fenomenului avangardist.

Publicarea celor cinci recenzii secvențiale în revista *Sud*, ilustrează nu numai o înțelegere a fenomenului avangardist și în special a contribuției *Zenit* în sfera modernității, calificând în același timp publicația editată de entuziaștii din Bolintin Vale, care trudesc la *Sud*, drept o tipăritură europeană, preocupată cu profesionalism de o tipăritură aflată pe același „fus” orar și cultural cu similare foi apărute în câmpia Munteniei.



Nicolae Scurtu

O COLABORARE NECUNOSCUTĂ A POETULUI VASILE MILITARU

Bibliografia poetului, publicistului și memorialistului Vasile Militaru (n. 21 septembrie 1886, Dobreni, jud. Giurgiu – m. 8 iulie 1959, Ocnele Mari) nu e cunoscută, în întregime, nici de Ilie Radu[1] și nici de Teodor Tihan[2], care i-au elaborat fișe de istorie literară, mai ample, pentru *Dicționarul general al literaturii române.*

Am identificat, recent, o nouă colaborare[3] a lui Vasile Militaru în paginile revistei *Cronica ilustrată,* care a apărut în anul 1922 la Timișoara.

E necesar să precizez că poezia *Pe câmp,* tipărită în publicația bănățeană, cuprinde unsprezece strofe, în care poetul, apelând la monolog și, în același timp, la un fermecător discurs epic, realizează imaginea unui îndrăgostit capabil de orice sacrificiu.

Poetul Vasile Militaru este, prin excelență, un bucolic și izbutește să creeze imagini de o reală plasticitate, în care natura umană se destăinuie cu sinceritate și pasiune .

Prezența în această poezie a cuvintelor *taină, vânt, sărac* și a sintagmelor *floare de cireș, flori de fân* și *piersici pârguite* au menirea de a evoca și mai pregnant sentimentul iubirii profunde.

Poemul a fost inclus în volumul *Stropi de rouă*[4], ediția a doua, cuprinzând unele modificări de natură stilistică.

*

Pe câmp

Miezul zilei... În câmpie
Nici țipenie pe cale...
Cu miros de iasomie
Bate vântul dintr-o vale.

Pe mirişte, – clăi de-a valma,
Iar la umbra unei clăi,
Tolăniți pe-un pâlc de iarbă,
Stau de taină doi flăcăi.

Vântul – hoț fără pereche –
Fura-așa din când în când
Și-mi aduce la ureche
A lor taină, vrând-nevrând.

Și, în timp ce eu, din coasă,
Culc o brazdă de trifoi, –
De la claia cu pricina
Zice unul din cei doi:

– „Și mi-e dragă, măi Căline,
Știi, așa cum n-am cuvânt...
Când o văd, sărac de mine,
Nu mai știu pe unde sunt...

Că-i frumoasă fără seamăn
Și, n-aș crede să dau greș,
De ți-aș spune că-i mai mândră
Ca o floare de cireș...

Mijlocelul i se frânge
Strâns în bete, iar în sân:
Două piersici pârguite
Și miros de flori de fân...

Un sărut al ei, Căline,
E fierbinte... cum să spui:
Nici jăratecul din vatră
Mai cu foc eu cred că nu-i...

Și de-ai ști ce mult mi-e ciudă
Când în horă ea-i temei,
Că, pe când îi joc în dreapta,
Vreau să fiu și-n stânga ei...

Mâine o să-ncep pețitul;
Pețitoare-i maică-mea:
Mâine dar mi-ncerc norocul,
Și, de-o fi să nu mi-o dea, –

Să mă bată sfânta cruce
Și să n-apuc pân-acasă,
Dacă n-oi fura-o-n noaptea
Când va fi cuiva mireasă !”

CÂTEVA ÎNSEMNĂRI DESPRE POETUL DINU MARINESCU

Nu se știu prea multe lucruri despre poetul și publicistul Dinu Marinescu, care a finalizat studiile liceale, în anul 1924, la arhicunoscutul colegiu „Ion Maiorescu” din Giurgiu, ca șef de promoție.

Aici, în revista Liceului „Ion Maiorescu”, *Sufletul nostru,* îl întâlnim ca autor al câtorva poezii, proze și recenzii, iar după plecarea la București spre a studia științele juridice nu se mai știe nimic.

Abia în anul 1932 îl identificăm în paginile revistei *România literară*, publicație condusă de Liviu Rebreanu, unde i se tipăresc trei poezii[5] – *Rictus, Stradă* și *Duminică*, însoțite de o elogioasă acoladă critică[6] ce aparține altui poet și eseist giurgiuvean, Emil Gulian.

Se impune să afirm că atât Emil Gulian, cât și Dinu Marinescu se aflau, atunci, sub influența lui Ion Barbu, care prin verbul său poetic, prin viziunile sale asupra existenței și, mai ales, prin capacitatea de abstractizare a modificat, sensibil, imaginarul poetic românesc.

Recomandarea lui Emil Gulian cuprinde câteva rânduri extrem de valoroase despre un *nou poet* ce merită *să fie restituit* integral dacă este cu putință.

Poezia lui Dinu Marinescu aparține unui intelectual autentic, unui tânăr familiar cu marile creații poetice de la noi și din alte literaturi și, desigur, unui creator care a eliminat, în chip deliberat, din creația sa, prozaicul și discursivul.

*

Rictus

La carul cu cer destrămat
La fânul cu trup răsturnat
Mâhnitului gând mărturie
Rotită oglinda sălcie.

Îți amintești de tăcuta
Și spasmul și plânsul și cuta
Cum încolțea-n dimineață
Un zâmbet strivit de paiață.

Stradă

Tainic trăsuri cresc în stradă
Tânjește palida inima mea
O lasă-mă lasă-mă mascaradă
Șoldule bun de la Șosea

O lasă-mă lasă-mă iubita mea
Ochii antene nu te mai vor
Mai vinete pleoape i-acoperă nor
Sfărâmă-te-n stradă lacrimă grea.

Duminică

Ziua trage să moară frunze cad moi
În vecini o servitoare cântă răgușit
Pe stradă oamenii privesc încruntați în noroi
Singurătatea m-apasă, ochiul mi-e rătăcit

Cartea îmi cade uitată pe genunchi
Tăcerea e astăzi și mai tristă
Gândul mi-a răsfirat mănunchi
Sufletul mi-e moale ca o batistă.

Îmi lipsește ceva poate tu
Nu știu nu vreau să te mint încă o dată
În clipa asta te-ai îndrăgosti și de o gheată
Sunt singur pot striga tare U-hu U-hu

*

Un nou poet

Poeziile d[omnu]lui Dinu Marinescu publicate în numărul acesta, trădează, atât cât se poate observa din numai câteva versuri, un poet interior de nuanță tragică. Un chin acut, sugrumat, o transfigurare care e uneori patetic, alteori fard, formează universul sufletesc al poetului. Expresia crudă, luciditatea și unele izbucniri spasmodice adaugă o notă de amar caracteristic.

Dar nu numai atât. O tehnică remarcabilă care se unește cu conținutul pentru a elibera poezia, un fel personal de a utiliza elipticul, o luptă cu materialul, ne fac să recomandăm pe acest poet atenției cititorilor.

E[mil] G[ulian]

EMIL GULIAN – UN AUTOGRAF ȘI DOUĂ IPOSTAZE ICONOGRAFICE

Biograful poetului, eseistului și traducătorului Emil Gulian (n. 15 mai 1907, Giurgiu – m. 20 septembrie 1942) trebuie să cerceteze, cu maximă atenție, presa literară și nonliterară din Giurgiu și din București, arhivele locale și centrale, arhivele militare, precum și antologiile și crestomațiile publicate în perioada interbelică și postbelică, spre a identifica prezența acestui scriitor așa de însemnat.

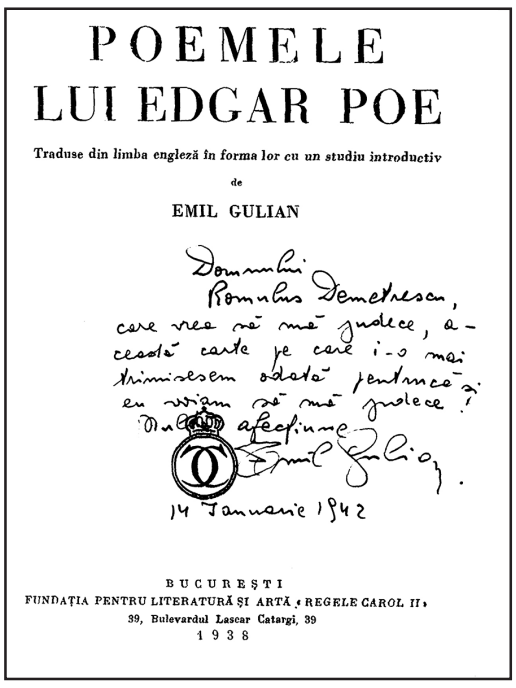
Emoționant este și autograful pe care i-l dăruiește cronicarului literar Romulus Demetrescu pe volumul *Poemele lui Edgar Poe*[7], evident, pentru a scrie și a comenta frumusețea și eleganța traducerilor: *Domnului Romulus Demetrescu, care vrea să mă judece, această carte pe care i-o mai trimisesem odată pentru că și eu voiam să mă judece. Multă afecțiune, Emil Gulian, 14 ianuarie 1942.*

Revelatoare sunt și cele două ipostaze iconografice ale căror autori sunt Neagu Rădulescu[8], prozator, grafician și pictor, și Margareta Sterian[9], poetă, pictoriță și memorialistă.

Remarcăm, în desenul lui Neagu Rădulescu, extraordinara capacitate de a fixa chipul lui Emil Gulian, doar, din câteva linii sigure, care au menirea de a imortaliza un autentic poet.

Portretul lui Emil Gulian elaborat de Margareta Sterian surprinde, mai ales, prin expresivitatea ochilor și prin înclinarea spre meditație a celui ce a scris placheta de versuri *Duh de basm* (1934), care a primit premiul de debut al Societății Scriitorilor Români.

Mărturiile acestea despre existența poetului Emil Gulian se impun a fi adunate, decriptate și tipărite într-o carte care să reactualizeze imaginea unui creator dintre cei mai valoroși ai literaturii române.



POEMELE
LUI EDGAR POE

Traduse din limba engleză în forma lor cu un studiu introductiv
de
EMIL GULIAN

Domnului
Romulus Demetrescu,
care vrea să mă judece, a-
ceastă carte pe care i-o mai
trimisesem odată pentrucă și
eu vrăm să mă judece!
Multă afecțiune
Emil Gulian
14 Ianuarie 1942

BUCUREȘTI
FUNDAȚIA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ „REGELE CAROL II"
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
1938

Emil Gulian - autograf



Emil Gulian - desen de Margareta Sterian

[1] 1. Ilie Radu-Nandra, *Vasile Militaru, fișă de istorie literară* în *Dicționarul scriitorilor români. M-Q,* București, Editura Albatros, 2001, p. 215-216 + 1 foto bust.

[2] Teodor Tihan, *Vasile Militaru, fișă de istorie literară* în *Dicționarul general al literaturii române. L-O,* București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 367-368 (Academia Română).

[3] V[asile] Militaru, *Pe câmp* în *Cronica ilustrată*, 1, nr. 3, 1922, p. 6, col. 3 [Timișoara].

[4] Vasile Militaru, *Pe câmp* în *Stropi de rouă. Poezii. Ediția a 2-a revăzută și adăugită*, București, Editura „Cartea Românească”, [1926], p. 32-34 [În ultima strofă sunt modificate versurile 2-4 astfel: *Și să nu mai am noroc, / Dacă, vrând s-o dea la altul, / Nu-i fur turta de pe foc !*].

[5] 1. Dinu Marinescu, *Rictus, Stradă* și *Duminică* în *România literară*, 1, nr. 25, 6 august 1932, p. 3. (*Poeme*).

[6] E[mil] G[ulian], *Un nou poet* în *România literară*, 1, nr. 25, 6 august 1932, p. 3. (*Efemeride*).

[7] *Poemele lui Edgar Poe. Traduse din limba engleză în forma lor cu un studiu introductiv de Emil Gulian,* București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1938, 104 pagini.

[8] Neagu Rădulescu, *Emil Gulian* în *Herald*, 1, nr. 2, decembrie 1933, între paginile 32-33. (*Poeți*).

[9] Margareta Sterian, *Emil Gulian* în *Zaharia Stancu - Antologia poeților tineri. Cu 55 chipuri de Margareta Sterian și o postfață de Ion Pillat,* București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol”, 1934, p. 97.

ÎN APELE LINE ALE FANTASTICULUI...



Ana Dobre

Cu nuvela fantastică *Seneca*, Angela Dina-Măţăţăianu şterge graniţa epică dintre real şi ireal, aducând în sprijin ideea lui Pablo Picasso: „Tot ce-ţi imaginezi este real”, creând astfel toate condiţiile fantasticului, un fantastic cerebral, de tip scientist. De aceea, titlul nu creează ambiguitatea artistică necesară pentru a aduce în prim-plan sugestia fantasticului, căci miza autoarei este de a demonstra că imaginarul este tot atât de real pe cât poate mintea să-l accepte.

Acţiunea nuvelei înaintează firesc relevându-i darurile de povestitor implicat şi, de asemenea, strategia de a construi epic. Scriitura este alertă, dinamică, presărată de ironii fine filtrate livresc (Un exemplu: „M-aruncai în braţele unicului bărbat frecventat în ultimii ani, Morfeu”), de maliţii şi persiflări elegante prelungite în autoironii care întreţin un ton cald pe întregul parcurs al poveştii de viaţă.

Umorul tonic, învăluitor pune întreaga naraţie în lumina empatiei pentru diversele moduri de înţelegere a vieţii şi a existenţei, a prieteniei, a capacităţii de a depăşi momentele grele. Fără a fi o feministă, o luptătoare acerbă pentru drepturile femeii şi pentru demonstraţia belicoasă a nivelului ei de inteligenţă, fără a adopta nici punctul de vedere al misandriei, prozatoarea face incizii ironice, situate între înţelegere şi respingere: „...Acestea din urmă sunt cele care, împlinind cincizeci de ani, merg pe treizeci şi nouă. Oricum, la femei nu vârsta contează, ci cosmeticele sunt ce sunt ! Fiecare sortiment retuşant acoperă doi-trei ani din etatea utilizatoarei, nu ?...”.

Angela Dina-Măţăţăianu realizează, de asemenea, foarte bune descrieri percutante, cu aplomb narativ, mizând atât pe exactitatea detaliului cât şi pe răsfrângerea lui în oglinda imaginaţiei şi a conştiinţei critice. Un exemplu ca acesta este concludent pentru arta ei descriptivă: „Mijlocul încăperii alinta un blat de lemn cu design în linii curbe. În el era încrustată o plită electrică pe care odihneau ibrice şi ceainice cu siluete rafinate, adăpostind, pesemne, apa trebuitoare. Bănuiai asta doar, fiindcă niciun semn de cald nu altera atmosfera potrivit de răcoroasă în care delicate arome se întrepătrundeau...Aparate perfomante recondiţionau aerul dozând şi răcoarea, şi umiditatea. Zăboveau la vedere şi nişte recipiente de sticlă, adevărate particule de curcubeu, care împodobeau blatul până să le descoperi încărcătura. Umplute cu flori de ceaiuri diverse, te fermecau prin broderia de forme care le capitona...” Sau: „Primăvara fusese-ncolţită de caniculă. Oraşul alungase din miezu-i de lavă pe oricine avea unde merge să respire”.

Până la capitolul *Secretul lui Seneca*, subiectul evoluează firesc, menţinând, aparent, relatarea evenimentelor în planul realului. Există, însă, intuiţia că Seneca este un *alt fel* de personaj. El nu are nimic din personalitatea filosofului stoic din Antichitate, fiind o proiecţie necesară Geraldinei, creat de ea pentru a depăşi un moment dureros al adolescenţei. Tatăl, Arthur, le părăsise, pe ea şi pe mama ei, Nicole, fără prea multe explicaţii. Viaţa lor continuase în ritmul unei normalităţi impuse, necesare în contextul social în care îşi duceau existenţa. Nicole se salvează prin prietenie. Grupul compact al prietenelor mamei – Lixandra, Agripina, *cele trei Graţii* – cum le spune ea persiflant, incluzând-o în acest generic şi pe mama ei, cărora li se adaugă „cantemiristele” Karmel şi Loli, sunt pentru Geraldine, personajul-narator, prilej continuu de exercitare a unei întregi game a ironiei. Ele sunt pe rând: *bătrânele*, *mimozele*, *caprele bătrâne*, *sturlubatice septuagenare*, *mirandoline*, *coţofene*, *puicuţele*, *distresele* etc.



Nuvela abordează tema relaţiei dintre părinţi şi copii în registru ironic şi în dimensiunea funtasticului. La vârsta senectuţii, rolurile se schimbă: nu părinţii au grijă de copii, ci copiii devin părinţii părinţilor lor. Geraldine este mamă nu numai pentru Nicole, mama ei biologică, dar şi pentru celelalte prietene ale mamei sale.

Capitolul *Secretul lui Seneca* constituie punctul nodal al nuvelei. Acum se separă apele fantasticului. Autoarea alege modalitatea introducerii fantasticului prin motivul oglinzii („Seneca părea destins în faţa oglinzii”), motiv ce creează sugestia unei alte lumi, revelând relaţia dintre real şi fantastic în maniera eliadescă a relaţiei dintre sacru şi profan. Există şi sugestia scientisă a fantasticului prin motivarea psihologică. Seneca este creaţia Geraldinei, alternativa ei la realitatea pe care nu o poate controla.

Dincolo de alte determinări ale fantasticului – straniu sau miraculos, din teoretizările lui Tz. Todorov, modalitatea acestui fantastic nu exclude lumea cea aievea ca loc al manifestărilor de tip fantastic. Problema acestui fantastic este legată de reprezentările omului care poate sau nu poate avea acces la ordinea secretă a lumii. Există, în epica Angelei Dina-Măţăţăianu un *dincolo* („Acolo stăpânea doar energia internă a sistemelor ! Conta numai şi numai variaţia ei perpetuă”.) şi un *dincoace* („...într-o unitate de timp infinitezimală, o minte umană, aparte construită, transmitea impulsuri electromagnetice determinând *dincolo* o variaţie a *Energiei-Matcă*”.), în permanentă intercondiţionare ce creează „o structură geamănă” capabilă de „conexiuni cu mintea generatoare”. Iată, deci, o explicaţie scientistă a fantasticului ! Înţelegem aşa că Seneca este dublura energetică a Geraldinei, un alter-ego, avatarul ei etern care o însoţeşte în marile momente importante ale existenţei sale terestre.

Apele liniştite ale oglinzii reflectă o dublă imagine – a lui Seneca şi a Geraldinei. „Flăcăruia albastră”, semnul de recunoaştere a unei realităţi reflectate în cealaltă, seamănă cu flacăra vie a inspiraţiei care revelează mistere. În această retrospectivă, se clarifică secretul lui Seneca şi secretul Geraldinei, drama ei ocultată şi trimisă mereu spre marginile conştientului.

În ţesătura simbolică a nuvelei, sugestia oglinzilor ale căror ape virtuale conţin proiecţii, vise, aspiraţii este şi un mod de a sugera ierarhia de sfere a lumii, deschise la infinit pentru a primi dorinţa de dezmărginire, zborul dincolo de limitele admise prin raţiune. Un dialog revelatoriu în acest sens pune în evidenţă conceptul de *coincidentia oppositorum*, Seneca şi Geraldine sunt totuna, imaginile lor converg spre prototip:

„– Prietene, îmi place poezia ! Îmi cântă în urechi şi ecourile sale îmi rămân în suflet !

– Cu ce te-atrage urzeala cuvintelor ? o zgândărea Seneca nevăzut.

– Cu frumosul ! Frumosul despre om şi despre ce are în juru-i, despre cum gândeşte...Îl aflu-n poezie luând chip de prinţ şi bucurând lumea...În lipsă, preajma s-ar acoperi de negură, dispărând...

– Ai tăi primesc această dăruire ?

– Şi nu, şi da ! Îmi pomenesc întruna să-nvăţ şi să muncesc...Dar asta nu-i o muncă, prietene ? Ce zici ? !

– Desigur ! Însă din asta nu poţi să te hrăneşti, se-apropia Seneca de ea cu prea cald sfat.

Deşi credea în el, fata se-aşeza pe gânduri ca pe un căpătâi de vise şi era clar ce îşi dorea: să scrie, doar să scrie.

– Ştii, Seneca, tu mi-eşti aproape, dar cu poezia e altfel...în poezie cu-adevărat mă oglindesc...”.

În ochiul oglinzii, imaginile lor coincid, la limita dintre *dincolo* şi *dincoace*: „Seneca îi făcu un semn poznaş cu ochiul oglinzii...”

Bogăţia de semnificaţii a nuvelei se continuă în bogăţia procedeelor tehnice prin sugestia metascriiturii. Spre final, Angela Dina-Moţăţăianu strecoară în text un indiciu despre *aventura scriiturii*, după ce, anterior, citiorul fusese dirijat să urmărească *scriitura aventurii*. Geraldine vrea să scrie un roman intitulat *Acasă*, roman simbolic pentru nevoia ei de reîntoarcere într-un spaţiu protector şi în sine.

Angela Dina-Moţăţăianu construieşte incitant, povestea solicitând, deopotrivă, participarea afectivă a cititorului la senzaţionalul unui subiect plin de suspansuri, dar şi la mecanismele scriiturii. *Seneca* este interesantă şi ca *fabulă* şi ca *discurs*.

(Angela Dina-Măţăţăianu, *Seneca*, Editura Betta, Bucureşti, 2017)

DUMITRU OPRIŞOR – VIRTUŢILE POVESTIRII



Elisabeta Bogăţan

Prozator cu mare putere de pătrundere psihologică şi cu un stil elegant şi cizelat, Dumitru Oprişor întregeşte cu volumul *Femeia care te strigă* (Editura Artpress, Timişoara, 2017) un profil literar remarcabil.

Autorul este maestru în utilizarea detaliului, are talentul de a evoca din câteva detalii o întreagă atmosferă, un întreg mod de viaţă: „Din camera unde îţi primea cândva musafirii, în ultimii ani atât de rari, a luat tava din argint, patru pahare şi tot atâtea farfurioare de cristal, din care servea oaspeţii cu proverbiala ei dulceaţă din nuci verzi.” (*Fereastra*).

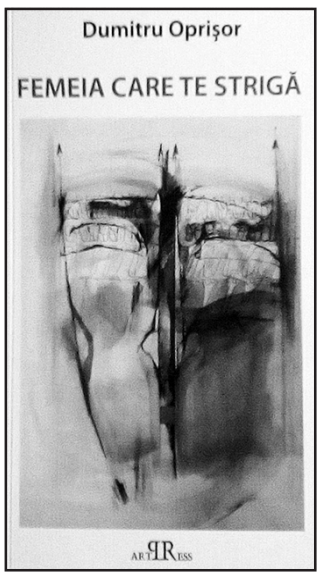
Central, la Dumitru Oprişor este însă personajul, nu acţiunea. S-ar părea că toate întâmplările prozelor au un singur rost, acela de a contura personaje.

În portretizarea minuţioasă a personajelor, uneori, indicii exterioare sunt relevante pentru profilul interior: „doamna Iustina, femeie de-o eleganţă frapantă, cu pas aprins, reţinută în gesturi, inconfundabilă când îşi ţinea mâna fragilă înfăşurată strâns, posesivă, pe după braţul soţului, în preumblările duminicale. Niciodată nu îmbrăca aceeaşi rochie două zile la rând şi purta doar pantofi cu toc, ceea ce o făcea mai zveltă. Dar peste toate era inocenţa ei, inocenţă care se degaja din fire şi atitudine, întregite de vârsta greu de intuit, cum la puţini oameni se întâmplă.” Alteori, trăsăturile de caracter sunt relevate în comportament: „Dacă ar trebui să o definesc, potrivit este să o arăt ca un amestec de dorinţe, ambiţii, aşteptări, mici şi la fel de trecătoare bucurii, îndoieli, rătăciri şi ratări. Trăieşte, şi-n vis, prinsă ca într-o pânză de păianjen.” (*Femeia care te strigă*).

Personajele lui Dumitru Oprişor îşi depăşesc banalitatea existenţei prin profunzimea introspecţiilor, prin lungi meditaţii interioare, în încercarea de a înţelege existenţa: „să o întreb de unde-i vine omului pustietatea ? Cum şi cine te poate smulge din acest loc ? Nici măcar tu, umblat fiind, şi nu te invidiez, pe cărările întortocheate ale incertitudinii”. Impasul lăuntric este redat cu foarte multă plasticitate: „Călătoresc zilnic doar prin mine, mă duc, mă întorc, zăbovesc, plec, fără să ştiu în ce direcţie ar fi mai bine să o apuc. Umblu pe o mie de drumuri şi toate, fără excepţie, noapte de noapte, se adună ghem.” E multă poezie în astfel de prezentări, prozatorul şi poetul concurând aici în transmiterea mesajului. Sau, în altă parte, întâlnim o foarte poetică descriere a singurătăţii, imaginată ca interlocutor: „Şi îmi zice, femeie, singurătatea: – Umblu de când mă ştiu pe toate drumurile, nu-i cătun în care să nu ajung, străbat stradă cu stradă, urc dealuri, le cobor, privesc toate porţile, uşile şi, unde-i cazul, intru.” Cum, de altfel, multă poezie este pusă şi în vorbele uneia dintre protagoniste: „Să nu uiţi, niciodată, Radule, că eu sunt jumătate uitare, jumătate vis. Ai grijă unde îţi aşezi inima.” (*Despărţirea*).

Autorul, convins de puterea cuvântului şi de virtuţile scrisului, îşi infuzează personajele cu această credinţă. Astfel, ele vorbesc, de exemplu, de terapia prin scris: puterea eliberatoare a unei scrisori, chiar alcătuită în gând. „Scrisoarea pe care o tot trimitem, cu gândul, deşi nu avem unde şi nici cui...” Se vorbeşte şi despre terapia prin povestit, povestitul ca mărturisire : „E drept, mă hrănesc din ideea, luând drept argument şi spusele tale, că mărturisirea, în numele adevărului, te despovărează. Este principalul motiv care mă îndeamnă să povestesc.” (*Femeia care te strigă*).

Terapia prin povestit o întâlnim şi în *Pădurea*. Malagamba, eroul, reia la nesfârşit povestirea despre iubirea vieţii lui, pe de o parte încercând să se detaşeze de ea, iar pe de altă parte înfrumuseţându-şi într-un fel viaţa, prin povestire şi, mijlocită de ea, prin retrăirea clipelor invocate. Mai mult, creează şi colegilor de muncă această nevoie de povestire, fie şi numai la nivelul receptării: „După un timp, povestea li se amestecase în viaţă. O trăiau din ce în ce mai adevărat.” „Aşteptau. Se obişnuiseră, învăţaseră şi asta, că nu va trece mult timp şi îşi va relua destăinuirea.” „dar tot atât de convinşi erau că nu se mai pot lipsi de poveste.”



Povestirea, mărturisirea, devin astfel motivele centrale ale cărţii.

Avem aici două căi de interpretare a despovărării prin mărturisire: 1. Mărturisirea în sensul spovedaniei creştine, care te curăţă de păcatele cu voie sau fără voie şi 2. Mărturisirea în sens psihanalitic, care îţi despovărează subconştientul.

În special în *Femeia care te strigă* mărturisirea merge pe căi întortocheate, cu reflexii în oglinzi multiple, cu intersectări de planuri temporale, sugerând complexitatea poverii sufleteşti care se revelează în povestirea-mărturisire.

Impresionează o specială voluptate a povestitului, la autor, la erou, la majoritatea personajelor. Dar înţelegem că, în subtext, această voluptate a povestitului izvorăşte dintr-o imensă nevoie de despovărare prin mărturisire. Şi de ieşire din singurătate, prin empatizare.

E multă cunoaştere a psihologiei în construirea situaţiilor şi a personajelor care, ele însele, devin cunoscătoare ale preceptelor psihologice: „– Dialogul, când suntem devastaţi, ne salvează !” – afirmă un personaj, pe aceeaşi linie a terapiei prin mărturisire.

Sub ţesătura epicului eroii lui Dumitru Oprişor sunt înstrăinaţi şi însinguraţi: „Atunci am aflat ce este şi singurătatea şi rătăcirea. (...) Mă aflam la prima întâlnire cu mine. Pentru asta trebuie să-l cauţi şi să îl găseşti pe străinul din tine. Abia când treci acest prag auzi cum te strigi.”

S-ar putea nota aici că ***strigătul*** devine un simbol al dorinţei de a ieşi din singurătate, cea faţă de semeni sau cea faţă de sine însuşi. Accentul pus pe acest simbol se revelează şi din faptul că îl întâlnim în titlul prozei care dă titlul volumului, „Femeia care te strigă”.

Între simbolurile folosite de Dumitru Oprişor, am putea nota şi ***fereastra,*** simbol al accesului spre altundeva, chiar spre altă lume, cea a celor plecaţi în amintire: „trenul mobilizaţilor este trecut de barieră şi el, ieşit cu jumătate de trup peste fereastra vagonului, îmi face aceleaşi semne disperate cu ambele braţe. Niciodată nu-i văd chipul, nici vocea nu i-o aud, nu îmi spune nimic”. Am putea chiar spune că şi fereastra devine un simbol al ieşirii din singurătatea sinelui.

Autorul se mişcă cu dezinvoltură în diferite stiluri, de la cel descriptiv-narativ (ca în *Fereastra*) la cel colocvial (ca în *Tablou fără ramă*), sau la plonjarea uşoară în fantastic, prin infuzia cu mister (ca în *Dirijorul din noapte*).

În *Femeia care te strigă* Dumitru Oprişor îşi exprimă clar convingerea că, scriind, autorul îşi trădează o puternică amprentă a propriei personalităţi: „citindu-te, am încercat să descifrez ce fire ai, dincolo de ce laşi să se întrevadă.” Mai mult decât altele, această proză revelează harul de povestitor al prozatorului. Cu o voluptate neascunsă, el leagă povestiri, fapte, personaje care conturează o lume a copilăriei aburită de o nostalgie care nu este numai a eroului, ci şi a autorului. Se afirmă explicit aceasta: „La fel de sigur sunt că unele personaje îţi duc o parte din propria poveste.” Astfel, privind nostalgia copilăriei se afirmă, cu dublă referenţialitate: „Nu eram în stare de nimic, în astfel de situaţii recitesc câteva pagini dintr-o carte sau retrăiesc o întâmplare de la mine din sat. Ciudat, nu ? Nu ştiu cum să-ţi explic cât de odihnitor este să revăd ulicele, chipurile din tinereţe ale unor oameni, acum adânciţi în bătrâneţe.”

Autoreferenţialitatea implicită este, când şi când, declarată: „Vreau să fii sigur că în această poveste nu mă văd doar pe mine.” În spatele eroului epic se simte autorul, nu neapărat în trama epică ce ghidează personajele, cât în sentimentele şi cugetările privind existenţa. Autorul se prinde într-un fel de joc, conturează psihologia eroului, dar, în subtext, se deconspiră.

Prozator subtil şi complex, Dumitru Oprişor oferă texte care echilibrează armonios notele clasiciste şi cele moderniste şi care revelează o artă rafinată şi cu o puternică amprentă personală.

Două prozatoare care bat la poarta afirmării: Isabela Brănescu, debutantă cu romanul *Mama tuturor pietrelor* și Nicoleta Cristea Ifrim, la al treilea roman, *Mama Mia*

(ambele la Editura Betta, 2018)

Eliza ROHA

Mama tuturor pietrelor, romanul de debut al doamnei Isabela Brănescu, cu o remarcabilă prefață a distinsei critic literar prof. Ana Dobre, intitulată *Memoria pietrelor, dorul lacrimilor neplânse*, confirmă un condei gata format, de scriitoare sigură pe mijloacele narative cât și în coordonarea ideii ce străbate narațiunea: destinul al unei familii tradiționale românești, desfășurat sub greaua povară a tăvălugului istoric.

Romanul, purtând un titlu metaforizat, sugerând forța și trăinicia pietrei ce înmagazinează amintirea faptelor trăite, are un preambul eseistic – „A sosit anotimpul amintirilor" – despre relația bijuterie-purtător, cu o semnificație de ordin spiritual, de continuitate a unui inefabil ce se transmite de la o generație la alta, prin compatibilitate genetică sau pur sufletească. Alegerea unei bijuterii vechi nu este întâmplătoare, ea găsindu-și noul stăpân după o anume lege nescrisă, ci doar simțită.

În esență, romanul este o poveste de dragoste, povestea unei familii, de la închegare la destrămare, lupta ei pentru supraviețuire în condițiile vitregiilor care le apasă drumul vieții, cu implicații sociale, economice și, având în vedere evenimentele și perioada în care se desfășoară, cu inserțiuni istorice.

Scriitoarea ne introduce în lumea frumoasă a satului românesc din nordul țării, din Bucovina, un spațiu mioritic din vecinătatea nesfârșită a codrilor, în gospodăria unor oameni înstăriți, a căror conduită se traduce prin muncă, cinste, chibzuință, onorabilitate. Trandafira, mezina cea frumoasă, carismatică și răsfățată a familiei, curată la suflet și făptură, se îndrăgostește de Nichifor, învățător, un flăcău sărac, dar harnic, inteligent și aprig la fire, care își urmează neabătut calea, și anume de a deveni un om de vază, important, al comunității.

Tinerii își întemeiază o familie cu multă credință în Dumnezeu, în steaua norocoasă a dragostei lor, hărnicind cu râvnă și mult spor. Personalitatea Trandafirei se dezvoltă armonios, devine o soție model, o mamă iubitoare și devotată, o gospodină capabilă să țină frâiele unei părți apreciabile din afacerile familiei. Viața își întrețese împletitura de întâmplări, de situații neașteptate condiționate de ansamblul condițiilor social-economice, istorice ale dictaturilor ce au traversat România dinaintea celui de-al doilea Război Mondial: dictatura carlistă, dictatura legionară, dictatura antonesciană. Destinul familiei intră sub incidența destinului istoric. Personajul Nichifor urmează de fapt destinul învățătorului Nichifor Robu, liderul mișcării cuziste, un luptător pentru interesele românimii din Bucovina, sacrificat de meandrele istorice. Încercând salvarea de la înstrăinare a unor fabrici de cherestea în curs de expropriere de către regimul antonescian, intră în conflict cu legionarii, apoi, după război cu noua putere, comunistă.

Familia se zbate să supraviețuiască triplei terori, iese dintruna, intră în alta. Nichifor este aruncat în închisorile comuniste, familia, deposedată de toate bunurile, îi pierde urma în ciuda eforturilor de a ține legătura cu el. Trandafira, forțată să ceară divorțul, reușește cu greu să-și câștige existența pentru ea și cei trei copii. Întâlnesc oameni buni și răi, diferite întâmplări le marchează viața. După șaptesprezece ani de despărțire de Trandafira și copii, apare "umbra" celui care fusese cândva Nichifor, în sfârșit, eliberat din infern. Un destin emblematic pentru multe dintre familiile căzute victime regimului instaurat după alungarea din țară a regelui.

Scriitoarea Isabela Brănescu aduce în atenția cititorilor documente importante ale vremii: contracte, decizii guvernamentale, scrisori, testamente, acte de proprietate, memorii, ca instrumente sigure pe baza cărora se poate recupera adevărul istoric al unui timp, spus cu obiectivitate și curaj. Ne dezvăluie astfel impactul factorului politic asupra economicului, socialului, despre diferite interese și trădări, despre sacrificiul asumat.

O carte convingătoare, parcă scrisă cu pana sufletului, pornită din iubire și respect față de înaintași, față de loviturile sorții și suferințele îndurate, dar și cu mândrie pentru măreția vitejiei, a dreptei lupte pentru adevăr, pentru apărarea a tot ce le era mai drag și sfânt, pentru familie și interesele comunității din care făceau parte. O carte de luare aminte, de meditație asupra trecutului dar și de trezire a conștiinței că acesta se poate repeta oricând.

Romanul *Mama Mia* al Nicoletei Cristea Ifrim, este unul surprinzător, care ar putea fi definit drept o cronică a vremurilor de dinainte și de după 1990, scrisă sub forma unui monolog satiric însumând 460 de pagini, de către „une femme d'esprit", o scriitoare al cărei stil literar este caracterizat prin inteligență, voiciune, talent, o remarcabilă putere de muncă și de concentrare.

Discursul, când la persoana a treia, când la persoana întâi, începe abrupt, cuceritor, ne introduce în microuniversul unei familii formate din trei personaje clar conturate: domnul Irimia, personajul masculin, care nu posedă mai nimic din calitățile bărbătești, adică forță, echilibru, inteligență, vrednicie, capacitatea de a-și ocroti familia. Din desfășurarea ulterioară a narațiunii, reiese clar că se situează pe poziția atipică de „bărbat de lux", adică numai cu numele. Aflăm că este poet, și la propriu și la figurat, și lucrează la o revistă, publicație care nu primește fonduri de la primărie ori sponsorizări care să asigure un salariu decent angajaților. Depășit de situația dificilă social-economică, devine total dezinteresat de greutățile presupuse de conviețuirea casnică, insensibil chiar și atunci când soția are probleme grave de sănătate. Labil afectiv, laș, în același timp fire dominatoare, prezintă comportări paradoxale determinate de viciul alcoolismului și intră în conflict deschis nu cu soția, ci cu soacra, adică Mama Mia.

Mama Mia este o femeie din popor, cu mulți ani în câmpul muncii, sănătoasă și vrednică din cale afară, cu o gândire frustă, dreaptă, conformă moralei creștine, tradiționale a poporului român, având o fire dominatoare, de neintimidat și care, în mod firesc, nu rezonează la ceea ce se întâmplă în viața fiicei sale, Matilda, pe care o susține financiar, moral, o ajută în treburile gospodărești, o apără și ocrotește cu un devotament dincolo de orice închipuire. La propriu, cu reteveiul în mână când este cazul, ori cu asprimea vorbei.

Cel de-al treilea personaj, Matilda, fiica Miei, adică soția domnului Irimia, sensibilă, frumoasă, imposibil de a se adapta unei societăți căzută în hăul corupției, în același timp lucidă, este lipsită de pragmatism, de forța și „atuurile" necesare pentru a se ridica deasupra încrâncenărilor ce înstăpânesc toate formele de existență ale societății în care trăiește. Personalitatea sa nu se poate dezvolta armonios, este pur și simplu strivită de cele două forțe dominatoare și puternice ale d-lui Irimia și ale Mamei Mia, aflate pe poziții antagonice și în conflict declarat.

Lecturând cartea, am avut impresia că d-na Nicoleta Cristea Ifrim a creat un singur personaj feminin, pe care l-a despărțit în două, Mia și Matilda, percepție datorată poziției exprimate către sfârșitul cărții de către Matilda. Privind înapoi, Matilda își realizează imaginea făpturii sale din tinerețe, dar, odată maturizată, devine ca gândire și limbaj, desigur mai elevat, foarte apropiată de configurarea personajului Mama Mia. Parcă i se ia un văl de pe ochi, înțelege tot ce s-a petrecut de pe altă treaptă a deslușirii adevărului și se răzbună pe fostul soț, poate și pe societatea lipsită de logica dreptății, creând personajul Mia. Adică persoana detașată de un timp trecut devine un fel de mamă a personajului care fusese în tinerețe. Compasiune, dar și revoltă față de toată nedreptatea ce i s-a întâmplat, față de tinerețea subjugată și distrusă.

Formula pe care o adoptă nu este tragică, nici plângăreață, ci pamfletară, persiflantă, sarcastică, creând astfel o satiră puternică drept armă de luptă împotriva a ceea ce a fost, dar se poate repeta, lăsând senzația unei forțe ce irumpe și năvălește exploziv, controlată doar de talentul scriitoricesc. O înălțare, o scuturare de răul ce i-a distrus viața și sănătatea, o revigorare și o redimensionare a personalității sale prin scris. În acest sens se și termină cartea, Matilda metamorfozându-se într-un martor impasibil la declarațiile înflăcărate, poetice, pline de sensibilitate și iubire ale fostului soț. Cititorul devine și el un martor justițiar.

În paralel, cartea este traversată de canonada socială, aspecte ale vieții românilor de dinainte de evenimentele de la sfârșitul lui decembrie 1989, lipsurile și aberațiile de tot felul care au tronat fără speranța unei eliberări, apoi desfășurarea evenimentelor de după perioada respectivă, haosul și distrugerea economiei țării cu impact devastator asupra maselor nepregătite pentru intrarea în malaxorul concurenței neloiale, supuse disperării, derivei sociale, altor nedreptăți parcă și mai neomenoase.

Mama Mia povestește toate aceste întâmplări cu șarm, într-un discurs sprințar, folosind ziceri, vorbe de duh bine ticluite, așezate în contextul narativ cu farmec și un pitoresc absolut cuceritor, hazliu, care îl îndeamnă pe cititor să citească, pagină după pagină, consistentul volum. Personajul poate fi interpretat și ca o expresie metaforică a unei conștiințe a vremurilor pe care le trăim, filtrată cerebral și exprimată pitoresc. Monologul este o răbufnire, o apostazie cu efect întârziat dar foarte puternic. Iubirea oarbă specifică tinereții se prăbușește în stridențe ce o acoperă pentru totdeauna, la urmă învingând luciditatea.

Cartea cuprinde întâmplări ca reveniri în desfășurarea timpului, surprinzătoare întoarceri de situații trist-hazlii, dialoguri ce amintesc de arta teatrală, pamflet, poezie, poezie în proză, cugetări, o filozofie de viață pertinentă, s-ar putea afirma că ne învârte prin mai toate posibilitățile exprimării literare, armonios legate, intercalate, oferind cititorului o scenă diversă a comediei umane, într-un limbaj neaoș, atrăgător. Uneori chiar impresionează prin diversitatea exprimării aceluiași mesaj pe care vrea să-l transmită, un fel de joc pe loc expresiv și incitant.

Dl. Titi Damian, un scriitor demn de respect și admirație, analizează inteligent și profesionist diversitatea aspectelor de fond și formă ale cărții, evidențiind meritele incontestabile, pe măsura multiplelor comandamente ale acestei cărți, ca teme fundamentale privind umanitatea, printre care, în prim plan, relația femeie-bărbat, oferind motive de meditație, cu multe ramificații ale efectelor, fără a sugera soluții, vizând socialul, economicul, starea de moralitate a societății.

Mă alătur aprecierii prefațatorului și, ca împătimit cititor, consider romanul *Mama Mia* al doamnei prof. Nicoleta Cristea Ifrim interesant și incitant, o frescă lucidă a societății actuale, un adevăr al timpului pe care îl traversăm.

Le felicităm pe cele două prozatoare și sperăm că și în volumele viitoare se vor ridica la nivelul aprecierilor făcute la lansarea cărților de scriitori ca Ana Dobre, Victor Atanasiu, Nelu Barbu, Titi Damian, Aureliu Goci, Lucian Gruia.

Un romancier de calitate

Ion C. ȘTEFAN

Peste câmpia roditoare dintre București și Giurgiu, a Burnasului și Găvanului Burdea, într-una dintre primele zile ale toamnei, după o ploaie sprințară, ca de vară, s-a înălțat triumfător curcubeul. Dar apoi s-a ivit un *Hoț de curcubeie*, cu sufletul bogat, cu mintea și brațul binecuvântate de talent – și a dat la iveală un roman atât de încântător, cum demult nu am mai avut norocul să citesc o altă carte.

Este vorba de Marin A. Cristian, din satul Hulubești, comuna Călugăreni, cu un doctorat în specialitate, profesor de istorie la un liceu din localitate, fost inspector școlar la Giurgiu și o vreme chiar primar la Călugăreni – un om cu o viață bogată, ca un câmp roditor spre toamnă, autorul romanului *Hoții de curcubeie*, pe care l-am citit pe nerăsuflate, în două zile și noaptea dintre ele, încercând să aflu cine vor fi acei *hoți* și dacă autorul nu se va afla cumva printre ei ?

Inspirat titlu de carte, dar, tot la fel atrăgător conținutul, exprimând tendința spre înalt a unui om cu suflet ales, dornic să împlinească prin artă mai mult decât a făcut-o în plan concret, în bogata și victorioasa sa viață de intelectual dotat cu inteligență, talentat și activ.

Abia parcurgând paginile acestui roman, mi-am adus aminte că, în primii mei ani de activitate didactică, am fost, o vreme, profesor pe acele meleaguri, păstrând în suflet tainele atâtor frumuseți, despre care scrie acum prietenul meu din tinerețe – și astfel am reușit să-mi explic sensul dedicației, prin care îmi dăruia acest roman: „Domnului Ion C. Ștefan, cu multă prețuire, 10 octombrie 2017, Hulubești, Călugăreni".

Tot în sfera acestei emoții spontane, care ne apropiase din nou, mi-am reamintit că despre pitoreasca așezare Hulubești, am scris și eu, în romanul *Iubirea cea din urmă*, unde am poposit imaginativ la castelul boieroaicei de odinioară, stăpâna locurilor, cu o pătimașă iubire, pentru împlinire și bucurie, despre care domnul profesor aflase deja. Fusesem și eu inspector școlar și admirator al apelor Sabarului, Argeșului și Dunării; multe fapte asemănătoare acelora din romanul de acum, mai ales despre iubirea dintre Diviana Pogonaru și Cristi Cristescu, păreau asemănătoare. Dar acest sentiment ocupă numai o parte din acțiune, iar celelalte fapte reprezintă un grup de inspectori școlari giurgiuveni, cu responsabilitățile și viețile lor tumultoase, desfășurate îndată după evenimentele din 1989, și până în apropierea zilelor de acum.

Un alt motiv de bucurie că pot citi romanul lui Marin A. Cristian este faptul că această lectură părea o călătorie imaginară și puțin actualizată în trecut, coborând împreună pe ambele fețe ale unei oglinzi, sudate prin aceleași imagini și amintiri, alunecând strălucitoare spre Dunăre, ca într-un film de evocare sentimentală. Deveneam astfel pelerini, după culori de curcubeu, egale în strălucirea lor, în calea spre eternitate, lăsându-l pe prietenul meu să-și aleagă culoarea preferată iar eu încercând să ies din această revărsare tumultuoasă a amintirilor, și să mă refer, în continuare, doar la cartea lui.

E vorba de-o îmbinare reușită, făcută de un om inteligent, între viața lui palpitantă și frumusețile naturii, care-i dăruiesc atâtea bucurii. Personajele-inspectori participă la organizarea unui concurs de titularizare, altfel decât pe vremea mea, deoarece lucrările erau controlate în diferite centre județene, aflate la mari distanțe unele de altele. Între timp, ei făceau inspecții de grade didactice, anchete, programe de reciclare și activități culturale, iar, din când în când, participau la mici escapade în cadrul unor restaurante selecte din Giurgiu. Nu lipseau nici ispitele erotice sau abaterile fugare de la moralitate, cum ar fi niște aventuri amoroase cu niște frumuseți binevoitoarea, aflate la începutul carierei didactice, pentru niște favoruri de moment. Și aici există o gradație ușoară: de la iubirea pasageră dintre Cristi Cristescu și Laura Caragea cea voluptoasă, numită și Zâna Curcubeielor, ivită dintr-un capriciu, și același inspector cuceritor și Diviana Pogonaru, amplificată spre o reuniune sentimentală sinceră, evoluția emoțională crește, marcând, într-o apoteoză luminoasă finalul romanului.

Titlul inițial prinde noi semnificații: hoții de curcubeie sunt acei bărbați care se înfruptă din darurile trupești ale unor astfel de tinere.

O altă calitate de narator a lui Marin A. Cristian este reliefată de unele descrieri de-o rară frumusețe: „Curcubeul este simbolul timpului care vrea să vină. Înseamnă splendoare și belșug. Acest arc multicolor s-a plămădit din apa de ploaie a norilor. Priviți ! Este o imensitate. Ancorează Dunărea de Carpați. Curcubeul este un motiv de bucurie și speranță. În mitologia mioritică, curcubeul este unirea dintre cer și pământ, adică unirea dintre bărbat și femeie." (p.73).

Iată și portretul domnișoarei dorite: „Din mulțime a apărut zâmbind, cu cartea de identitate în mână, o fată frumoasă, cu părul de culoarea rugului medieval, cu ochii căprui, alungiți ca ai unei prințese gruzine, străjuiți de gene negre, lungi." (p. 99)

Desprindem și o bogată informare istorică, geografică, mitologică și folclorică, prin care câte un inspector erudit căuta să impresioneze (și să cucerească) ființa dorită. Astfel îl descoperim și pe inspectorul Aurel Dobrescu, căruia naratorul nu-i mai ascunde domiciliul real, adică satul Hulubești. Poate că este vorba de-o revărsare de dragoste pentru meleagurile natale, ori exprimă chiar dorința autorului de-a se dezvălui astfel și a ne sugera că el (chiar El) este acela care se repovestește. Cu toate acestea, este o mare bucurie pentru mine să-l regăsesc pe profesorul cu doctorat în personajul care el însuși vrea să fie.
Poate că sunt și unele scăpări (lipsă) de modestie ori viața sa a fost asemenea Dunării, care, prin desele reveniri ale naratorului pe malul lui, prin câteva descrieri și legende, devine un personaj central, la fel ca o alunecare lichidă spre eternitate, în tumultul căreia îl întâlnim pe autor: un om de știință, care se străduiește să devină și un romancier de calitate.
(Marin A. Cristian, *Hoții de curcubeie*, Editura *Grai și Suflet* – Cultura Națională, București, 2017)

EMINESCU LA CENTENARUL MARII UNIRI

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte ***Centrul de Etică și Strategii (CES)***



Motto: *Este important pentru oamenii de stat și pentru politicienii români să înțeleagă că pentru a fi adevarați lideri care să conducă destinele poporului, nu este suficient să aibă doar hărți mentale bune despre cum trebuie făcute lucrurile, ci și un nivel ridicat de smerenie și să conștientizeze drumul spre servitute*. (Gheorghe Dragomir)

Realizarea măreței năzuințe a poporului român, Marea Unire de la 1 decembrie 1918, are legătură și cu modul în care elitele vremii, fie că este vorba de oameni de stat, politicieni, diplomați, elite culturale și religioase, oameni de afaceri autohtoni sau militari, au înțeles că Regatul României se afla la o nouă Cruce a destinului și era nevoie de o mobilizare generală a tuturor energiilor creatoare pentru a deveni realitate visul de veacuri al poporului român, de reîntoarcere la vatra străbună.

În Mesajul emoționant adresat de Regele Ferdinand poporului la 15 august 1916, când anunța intrarea în războiul de eliberare de sub asuprirea străina și reîntregirea gliei străbune, se făcea apel la virtuțile și vitejia caracteristice acestui neam în momente de grea cumpănă, de a lupta pentru „**O Românie întregită și liberă, de la Tisa până la Mare, care să propășească în pace potrivit datinelor și aspirațiilor gintei noastre**”.

„Pentru neamul nostru, războiul a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua Unirii. După vremuri îndelungate de nenorociri și de grele încercari, înaintașii noștrii au reușit să întemeieze statul român prin Unirea Principatelor, prin Războiul de Independență, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională. Astăzi ne este dat noua să întregim opera lor închegând pentru todeauna ceea ce Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă, Unirea Românilor de pe cele două părți ale Carpaților. De noi atârnă astăzi să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații noștri de peste munți și din plaiurile Bucovinei unde Ștefan cel Mare doarme somnul de veci.”

Iar Ordinul de zi dat de Regele Ferdinand armatei române la 28 august 1916 cu ocazia intrării României în război, preciza:

„V-am chemat ca să purtați steagurile voastre peste hotarele unde frații noștri vă așteaptă cu nerăbdare și cu inima plină de nădejde.

Umbrele marilor Voievozi, Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare ale căror rămășițe zac în pământurile ce le veți dezrobi, vă îndeamnă la biruință ca vrednici urmași ai ostașilor cari au învins la Războieni, la Călugareni și la Plevna.

Veți lupta alături de marile națiuni cu care ne-am unit.

O luptă aprigă vă așteaptă. Cu bărbăție să-i îndurăm însă greutățile și cu ajutorul lui Dumnezeu, izbânda va fi a noastră.

Arătați-vă deci, demni de gloria străbună.

De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvânta și vă va slăvi.”

Mesajul Regelui și al Guvernului și Ordinul regal adresat armatei au trezit în inimile tuturor românilor entuziasm și credință că Ziua cea Mare a sosit și toți trebuie să spună „prezent” la întâlnirea cu destinul.

Această elită românească cu toate diferențele de opinii politice și apartenență ideologică, a avut un moment de smerenie în fața Celui Prea Înalt, căruia I-a cerut ajutorul și binecuvântarea în această confruntare militară cu un Goliat bine organizat și înarmat.

Vorbind despre smerenia conducătorilor de ieri, valabilă și pentru cei de azi și de mâine, un studiu efectuat de universitatea americană Duke, a concluzionat că „Oamenii smeriți din punct de vedere spiritual, au convingeri ferme, dar când își dau seama că acestea pot fi greșite, sunt dispuși să le revizuiască”.

Cred că pe lângă smerenie și servitute, oamenii de stat și elitele acelor vremuri, au avut și vocație pentru activitățile și demnitățile în care erau numiți sau aleși, vocație care în momente de cumpănă, servește drept busolă atunci când trebuie să ne întrebăm fără încetare: la ce ne cheamă existența noastră, aici și acum.

Revenind la Eminescu și ce-ar spune în acest an al Centenarului Marii Uniri, cred că este necesar să ne aplecăm cu interes și respect asupra uriașei sale opere publicistice din perioada 1877-1883, pe care o regăsim în mare parte în cotidianul Partidului Conservator, *Timpul*.

Vom observa o asemănare izbitoare a stării națiunii din acele vremuri cu situația României zilelor noastre, care la un secol de la Marea Unire se confruntă cu aceleași probleme în plan intern și extern.

De aceea, cred că Eminescu este contemporanul nostru, tematica materialelor publicate la acea vreme: de la teorii și opinii politice, economice, culturale, până la sistemul de educație și învățământ, sau problema țărănească, monarhia constituțională și chestiunea Dunării, teme care sunt prezente și astăzi în dezbaterea jurnaliștilor și societății civile. Prin articolele publicate, Mihai Eminescu avea în vedere crearea unei culturi politice a cetățeanului care, prin votul său mandatează politicienii care ar trebui să folosească toate mijloacele legale, democratice, parlamentare, pentru a-i apăra și reprezenta interesele în forurile de putere.

Și acum la un secol de la actul istoric de reîntregire a neamului românesc și de recăpătare a respectului de sine și demnității naționale în fața Europei, cred că genialul poet și patriot, ne-ar fi reamintit de primele versuri ale cântecului de jale și revoltă, care descriau situația tragică în care se afla Regatul României după obținerea independenței față de Înalta Poartă (1878) și a amplei campanii diplomatice menită să ne aducă recunoașterea cancelariilor occidentale.

Este vorba despre poezia *Doina*, care în perioada regimului comunist a fost interzisă publicității pentru a nu „supăra” pe marele vecin de la Răsărit. Să ne reamintim acele versuri care sunt mai actuale ca oricând:

„De la Nistru și pân’ la Tisa,
Tot Românul plânsu-mi-s-a,
Că nu mai poate străbate
De atâta străinătate...
...Din Hotin și pân’ la Mare
Vin Muscalii d-a călare,
De la Mare la Hotin,
Mereu calea ne-o ațin,
Își desbracă țara sânul,
Codrul frate cu Românul-
De secure se tot pleacă
Și izvoarele ei seacă-
Sărac în țara săracă !
Cine-au îndrăgit străinii,
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia !”

Vorbind despre Centenarul Unirii Mari și Eminescu, este bine să reamintim că, în calitate de gazetar, a militat activ pentru Unirea Principatelor Române, fiind promotorul înființării societății secrete: „Carpații” (24 ianuarie 1882), la București, cu scopul de a construi Dacia Mare, în ciuda supravegherii atente din partea spionilor țariști și austro-ungari.

Înființarea organizației „Carpații”, a fost materializarea Apelului Congresului de la Putna (1871) al românilor din țările vecine, prin care se încerca să se trezească în inimile tinerilor studenți români, dorința de a se atașa luptei pentru întregirea neamului românesc.

Apelul a fost publicat în *Federațiunea* de la Pesta, urmat de publicarea articolului „În Unire e tăria”, pentru care autoritățile austro-ungare l-au urmărit, fiind acuzat de „delict de presă”.

Prin activitatea sa publicistică, închinată acestui măreț ideal, Mihai Eminescu a pregătit unirea spirituală a tuturor românilor din provinciile istorice, precizând că:

„... E un popor, o limbă... un Dumnezeu
Trecutul e în mine și eu sunt în trecut
Precum trăiește cerul în marea ce-l respiră.”

Mihai Eminescu se adresează românilor îndemnându-i la unitate națională indiferent de convingerile lor politice și religioase, pentru a avea forța necesară în fața acțiunilor neprietenești venite din exterior.

„Politicește putem fi despărțiți, dar unitatea noastră de rasă și limbă, e o calitate atât de mare și energică, încât nici ignoranța, nici sila n-o pot tăgădui... Azi, limba este una, azi datina e una, rasa e una și etnologic e unul și același popor, care nu mai doarme somnul pământului și al veacului...

Trebuie să ne simțim și să înțelegem cu acurateță unul pe altul, pentru ca să facem de rușine viclenia inamicilor noștri comuni, a căror țintă rămâne todeauna aceeași și care nu vor nimica mai puțin, decât de a ne dezbina întodeauna.

Niciun popor să nu se lase sedus de flamura comună prin promisiuni cari să inspire doar conducătorii lui.

Să ne aducem aminte de trecut, care ne-a învățat cu mii de fapte atât de amare cum că numai o solidaritate tare poate să ne indestuleze și să îndeplinească toate la care suntem îndreptățiți.

Să ne ferim de calea ademenirilor contrarii, fie ele cât de strălucite.”

Aruncând o privire retrospectivă în istoria ultimului secol și jumătate, vom observa că unitatea spirituală a poporului român a fost înfăptuită de elitele culturale ale vremii, iar un rol important l-a avut Mihai Eminescu ca factor de sinteză, care prin opera sa a cultivat sentimentul național. Poezia și publicistica eminesciană, a cuprins toată suflarea românească, pentru că s-a produs o fuziune între suferință și nevoia de unitate și demnitate a poporului român.

Animați de dorința de unitate a tuturor românilor și de iubirea de țară și pentru apărarea credinței străbune și a gliei strămoșești, ostașii români proveniți din păturile sărace ale societății, slab echipați și înarmați, au dat dovada unui eroism fără seamăn în confruntarea cu un inamic bine organizat militar și logistic, reușind victorii miraculoase la Mărășești, Mărăști, Oituz, strigând într-un singur glas: „Pe aici nu se trece !”

Contextul geopolitic la începutul secolului XX era ca și astăzi, tensionat și confuz, alianțele politico-militare aveau o geometrie variabilă, iar acordurile și tratatele încheiate erau inculcate prin negocieri secrete între „inamicii oficiali”. Acestea au ieșit la iveală odată cu încheierea Primului Război Mondial și începerea negocierilor de pace, când Regatul România, deși și-a câștigat prin jertfe de sânge ale sutelor de mii de ostași și civili, dreptul de întregire a țării și neamului românesc, nu a fost invitat la masa verde a negocierilor, soarta țărilor mici fiind hotărâta ca de obicei de către marile puteri ale vremii.

Meritul elitelor politice, diplomatice și culturale ale epocii a fost că, în ciuda pozițiilor ideologice care fragmentau societatea românească, au găsit puterea de a-și uni eforturile pentru a realiza visul de veacuri al românilor din Transilvania, Basarabia și Bucovina de a se uni cu țara mama. Un rol important în unificarea energiilor creatoare ale nației române, în acea cumpănă a istoriei, l-a avut Regina Maria, care a desfășurat o amplă campanie de sensibilizare a cancelariilor occidentale în favoarea cauzei României.

Atunci ca și acum, rămân valabile următoarele formulări evocate des la adresa României de către media occidentală și preluate de către liderii europeni pentru a „certa” clasa politică și societatea românească:

Critica adusă evreilor, înseamnă antisemitism;

Critica adusă țiganilor, înseamnă rasism;

Critica adusă revizionismului maghiar, înseamnă naționalism;

Batjocorirea românilor și a României, înseamnă dreptul la liberă exprimare.

Revenind la poezia și publicistica lui Eminescu, nu putem trece cu vederea atitudinea sa intransingentă manifestată față de lipsa de moralitate, de corectitudine și de interes față de problemele care preocupă cetățeanul, din partea unei clase politice servită intereselor de grup și a capitalului străin.

În poeziile *Împărat și proletar*, *Scrisoarea a III-a*, *Doina*, marele patriot român demască și biciuiește moravurile vremii, moravuri care sunt și astăzi prezente în comportamentul politicienilor, administrației centrale și locale, situație care a generat exodul a peste 3,5 milioane de oameni bine pregătiți și apți de muncă, cel mai mare exod în timp de pace spre occident, după Siria care se află de aproape un deceniu în razboi. Această forță de muncă contribuie din plin la progresul și bunăstarea altor popoare, în loc să fie pusă în valoare în propria țară. Sunt dureros de actuale versurile:

„Spuneți-mi ce-i dreptatea ? / Cei tari se îngrădiră / Cu-averea și mărirea în cercul lor de legi, / Prin bunuri ce furară în veci vezi cum conspiră / Contra celor ce dânșii la lucru-i osândiră / Și le subjugă munca vieții lor întregi ? // Virtutea pentru dânșii-ea nu există. Însă / V-o predică, căci trebui să fie brațe tari / A statelor greoaie, care trebuie împinse, / Și trebuiesc luptate războaiele aprinse; / Căci voi murind în sânge, ei pot să fie mari.” (*Împărat și Proletar*)

Politica dusă de guvernele post-decembriste, indiferent de coloratura ideologică, a urmat cu cerbicie planul lansat de George Soros și Jeffrey Sachs de distrugere sistematică a fundamentului economiei românești prin promovarea „terapiei de șoc” și privatizării prin metoda MEBO, având drept părinte spiritual pe academicianul Tudorel Postolache și supraveghetor vigilent pe Silviu Brucan.

Pentru a avea succes și a opera în liniște, tripleta Sachs, Mark Rich și Soros și-au creat propria rețea de influență recrutată din rândul emanaților puterii, dornici să participe la jefuirea

(continuare în pag. 18)

Corespondență din Beijing

Un ambasador eminent al prieteniei româno-chineze

Omagiu domnului Florea Dumitrescu



Luo Dongquan

Dl. Florea Dumitrescu s-a născut la 4 aprilie 1927 într-o familie de agricultori din satul Gârdești, județul Teleorman. A urmat Facultatea de Finanțe-Credit a Academiei de Studii economice din București. Și-a asumat funcțiile de ministru de finanțe (1969-1978), ambasador al României la Beijing (1978-1983), guvernator al Băncii Naționale a României (1984-1989), apoi vicepreședinte la CEC și (din 1995) președintele Asociației Române de Prietenie cu R. P. Chineză (ARC). A obținut titlul de doctor în economie în 1983.

Florea Dumitrescu a desfășurat studii și cercetare în economia comerțului și problemele monetare. A scris și publicat numeroase analize, studii și cărți în aceste domenii, aducând mari contribuții la dezvoltarea economiei și stabilitatea sistemului monetar din România. Este deținător a multor distincții și ordine. Dl. Florea Dumitrescu este o personalitate marcantă și respectabilă.

Personalitatea sa a fost omagiată în China

Aflând cu consternare de trista veste a încetării din viața, pe 16 aprilie 2018, a dl. Florea Dumitrescu, dr. economist, președintele ARC, vicepreședinte al AGER, toți membrii redacției în limba română a postului Radio China Internațional, ca și toți cunoscătorii de limba română și prietenii României din China, sunt cufundați într-o durere neasemuită. Ei și-au exprimat condoleanțe profunde celui dispărut și sincera compasiune familiei îndoliate.

Asociația de Prietenie a Poporului Chinez cu Străinătatea (APPCS) și Asociația de Prietenie China-România au trimis un mesaj de condoleanțe, în care se arată că dl. Florea Dumitrescu „și-a consacrat de vreme îndelungată toate energiile dezvoltării relațiilor de prietenie chino-române. Sub conducerea lui, Asociația Română de Prietenie cu R. P. Chineză a prezentat compatrioților români aspectele politice, economice și ale culturii tradiționale ale Chinei, aducând aporturi merituoase la promovarea relațiilor de prietenie și de cooperare pragmatică dintre cele două țări, la intensificarea relațiilor dintre cele două popoare.” Poporul chinez și-a pierdut un mare și apropiat prieten.



Siteul în limba română al RCI a lansat articol de omagiere a personalității lui Florea Dumitrescu (http://romanian.cri.cn/341/2018/04/20/1s187457.htm) și siteul dl. Dan Tomozei, expert la RCI, a consacrat de asemenea spații omagiului: http://dantomozei.ro/2018/04/20/china/aduce/un/omagiu/diplomatului/florea/dumitrescu/1927-2018.

Un ambasador eminent

Când a fost ambasador al României la Beijing, a avut contacte frecvente cu personalitățile chineze, de la lideri de stat la miniștri, de la directori de departamente la cunoscători de limba română, a menținut relații strânse cu ei și a vizitat numeroase regiuni ale Chinei, pentru a identifica oportunitățile și potențialul noilor obiective și domenii de cooperare între cele două țări. Astfel, prin eforturile ambelor părți, valoarea schimburilor comerciale dintre cele două țări a atins cifra de un miliard USD, situând astfel România pe primul loc printre țările Europei Răsăritene.

Într-un interviu acordat în 2003 colegului Li Jiayu de la RCI, dl. Florea Dumitrescu și-a adus aminte de numeroase întâlniri cu Deng Xiaoping, arhitectul reformei chineze, cu prilejul unor delegații române aflate în vizită în China: „Îmi aduc aminte că la una din întâlniri, Deng Xiaoping m-a întrebat: Ce părere aveți, ca economist, despre obiectivul pe care și-l propune China de a mări produsul intern brut de patru ori într-un interval de 20 de ani ? La care eu i-am răspuns: China are toate posibilitățile și șansele să realizeze această creștere ambițioasă a produsului intern brut, însă, cu condiția să schimbe metodele și mecanismele din economie, pentru ca acestea să stimuleze inițiativa și răspunderea oamenilor. Și s-a adeverit că principiile elaborate sub îndrumarea lui Deng Xiaoping au făcut ca, în China, să se realizeze acest obiectiv, nu în 20 de ani, ci în 15 ani.”

Ambasador de onoare al Prieteniei între popoare

Pentru meritele sale, vicepreședintele APPCS, Li Xiaolin (actualmente președinte) i-a înmânat, în cursul vizitei sale în România din 2009, ordinul „Ambasador de onoare al Prieteniei între popoare”. Este cea mai înaltă distincție acordată de APPCS, în numele poporului chinez, personalităților prietene din diferite țări care au adus contribuții remarcabile la promovarea prieteniei între popoare, la menținerea păcii mondiale.

Într-adevăr, dl. Florea Dumitrescu a fost un eminent ambasador al prieteniei româno-chineze. El a prețuit această prietenie, a acționat neobosit pentru dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie și cooperare dintre China și România, dintre poporul chinez și poporul român. El a subliniat că „prietenia între poporul român și poporul chinez reprezintă baza relațiilor de prietenie între cele două țări. Promovarea pe mai departe a prieteniei româno-chineze reprezintă sarcina mea pentru toată viața.”

El a acordat o importanță deosebită relațiilor româno-chineze, relevând că „de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și China, aceste relații au avut în această perioadă istorică relativ scurtă, dar bogată în conținut, o evoluție deosebit de pozitivă. Așa cum au fost caracterizate și de conducători chinezi și de coducători români, sunt deosebit de conținutul lor prin profunzimea în care s-au desfășurat aceste relații. Uneori au fost caracterizate ca relații de



o esență nobilă, pentru că ele sunt atât de importante și atât de benefice pentru poporul român și poporul chinez.”

A înființat și a condus ARC

Evenimentul din 1989 a condus la schimbarea sistemului social-politic al României. Pentru continuarea și dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie și cooperare între cele două țări și popoare, în noile condiții, el a fondat în 1995 Asociația Română de Prietenie cu R.P.Chineză (ARC), adunând pe un mare număr de prieteni ai Chinei. Pe urmă au fost înființate filiale ale ARC



aproape în toate județele țării. Dl. Florea Dumitrescu a subliniat: „Procesul de înființare a filialelor a scos în evidență marea dorință a autorităților județene române de a dezvolta relațiile de prietenie și cooperare dintre România și China. Cu acest prilej, s-a scos de asemenea în evidență că în România, la ora actuală, toate partidele politice, deși fiecare partid are doctrina și concepțiile proprii despre modul de desfășurare politică, duc o unică politică (în ceea ce privește relațiile cu China), aceasta este politica de strângere a prieteniei dintre România și China.”

Dar, el nu este mulțumit de evoluția relațiilor dintre cele două țări în anii de după 1989. După părerea lui, ca și a majorității personalităților politice din țară, România „trebuie să dezvolte relațiile nu numai cu UE, dar și cu alte țări cu care a avut relații bune, precum China.” Cât privește relațiile cu China, în urma vizitelor făcute în diferite județe ale țării, el a remarcat că „toate eforturile ce s-au făcut până în prezent încă nu satisfac dorințele românilor de a dezvolta relațiile cu China. Românii doresc în mod special să se dezvolte relațiile cu China, pentru că aceste relații s-au dovedit benefice, atât pentru România, cât și pentru China.”



În decursul anilor, el a efectuat multe vizite în China și a semnat în presa română articole, prezentând ceea ce a văzut și auzit în China, aprecind realizările obținute în cursul aplicării politicii de reformă și deschidere în China. El a spus: „China a fost marea surpriză a sfârșitului secolului XX și va fi marea minune a secolului XXI.”

El acordă, de asemenea, o importanță relevantă redacției române a postului Radio China Internațional. A primit delegațiile și reprezentanții RCI care au făcut vizită în România, a participat la întâlnirile cu ascultători și la manifestările organizate la București de RCI.

În 2004, el a condus o amplă delegație a ARC într-o vizită în China și a venit la RCI. Dând o înaltă apreciere emisiunii în limba română, el a subliniat în interviul său redacției: „Emisiunea în limba română a postului RCI, prin promptitudinea și obiectivitatea informațiilor, are o influență tot mai largă în România, captând atenția multor ascultători și jucând rolul unei adevărate punți de prietenie între poporul român și poporul chinez.”



Un tratat al relațiilor chino-române

Imediat după înființarea ARC, dl. Florea Dumitrescu împreună cu renumitul sinolog Ileana Hojea Velișcu Yang Ling și alți fondatori ai asociației au și elaborat un proiect grandios și anume, redactarea și editarea cărții *Evantaiul celor 10.000 de gânduri. România și China: Trei veacuri de istorie*. Ei au mobilizat și organizat pe sinologii români și alte personalități proeminente din România care au avut contacte, legături și contribuții în procesul lung al dezvoltării relațiilor de prietenie și cooperare cu China și pe cunoscătorii de limba română și personalități din China să scrie articole.

Astfel, sub egida ARC și cu grija sa personală, prin eforturile coordonatorilor și ale autorilor, acest proiect a fost realizat, în decursul unui deceniu și jumătate. Primul volum a apărut în 1999, în cinstea celei de-a cincizecea aniversări a Proclamării R. P. Chineze și a stabilirii relațiilor diplomatice româno-chineze, al doilea volum a văzut lumina tiparului în 2004, al treilea în 2009 și ultimul în 2014.

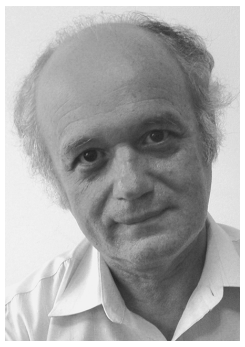
În total, 191 de autori români și chinezi au prezentat în articolele lor fapte, momente istorice, povești interesante sau experiențe proprii, consemnând cu o pasiune excepțională relațiile tradiționale de prietenie și cooperare chino-române. Redactarea și editarea acestei serii de cărți reprezintă o contribuție majoră adusă de ARC în frunte de Florea Dumitrescu la cauza de prietenie chino-română. Această capodoperă, cu o mare valoare istorică și o semnificație actuală, va fi consemnată în analele de istorie a relațiilor dintre cele două țări.

Trecerea domnului Florea Dumitrescu în lumea eternă reprezintă o mare pierdere pentru prietenia și cooperarea dintre țările și popoarele noastre. Poporul chinez și-a pierdut un mare și apropiat prieten care este Florea Dumitrescu.

Domnul Florea Dumitrescu va rămâne de-a pururi în inimile poporului chinez.

Luo Dongquan este profesor jurnalist, Vicepreședinte al Asociației de Prietenie China-România.

MUZEE ȘI MANAGERI



Emil Păunescu

Orașele Giurgiu și Brăila au fost secole de-a rândul kazale otomane (de pe la 1420, respectiv 1538), ambele fiind retrocedate Țării Românești în 1829 și „sistematizate" de același arhitect austriac, pe numele său Moritz von Ott.

Giurgiu a fost și este cel mai apropiat port de la Dunărea Inferioară pentru fostele reședințe voievodale, dar și pentru actuala Capitală. Brăila a fost și este unul dintre cele două porturi importante la Dunărea „maritimă", aflat la întâlnirea provinciilor istorice Muntenia, Dobrogea și Moldova.

Dincolo de multele similitudini istorice și geografice, între cele două municipii există disproporții semnificative: demografice, economice și culturale. Noi le vom compara doar pe unele ce le cunoaștem mai bine, pe cele ale muzeelor, prin prisma patrimoniului, tradițiilor și managementului.

Muzeul Brăilei „Carol I"

Muzeul din Brăila a apărut încă din ultima parte a secolului al XIX-lea, numărându-se printre cele mai vechi din sudul țării, dar – asemeni altor așezăminte culturale – a suferit tot soiul de fluctuații în epoca anterioară regimului comunist. El a repornit timid în anii '50 și timp de vreo douăzeci de ani a progresat lent, dar s-a situat totuși mult sub potențialul orașului. Tandemul muzeografilor Nicolae Harțuchi și Florin Anastasiu s-a întărit prin 1975 cu tânărul Ionel Cândea, care s-a ocupat în principal de domeniul istoriei, dar și de arheologia medievală (deschizând în anul următor un prim șantier la ruinele Mănăstirii Măxineni). Cu perseverență și multă dragoste pentru locurile natale, colegul meu de facultate a sporit, pe felurite căi, patrimoniul muzeului, gândind și o strategie pe termen lung.

Ajuns la conducerea Muzeului Brăilei cu trei decenii în urmă, Ionel Cândea a obținut un neobișnuit șir de succese profesionale. În planul carierei personale acestea s-au materializat în susținerea unui doctorat, a obținerii titlurilor de profesor universitar, președinte al Comisiei Naționale a Muzeelor și membru corespondent al Academiei Române. Altfel, el a înscris pe harta orașului său noi obiective muzeale, le-a refăcut pe cele vechi și le-a dat strălucire, a făcut cercetări arheologice și documentare, a scris și a editat cărți, a izbutit achiziții spectaculoase și a atras donații uluitoare, a organizat expoziții și manifestări științifice naționale și internaționale, a salvat monumente și a reconstituit o mănăstire, a bătut medalii și multe altele. A creat apoi și Editura Istros, cea mai bună din țară în domeniul cărții istorice, dovedind o putere de muncă admirabilă, însoțită de tact, echilibru și modestie. A sprijinit și carierele colegilor săi, ajutându-i să se afirme, chiar dacă nu toți i-au fost recunoscători. Toate acestea nu înseamnă că a fost scutit de eșecuri, că nu a stârnit invidii și adversități, că a putut evita întotdeauna conflictele cu decidenții ignoranți ori răuvoitori.

Am scris cele de mai sus dintr-o suflare, fără să-mi fi propus epuizarea subiectului, fără să fi consultat vreun „C.V." oficial, cerându-mi anticipat scuze pentru omisiuni și inexactități, căci portretul schițat nu a dorit decât să sublinieze adevărul din bătrâni după care „omul sfințește locul".

Proiecte exemplare

Am vizitat de curând Muzeul Brăilei, care din 2014 și-a adăugat oficial numele marelui nostru prim Rege. Participam la sesiunea anuală a Comisiei de Istorie a Orașelor din România, manifestare găzduită – pentru a patra oară într-un sfert de secol – de instituția condusă de Ionel Cândea. Am remarcat, pe lângă alte realizări (mai vechi ori mai noi), două proiecte memoriale. La primul dintre ele, aparent obișnuit, însăși clădirea Muzeului devenise suport pentru etalarea a nu mai puțin de 9 „bannere" verticale, consacrate unor aniversări și comemorări din acest an. Personalități naționale (marele voievod Mircea cel Bătrân, umanistul Nicolaus Olahus, cărturarul Aron Pumnul, poetul George Coșbuc și istoricul Gheorghe Brătianu) și locale (omul politic Leonte Moldovan, pictorul Gheorghe Naum și arheologul Nicolae Harțuchi), alături de un eveniment special: 135 de ani de la prima publicare a „Luceafărului" eminescian în gazeta brăileană „Dunărea".

Al doilea proiect, inițiat de Muzeul „Casa Mureșenilor" și selecționat de Administrația Fondului Cultural Național, era intitulat „România este acasă" și evoca cinci mari români afirmați în exil. Muzeul brașovean îl propusese pe poetul Ștefan Baciu, cel din Slatina pe dramaturgul Eugen Ionesco, Complexul muzeal „Moldova" venea cu Ioan Petru Culianu, iar Biblioteca „Astra" cu Emil Cioran. Muzeul Brăilei aderase cu inconfundabilul scriitor Panait Istrati. Expozițiile se vor roti peste vară în cele cinci orașe și se vor reuni în noiembrie la Muzeul Unirii din Alba Iulia.

Muzeul județean „Teohari Antonescu"

La Giurgiu, în urma primelor preocupări muzeistice ale polivalentului Nicolae Droc-Barcian, directorul Gimnaziului „Ion Maiorescu", înregistrăm fondarea Muzeului județului Vlașca în 1934 și profilarea sa pe arheologie. După 1950 au apărut și secții de științele naturii și istorie, iar în anii '70 Muzeul de etnografie și artă populară de la Florești-Stoenești.

În regimul trecut, după ieșirea din scenă a tandemului de muzeografi autodidacți Gheorghe Rădulescu și Mihai Ionescu și după crearea Muzeului luptei pentru independența poporului român, managementul a fost asigurat (la instituția pe care o servea și subsemnatul) de către profesorul Virgil Vrabie (11 ani) și de arheologul Vasile Barbu (7 ani), între cei doi strecurându-se o „sprințară" fisură de nouă luni, declanșată de abuzul de putere al autorităților momentului.

În epoca postdecembristă, muzeul giurgiuvean a fost condus numai 16 ani de trei profesioniști, alți 10 fiind asigurați de un filolog, un agronom, un psiholog și un metalurg, încă doi ani fiind risipiți în șase perioade de interimat. Deoarece în toată această vreme am fost implicat (mai mult ori mai puțin) în managementul muzeului, mă abțin de la evaluări. Evidente au fost însă discontinuitatea și numirile subiective, dacă nu de-a dreptul aberante, izvorâte din politizări excesive.

De la începutul acestui an postul de manager a fost ocupat prin concurs de domnul Ionel Muscalu, care are deja meritul de fi întreprins acțiuni menite să refacă imaginea Muzeului, atât pentru publicul local, cât și pentru o parte dintre potențialii colaboratori.

Programul de activități cultural-educative din 2018 este structurat judicios, cuprinzând un număr important de expoziții temporare (repartizate la sediu și itinerante, la Comana și Gogoșari, la Ruse și la București). Este îmbucurătoare reluarea manifestărilor științifice, dintre care s-au detașat simpozionul „De la Mircea cel Bătrân la modernitate" (organizat împreună cu Institutul „Nicolae Iorga" și cu Muzeul Național de Istorie a României) și cel intitulat „100 de ani de cultură românească" (în colaborare cu Facultatea de filosofie a Universității București). După o perioadă de secetă editorială (în ultimii cinci ani au mai apărut doar un album și o monografie), Muzeul anunță un plan ambițios pentru anul centenarului, plan care cuprinde trei lucrări de referință.

Sperând că lucrurile înfățișate mai sus (și alte aspecte din programul amintit neanunțate aici) vor fi duse la bun sfârșit, atragem însă atenția că ele doar deschid drumul spre normalitate, dar nu rezolvă problemele de fond: evidența, îmbogățirea, cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului propriu. Precum și în multe alte domenii, esențiale au devenit investițiile în infrastructură și înnoirea personalului calificat.

O altfel de „noapte" a muzeelor

În cele ce urmează nu ne vom referi la recent desfășurata ediție a fenomenului „Noaptea Muzeelor" (19 mai a.c.), fenomen care merită indiscutabil o analiză aprofundată în plan psiho-social și de marketing cultural. Vom menționa doar că și în municipiul nostru s-a înregistrat un succes de public ieșit din comun, în mai puțin de cinci ore depășindu-se 1500 de vizitatori, iar maparea video pe fațada clădirii Muzeului (o proiecție 3D cu tema „Giurgiu – pasărea Phoenix a Dunării") a reprezentat o premieră reușită, aplaudată la scenă deschisă.

Noi avem în vedere acum „noaptea" care amenință deopotrivă majoritatea muzeelor românești, fie că ele se află actualmente în frunte (cazul Brăilei), fie că – din felurite motive – bat pasul pe loc ori chiar au luat-o la vale (cazul Giurgiului). Despre pericolele care s-au abătut asupra muzeelor au vorbit recent atât fostul, cât și actualul președinte al Rețelei Naționale a Muzeelor din România (vezi interviurile acordate ziaristei Maria Capelos de Dragoș Neamu și Virgil Nițulescu, în „România liberă" din 18 mai). Primul – mult prea voalat și al doilea – mai direct și mai critic au subliniat discrepanța între fața arătată de muzee în noaptea cu pricina și contradicția provocată de dorința generală de modernizare față de posibilitățile reale din viața de zi cu zi.

Domeniul ocrotirii patrimoniului cultural național se află în mare suferință, iar ministerul de profil s-a dovedit neputincios în a face reformele necesare. Muzeele nu sunt în primul rând așezăminte cultural-educative, chiar dacă – în diferite momente – au dovedit un rol social remarcabil. Funcția lor principală este cea tezaurizatoare, dar guvernanții ce s-au perindat de mai bine de 20 de ani încoace nu par să fi înțeles rostul și valoarea lor.

O brumă de concluzii

Adevărații manageri de muzee sunt profesioniști ai domeniului, cu calități (native ori dobândite) în știința și arta conducerii. În lipsa unor asemenea situații ideale, muzeele pot fi conduse temporar de manageri care nu provin din rândul muzeografilor, dar au o deschidere culturală care să le permită înțelegerea parțială a specificului instituției.

O reformă organizatorică a rețelei muzeale este împiedicată de tarele administrației și ale societății noastre în general. Modificarea legislației, imperios necesară, se lasă așteptată. Perspectivele nu sunt îmbucurătoare, mai ales pentru muzeele din localitățile mici și mijlocii.

Personal, fiind optimist din fire, nu cred că este totul pierdut. Așa cum unii îl așteaptă pe Mesia, eu îl aștept pe reformatorul care să blocheze ingerințele nechematilor și să împiedice acordarea de sinecuri pe „spinarea" patrimoniului adunat cu dragoste de pălmași.

Eminescu la Centenarul Marii Uniri

(urmare din pagina 17)

organizată a avuției naționale și la îmbogățire prin mijloace ilicite. Astfel că, foști nomenclaturiști comuniști și uteciști au purces cu râvnă la privatizarea păguboasă a marilor companii de stat, din toate domeniile, devenind peste noapte capitaliști respectabili cu mare influență la nivelul guvernelor și administrațiilor centrale și locale. Mai grav este că, acești reprezentanți ai capitalismului „de cumetrie", cum i-a botezat mentorul lor, au intrat în legături de afaceri cu foștii bișnițari și valutiști care s-au organizat rapid în clanuri de interlopi care au acaparat piața neagră, controlând cu dibăcie afacerile cu fier vechi (aveau marfă din plin prin dezmembrarea fabricilor și uzinelor), grupări ale crimei organizate ce s-au bucurat de protecție politică.

Un alt episod l-a constituit devalizarea băncilor: Bancorex, Banca Religiilor, Credit Bank, Banca Agricolă, CEC-ul, folosindu-se de fonduri speculative străine, sau acordarea de credite neperformante, astfel că în prezent nu ne putem mândri cu o bancă cu capital integral românesc.

Aceste acțiuni trebuie să fie considerate ca atacuri directe la siguranța națională, subminarea economiei naționale și abuz de putere în dauna interesului public, ce ar trebui să fie incriminate prin modificările ce se aduc codurilor penale și de procedură penală, prevăzând pedepse drastice și neprescrierea faptelor.

În privința pieței financiare din România de azi, situația se prezintă în oglindă cu cea descrisă de Eminescu în articolul *Chestiunea israeliană*, publicat în mai multe numere ale ziarului *Timpul* (1879), când asupra țărănescului stat român, Europa făcea presiuni să se modifice prevederile Constituției pentru a se acorda dreptul „legal" de a practica uzura (camăta), fără ca dobânzile percepute la credite să nu fie limitate prin lege, așa cum de altfel era în toate statele europene. Această reglementare legală a cametei în favoarea evreilor și capitalului străin, a produs efecte dezastruoase asupra țăranului român și a întreprinzătorilor economici autohtoni, favorizând capitalul și întreprinzătorii străini, care au acaparat resursele naturale și banul public.

Pe bună dreptate, Eminescu cu amărăciune și revoltă ținea să atragă atenția politicienilor români și guvernanților asupra gravității problemei, care pe termen mediu și lung anunță efecte negative pentru dezvoltarea și modernizarea economiei românești.

„... nu demult, în toate statele Europei, stipularea dobânzii era mărginită, creditorul care și-ar fi stipulat dobânzi nemărginite, era obligat de a restitui dobânda primită și pe lângă aceasta el era supus unor penalități."

Deci, în Europa occidentală, atunci ca și acum, dobânzile la credite erau bine stabilite și în limite rezonabile, însă pentru România de atunci și de azi aceste dobânzi nu trebuiau să fie limitate sau încadrate în anumite reguli.

Mihai Eminescu prezintă în acel articol argumentele folosite de bancheri și asociația cămătarilor (azi avem IFN-uri) pentru a justifica liberalizarea dobânzilor.

„Statul nu trebuie să intervină a regla relațiile creditului, acestea având a fi regulate numai de particulari, fără niciun amestec, că capitalul e liber și exploatarea lui nu poate fi supusă nici unui amestec, că capitalul e liber și exploatarea lui nu poate fi supusă unei restricții din partea legiuitorului; că moneta, nefiind decât o marfă, precum prețul mărfii asemenea și mărimea dobânzii are a se determina prin legea economică a cererii și ofertei; că această lege și concurența vor contribui la regularea dobânzii în mod normal și priincios, iar după înlăturarea oricărei restricții legale se lasă a se spera la micșorarea dobânzii."

Recunoaștem aceste „argumente" în poziția exprimată de BNR față de creditele contractate de români în franci elvețieni și față de dobânzile practicate de IFN-uri (unele ajungând la 9000%), care susținea că este o problemă privată între creditori și debitori, BNR neputând interveni pentru reglarea situației.

Numai după o amplă campanie de presă și intervențiile ferme ale senatorului PNL, Daniel Zamfir și miile de procese intentate băncilor comerciale și IFN-urilor de către păgubiți, s-a reușit revizuirea și renegocierea contractelor și plafonarea dobânzilor. Iată că, năravurile bancherilor occidentali din secolul XIX, se perpetuează și astăzi îndeosebi când este vorba de țările Europei de est. Dar, cum nici o faptă bună nu rămâne nepedepsită, recent conducerea PNL a decis excluderea din partid a senatorului Zamfir, pentru că „a deviat de la linia politică a partidului", asta însemnând că PNL este de acord cu abuzurile băncilor și IFNurilor.

Cred că, întemeietorii liberalismului în România se răsucesc în mormânt văzând cine conduce destinele acestui partid istoric, făuritor al României moderne.

Într-un articol recent, publicat în revista *Sud*, sub titlul sugestiv „2018 – România la o altă cruce a destinului" țineam să atrag atenția că: „este momentul reînvierii noastre ca nație să ne recăpătăm respectul și demnitatea, să ridicăm capul din țărână și să privim cu încredere spre Lumină, pentru că ne pasă de ce se va

(continuare în pag. 19)

Eminescu la Centenarul Marii Uniri

(urmare din pagina 18)

întâmpla cu viitorul acestei țări și a acestui brav popor, descendent din voievozi și regi care au apărat cu prețul vieții lor glia străbună în vremuri de restriște".

Cred că Patriotismul și Ortodoxia sunt ultimele redute în calea globalizării și a Noii Ordini Mondiale, cunoscându-se că în majoritatea cazurilor biserica ortodoxă se identifică cu istoria națională, devenind biserica națională, formând cea mai desăvârșită unitate și devenind în aceste vremuri agitate și confuze colacul de salvare al Creștinismului. Dragostea pentru pământul natal, mândria de a fi român, că aparținem unui popor cu o istorie, cultură și civilizație multimilenară, născut cu credință în Dumnezeu, un Dumnezeu generos care a aruncat sămânța înmulțirii acestui neam într-un pământ mănos, sunt elemente care definesc ADN-ul românilor, dar care trebuie cultivate cu grijă și răbdare din fragedă pruncie și pe tot parcursul vieții prin educație, cultură și religie. Ori, cu durere asistăm în ultimul sfert de veac la un adevărat război psihologic și atacuri fără precedent la securitatea spirituală lansate împotriva propriului popor de către conducătorii săi, aserviți unor puteri și interese oculte. Acest atac la securitatea spirituală a nației române nu este o noutate, poporul român a traversat avatarurile și nedreptățile istoriei sub semnul Crucii, fiind răstignit și reînviind în dragostea statornică pentru Iisus, mântuitorul sufletelor noastre, care împreună cu Maica Preacurată si Născătoare de Dumnezeu, a vegheat și a dat putere acestei nații.

România, spunea filosoful și patriotul român Constatin Rădulescu Motru „nu duce lipsă de inteligențe ci de caractere...", întrebarea care se pune astăzi mai mult ca oricând este dacă suntem pregătiți să curățăm putregaiul care s-a răspândit în societatea românească post-decembristă și care pervertește caracterele și amenință însăși existența noastră ca națiie ?

Însă, așa cum se prezintă starea nației române în acest an al Centenarul Marii Uniri, există pericolul ca evoluția evenimentelor politice, economice și de securitate din UE să influențeze negativ derularea evenimentelor omagiale, dedicate acestui eveniment istoric care a marcat decisiv destinul României.

Afirm aceste îngrijorări ținând seama că trăim într-o Românie în care în ultimele decenii asistăm la seriose fracturi la nivelul solidarității naționale care ne vulnerabilizează în fața provocărilor la care vom fi supuși de către acțiunilor revizioniste tot mai agresive ale comunității maghiare stimulate și sponsorizate generos de către guvernul de la Budapesta. Pentru a trece cu bine peste aceste momente critice cu implicații asupra destinului și viitorului României avem nevoie de oameni de stat și politicieni virtuoși, care să pună mai presus de interesele de grup sau politice, interesul național, în semn de pios omagiu adus celor care s-au jertfit pentru a atinge mărețului ideal de realizare a Marii Uniri.

Este deci, nevoie să renunțăm la la ego-ul nostru pentru care politicile sectoriale să fie eficiente, integratoare și coerente.

A nu înțelege că rostul celor care ocupă demnități publice, de la nivelul cel mai de jos până la vârful statului, este de a servi și de a-i respecta pe ceilalți înseamnă că indirect esti părtaș la fragmentarea societății și la adâncirea prăpastiei între instituții și cetățean. Așa s-a ajuns la o lipsă de încredere a cetățeanului în instituțiile cu rol să-i asigure protecția în fața abuzurilor de tot felul și de a înfăptui actul de dreptate și justiție socială.

De aceea cred că este timpul să trăim o solidaritate spontană și naturală, o bunăvoință sinceră și o dorință de a progresa împreună. Cred că soluția ar fi de a trăi „mai bun", mai curând decât de a trăi „mai bine", să exersăm meliorismul și să avansăm în menirea de a fi OM. Așadar, cred că este nevoie să promovăm viziunea unei lumi altruiste, să ne ajutăm semenii și să dăm sens existenței lor, să contribuim la binele societății. În acest mod ne vom recăpăta respectul de sine individual și colectiv și demnitatea, pe care le-am pierdut trăind cu capul plecat în fața străinilor. România viitorului ne cere să ne înrolăm în Cruciada împotriva prostiei și imposturii, care erodează fibra de creativitate și smerenie a poporului român.

Va fi o luptă grea pentru că prostia este mai fascinantă decât înțelepciunea, înțelepciunea are limite iar prostia este nemărginită.

Astfel că este timpul să generăm un spațiu public care să încurajeze meritocrația și nu idiocrația, atât în demnități publice cât și la nivelul societății civile. În acest sens educația civică are un rol esențial, încă din primii ani de școală.

Declarația de la Paris – „O Europă în care putem crede" – ne aduce o rază de speranță că elitele culturale și religioase autentice au simțit pericolul pierderii identității și demnității prin politicile tehnocrate de promovare a renunțării sau îndepărtării de rădăcinile iudeo-creștine și romano-elene care au înfăptuit Europa Națiunilor. Acest apel invită la reflecție asupra viitorului proiect de regândire a noii arhitecturi instituționale europene.

În încheiere aș dori să reamintesc cuvintele pline de înțelepciune ale istoricului Nicolae Iorga: „dacă vitregia soartei va face să ne pierdem vreodată istoria și credința, vom dispărea ca neam". Cred că și de această dată, Dumnezeu prin Sfânta Sa Treime și prin iubirea Maicii Domnului, este, ca de fiecare dată, alături de poporul român care trebuie să înțeleagă că Unirea este o aspirație continuă și se construiește în fiecare zi.

La mulți și binecuvântați ani România Mare !



Niculae Stoica

Ciorogârla – 438 de ani de atestare documentară

Descoperirile arheologice făcute cu ocazia unor săpături în zona riverană pârâului Ciorogârla, au scos la iveală dovezi materiale ale locuirii acestui ținut din cele mai vechi timpuri. Referitor la aceste descoperiri, istoricul Constantin C. Giurescu arăta că: „În zona exterioară din imediata apropiere a liniei de centură [a Bucureștiului] s-au constat vechi așezări la Jilava, Măgurele, **Ciorogârla**, Arcuda, Buftea, Căciulați". (C. C. Giurescu, *Istoria Bucureștilor din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.* Editura pentru Literatură, București, 1966, p. 25)

În cadrul tellurilor din zona „La Plopi", pe malul stâng al pârâului Ciorogârla, au fost găsite vestigii din Epoca Neolitică, aparținând Culturii Boian. De asemenea, în cadrul sitului arheologic din punctul ‚Liceul Tehnologic „Pamfil Șeicaru", au fost identificate urmele unei vechi așezări, obiectele găsite aici fiind datate ca aparținând Epocilor Neolitică și a Bronzului (cultura Glina), precum și sec. III-IV d. H, iar în punctul „Valea Mirii" au fost găsite obiecte aparținând Epocii Bronzului, perioadei geto-dacice din sec. I și II-IV d. H., precum și din sec. IX-XI. (*Monitorul Oficial al României*, nr. 113bis, 15 februarie 2016, *Lista monumentelor istorice din județul Ilfov, înscrise în patrimoniul Cultural Național din România*, nr. crt. 168-177)

Deși descoperirile arheologice efectuate în raza satului Ciorogârla, dovedesc locuirea acestui teritoriu încă din Epoca Neolitică, adică de acum circa 6000 de ani, totuși, confirmarea sa documentară, ca nume și localizare, nu o întâlnim decât mult mai târziu, prin veacul al XVI-lea, când de la cancelaria domnitorului Mihnea Turcitul (domn al Țării Românești între anii 1577-1583 și 1585-1591) se emit două hrisoave prin care se confirmă cumpărarea de către unele persoane a unor proprietăți în acest areal.



Primăria Ciorogârla

Primul hrisov este scris și datat **7089 (1580) noiembrie 26**, la București, prin care Mihnea Turcitul întărea unor proprietari ocinele cumpărate în **Bănciulești, lângă Ciorogârla,** document pe care îl prezentăm în continuare:

„Din mila lui Dumnezeu, Io Mihnea Voievod și domn a toată Țara Ungro-Vlahiei, fiul marelui și preabunului Alexandru voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Ignat cu fiii câți Dumnezeu îi va da, ca să-i fie ocină în Bănciulești, însă 6 funii și funia de câte 20 stânjeni, pentru că a cumpărat Ignat de la Radu și Freja și de la Stoica și de la Stanciul și de la Stan și de la Stanislav și de la popa Crăciun și de la Stoica și de la Pârva și de la Aldea pentru 1200 aspri gata.

Și iar au cumpărat Dan și Ursul ocină în Bănciulești 5 funii și jumătate și funia de câte 20 stânjeni, de la Sinca și de la Freja și de la Stoica și de la alt Stoica și de la Stanislav și de la Stanciul și de la popa Crăciun și de la Pârvu pentru 1100 aspri.

Și iar au cumpărat Frățilă și Sava ocină în Bănciulești 4 funii și jumătate de la Coman și Stoica și de la popa Crăciun și de la Stanislav și de la Freja și de la Nichita pentru 800 de aspri.

Și iar a cumpărat Buda cu fiii săi ocină în Bănciulești 4 funii și 12 stânjeni de la Coman și de la Stan și de la Pepelit și de la Paraschiva și de la Freja pentru 7000 aspri gata.

Și iar a cumpărat Opriș și Dumitru ocină în Bănciulești 2 funii și 16 stânjeni de la Paraschiva și de la Nechita și de la Coman pentru 6oo de aspri.

Și iar a cumpărat Lupșan de la Opriș 1 funie de ocină de la Freja cu frații săi pentru 120 de aspri.

Și iar a cumpărat Stan 1 funie de ocină pentru 120 aspri.

Și iar a cumpărat Stan de la Cârstian 1 funie și 7 stânjeni și jumătate în ocina de sus, pentru 170 de aspri.

Și semnele să se știe: de pe Bănciulești în Anatima la răspântie și în aninul de la **Ciorogârla** și de aici, pe gârlă în jos; și în lung, de la Anatima până în Drumul de Miez.

Și au vândut acești vânzători aceste ocine mai sus zise și din jos și dinaintea domniei mele.

Iată și martori punem domnia mea: jupan Mitrea mare vornic și jupan Ivan mare logofăt și Dumitru spătar și Constantin vistier și Stan comis și Harvat stolnic și Gonțea paharnic și jupan Danciul mare postelnic. Ispravnic Mitrea mare vornic.

A scris Vladul, luna noiembrie 26 zile, în cetatea de scaun București, de la Adam până acum ani curgători în anul 7089 (1580)." (*Documenta Romaniae Historica. B. Țara Românească*, vol. 8, nr. 327, p. 531-533)

Într-o lucrare a lui Ion Donat sunt menționate unele amănunte despre satul Bănciulești, amintit în documentul de mai sus. Astfel, referindu-se la cumpărarea unor proprietăți de către domnitorul Mihnea Turcitul, autorul precizează „... pentru a le dărui fiicelor sale Elena și Ecaterina, Mihnea cumpără satele Popești (Popești Manuc, jud. Ilfov) și Bănciulești (lângă Ciorogârla, Ilfov), cu 80.000 de aspri. Primul e calificat *sat boieresc de moștenire*, iar pe cel de al doilea domnul îl cumpără de la megiași, care vând numai pământul, fără capetele lor. Satele acestea vor ajunge, prin cumpărătură la Mihai Viteazul". (Ion Donat, *Domeniul domnesc în Țara Românească (sec. XIV-XVI)*, ed. Gheorghe Lazăr, Editura Enciclopedică, București, 1996, p. 84-85)

Al doilea document, care se referă la Ciorogârla, a fost emis în cea de a doua domnie a lui Mihnea Turcitul. El poartă data de **9 august 1588** și prin urmare, am putea acum sărbători trecerea a 430 de ani de la acest moment. El are următorul conținut:

„Din Mila lui Dumnezeu, Io Mihnea Voevod și Domn a toată țara Ungro-Vlahiei, fiul marelui și prea bunului Io Alixandru Voioevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stan și fratelui său Nan și fiilor lor, câți Dumnezeu le va da, toată partea lui Arbănașul, oricât se va alege de peste tot hotarul, din cumpărătura pe care a cumpărat-o Arbănaș de la Helciugești, pentru că au cumpărat-o această mai sus ocină numiții Stan și Nan de la fiii lui Arbănașul, anume Stanislav și Trandafir și Cârstean, fiii lui Arbănașul, această ocină mai sus zisă cu știrea tuturor megieșilor din sus și din jos de peste tot hotarul și dimprejurul locului și dinaintea Domniei mele. De aceea am dat Domnia mea lui Stan și Nan, ca să le fie ocina mai sus zisă, din ocina mai sus spusă, două părți ale lui Stan și fratelui său Nan o parte fiilor lor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neclintit, după porunca Domniei mele.

Iară martori punem Domnia mea jupan Chisar mare vornic și jupan Dumitru mare logofăt și Miroslav vistier și Pătru spătar și Radul comis și Vintilă stolnic și Vladul paharnic și jupan Iano mare postelnic. Și Chisar mare vornic.

Și eu Nedelco diac mic, care am înscris în cetatea de Scaun București, luna august, nouă zile de la Adam până acum ani curgători, în anul 7096 (1588).

Io Mihnea Voievod din mila lui Dumnezeu, Domn."

Pe versoul documentului este înscrisă o mențiune, în limba greacă, care ajută la localizarea mai exactă a ținutului, respectiv: „**la Ciorogârla, la Popești, la Prăpădiți**". (*Documente privind istoria României. B. Țara Românească, veacul al XVI-lea*, vol. V (1581-1590) București, 1952, nr. 393, p. 375-376)

Acest teritoriu la care se referă mențiunea de pe spatele hrisovului lui Mihnea Turcitul este fosta moșie Popești Bâcu (Popeștii lui Faca), care era formată din două trupuri: Popeștii lui Faca sau Prăpădiți, la nord de Joița, lângă pârâul Ilfov și Popești Bâcul, la sud-est de Joița, între râurile Ciorogârla și Dâmbovița, până la limita cu pădurea Ileana-Dragomirești, iar în partea sudică învecinându-se cu moșia Ciorogârla.

Așa cum se anunța prin titlul acestui material, în acest an satul Ciorogârla împlinește venerabila vârstă de 438 de ani de la atestarea sa documentară. Cum arăta această localitate rurală în urmă cu peste patru secole nu știm, dar știm că astăzi satul Ciorogârla ni se înfățișează ca o comunitate în plină dezvoltare, marcată de un nivel de civilizație specific începutului de secol XXI și de o tendință permanentă spre modernizare a traiului locuitorilor săi.

Diplomația românească în anii neutralității (1914-1916)



Constantin Bărbuță

Motto: *Apare limpede și luminos că nu putem scăpa prilejul ce ni se oferă, de a înfăptui visul secular al românilor*. (I.I.C. Brătianu, 14 august 1916)

În vara anului 1914 șoselele bătrânului continent au început să trepideze sub loviturile milioanelor de cizme ținuite și în huruitul noilor mașini de război, împinse într-o confruntare devenită rapid europeană și mondială. Pentru România, situată, după spusa cronicarului, în calea răutăților, altfel zis, la răscrucea intereselor economice, politice și strategice ale beligeranților, grupați în blocuri politico-militare opuse – Tripla Alianță sau Puterile Centrale și Tripla Înțelegere sau Antanta – izbucnirea Primului Război Mondial va reprezenta un eveniment istoric, crucial, șansă a împlinirii dezideratului secular și legitim de unire cu patria mamă a românilor din Transilvania, Bucovina și Basarabia, teritorii românești sub stăpânire străină.

Aflat la cârma țării din ianuarie 1914, guvernul liberal condus de I.I.C. Brătianu, supranumit Sfinxul din pricina modului personal, inflexibil, în luarea deciziilor politice, care era convins că „lumea merge înainte și merge cu pași repezi”, adoptă o politică prudentă și echilibrată, printr-o diplomație activă, ghidată de interesele țării, deși România făcea parte din Tripla Alianță, alături de Germania și Austro-Ungaria.

Chiar anterior atentatului de la Sarajevo, care a generat o stare de *casus belli* în Balcani (28 iunie 1914), s-au manifestat tendințe clare de emancipare de sub tutela Triplei Alinațe și apropiere de Rusia, marcate de vizita la Petrograd a moștenitorului tronului, Ferdinand și tatonarea căsătoriei principelul Carol, în vârstă de 21 de ani, cu una din fiicele țarului Nicolae al II-lea, urmată de vizita acestuia la Constanța, cu care prilej Rusia s-a angajat să garanteze *status quo*-ul teritorial stabilit prin Pacea de la București, încheiată în urma celui de al doilea război balcanic (1913).

Evenimente s-au precipitat după asasinarea moștenitorului tronului Austro-Ungariei și a soției sale; Bulgaria aderă la Tripla Alianță, împăratul Wilhelm al II-lea aprobă planul austro-ungar de atacare a Serbiei dacă aceasta nu va da curs unui ultimatum în zece puncte, Brătianu declarând lui Czernin, ministrul austro-ungar la București, că România va adopta o poziție de „așteptare” dacă Bulgaria rămâne „liniștită”, însă, dacă se va amesteca, „apreciez situația de aici, ca fiind critică”.

Ultimatumul austro-ungar (23 iulie) a stârnit emoții puternice în Europa și în lume, fiind respins de Serbia datorită unor cereri inacceptabile, precum înlăturarea ofițerilor și funcționarilor civili vinovați de propagandă ostilă monarhiei, sau acceptarea colaborării reprezentanților habsburgici la suprimarea mișcărilor subversive și la cercetările privind atentatul de la 28 iunie, fapt care va determina Austro-Ungaria să declare război Serbiei la 28 iulie 1914. Acest conflict, declanșat în Balcani, se va extinde cu o iuțeală fulgerătoare, antrenând milioane de oameni, resurse economice uriașe, tehnici militare de ultimă oră, artilerie, aviație, submarine, arme chimice etc., provocând pierderi umane și materiale incomparabile, principala consecință după patru ani de lupte fiind o nouă configurație geopolitică la scară planetară.

De la început, beligeranții și-au îndreptat atenția spre România, căutând, unii, să o determine, inclusiv prin presiuni și manevre diplomatice, să se confromeze tratatului semnat (1883) și reînoit pe șapte ani în 1913, ceilalți, ademenind-o cu promisiuni de concesii teritoriale și, mai ales, naționale, având în vedere intensificarea mișcării unioniste în teritoriile românești ocupate.

Ghidați, în primul rând, de interesele supreme ale țării, majoritatea oamenilor politici și diplomația românească s-au dovedit la înălțimea momentului istoric în ședința Consiliului de Coroană din 3 august 1914, convocat anume de regele Carol I, prin decizia ca România să rămână neutră față de războiul pregătit și declanșat de puterile europene, să nu se angajeze, momentan, de partea niciunuia sau altuia dintre blocurile militare, hotărâre istorică, întemeiată pe rațiuni naționale, politice și strategice și motivată diplomatic prin faptul că aliații Austria și Germania, pregătind războiul „Nu ne-au făcut cinstea să ne comunice, să luăm armele alături de ele”.

Neutralitatea sau espectativa, cum a fost consacrată în istorie, consta, în primul rând, în aceea că armata română nu intra imediat în luptă, ci va fi pregătită oricând pentru apărarea granițelor, așteptând momentul pe care guvernul îl va socoti propice intervenției inevitabile, în interes național. În perioada următoare, activitatea diplomatică se intensifică, mai ales că pe toate fronturile din Europa războiul „fulger” devine unul de poziție și uzură, cu pierderi catastrofale în oameni și materiale pentru ambele tabere, astfel că chestiunea românească devine preocuparea centrală a cancelariilor europene. De la Viena și Berlin, Petersburg sau Londra, curg telegrame cifrate și note diplomatice secrete, cu propuneri de cooperare către București, ce conțin și unele concesii, precum autonomia Transilvaniei sau cedarea a două județe din Bucovina, respinse, *da capo*, de guvernul ungar condus de contele Tisza, care accepta doar modificarea legilor școlară și electorală.

În acest context istoric dramatic, diplomația românească face un nou și important pas în apropierea de Antantă, prin semnarea, la 3 octombrie 1914, a unei convenții secrete româno-ruse, în urma discuțiilor dintre Sazonov, ministru de externe și C. Diamandy, reprezentantul român la Petersburg, prin care se statua, explicit, că Rusia acceptă ca teritoriile cu populație românească din monarhia habsburgică să fie unite cu România și că aceasta „poate intra pe teritoriile destinate când va socoti oportun”, în schimbul unei „neutralități binevoitoare”.

Noi inițiative diplomatice românești au loc la începutul anului 1915 prin încheierea unui acord secret de asistență și informare cu Italia, care, peste câteva luni va adera la Antanta, declarând război foștilor aliați. Aceștia reușesc să obțină victoria pe frontul de est (vara) și să atragă Bulgaria în război, obligând Serbia să-și evacueze armata (150.000) în insula Corfu din Grecia (octombrie). Aceste evoluții politico-militare au determinat România să intensifice pregătirile de război, Brătianu considerând că se impun modificări în politica de neangajare a țării, printr-un curs mai hotărât spre Antantă, după ce în sud trupele germane conduse de generalul Makensen au atins linia Rusciuk-Varna.

În februarie 1916, pe frontul de vest începea marea confruntare de la Verdun, ce va dura până în august, încheiată prin înfrângerea Germaniei, timp în care tratativele cu Antanta de atragere a României au continuat, un contract pentru livrarea a 80.000 vagoane de grâu fiind încheiat cu Anglia, în timp ce pe frontul de est o ofensivă rusească condusă de generalul Brusilov atinge granița ungară, după eliberarea orașului Cernăuți.

La 4 august 1916 România a semnat cu Antanta un tratat de alianță și o convenție militară, prin care se punea capăt politicii de neangajare ce dura de doi ani, după ce condițiile guvernului român, condus de I.I.C. Brătianu au fost acceptate:

- garantarea integrității teritoriale... în toată întinderea frontierelor actuale;
- asigurarea muniților pentruarmata română, primul tren urmând a sosi în ziua mobilizării;
- armata română va fi aprovizionată permanent cu armament, 300 de tone zilnic;
- o ofensivă rusă în Bucovina și două divizii în Dobrogea trebuia să garanteze apărarea României.

Peste zece zile, la 14/27 august 1916, ambasadorul român la Viena va prezenta guvernului austro-ungar declarația de război a României, iar la București, Consiliul de Coroană aproba mobilizarea armatei, care, a doua zi va trece Carpații pentru întregirea neamului.

Starea de neutralitate lua sfârșit.

Aspecte ale învățământului bolintinean în preajma Marii Uniri

Milica DAN
Florică DAN

Unirea a fost idealul strămoșilor noștri, strămoși care au dăinuit pe acest pământ de la facerea lumii și l-au transmis din neam în neam. Continuitatea, independența și unitatea au fost acele trei caracteristici ce au definit și definesc națiunea remână. Acestea au fost apărate de toți marii conducători ai neamului.

Burebista, regele Daciei Mari a fost cel ce i-a unit pe strămoșii noștri geto-daci.

Mihai Viteazul, marele voievod valah, prin biruința gândului unirii a reușit să adune la un loc cele trei țări geto-dace, fiind restauratorul Daciei. Unirea este prima revoluție culturală românească, cea a biruinței scrisului în limba națională și a credinței ortodoxe.

Alexandru Ioan Cuza, domn în cele două principate unite, Valahia și Moldova, țară ce se va numi România, cu capitala la București și drapelul roșu, galben și albastru.

Regele Ferdinand, făuritorul României Mari, în august 1916, intră în război împotriva țării în care s-a născut și a crescut, Germania.

Între anii 1914-1918 s-a desfășurat Primul Război Mondial care și-a pus amprenta și asupra comunei Bolintinul din Vale. După luptele de pe Argeș și Neajlov, între noiembrie 1916 și mai 1918, trupele inamice ocupă localitatea , instalându-se în conacul Bolintineanu.



Nicu T. Dinu

În anul școlar 1918-1919 în Bolintinul din Vale funcționa Scoala primară de băieți „Poetul Bolintineanu”, diriginte (adică director) Nicu T. Dinu și Școala de fete, condusă de Maria Ioniță. Învățători erau Nicu T. Dinu, Maria Bădulescu, Aneta Pavelescu, Tănase Matache, Paraschiva Luțescu și Olimpiada Popescu. Revizor școlar era un anume Teodorescu. Frecventau școala elevi din Bolintin: Alpida Ion, Nedelcu Marin, Dobrișan Mihail, Dodiță Ilie, Dumitrescu Gheorghe, Foaie Ilie, Manolache Ștefan, Popescu Nicolae, Sugurel Ilie, Nae Alexandru, Marincea Marin etc.

La data de 1 decembrie 1918 (stil vechi, adică 14 decembrie după stilul actual) este numit ca învățător la Școala de băieți preotul Tănase Matache. Un alt nume pe care îl întâlnim în documentele școlare ale începutului de secol este al învățătorului Gheorghe Ioniță (zis Marinescu; zis Zăbăvoiu), care a fost diriginte din anul 1901 până în preajma Primului Război Mondial când pleacă pe front și cade eroic în 1916, în luptele de la Turtucaia, având gradul de sublocotenent de artilerie. La conducerea școlii vine învățătorul Nicu T. Dinu (n. 1899). Acesta va funcționa ca diriginte al Școlii de Băieți până la 19 noiembrie 1920 când pleacă să-și satisfacă stagiul militar

Ministerul Instrucției și Cultelor prin Ordinul din 29 decembrie 1918 făcea următorul apel către Nicu T. Dinu, dirigintele școlii: „Puneți-vă dar în contact cu primarul și preotul din sat, consfătuiți-vă împreună și chemați și câțiva oameni fruntași, ca toți, cu tot sufletul să stăruie mai mult și mai energic pentru consolidarea României Mari”.

Pentru realizarea acestui deziderat au fost chemați și învățătorii de la școala din Bolintin Vale care au participat la împroprietărirea țăranilor și la aplicarea legii electorale.

La începutul anului 1919 Ministerul Instrucțiunii și Cultelor dădea Circulara nr. 16.103 către învățători prin care erau informați în legătură cu modificarea legii și a programelor învământului primar și normal în vederea unificării și reorganizării învățământului în tot cuprinsul României Mari, folosind experiența învățătorilor pusă în serviciul școlii și al societății. Astfel, învățătorii din localitate răspund la 25 de întrebări cu privire la dotarea și organizarea învățământului bolintinean: grădinița de copii, școala primară (cursurile elementar și complementar), structura anului școlar, programele analitice, activitățile practice în grădini și ateliere, orarul școlar, activitatea extrașcolară, conținutul programelor și manualelor școlare, rolul învățătorilor în ridicarea culturală și economică a Romaniei Mari.

La 4/18 februarie 1919 se înființează în Bolintinul din Vale, Centrul cultural nr. 4, sub președinția domnului Dumitru Nițescu, care-și propunea ca teme: cunoașterea istoriei neamului, mărețele fapte ale regelui Ferdinand, Marea Unire, Legea agrară și electorală. Aceste activități erau pegătite și susținute de învățători.

În aceeași perioadă la școala din Bolintin funcționa o cantină școlară înființată de Sociatea Română pentru Ajutorul Copiilor Săraci, sub președinția Majestății Sale, Regina Maria și Societatea Ocrotirea Orfanilor de Război, județul Ilfov. La această cantină hrana era distribuită de toți învățătorii și de preot și avea în atenție mai ales copii săraci și slăbiți.

La Centenarul Marii Uniri ce idealuri ar trebui să aibă țara aceasta, poporul românesc și noi, bolintinenii ?

Dacă Burebista a fost regele Daciei Mari ar trebui să nu uităm că suntem urmașii geto-dacilor, cei ce au locuit primii pe acest pământ.

Dacă Mihai Viteazul, voievodul valah, a unit cele trei țări: Ardealul, Moldova și Țara Românească și a făcut să biruiască scrisul în limba națională, urmașii urmașilor lui ar trebui să-l păstreze cu sfințenie.

Dacă Alexandru Ioan Cuza a fost Domn peste cele două Principate Unite și ne-a lăsat drapelul tricolor, noi, cei de astăzi, trebuie să-l cinstim cum se cuvine dar și să sădim în sufletele copiilor noștri datoria de a-l păstra și transmite cu dragoste generațiilor viitoare.

Dacă Regele Ferdinand, făuritorul României Mari și-a botezat copiii în credința ortodoxă, noi să nu uităm că suntem ortodocși și să ne rugăm la Dumnezeu să ne ferească de năvălirea altor neamuri și mai ales de războiul dintre noi.

Dacă între Argeș și Neajlov pământul este plin de osemintele ostașilor căzuți pentru apărarea gliei strămoșești, să știm că cele trei caracteristici ale națiunii române: continuitatea, independența și unitatea națională trebuie transmise urmașilor noștri.

*Textul reprodus aici aparține generalului Paul Teodorescu, despre a cărui viață și carieră profesională ați putut afla amănunte în paginile numărului curent al revistei noastre. Documentul este păstrat la Arhivele Naționale Istorice Centrale, Colecția Personalități, Paul Teodorescu, nr. 1. Se înfățișează sub forma unor coli A4 dactilografiate la un rând, în număr de șapte pagini. Textul reprezintă un „**Discurs ținut de Generalul Paul Teodorescu, fost ministru, ca fost aghiotant a Generalului Aslan**”, după cum aflăm dintr-o însemnare în creion, aproape ilizibilă, aflată pe prima foaie. Notele de subsol aparțin Redacției.*

Îndurerată familie Îndurerată adunare

Într-un apartament mic și întunecos, după luni de suferințe, s-a stins o mare lumină.

Descendent din veche[a] familie moldovenească a Ceaurilor-Aslan care a dat numeroși intelectuali, ajunși la înalte dregătorii în țară și chiar candidați la domnie, cum a fost aceea din preajma Unirii Principatelor Române, Generalul Aslan Mihail[1], demn urmaș al familiei sale, a ridicat toate treptele ierarhiei militare, numai prin merit, în mod vertiginos: sublocotenent la 19 ani, maior la 32 ani, colonel la 42, general de divizie la 54.

Natura pusese într-unul cu îndestulare toate darurile sale: inteligența strălucitoare, noblețe sufletească, memorie remarcabilă, putere de convingere, talent oratoric, bunătate, adevăr, cinste, dreptate și multă modestie.

Vorba sa blândă, gesturile grațioase, langajul său ales, spiritul său plin de ironie binevoitoare, se împleteau într-un tot perfect armonios, care te încânta și te poseda ca o muzică frumoasă.

Prin conduita sa plină de demnitate și tact, sinceritatea părerilor sale, atitudinea sa dezinteresată, noblața caracterului său, neumbrit de meschinării și bizantinisme, Generalul Aslan a fost un mare Occidental și un perfect gentelman.

Un diplomat străin care locuește de mult în țara noastră, la svonul morții sale, a spus: Dacă este un cer al gentelmanilor, Generalul Aslan trebue să intre direct în el”.

De spirit foarte Francez, cultura sa generală și militară era de formatiune franceză.

Poseda în toate subtilitățile literatura franceză, după cum cunoaștea profund istoria și arta militară franceză, cu care, grație personalității sale puternice, se identificase până la o creiațiune originală.

Cariera sa militară începută în anul 1877, pe câmpul de luptă ca sublocotenent în războiul pentru independența noastră, s-a terminat în 1918 ca General, Comandant de Armată, în războiul pentru întregirea Neamului românesc.

Între aceste două date îl găsim desvoltând pentru țară și armată, pe care le iubea cu pasiune, o activitate care a revărsat lumină asupra întregei epoci în care s-a închegat Statul și Armata Românească.

Astfel, ca educator, în calitate de Director al Şcoalei Militare, face cel mai frumos curs de psihologie militară, care n-a mai fost depășit de nimeni până în prezent. Sub o formă care atrăgea până la emoție pe elevii săi de atunci, astăzi mari șefi ai armatei noastre, el a sădit în sufletele lor, mai presus de toate, spiritul nobil de sacrificiu și jertfă, care ne-a adus victoria din 1918.

Ca infanterist, a fost un precursor al infanteriei noastre.

În calitate de Comandant al Bat. 2 Vânători, acum 40 de ani a introdus, după cum se exprimă istoricul acestui regiment, instrucția individuală de luptă, ceeace dovedește intuiția sa pătrunzătoare și clarvăzătoare, despre importanța individualității[i] infanteristului pe câmpul de luptă, care constitue baza doctrinei de astăzi și de mâine, a unei infanterii.

Încurajat de un alt mare infanterist al epocei trecute, Generalul Anghelescu[2], contribue la înființarea Revistei Infanteriei pe care o dirijează multă vreme, dând o orientare intelectuală cu totul nouă infanteriei noastre.

Mai târziu, ca General, dându-și seama de importanța ce trebue să joace technica în războiu, deși atunci arma importantă a infanteristului era numai pușca, creează Inspectoratul Technic al Infanteriei, al cărui prim conducător a fost; organ care s-a dovedit între timp o mare necesitate pentru pregătirea technică a infanteriei.

În această calitate, ierarhizează învățământul militar; înființează mai multe școli de subofițeri; creează școala de tragere a infanteriei, a căror cursuri practice a avut ca consecință învățarea technicei focului, necunoscut în infanteria noastră; a înființat cursul de armament, pentru pregătirea personalului necesar cunoașterii și întreținerii materialului de infanterie; a dotat toate garnizoanele cu câmpuri moderne, permanente de tragere; a făcut să se scoată buletinul technic al infanteriei care din nefericire a încetat tocmai astăzi când infanteria, prin varietatea și complexitatea materialului pe care-l mânuește se afirmă ca o armă din ce în ce mai technică.

A luptat din răsputeri ca mitralierele să fie date infanteriei, fiind mijlocul de foc cel mai puternic al ei, atât în ofensivă cât și în defensivă, așa cum s-a dovedit mai târziu atât de categoric, pe câmpul de luptă și nu artileriei cum se pretindea atunci.

Dar actul cel mai proeminent al activității sale a fost de a fi făcut ca infanteria să fie a infanteriștilor, ca șefii ei să fie recrutați din infanterie și nu din alte arme, dând astfel nu numai satisfacție puternicei mase a ofițerilor de infanterie, jigniți în amorul lor propriu de dispoziții vexatorii, dar însuși armatei infanteriei, care câștiga prin această măsură independența de care avea nevoie ca să se desvolte într-un spirit pur infanteristic.

El sprijină, încurajează la muncă și formează o pleiadă de infanteriști care a făcut mândria oștirei noastre.

El ridică această armă cunoscută mai mult sub numele de prostime sau gloată la rangul de infanterie modernă, la calitatea de regină a bătăliilor.

Renașterea bătrânei infanterii a lui Mircea cel Mare este în mod neîndoielnic opera Generalului Aslan.

Brava noastră infanterie, din 1916 pregătită sufletește și technicește, este tot opera Generalului Aslan. Și nu risc de a spune că infanteria română de mâine va fi tot a Generalului Aslan, atât de puternică și profundă a fost orientarea practică și intelectuală care i-a dat-o.

Infanteria Română îi va purta o veșnică recunoștință.

Dar nu numai ca specialist, ci și ca technician și strateg a fost un precursor.

Era în tot momentul la curent cu progresul doctrinei franceze și germane, poseda la perfecție principiile războiului pe care le aplica și adopta cu inteligența și priceperea sa vastă.

Mai zilele trecute vorbind cu unul din șefii mei de importanta lucrare a Mareșalului Fayolle[3] intitulată „Concentrations de feus et des moyens” care a fost tactica salvatoare a armatei franceze, mi-a răspuns: „Înainte de Fayolle, lucrurile acestea le-am știut de la Aslan; din aplicațiunile pe care le-am făcut ca tânăr sublocotenent, sub conducerea lui”.



Generalul Aslan

Iar în manevre, în special la cele Regale din 1916, în Moldova, când a condus un mare partid, a dovedit calități de admirabil manevrier, ceea ce i-a atras atenția străinătății, căci într-o broșură germană, unde se făcea foarte pe scurt aprecieri asupra înaltului nostru Comandant din 1916, în dreptul numelui General Aslan am citit lapidara dar justa apreciere: „Inteligența remarcabilă, cel mai practic și mai manevrier general”.

Modul cum s-a purtat, marile unități pregătite de el în timpul războiului, dovedește încа odată calitățile sale de mare șef.

Divizia 3-a pe care a comandat-o până la 1914, este aceea care lupta vitejește la început pe Olt, în Transilvania în luptele de la Făgăraș, apoi în ofensiva victorioasă de la Mărăști, iar Diviziile a 5-a și a 6-a din Corpul 3 Armată, pe care le-a comandat în ajunul războiului, au înscris și ele în istoria neamului nostru pagini de glorie, în special Divizia 5-a care înregistrează succese neatinse încă de vreo unitate română, la Mărășești, când alături de Divizia 9-a oprește tot puhoiul barbar.

Reputația sa militară, confirmată, îl destina la comandamente mai mari și întradevăr cu câteva zile înainte de mobilizare este informat că va fi comandantul armatei 3-a de Dunăre.

Am fost martor când într-o zi i s-a pus dinainte o hartă, pe care era marcat atât dispozitivul armatei 3-a române, cât și al trupelor inamice.

După o scurtă analiză a celor două dispozitive strategice, Generalul Aslan cu claritatea sa caracteristică a spus: Dispozitivul armatei mele, așezat de-a lungul Dunării, pe circa 1000 km, este defensiv, pe când cel inamic masat la Est de Rusciuk este net ofensiv. La replicile date către Armata Bulgară nu va ataca, că guvernul român este asigurat formal de guvernul bulgar că nu vom fi atacați, Generalul Aslan a continuat: Nu știu care sunt aceste asigurări, ceea ce știu pozitiv este că dispozitivul inamic prezintă simptome de atac. De alminteri, prezența Diviziilor germane în Armata bulgară este pentru mine concludentă.

Uimitor de clarvăzător, ceea ce a prevăzut s-a și întâmplat. Inamicul a luat ofensiva. Armata 3-a întinsă în tot lungul Dunării, fără posibilități rapide de deplasare, nu se putea grupa pentru a face față atacatorului.

Turtucaia este atacată. Nu era decât o singură hotărâre și numai una, aceea a fost luată, de a trimite trupele din Silistra în ajutor.Concepția justă și clasic napoleoniană, aceea de a cădea in flancul și spatele forțelor inamice cari luptau la Turtucaia.

Citez următoarele, din lucrarea Generalului Toşef[4], comandantul Armatei 5-a bulgare care a luptat în fața sa: „Pe când regimentele 7 și 8 infanterie bulgare depuneau ultimele eforturi să respingă contraatacul românesc și să prăbușească linia a 2-a de oprire de la Turtucaia, o coloană puternică română, compusă din 9 Batalioane, 4 baterii și 2 escadroane, pornite din Silistra pentru a lua în spate trupele noastre cari atacau Turtucaia, o altă coloană mai mică, înainta dinspre satul Capakli spre satul Haskici unde se găsea brigada 5-a bulgară.”

Aceasta era, spune marele șef bulgar, o manevră română f[oarte] bine combinată, care putea să aducă rezultate hotărâtoare pentru România.

Nu este locul de a arăta în această tristă împrejurare cauzele defecțiunii și a împlinirei justei sale concepțiuni.

De atunci 20 ani s-au scurs, 20 de ani pentru unii de glorie, pentru el de chin. De aceea pe lângă cele ce i s-au recunoscut până acum, dreptatea și onoarea unui popor de 18 milioane, cer astăzi în fața mormântului de curând deschis, în fața martirului ce l-a purtat cu stoicism, să recunoaștem și noi ceea ce șeful inamic din fața sa i-a recunoscut, că n-a greșit.

Înfrângerea noastră neașteptată, în beția victoriei de care eram așa de siguri, a cerut un responsabil, o victimă, Generalul Aslan a trebuit să părăsească comanda.

Și ca o crudă ironie a soartei, acel care luptase pentru organizarea unei infanterii moderne, cel care pregătise atâtea mari unități pentru războiu, acel care alăturea de prietenul său, marele patriot Nicu Flipescu[5], a susținut cu înflăcărare intrarea noastră alăturea de Aliati, acel care a avut intuiția precisă și convingerea fermă că întregirea Neamului Românesc va veni din Apus, acel care a așteptat cu înfrigurare războiul, fiindcă prin el se putea realiza în mod definitiv visul nostru strămoșesc, a fost pus în imposibilitate de a contribui la marele gest istoric al neamului său.

Generalul Aslan, modest din fire și nedoritor de glorie personală, afară de durerea de a nu-și fi putut servi țara pe care o adora, n-a avut nimic de pierdut. Cine însă a pierdut a fost țara, care s-a lipsit în împrejurări grele de inteligența, de experiența și de capacitatea sa de mare anvergură.

Hulit și prigonit, așa cum este de demnitatea unui popor care se respectă, Generalul Aslan, conștient de dreptatea cauzei sale, a înfruntat cu bărbăție tot calvarul ce a urmat.

În corpul său mic și slăbuț, un suflet mare și înflăcărat care a făcut tot secretul biruinței sale, a păstrat convingerea sa nestrămutată în victoria aliaților și în mărirea țării noastre.

În anul 1917, de ziua sa, ducându-mă să-l văd la P[o]d[ul] Iloaei într-un cerc foarte restrâns de prieteni devotați, ne-a spus următoarele cuvinte profetice: „Țineți minte ce văspun eu, astăzi 8 Noiembrie, Sft. Mihail și Gavril, cu toată situația grea în care ne găsim, vom avea Basarabia, Transilvania si Bucovina. La replica unuia dintre noi, care mi-a mărturisit mai târziu că a avut impresia că Generalul divaghează, a răspuns și mai categoric: „Revoluția rusească care începe, înseamnă pentru mine descompunerea imperiului rus, deci vom avea Basarabia; am crezut și cred în biruința aliaților, prin ei vom avea Transilvania și Bucovina”.

Dacă ne reamintim situația disperată în care ne aflam atunci, cu doi dușmani în țară, unul în față și altul în spate, decimați de lupte și boli, izolați și fără putința de salvare, ne putem da seama cât de pătrunzătoare și luminoasă a fost inteligența sa.

După terminarea războiului, retras definitiv din rândurile carierei pe care a socotit-o cea mai nobilă și mai frumoasă, a avut prin momentele de desnădejde sufletească prin care a trecut, bucuria de a vedea opinia publică rostindu-se în favoarea sa, a avut mângâerea de a vedea în gestul mărinimos plin de dreptate regală, când M.S. Regele l-a avansat la gradul de General de Corp de Armată, că unuia care a apăsat timp de 20 de ani așa de greu pe sufletul lui delicat, a fost definitiv spulberat și a murit liniștit.

Conservator și tradiționalist era un monarhic convins. A crezut în monarhie, pentru binele țării noastre, mai mult decât în Dumnezeu.

A servit trei regi cu credință, cu devotament și cu recunoștință până la cea din urmă suflare.

Muribund, ultima sa rugăminte făcută nepotului său, d-l General Prodan, a fost de a da o telegramă de felicitare M.S. Regelui pentru cei 70 de ani de domnie a Casei de Hohenzollern, iar mie mi-a spus: „Doresc ca M.S. Regele să-și încheie domnia [așa cum s-a] hotărât și să fie liniștit în țară.”

Cuvintele sale totdeauna profetice se vor adeveri în totul.

Cu dispariția Generalului Aslan Armata pierde figura militară cea mai proeminentă, iubit și reapectat de toată lumea și neamul românesc pe unul din fiii săi cei mai devotați.

Lumina minții sale și cultura sufletului său vor continua să ne călăuzească și de aci înainte.

În urma sa rămâne o soție neconsolată care a fost o viață întreagă de un devotament ireproșabil, care a împărtășit fericirea ca și amărăciunea sa, care n-a avut decât un gând, un suflet, o inimă, acelea ale soțului său iubit.

Domnule General,

25 ani am trăit în contactul Dvs., 25 ani am profitat de experiența, de cunoștințele și de toată măreția sufletului DVS. Toată formarea mea militară v-o datoresc, toată pasiunea ce merită această nobilă carieră a armelor mi-ați insuflat-o. M-ați iubit cu dragoste părintească, mi-ați acordat toată încrederea.

Paul TEODORESCU

---

[1] Generalul Mihail Ceaur-Aslan, născut la 10 august 1857 la Onești, în judetul Bacău, fiul hatmanului Alecu Ceaur-Aslan și al Feliciei Moser. A îndeplinit funcția de comandant al Armatei a 3-a între 14 și 24 august 1916, când îi este ridicată comanda din cauza modului defectuos în care a condus acțiunile militare soldate cu dezastruoasa înfrângere de la Turtucaia. În aprilie 1918 demisionează din armată și este trecut în rezervă. Încetează din viață în 1936 și este înmormântat în București.

[2] Generalul Gheorghe Angelescu/Anghelescu (1839-1915), remarcat în Războiul pentru Independență, Ministru de Război (1882), Senator (1882-1885), comandantul Corpului I Armată (1883-1894).

[3] Emile Fayolle (1852-1928), mareșal al Franței din 1921, a jucat un rol important pe timpul Primului Război Mondial, participând la bătăliile de pe Somme, din Italia sau de pe Marna.

[4] Generalul de infanterie Ștefan Toșev (1859-1924) s-a remarcat în luptele Primului Război Mondial, după ce anterior își condusese trupele în războiul cu Serbia (1885) și în cele două Războaie Balcanice.

[5] Nicolae Filipescu (1862-1916), ziarist și om politic, este fondatorul ziarului *Epoca.* Ca primar al Bucureștilor (1893-1895), este cel care introdus tramvaiul electric.

Poezia solară și revărsarea iubirii



Aureliu Goci

Născut în anul 1940, în ținuturile voievodale ale județului Argeș, domnul Ion C. Ștefan este un scriitor prolific și complex, cu 36 de volume de versuri, povestiri, nuvele, romane, maxime, cugetări, evocări, memorialistică, eseuri și, în plus, autor de manual școlare, comentarii și sinteze literare, concepte operaționale. A publicat la majoritatea editurilor mari ale epocii, din 2005, este membru al Uniunii Scriitorilor din România, despre opera sa au scris o mulțime de scriitori – iar dintre criticii de prima linie ai epocii îi amintesc pe Laurențiu Ulici și Nicolae Scurtu ! – a primit numeroase premii, este directorul lăudabilei Edituri Arefeana.

Poezia rămâne dominanta creației sale, deși a debutat la 33 de ani și a alternat, mai târziu, genuri și specii literare. Cărțile sale de versuri au titluri semnificative și pregnante: „Despărțirea de cuvinte" – 1973, „Atât de densă clipa" – 1978, „Scrisoare mamei" – 1980, „Vara patriei" – 1986, „Cântece pentru iubita ideală" – 1993, „Iluzie cu nuferi" – 1995, „Ceremonii solare" – 2001, „Tărâmurile sufletului" , ed. I, 2012, ed. II, 2013, „Pe treptele timpului" – 2012, „101 poeme" – 2013.

Faptul că este un filolog reputat face ca în creația sa să se exprime autentic în limitele genului, vreau să spun mai exact că romanele sunt chiar romane, fără un lirism accentuat.

Legat atâta vreme de catedră și cu performanțe didactice excepționale, creația sa literară a rămas o vreme în umbră, dar acum, la senectute, creația estetică primește o tinerească vitalitate.

Poezia sa stă sub semnul luminii și al fecundității, dar, ceea ce mi se pare interesant și important, fără nici o dependență de poezia lui Lucian Blaga.

Creația sa este germinație și geometrie, o construcție logică, deși alcătuită din imagini aleatorii: „Poezie e ca o halucinație ! / Mi-a spus cineva: / Atunci când imaginile se adună / Ca într-o nuntire, / Se întâlnesc și se sfătuiesc, / Se aleg între ele – cele mai frumoase / Și doar acelea germinează; / Nu ca bobul de grâu, în pământ, / Ci dintr-o dată, în imagini solare / Nemaivăzute și nemaiauzite ! / Iar toate acestea se petrec / Într-o ordine geometrică, / Unde fiecare punct, fiecare virgulă / Își are locul ei anume…/ Uneori, se fac însă confuzii / Între dumnezeirea acestei germinații / Și imitația ei, / Ca între un diamant adevărat / Și altul fals – / Și numai un bijutier priceput – / Cititorul de cursă lungă / Are îndemânarea de a le deosebi !" (*Poezia*, p. 30).

Autorul promovează creația logică dar și dezmărginirea inspirației, introducând în complexul semnificației și al valorilor și pe cititorul de cursă lungă, devenit camera de rezonanță a discursului liric.

Universul imaginar al poetului se desparte de realitate, ca un spațiu de siguranță, ca un ținut de refugiu: „Nu știu dacă lumea Poetului / Este cea reală: acest tumult / De bucurii și tristeți, / Această luptă continuă / Pentru a fi mai în față – / Sau lumea lui imaginară / Prin care se plimbă cu iubita / Într-un car stelar / Tras de roibii fulgerelor, / Undeva, spre Țara de Vis ?/ Ceea ce știu însă / Este că Lumea Poetului / Devine uneori un ținut de refugiu / Și de salvare de sine ! / O, cât de imaginară / Și cât de îndepărtată / Este, uneori, Lumea Poetului / Adevărat și visător ! Și totuși / Ea este ca un fluviu de lumină / Pe care poetul alunecă / Înconjurat de nuferi !" (*Lumea Poetului*, p. 36)

Toți marii poeți au încercat să contureze și să înțeleagă lumea poetului, și Eminescu, și Nicolae Labiș și Nichita Stănescu.

Domnul Ion C. Ștefan este un poet cerebral, elaborat, apărut din rândurile profesorilor de literatură, cu studii filologice serioase și foarte atenți la aspectul lingvistic al textului. Ceea ce nu înseamnă că talentul, nativitatea nu se exprimă autentic, fără făcături versatile.

Poetul are mai multe registre de adresare decât simpla persoană a III-a, a unui cititor nedefinit. Folosește din plin persoana a II-a adresării directe, care poate fi: iubita, sufletul, curcubeul, bucuria sau speranța.

Tocmai de aceea echivalarea poeziei românești în limba engleză – nu și în limbile romanice – capătă un grad de aproximație și de îndepărtare literară, de spiritul creației originare.

Deși competențele anglistice ale doamnei Victora Mielscu sunt excepționale, traducătoarea este obligată să se îndepărteze de partitura românească exactă. Iată de pildă primele versuri din poemul „Grădinarul cuvintelor": „Grădinar pentru rodirea cuvintelor, / Presărându-le la rădăcini iluzii, / Stropindu-le cu lacrimi de rouă / Mângâindu-le cu adierea vântului de primăvară !" – ceea ce în limba engleză sună așa: „I'm the gardener of words / Spangling to their roots some illusiones / Spraying them with dew tears / Fondling them with spring breeze !" – ceea ce, retradus mot a mot, sună așa: „Eu sunt grădinarul cuvintelor / Presărând la rădăcini câteva iluzii / Stropindu-le cu lacrimi de rouă / Mângâindu-le cu briza primăverii" (p. 8-9).

Traducătoarea a trebuit să comprime versul, păstrând toate cuvintele și, în acest mod, semnificația generală.

Poet erudit și cu lecturi complexe din literatura română și universală, autorul nu și-a subordonat inspirația vie, autentică, plenară unor dominante conceptuale, unor dominante restrictive care circulă în universul teoretic al creației moderne.

Poezia domnului Ion C. Ștefan propune o trăire plenară și chiar stări exaltate, de beatitudine, de împlinire și contopire în natura miraculoasă. În natură, descoperim nu numai plenitudinea trăirilor dar și fiorul vieții și atingerea lui Dumnezeu, pentru că Puterea supremă nu se revelează decât în natură, de la firul de iarbă la imensitatea cosmogonică. Un fel de natură personalizată devine și poemul solar, optimist, un fel de înflorire a conștiinței umane, dar și un rod al vieții împlinite. Autorul își definește textele drept „cântece", ca poeți de la începutul secolului al XX-lea, Octavian Goga, Șt. O. Iosif ori Aron Cotruș, care nu erau simboliști și nu făceau din muzicalitate o dominantă a lirismului.

Totuși, umanitatea se integrează într-un „*Imens teritoriu al nefericirii*".

Principalul element de comparație pentru sentimentele poetului rămâne imensitatea cosmică, un fel de spațiu de evadare din mediocritate, din nefericire și „pesimism" – e chiar cuvântul autorului. Deși există și un spațiu al bucuriei, al împlinirilor, care poate fi definit acum, la vârsta maturității care a început să alunece spre anii senectuții. Însă poetul are acces și la teritorialitatea iluziei, a himerei, a depărtării care se instalează în cuplu „precum un munte-alunecă în mare."

Poetul, în concepția autorului, e un om responsabil – responsabil pentru victoriile și înfrângerile întregii umanități. În același timp, este un militant pentru bunăvoință, înțelegere, respect și cuviință și un mediator pentru credință și cuvântul lui Dumnezeu, din care se trage și cuvântul poetic, cum ne spune în poemul „Alfabetul înțelegerii": „Stelele strălucitoare sunt ca niște solii / Între noi și Dumnezeu – / Fiindcă mulți nefericiți de pe pământ / Au nevoie de o audiență divină. / Da: uneori, cu stelele strălucitoare / Îmi scriu, pe alfabetul cerului, gândurile; / E un fel de alfabet al luminii – / Mai mult sau mai puțin amăgitor. / Prin nuanțele acestor lumini / Îmi reglez sentimentele viitoare, / Chiar tonul invocărilor către Divinitate – / Dar puțini îmi pot desluși / Alfabetul zborului spre infinit…" (p. 41).

Alte texte se integrează într-o ideală „carte de învățături", pe care ar dori s-o elaboreze pentru liniștea și seninătatea sufletului său: „Privighetorile nu au zile de lucru – / Nici zile de sărbătoare; / Ele se hrănesc în fiecare zi / Din bunătatea lui Dumnezeu / Și din mulțimea semințelor / Care nu rodesc la timp, / De aceea, propriu zis, privighetorile / Nu muncesc, la fel ca oamenii / Și nu știu ce înseamnă săptămâna de lucru; / Ele cântă de dimineața până seara, / Pentru că zilele cele mai frumoase / Sunt numai ale cântecelor – / Sărbătoare după sărbătoare: / O bucurie pe care oamenii / N-o vor gusta niciodată – / Iată de ce cântă atât de puțini oameni / Și mult sub frumusețea / Cântecelor de privighetori" (*Duminicile privighetorilor*, p. 56).

Aș spune că „motorul" poeziei se află în cunoscuta și eterna "ceartă" dintre suflet și trup, între aspirația spre puritate și idealitate și concretitudinea și pauperitatea cotidianului existențial.

Aparent, nimic din biografia concretă nu pătrunde în poezie – dar, mai știi ! Alchimia lor secretă care transfigurează până la esență evenimentele sufletești.

De la absolvirea facultății de Filologie din București și până la ieșirea la pensie, domnul Ion C. Ștefan a fost dascăl de umanioare, i-a învățat pe copii gramatica românească și literatura scriitorilor români, fie în școli simple de la țară, până la sălile înalte de clasă de la Colegiul Național „Matei Basarab."

Autorul e convins că a trăit într-o epocă tristă, de neîmpliniri și înfrângeri, încât nu-și poate reprima o exclamație tragică: „O, Doamne, grele vremuri am apucat / Noi, poeții contemporani, talentați și romantici !" (*Cății unice*, p. 80). Dar important rămâne faptul că, în cele din urmă, a reușit să-și ocupe locul pe care-l merita.

(Ion C. Ștefan, *Grădinarul cuvintelor / The gardener of words*, bilingual edition, Editura „Rafet", Râmnicu Vâlcea, 2016; *Lumea poetului / The Poet's World*, Editura "Arefeana", București, 2017, traducere în limba engleză de Victoria Milescu)

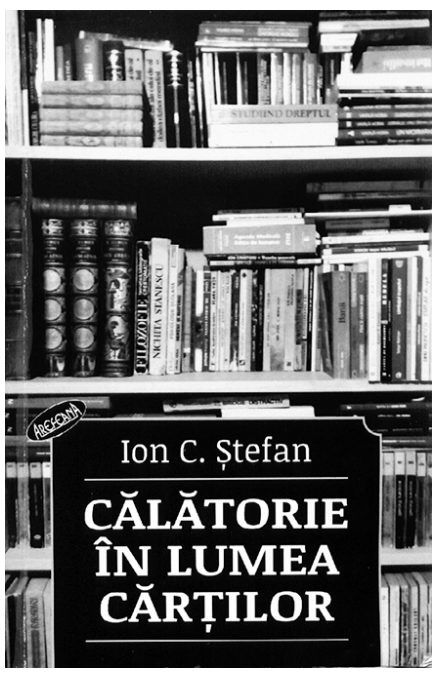
UN CITITOR DE BUNĂ CREDINȚĂ



Victoria Milescu

Recenta carte a dlui Ion C. Ștefan, *Călătorie în lumea cărților*, apărută în 2017, la editura Arefeana, cuprinde cronicile scrise despre confrați în diverse reviste: „Curtea de la Argeș", „Argeș", „Sud", „Bucureștiul literar și artistic", „Arena literară", „Rotonda valahă", între 2006-2017. Cartea este captivantă, având indusă discret experiența didactică a autorului, fiind densă prin mulțimea informațiilor, dar și ușor de citit datorită limbajului simplu, departe de formulele sofisticate ale criticilor profesioniști. Autorul propune un alt tip de discurs critic, unul empatic, privindu-și colegii cu înțelegere, încurajându-i cu aprecieri uneori mult prea generoase. Efortul său a fost uriaș, citind mii de pagini, încercând să trezească interesul cititorului prin opinii inedite, citate semnificative, divagații privind unde sau când s-a cunoscut cu scriitorul sau poetul în discuție, fapt ce dă cărții farmecul unui document viu. În volum sunt 53 de nume, având profesii diferite, dar care s-au afirmat și în literatură. Majoritatea sunt în viață, cum cei mai mulți aparțin bazinului sudic, mai exact zonei argeșene, autorul fiind după cum se știe, „suflet de argeșean". Dl Ion C. Ștefan emite judecăți de valoare, face ierarhizări, intuiește evoluții și perspective grație experienței sale de poet, prozator, editor, profesor și autor de lucrări de specialitate, cu o bogată cultură dobândită prin lecturi fundamentale, prin lecturi de ultimă oră. E la curent cu noutățile din reviste, din librării, ori de la târgurile de carte.

Pentru a scrie cronicile despre câțiva premianți Nobel în literatură și a se edifica asupra valorilor promovate de acest for, a citit cele 50 de volume ale laureaților, scoase de „Jurnalul Național". Cronicile scurte și percutante, rodul a mii de pagini citite și sintetizate, ne oferă un punct de vedere, în cazul în care nu avem timpul necesar de a citi *Solenoid* de Mircea Cărtărescu, de 837 pag. *Citind cărțile de azi* de Dan Cristea, de 450 pag., cele 3 volume ale arhiepiscopului Calinic de Argeș, sub titlul *Toată vremea-și are vremea ei*, de 1156 pag., la care se mai pot adăuga masiva *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc* de Nicolae Manolescu, volumul lui Gabriel Chifu *Punct și de la capăt* etc. Lecturile vaste și atente îi permit dlui Ion C. Ștefan să facă o serie de paralelisme între scriitori, să vadă diferențe, să evalueze aspecte generaționiste, să intuiască traiecte literare. Plecând de la un titlu, vine cu amănunte interesante despre viața autorului, despre lucrările anterioare, textul său devenind o invitație de a urmări în continuare scrierile în care investește încredere. Selecția s-a făcut, după cum spune autorul „într-o anumită ordine valorică", începând cu o suită de academicieni, primul fiind Vasile Tonoiu, căruia îi găsește filiații cu Lucian Blaga și este văzut ca „un gânditor transfigurat artistic". Din câteva linii, Ion C. Ștefan compune un profil distinct vizând omul, creația și activitatea. Gheorghe Păun, matematician, informatician, redactor-șef al revistei „Curtea de la Argeș", are în cartea sa *De trecere și petrecere*, unele asemănări cu poezia balcanică a lui Ion Barbu. Pe Mircea Malița, l-a cunoscut când acesta era ministrul Învățământului, iar Ion C. Ștefan profesor, a cărui admirație l-a situat pe cunoscutul matematician și diplomat alături de Spiru Haret, „părintele școlii românești". Și pe Nicolae Dabija din Chișinău l-a cunoscut personal, apreciat ca „un poet de excepție, puternic și activ", a cărui carte, *Tema pentru acasă* este cea mai citită carte în limba română din Basarabia. Avem recenzați și doi premianți Nobel. Herta Muller, premiată cu Nobel în 2009, scrie cartea *Leagănul respirației* (2011), pe care Ion C. Ștefan nu știe cum să-o numească, roman sau memorial, pentru că acțiunea în sine aproape că nu există, fiind „o carte de fotografii psihologice și de momente dure de viață surprinse cu ajutorul cuvintelor". În ce-l privește pe Mario Vargas Llosa, când a venit în România, unde și-a lansat două romane, a primit Premiul „Ovidius" în 2005, premiul românesc anticipând Nobelul primit în 2010. Nu putea lipsi nici candidatul nostru la Nobel, Mircea Cărtărescu, despre a cărui carte, *Solenoid* (2016), s-au exprimat păreri pro și contra. Se remarcă efortul de autodepășire al lui Cărtărescu, dorința lui de a fi la nivelul elitei mondiale, fiind totuși un „narator de excepție", dar masivul *Solenoid* are, prin unele reluări, și multe părți obositoare. Vorbind despre Matei Vișniec, pe care Ion C. Ștefan îl cunoaște pe când viitorul autor bilingv stabilit la Paris era profesor și făcea naveta pe calea ferată București-Oltenița, aflăm că în 2011, când USR a acordat Premiul „Ovidius" lui Milan Kundera, premiatul a dăruit cei 10.000 de euro editurii Humanitas pentru sprijinirea culturii române, din admirație pentru românul Cioran. Continuarea acestui gest a fost la Târgul Gaudeamus, ediția a XVIII-a, unde la editura Humanitas era publicat un volum de proză al lui Mihai Vișniec, volum cu o banderolă pe care scria Premiul „Kundera", Humanitas. În ceea ce-l privește pe Mircea Eliade, reevaluat de Mircea Handoca, Ion C. Ștefan se arată revoltat de denigrarea lui Eliade, aducând în ajutor mărturiile lui C. Noica, Mihai Șora și alții. Pentru opera criticilor, sunt numai cuvinte de admirație privind travaliul lor de a citi mii de cărți, de a citi ce s-a scris despre ele, de a reveni cu alte puncte de vedere cum e cazul noii variante a *Istoriei critice...* a lui Nicolae Manolescu, asupra căreia Ion C. Ștefan are propria sa opinie: „Nicolae Manolescu nu putea totuși să renunțe la subiectivismul său, nici să introducă alte nume valoroase, care ar fi meritat cu adevărat să fie menționate." Dl Manolescu pare să-i răspundă la pag. 351: „În critică sunt dezinteresat și intratabil. N-am nici prieteni, nici dușmani. Stau de vorbă cu cărțile, nu cu omul din spatele lor".



Noua carte a dlui Ion C. Ștefan probează și vocația de critic, deși în marea sa modestie, dânsul se consideră doar un cititor profesionist. *Călătorie în lumea cărților* poate fi și o aventură, deoarece, nu se știe niciodată câte orgolii deranjezi, chiar dacă scrii cu delicatețe, entuziasm și căldură, așa cum face autorul nostru.

Victoria Milescu – *sau deriva sentimentelor spre conștiință*



Șerban Codrin

Un maliţios îmi spunea că, deschizând aproape orice revistă bucureșteană, pariază că va întâlni versuri sau comentarii la versurile Victoriei Milescu. Chiar și acest text a fost respins de *Arena literară* dâmbovițeană, ca să încapă textul altcuiva dedicat aceleiași meritorii autoare. Adevărul este că poeta are o calitate mai mult decât alții, nu știu care, sau nu vreau să o mărturisesc, încât descoperirea unei astfel de pagini te atrage până la o parcurgere încântată. Numai putința de a o memora lipsește, pentru că, minimalistă, poeta ignoră unele ingrediente, cârlige clasice, dar atât de necesare ! În rest, numai de bine, încât mă gândesc ce formidabilă prozatoare ar fi fost, judecând-o după fantastica forță de observație a realului, de analiză surprinzătoare a faptului și lucrului mărunt. Am parcurs de multe ori „Sub steaua câinelui", probabil capodopera sa, prin urmare am afinitate pentru noi întâlniri cu „victoriile" poetice, însă trebuie să recunosc: încă o dată ajung la concluzia unui prea plin, a unui abuz. Teatrul contemporan nu mai acceptă versul, au dispărut inclusiv epocile imnurilor grandioase, epopeice, așa că poetul este obligat să se tot reverse între limite înguste, când are puterea să copleșească. Cum ar scrie astăzi Eminescu, între ruinele bibliotecii, ale filozofiei, ale frumosului, chiar ale urâtului, când gunoiul mărșăluiește numai sub arcuri de triumf ? Probabil s-ar interna direct la casa de nebuni, fără să mai aștepte răspunsuri. Victoria Milescu are o astfel de energie inepuizabilă, perpetuă, pe care nu reușește să o strunească în piese de teatru în versuri, să o domine în poeme. Unii, mai îndrăzneți, după ce simt că și-au transmis mesajul, că au ajuns la limită, renunță să mai scrie, se dedau orgoliului bacovian al tăcerii, astfel evită abundența, supraîncărcarea, „inundația" lui Teodor Mazilu, marele satiric, marele moralist. O soluție ar exista, dar poetul de aceea este poet, să nu accepte nici un sfat, se vrea suveran la bătut câmpii.

Poezia Victoriei este oraculară, de sceptică înțelepciune risipită în toate poemele, iar nu condensată într-un singur bloc monumental. De aici, unul dintre pericole: o astfel de poezie se cere antologată prin selecție, prilej de abandonare a multor texte splendide, se sacrifică dimensiuni ale viziunii lirice, se ocultează minuni de expresivitate.

La o lectură informală, mai de suprafață a „sentimentelor" în derivă poetică, se reţin pasaje puternice, destule și diverse, pentru că panoplia stilistică este supraetajată, paradoxal cu într-un vocabular de o banalitate de uliță, ca într-un fel de Jean Racine român, din alt secol decât al francezului: „fără teama de a greși direcția/de curgere a lacrimilor" (*Pe cont propriu*), „sunt un lucru despre care ai vrea să știi mai multe/cu riduri și cute" (*Pe cont propriu*), „scriu cu bucurie despre tristețe" (*Scriu cu bucurie*), „își ia din mine ca dintr-o livadă:/ inima ajunsă la maturitate/ochii numai buni de stors în lacrimi dulci" (*Scriu cu bucurie*), „aprind o candelă de Valentin's Day" (De înghițit repede), „la naiba cu explicațiile bătrânului ceasornicar/scăpând, neglijent, în neant/cea mai prețioasă rotiță din noi/moștenire de la primul bing-bang" (De înghițit repede, viziune domestică, dar grandioasă) „Te aștept,/ bucurie la masa încărcată cu roadele/înfrângerilor scumpe și rare" (*Te aștept, bucurie*), „te aștept pe scut și sub aripa de privighetoare" (*Te aștept, bucurie*) etc. etc. etc. și asta numai din primele șapte poeme ale „derivei", fiindcă fenomenul se repetă pe întreaga întindere a cărții, dovadă că nu este întâmplător, ci rod al unor arte poetice urmărite cu perseverență de un scriitor profesionist. O listă întreagă de texte, încep notarea cu „Ploaia", „Grăbire", impresionantul „Efemer și perpetuu" (fără câteva versuri neîndepărtate din forma finală), „Femeia cu amnezie", la fel, excepționalul poem/portret „Gigi in Paradisco", „Nu o judecați", „Părinții", impresionantul, răvășitorul „Poeților noștri" sunt poeme grave, niște bijuterii în sine, aproape perfect articulate, șlefuite pe toate părțile, un joc de drame și, scânteietor, de idei.

Mă opresc, oricine poate citi cartea și se lămurește, pentru că intenționez să atrag atenția asupra unui fapt: mă înșel, sau nu, apare o atitudine, un fenomen rar, de masă critică: poeta își permite să transmită semnale de autodepășire nu prin text, nu prin artă stilistică, ci din cu totul altă direcție: conștiința. Același fapt își face apariția în antologia „Cununa de flăcări" (eLiteratura, 2014). Prin scriitură, prin selecția de o banalitate raciniană a cuvintelor înnobilate în contexte surprinzătoare, prin sugestia subtilă a parabolelor, prin asumarea unui „Doamne, ce frumos dansează/ tinerii cu moartea/ pe firul încins la roșu/ dintre inima mea și a ta/ un dans extrem la mare înălțime/ fără plasă de siguranță" (*Pe firul încins la roșu*), Victoria, dincolo de o simbolistică predestinată de propriul nume, tinde să devină o conștiință literară „într-o țară ce geme de sărăcie/dar e plină de poezie" (*Poeților noștri*).

Multe poetese au încercat, dar puține au reușit în poezia feminină (Magda Isanos, îndrăznesc o arătare cu degetul, ceea ce nu e frumos, dar adevărat). Dublată de caracter, de o eminentă cultură, de o înțelegere a omenescului, a preaomenescului, mai cenzurând unele orgolii și insistențe, Victoria Milescu are șanse de a urca spre o înălțime, unde numai unor aleși le este permis să ajungă. Cu un amendament: mai are nevoie de acea carte unde să își condenseze toate izvoarele, resursele, visele, disperările, înfrângerile, victoriile într-un monument multidimensional, unic, memorabil, unde să se construiască pur și simplu într-o *summa poetica*.

O carte despre Titu Maiorescu și Ion Petrovici



Luminița Cornea

Profesorul dr. Nicolae Scurtu are toate calitățile trebuitoare istoricului literar de certă valoare – meticulos, exact, neobosit de a scotoci prin biblioteci și arhive. În imaginația mea, casa domniei sale este ticsită de o mulțime de fișe și dosare ordonat rânduite după criterii cunoscute doar... proprietarului.

Sigur este că toate cărțile profesorului Nicolae Scurtu sunt de istorie literară, asemeni, articolele și studiile publicate în reviste de prestigiu. Istoricul literar Nicolae Scurtu nu este interesat doar de o anumită epocă, ci de întreaga istorie a literaturii române. Spirit obiectiv, domnia sa face dovadă de erudiție în cercetarea literaturii, fapt dovedit de editarea a numeroase texte valoroase ale unor autori diferiți și, în mod special, a corespondenței multor personalități din spațiul românesc și nu numai.

Unul din recentele volume semnate Nicolae Scurtu este: *Titu Maiorescu în corespondență cu Ion Petrovici - completări edificatoare* (Editura Ars Docendi, Universitatea București, 2017, 222 pagini). Și prin acest volum, profesorul Nicolae Scurtu dovedește cât este de serios și neîntrecut în a-și organiza cuprinsul cărții, realizând o analiză a receptării operei lui Titu Maiorescu (1840-1917) și a lui Ion Petrovici (1882-1972), în domeniul strict al filosofiei, în perioada schimbului de scrisori dintre ei (1904-1912), precum și al relațiilor magistrului Titu Maiorescu cu unul dintre discipolii săi

Așa cum aflăm din prima pagină a volumului, *În loc de prefață*, Nicolae Scurtu a purces la elaborarea acestei cărți îndemnat de academicianul Alexandru Surdu care a avut în vedere comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Titu Maiorescu, marele îndrumător cultural al națiunii române, vreme de mai bine de jumătate de secol.

Cartea „atât de necesară" (Alexandru Surdu) publică integral scrisorile celor doi cărturari „ iar informațiile pe care le conţin sunt reliefate și detaliate prin unele articole, recenzii și note care completează fericit imaginea publicistului și filosofului Ion Petrovici", cel ce a obținut primul doctorat în filosofie din istoria învățământului superior din România (1904). În viziunea lui Titu Maiorescu, acest fapt a constituit o izbândă a școlii sale de cugetare și de folosire a unui limbaj elaborat și abstract.

Cu studii temeince în severele școli ale Apusului, Titu Maiorescu devine un mentor absolut al mai multor generații de studenți. Unul dintre cei mai apropiați discipoli a fost Ion Petrovici, un excelent profesor de logică și filosofie.

Volumul la care ne referim, semnat de Nicolae Scurtu, contribuie la evidențierea unor detalii ale personalității din Titu Maiorescu în corelație cu discipolul sau Ion Petrovici ce s-a impus ca un fidel continuator al maestrului.



Sumarul volumului cuprinde, după prefața academicianului Alexandru Surdu, o prezentare -*Titu Maiorescu, profesor de filozofie*, *Câteva precizări*, *Epistolele către Ion Petrovici*, *Epistole de la Ion Petrovici*, *Articole din revista „Der Gedanke"*, *Articole ale lui Ion Petrovici*, *Câteva opinii despre cartea lui Ion Petrovici*, *Bibliografie*, *Facsimile*.

Menționăm că Titu Maiorescu nu a fost conducătorul științific al tezei de doctorat a lui Ion Petrovici, ci participă ca profesor-membru examinator la susținerea doctoratului lui Ion Petrovici și „îl consiliază *ce* și *cum* să răspundă obiecțiilor lui Gh. Bogdan-Duică și D.C. Nădejde, care, așa cum se constată din aceste recenzii, sunt exigenți în ceea ce privește temeinicia lucrării tânărului filosof" (p. 8). „Aceste recenzii" sunt tipărite de Nicolae Scurtu în volum: *Întâia teză română pentru doctorat în filozofie* (Gh. Bogdan-Duică), *O epistolă a unuia dintre discipoli* (D.C. Nădejde), *Paralelismul psihofizic în metafizica română. Studiu de patologie literară* (D.C. Nădejde).

Articolele, în original și traduse de Angela Bădescu, din revista germană *Der Gedanke*, din anul 1859, recomandate de Titu Maiorescu lui Ion Petrovici, aflat la studii în Berlin, „sunt extrem de importante și, același timp, revelatorii."

Cartea *Titu Maiorescu în corespondență cu Ion Petrovici* este o carte documentată și restitutivă, care contribuie la aprofundarea, în mediile culturale românești, a cunoștințelor despre cele două personalități Titu Maiorescu și Ion Petrovici, dascăl autentic, filosof și memorialistic care în articolele și cărțile sale despre mentorul său ne-a transmis „imaginea unui sacerdot lucid și profund".

Cuvintele de apreciere ale lui Titu Maiorescu asupra tezei de doctorat a lui Ion Petrovici au în vedere, ca un merit deosebit, faptul că teza „este scrisă în cea mai bună limbă românească." Ne amintim studiile despre limbă ale lui Titu Maiorescu, conducătorul spiritual al *Junimii* și al revistei *Convorbiri literare*. Astfel în studiul *În contra neologismelor* (1881) afirmă cu fermitate: „spiritul național al unei limbi stă mai ales în partea spirituală a acestei limbi, în înțelesul specific al cuvintelor ei". În legătură cu neologismele – utilizate în terminologia filosofică – pledează pentru păstrarea cuvintelor pătrunse adânc în spiritualitatea națională: „*cuvânt înrădăcinat* este acela al cărui înțeles face parte din întreaga viață sufletească a poporului, și semnul acestei înrădăcinări este întrebuințarea cuvântului în toate manifestările geniului unui popor: în rugăciunea izvorâtă din credința sa religioasă, în proverbul ieșit din înțelepciunea sa lumească, în povestea născocită de fantezia sa și în poezia înflorită din adânca sa mișcare".

Titu Maiorescu în corespondență cu Ion Petrovici de Nicolae Scurtu este o carte ce merită a fi cunoscută și citită, întru cunoașterea istoriei spiritualității românești, întru cunoașterea valorilor românești din toate timpurile.

LA NOI, ÎN CARTOJANI

Neagu UDROIU

Seamănă aceste întâlniri ale noastre cu niște ședători plănuite din timp la care vine cine dorește să se privească în oglindă. Evident, nu aceea încrestată acasă în cui la ora la care mama-i dusă în sat cu dorul iar tu dai fuga să încui ușa cu zăvorul. Dimpotrivă, o dată pe an te hotărăști să vii în acel loc geometric bineștiut și binecuvântat, spațiul inconfundabil al venirii tale pe lume. Privind în ochii celor din jur, ca într-o oglindă, te simți tentat să vorbești cu oricine din jurul tău, să te lași abordat și cercetat de oricine, să te convingi de un adevăr de nimeni contrazis: când amintirile-n trecut încearcă să ne cheme, pe drumul lung și cunoscut TU treci din vreme în vreme...

Ce ne-o fi trebuit atâta timp să punem la cale o astfel de revedere, orice s-ar spune, sentimentală, binevenită, duioasă, energizantă ?

Avusesem o primă revedere cu ceva timp în urmă, așezată de școlarii de altădată din noi pe portativul parfumat de ivirea sub ochii noștri a florilor de sezon. Cântecul ni-l bine amintim: *Veniți, privighetoarea cântă și liliacul e-nflorit* ! Cam tautologic, câtă vreme satul nostru de pe Dâmbovnic se lăsase și el invadat de liliacul în floare și de năvala delicată a arpegiilor de primăvară datorate păsărilor cântătoare, unele venite din alte zări de soare pline pe unde, știm asta, au suferit, fiind străine. Întâlnirea din acest an, prin repetare, a transformat-o în tradiție. Eu unul nu voi pregeta să împing lucrurile ca ele să meargă mai departe.

Și atunci și acum developarea fotografiilor de epocă a luat timp și a provocat bucurii neascunse. Vatra revederii a rămas acea adresă la care fiecare, sau aproape fiecare, am cotizat prin pofta de carte lăsându-ne contaminați de îndemnul dascălilor de a deprinde scrisul și cititul, socotitul, să preluăm pe gratis învățăminte neuitate într-o viață de om. Trăirile acelor zile de școlar îmi par o investiție pe termen lung, ce merită gestul nostru peren de recunoștință.

Iată-ne așadar, reuniți într-o încăpătoare sală de curs din clădirea ivită în vatra comunei la începutul veacului trecut, din dispoziția unui voievod al școlii românești, Spiru Haret. Avea două mari camere cu fața la șosea, despărțite de un hol din care se pătrundea spre băncuțele în așteptare. Drept înainte fusese gândită cancelaria, cu timpul tot mai neîncăpătoare. În mod sigur, nu a prins un loc acolo învățătorul Popian, plecat deja spre București – fiul său, dascăl la rându-i, ne-a lăsat pagini de interes despre comunitatea locală. Dar în mod sigur și-a avut aici micul pupitru managerial domnul Bulăceanu, vreme de trei decenii directorul acestei metodice și perseverente instituții de modelat și catalizat drumul în societate al viitorilor cetățeni aflați la vârsta de superioară receptivitate.

Un motiv în plus să mă las invadat de emoții: este sala de clasă unde am învățat în școala primară. Cum veneai de pe șosea, pe dreapta. La cea dintâi strigare de catalog, era prima oră de curs, am putut constata în stânga ușii un portret înrămat. Ne supraveghea de acolo un om al școlii care plecase la oaste și nu a mai venit. Învățătorul Ilie Petrescu, directorul, trecuse Prutul și a fost ucis de un glonț aproape de Odessa. Una din cele două orfeline rămase în seama mamei din familia Caloenescu – locuiau exact peste drum de școală – se numește Nuțu Homocea, a participat la prima noastră întâlnire, gândită și ca prilej să ne amintim că numele satului era consemnat într-un hrisov domnesc purtând sigiliul lui Radu Paisie cu exact 480 de ani în urmă.

Desfășurată sub autoritatea directorului de azi al școlii, prof. Romica Marin, reuniunea s-a bucurat de o participare de luat în seamă. Mulți localnici dar și mai mulți „venetici”, adică fii, nepoți,



rude ori prieteni ai celor dinainte. Doctorul Petrică Rachieru a venit acompaniat de fratele său mai mic dar și de cele două surori ale lor. N-a lipsit Marin Ion, profesor la liceul din Videle. N-a lipsit, aș putea zice, nici Bolintinul din Vale de la întâlnire. Doamna directoare a școlii gimnaziale face parte din consiliul profesoral la Liceul „Dimitrie Bolintineanu”. În plus, pe post de reporter de teren, ne-a stat alături domnul Ștefan Crudu, inginer petrolist și fost primar de Bolintin Vale. (Într-o paranteză: actualul primar de Bolintin se numește Trăistaru; domnul Crudu are un cuscru, coincidență, cu același nume în Cartojani...).

Nici în ce mă privește n-am venit cu mâna goală. Se găseau în această sală de festivități Marieta și cei doi băieți ai noștri, Silviu și Ionut, Marin, fratele meu și soția sa, Nuți, fiul fratelui nostru cel mare, Dinel, medic la Brașov, Coca, soție, băiatul lor Cătălin, medic și el, Marina, soție, Miruna, fetița lor, reținută de la un antrenament cerut de concursul de tenis de câmp de a doua zi. Oica, alături de soțul ei, Fănică și Sila sunt fiicele sorei mele cea mare. Am dorit să cultiv o idee subsecantă: asemenea reuniuni își au loc în viața noastră de familie.

Invitatul special al acestei ediții poartă un nume cunoscut de tot mai multă lume: Dragoș Florescu. Bunicul lui este Anton Florescu, știut de mine din anii imediat după război când ocupa importanta funcție de notar comunal. Tatăl, Marius Florescu, este cadru didactic la școala din localitatea Săftica. Locuiesc în Capitală, unde Dragoș urmează o școală gimnazială, în temeiul unei burse speciale adjudecate prin concurs. L-am descoperit într-o emisiune de televiziune – „Românii au talent”. Dacă tatăl are calități muzicale recunoscute, ei bine, băiețelul lor are un talent ieșit din comun. Cântă la 12 instrumente. Pe primul loc în topul preferințelor, regina muzicii: vioara. De aceea i-am rugat părinții – tatăl și mama au copilărit pe aceeași ulicioară, în apropiere de Poiana Târgului de la noi din sat – să ni-l prezinte pe supertalentatul lor copil, în pragul adolescenței. Eu mă pot lăuda cu inițiativa, dar reușita îi aparține în întregime, firesc, protagonistului. Și de bună seamă asistenței de specialitate a tatălui, nedezlipit de el. Domnul Mihail Florescu a introdus în scenă mai întâi formația corală de la școala unde predă, niște gâgâlici încântătoare prin costumația lor înflorată dar cuceritoare prin prestația cu care ne-a gratulat. Rareș era circumscris în formula de echipă, el însuși fiind membru al acestei minunății.

Când i-a venit rândul, am uitat de noi. Am avut în fața noastră preț de un ceas pe vrăjitorul ce eu sunt convins vom mai auzi multă vreme. Încă n-a intrat în liceu, îl așteaptă, poate, conservatorul, dar îl așteaptă cu siguranță sălile de spectacol, îl așteptăm noi, spectatori și telespectatori, care ne-am decis să ne lăsăm înfometați de glasurile viorii sale și de priceperea-i dumnezeiască de a ne domina simțurile. I-am spus și lui câteva versuri în care un poet moldav relata o scenă de la un târg din Darabani. Căzut în admirația maestrului de la vioară, copilul prezent și el pe acolo, îi cere permisiunea să cânte ceva. O face, în entuziasmul general. Meșterul îi dă asigurări că o să-i meargă vestea până departe și o să audă de el „tot Ieșul”. Copilul acela era George Enescu venit din Livenii lui, de lângă Dorohoi. A auzit de el și „Ieșul” dar și România toată și lumea întreagă. Mi-ar plăcea să cred că Rareș merge într-acolo... Vă puteți apropia de el, urmărindu-l pe Youtoub când doriți.

De fiecare dată când am prins în școala de la Cartojani evenimente de interes, prin grija cadrelor didactic „de resort”, a direcțiunii, am beneficiat de momente cultural artistice luate spre executare de elevi și eleve din diferite clase. N-a lipsit nici acum apariția în scenă a unui grup muzical de cea mai fragedă vârstă. Noi, spectatorii, mulțumim din suflet.

Ne vom reîntâlni, de vom fi sănătoși, la anul pe timpul acesta. Nu de alta dar se apropie un eveniment la care ne și gândim: Cartojani 500. Avem timp să ne gândim cum îl vom saluta, noi și cei de după noi.

ACASĂ, LA CARTOJANI

Prof. Romica MARIN
Director Școala Cartojani

Sâmbătă 14 aprilie 2018, conform tradiției ultimilor ani, a avut loc *Întâlnirea anuală a fiilor satului Cartojani*, inițiată de scriitorul Neagu Udroiu, fiu al satului, cu ajutorul cadrelor didactice din Școala Cartojani.

Domnul Neagu Udroiu a invitat în satul natal mai multe personalități din diverse domenii, iar întâlnirile au avut loc într-un cadru festiv, în școala noastră.

De această dată invitatul special a fost Mihai Rareș Florescu, un copil foarte talentat și el fiu al satului Cartojani, deoarece ambii părinți au rădăcinile în satul nostru. Tatăl lui, Marius Florescu a fost învățător în școala noastră, la fel ca și bunica sa.

La eveniment au luat parte mai multe generații, unii dintre ei întorcându-se în sat și în școala unde au învățat după zeci de ani. Întâlnirea a fost una emoționantă, depănându-se amintiri și pentru câteva ore am fost din nou, cu toții, copiii satului de pe malul Dâmbovnicului, unde mergeam la scăldat. Sala a devenit un spațiu neîncăpător – bunici, părinți, copii – toate generațiile povestind și ascultând momentele unice și de neuitat din copilaria acestora.

Invitații au ascultat programul artistic oferit de Ansamblul Săftica – coordonat de prof. Marius Florescu, momentul de cântec și dans pregătit de doamna educatoare Steluța Lupescu, câteva melodii interpretate de doamna învățătoare Steluța Dogaru.

Momentul mult așteptat al zilei a fost programul oferit de solistul instrumentist Marius Rareș Florescu care a încântat publicul prin talent, dăruire și pasiune.

La final s-a scris în cartea de onoare a școlii, s-au ciocnit ouă și au fost degustate produse tradiționale: pască, drob, brînză, șuncă, oferite de gazde.

Prin activitățile derulate în cadrul Proiectului Cartojani 500, școala a încercat să-și îndeplinească misiunea, aceea de a devenii o școală pentru comunitate, o școală deschisă.

Copiilor li s-a oferit posibilitatea de a învăța prin dialogul cu diferite personalități, iar fiilor satului, plecați de mult în lume, prilejul de a se reîntoarce acasă și de a dărui celor mici poveștile lor.

Am fost astfel împreună încercând, în anul Centenarului, să unim generațiile satului.





Simpozionul „Mediul ambiant şi dezvoltarea durabilă”
Ediția a V-a

În Bolintinul din Vale, în incinta Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu”, s-a desfăşurat pe 22 mai a.c. a V-a ediție a Simpozionului „Mediul ambiant și dezvoltarea



Prof. Romica Marin în mijlocul exponatelor elevilor

durabilă”, cuprins în cadrul proiectului educațional interjudețean „Mai mult verde pentru sănătatea ta”.

Echipa de organizare a fost formată din profesorii: Romica Marin (coordonator, director școala Cartojani), Mihaela Enache (coordonator, director liceul „D. Bolintineanu), Vasilica Dac (coordonator), Silvia Enache (coordonator), Mirela Delea (inspector școlar general adjunct ISJ Giurgiu), Adrian Nichita (inspector școlar specialitate), Mădălina Dionysatos (director adjunct),



Participanți la Simpozion

Iuliana Beldiman (director adjunct), Georgeta Stănescu (inspector școlar), Ildiko Andras (inspector școlar), Georgeta Matei, Cătălin Tudose (informatician), Onisei Enache, Vasile Dobrin, Andreea Grigore, Ramona Badea, Aurica Chiva, Florina Tecșan, Ecaterina Ioniță, cărora li s-au adăugat Silvia Popescu (bibliotecar) și Mircea Florescu (reprezentant SIP Giurgiu). Alte instituții implicate au fost Casa Corpului Didactic Giurgiu, Agenția pentru Protecția Mediului Giurgiu, Ocolul Silvic Bolintin Vale și Consiliul Local Bolintin Vale.

Simpozionul a fost organizat pe trei secțiuni:

A. „Să gândim global și să acționăm local” despre abordări interdisciplinare în scopul educației pentru dezvoltare durabilă, adresat elevilor și profesorilor și care a conținut eseuri, proiecte, referate și lucrări însoțite de prezentări;

B. Concursul „Să reciclăm altfel”, adresat elevilor și care a continut lucrări practice pe tema reciclării;

C. Proiecte, activități extrașcolare și exemple de bună practică derulate în școli, adresat atât elevilor cât și cadrelor didactice.

La aceasta ediție a Simpozionului remarcăm, îndeosebi, pe lângă calitatea prezentărilor și proiectelor, numărul mare al participanților și faptul că ei provin din mai multe județe ale țării, ceea ce a dat o anvergură zonală manifestării.

Ziua Eroilor la Comana

Joi, 17 mai 2018, de Înălțarea Domnului și Ziua Eroilor, câțiva membri ai Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, ca urmare a invitației primite, au luat parte la festivitățile prilejuite de aceste evenimente, în anul Centenarului, la mănăstirea giurgiuveană Comana.

Printre numeroșii participanți am remarcat oameni de cultură și artă precum Paula Romanescu, Victoria Milescu, Mircea Coloșenco, Emil Păunescu, Adrian Nencescu, Florentin Popescu, Marin Alexandru Cristian, Dan Gîju ș.a. În centrul atenției s-au aflat domnii generali de flotilă aeriană, veterani ai celui de-al Doilea Război Mondial, Ion Dobran și neobositul organizator și moderator Radu Theodoru. Alături de aceștia s-au aflat oficialități locale și județene, personal didactic și elevi.

După slujba religioasă dedicată eroilor, desfășurată în fața Mausoleului din incinta mănăstirii, ridicat din inițiativa marelui istoric Nicolae Iorga, s-au depus coroane de flori și s-a susținut un foarte frumos program artistic.

Partea a doua a manifestărilor a fost dedicată prezentării unor materiale legate de evenimente și personaje din Primul Război Mondial, urmată de lansarea unor volume aparținând participanților: Arhimandrit Mihail Muscariu, *Mănăstirea Comana, între istorie și legendă* (Editura Episcopia Giurgiului, Giurgiu, 2017), Mihail Diaconescu, *Discursuri* (Editura Magic Print, Onești, 2018), Gh. Rațiu, *Calvarul* (Editura Paco, București, 2012), Radu Theodoru, *Urmașii lui Attila* (ediția a II-a, Editura Paco, București, 2018).

Totul s-a desfășurat în ambianța spațiului generos și încărcat de spiritualitate al mănăstirii Comana, păstrătoare de istorie seculară și însuflețită de oameni de o înaltă calitate sufletească, precum generalul Radu Theodoru și arhimadritul Mihail Muscariu.



În centrul generalii Theodoru și Opran, în public colaboratori ai *Sud*-ului



Paula Romanescu, Ciprian Necșuțu, Victoria Milescu alături de general Ion Opran



Dan Gîju, Vasile Grigore și generalii Radu Theodoru și Ion Opran

Clubul de istorie

Marian GRIGORE

Suntem încă în primăvară, dar vremea și temperaturile ne fac să ne simțim de parcă am fi în mijlocul verii. Nu suntem încă, dar la următoarea ediție a Clubului, vom fi trecut deja de mijlocul anului. Ediția curentă, din 19 mai 2018, a XXXVIII-a de când ființează această adevărată „instituție” de cultură, s-a desfăsurat sub semnul Centenarului și a aparițiilor editoriale.

Ședința a fost deschisă chiar de un asemenea subiect, prezentarea cărții d-lui Niculae Stoica, ieșită de doar câteva zile de sub teasc, *Comuna Ciorogârla, pași prin timp...* (Editura RawexComs, București, 2018). Autorul, unul dintre membrii de bază și de... vază, atât al Clubului de Istorie, cât și al redacției revistei *Sud* sau al Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, a fost felicitat pentru valoroasa realizare a cărei lansare oficială se ve petrece în săptămânile următoare. O analiză în cunoștință de cauză a volumului a fost realizată și susținută în fața celor prezenți de către prof. Constantin Bărbuță, care a avut cuvinte de laudă la adresa autorului.

Momentul liric, intrat în obiceiurile bune ale manifestărilor noastre, a fost susținut de poetul Alexandru Cazacu, care a atins apoi subiectul cărții sale apărute recent în limba italiană cu sprijinul unei alte mari prietene a culturii bolintinene, poeta Alexandra Firiță.

Tema acestei ediții a Clubului era *Clădiri vechi, case cu suflet* și ei i-a fost dedicată următoarea parte a ședinței. Au vorbit Mioara Mănescu, Ștefan Crudu și Constanța Crudu, despre casele în care au văzut lumina zilei și și-au petrecut bună parte din viață, clădite la furca secolelor XIX și XX.



Despre Centenar și chestiuni legate de această mare sărbătoare a neamului românesc au prezentat materiale extrem de interesante și bine documentate domnii Corneliu Cristescu și Cornel State.

Toate prezentările au fost întregite de comentariile, substanțiale uneori, ale celorlalți participanți, pe care îi vom aminti la finalul rândurilor noastre: Elena Bărbuță, Constantin Bărbuță, Niculae Stoica, Mioara Mănescu, Vasile Constantin, Nicolae Ciubuc, Alexandru cazacu, Ștefan Crudu, Marian Grigore, Corneliu Cristescu, Valerian Crețu-Taulescu, Corneliu State, Erasmina Porojan, Elena Chelu, Constantina Chiva, Constanța Crudu, Oana Dobrin, Vasile Grigore.

Următoarea ediție a Clubului va fi organizată pe 21 iulie 2018, de la ora 17.00.

Vă așteptăm.

În lumea minunată a teatrului pentru copii

Prof. Gianina MEHEDINȚU

Teatrul oferă un mijloc accesibil și atractiv pentru a percepe literatura în chip interactiv, care, în același timp, îmbunătățește în chip vizibil relația profesor-elev, întărește relația școală-părinți și dezvăluie elevului talente nebănuite. Prin toate activitățile din cadrul lui, elevii își dezvoltă atenția distributivă, memoria, gândirea, imaginația și vocabularul, cunoștințele lor cunosc un salt calitativ, se trezește curiozitatea, apare interesul, se nasc sentimente, se formează atitudini, se autoeducă stăpânirea de sine, perseverența, curajul și spiritul de răspundere, întreaga personalitate a copilului se dezvoltă.

Prin dramatizare, copiii timizi își învinș treptat teama, devin mai siguri pe ei, citesc și memorează, dar și interpretează un rol, se transpun într-un personaj și-l îndrăgesc, contopindu-se sufletește cu acesta, iar bucuria propriului succes îi face încrezători în forțele lor. Mulți dintre ei ajung să fie uimiți și încântați de ceea ce ei înșiși au reușit să realizeze.

Datorită faptului că majoritatea activităților desfășurate în cadrul acestuia, sunt activități de grup, îi apropie pe copii între ei, îi ajută la formarea comportamentului de echipă, îi învață să țină seama de ceilalți colegi. Teatrul înlătură individualismul și egoismul ce se manifestă la elevii care provin din familii cu un singur copil, înlătură diferențele ce ar putea să existe în cazul copiilor cu o situație materială precară etc., dezvoltând în același timp colaborarea între elevi, între elevi și învățător. Din buna colaborare, copiii înțeleg că fiecare în parte este ca o piesă dintr-un mecanism, care va funcționa bine numai dacă fiecare dintre ele, la locul și la rândul ei va funcționa bine. Orice disfuncție se observă foarte ușor de către spectatori, mai ales de către copii, care sunt judecătorul cel mai neînduplecat, selectorul cel mai potrivit și mai drept , care reacționează imediat.

Prezența formațiilor pe scenă este un prilej important de afirmare a copilului în condiții recreative, deoarece aceștia manifestă în mod spontan adeziunea spre spectacol, spre inedit.

În plus, intervențiile educaționale nontradiționale, precum atelierele de artă dramatică, reprezintă „o metodă de învățare alternativă", pe care psihologii le consideră cele mai consistente metode în procesul de dezvoltare a personalității adolescentului.

Asa se explică faptul că multe școli au în planul de învățământ optionale intitulate „Teatru școlar", iar pentru a valorifica aceste activitați inițiază, organizează și desfășoară proiecte în parteneriat sub formă de concurs.

În perioada „Școala altfel", marți, 17 aprilie 2018 s-a desfășurat la Scoala Gimnazială nr. 2 Stoenești (structură a Școlii Palanca), județul Giurgiu, în coordonarea prof. Nicoleta Badea, Concursul interjudețean de teatru pentru preșcolari și școlari „Aripi", Ediția a III-a.

Concursul s-a derulat în parteneriat cu ISJ Giurgiu, Casa Corpului Didactic Giurgiu și cu școli gimnaziale din județele Dâmbovița și Ilfov.

Au participat direct 250 de copii din 10 școli care s-au înscris la secțiunile poezie, monolog, scenetă, piesă de teatru. Juriul a fost prezidat de dl Gabriel Iencec, director artistic la Teatrul „Ion Creangă" din București.

Juriul a avut drept criterii de apreciere prezența scenică, dicția, originalitatea și calitatea artistică a interpretării, scenografia (costume, decor, recuzită).

Micii artiști, prin talentul lor, au adus în prim plan lumea plină de culoare a personajelor lui Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Mircea Sântimbreanu sau Alecu Popovici.

A fost chiar o incursiune în istoria teatrului romanesc, deoarece spectatorii au putut să fie alături de Marioara și Vasilache, de coana Chirița, Luluta și Guliță, de conu Fănică și coana Joița și chiar de personaje contemporane, elevi de liceu. Între comediile satirice cunoscute și-a făcut loc și o dramă, *Năpasta* lui Caragiale. Fragmentul a fost interpretat de trupa „Suflet românesc" a Școlii Gimnaziale Trestieni, îndrumați de prof. Marina Saizu. Ne-au impresionat atât pe noi, spectatorii, cât și pe membrii juriului, personajele Anca și Gheorghe, care au fost încununați cu „Marele Premiu". Am văzut o Anca care trăiește o dramă profundă și un Gheorghe îndrăgostit, dar naiv în cunoașterea lumii**.**

Un real succes au avut *Marioara și Vasilache* – personajele teatrului de păpuși românesc de odinioară, care rătăceau prin țară în timpul vacanțelor, pe la târguri și bâlciuri în spații improvizate. Vasilache este un personaj savuros, deoarece o face pe neștiutorul ca să prostească pe oricine, se află într-o ceartă permanentă cu nevasta, nesocotește orice observație ce i se face și trezește simpatia publicului prin inteligența și priceperea lui. De data aceasta, personajele au fost interpretate de membrii trupei „Ștrumfii" a Scolii Gimnaziale Odobești (jud. Dâmbovița), prof. coordonator Aurelia Ioniță. Scoala Odobești a pregătit un program foarte consistent, având participanți la nivel preșcolar, primar și gimnazial. Alături de ei, elevii d-nei Liliana Dumitru de la Gradinița Ungureni (Dâmbovița) s-au remarcat la secțiunea monolog.

Deosebit de talentați au fost și membrii trupei „Cu capul în nori", Școala Stoenești, pregătiți de prof. Nicolaeta Badea, care au luat premiul I la secțiunea scenetă cu dramatizarea *Soacra cu trei nurori* și premiul I pentru interpretare feminină, impresionând și prin punerea în scenă a nuvelei *Două loturi*. Au mai fost premiați elevii Școlii Gimnaziale Ogrezeni – trupele „Haz" și „MiniGong", „Surâs", coordonati de prof. Gabriela Drăgan și Cristina Băjenaru, liceenii de la Liceul tehnologic „Tiu Dumitrescu" Mihăilești, prof. Marioara Curculescu și Mlania Slamna.

D-na prof. Luminița Antone de la Școala Gimnazială Cartojani ne-a invitat într-o călătorie în lumea poveștilor, unde ne-am întâlnit cu *Scufița Roșie, Hansel și Gretel, Albă ca Zăpada.*

Dramatizarea *O lucrare scrisă... vorbită* de Mircea Sântimbreanu, *Lanțul slăbiciunilor*, interpretate de elevii Școlii Palanca, prof. Gianina Mehedințu și *În gară*, coordonator Georgiana Dumitrescu, au stârnit ropote de aplauze și au fost premiate la sectiunea scenete.

De remarcat sunt și micii actori preșcolari pregătiți de d-na prof. Florina Turtă, care au interpretat *Ridichea uriașă*. Concursul a fost deschis printr-un moment artistic, dans popular românesc, la care au participat elevii clasei pregătitoare, coordonatori prof. Georgeta Ghiță și Liliana Panait. În afara concursului a fost prezentată piesa *Undeva în Ardeal*, coord. Violeta Plesa, care ne-a reamintit ca suntem în anul CENTENARULUI MARII UNIRI.

Așadar, în lumea minunată a teatrului și a copilăriei, totul este permis. Ca-ntr-o adevărată magie, înarmați doar cu câteva elemente de decor, copiii învață să-și înfrângă teama, să lupte cu forțele cele întunecate de ieri și de azi, să fie spontani și creativi.

Să fii copil, e lucru serios,
Nimic pe lume nu e mai frumos !

Concursul „Comori Vlăscene" - Ediția I



Ansamblul *Flori bolintinene*

Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu" din Bolintin Vale, județul Giurgiu, a organizat în data de 11 mai 2018, în noua și modena Sală de Sport a orașului, faza finală a Concursului „Comori Vlăscene", prin care și-a propus promovarea specificului regional, a tradițiilor și folclorului din zona Bolintinului și Vlașca istorică.

Coordonatori ai proiectului au fost profesorii Iuliana Beldiman, Emilia Bordieru, Ionica Gheorghe, Andreea Grigore, Elena Tudose și Georgeta Sima, cu sprijinul conducerii liceului reprezentată de d-na director prof. Mihaela Enache și director adjunct prof. Mădălina Dionysatos. Parteneri au fost Primăria Bolintin Vale (primar dl Daniel Trăistaru), Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, revista *Sud* și trupa „La Timp" (Cristian Ciubuc, Traian Ciubuc), care a asigurat fondul muzical și sonorizarea.

Participarea la cele trei secțiuni ale Concursului (dans popular, cântec popular, tradiții) a fost numeroasă pentru o acțiune aflată abia la prima ediție, fiind înscrise instituții de învățământ din localitățile: Vânătorii Mici, Trestieni, Bolintin Vale, Ogrezeni și Cartojani.

Premiile decernate nu au răsplătit decât în mică măsură eforturile și dăruirea cadrelor didactice și elevilor pentru a menține viu fondul tradițional românesc, adevărata „comoară" lăsată moștenire de strămoși.

Premiul I: Cristina Udroiu (cântec, prof. coord. Mădălina Dionysatos), ansamblul „Doru" (dans, prof. coord. Mădălina Dionysatos) și clasa I-B Școala Gimnazială Bolintin Vale (tradiții, prof. coord. Irina Ionela Badea).

Premiul al II-lea: Olteanu Flori Loredana (cântec, prof. coordonator Vasilica Dae), ansamblul „Flori Bolintinene" (dans, prof. coord. Emilia Bordieru) și ansamblul „Hora" (tradiții, prof. coord. Ștefania Năstase).

Premiul al III-lea: Florentina Stoicea (cântec, prof. coord. Ionica Gheorghe), elevii de la Școala Gimnazială Vânătorii Mici (dans, prof. coord. Constanța Niculae și Ioana Radu) și ansamblul „Flori Bolintinene" (tradiții, prof. coord. Emilia Bordieru, Ionica Gheorghe, Andreea Grigore și Georgeta Sima).

Mențiuni: Amalia Badea (cântec, prof. coord. Irina Ionela Badea), Patricia Marcu (cântec, prof. coord. Romica Marin), Daniela Vlad (cântec, prof. coord. Elena Tudose), ansamblul „Flori Bolintinene" (dans, prof. coord. Iuliana Beldiman, Andreea Grigore, Georgeta Sima), ansamblul „Hora" (tradiții, prof. coord. Ștefania Năstase).



Secțiunea Tradiții: *Lazărul,* prof. coord. Ștefania Năstase

PROIECTUL PRIVIND ÎNVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR (ROSE) SUBPROIECTUL: ȘCOALA – O PUNTE CĂTRE O CARIERĂ DE SUCCES

Prof. Mihaela ENACHE
Director Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu"

Începând cu anul școlar 2017-2018, Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu" este beneficiarul unui grant în cadrul Proiectului privind învățământul Secundar – ROSE, Subproiectul „Școala – O punte către o carieră de succes".

Obiectivul general al Proiectului este optimizarea demersului educațional pentru creșterea ratei de promovabilitate la examenul de bacalaureat și medierea succesului.

În cadrul acestui subproiect, ce se va derula pe parcursul a patru ani, se vor desfășura următoarele tipuri de activități:

Activitate remedială, desfășurată la materiile la care elevii vor susține examen de bacalaureat (12 grupe pentru Matematică, 4 grupe pentru Limba și literatura română, 4 grupe pentru Biologie, 2 grupe pentru Fizică). Fiecare grupă desfășoară activitatea remedială o dată pe lună, după un grafic stabilit.

Informare și consiliere privind cariera, în cadrul căreia elevii participă la următoarele tipuri de activități :

– autocunoaștere și dezvoltare personală;

– cunoașterea lumii profesiilor;

– explorarea traseelor educaționale și profesionale.

Teme aflate în dezbatere sunt legate de: autocunoaștere, identificarea intereselor, cariera între mit și realitate, stima de sine, planul de carieră. Temele au fost selectate cu ajutorul analizei grupului părinți, elevi, profesori.

Activitățile extra-curriculare desfășurate sunt:

– **Clubul artelor (Club Art)**, unde se urmărește identificarea elevilor talentați în domeniul artelor, promovarea acestora în mediul școlar și în comunitate;

– **Clubul Bookland**, unde se urmărește creșterea interesului pentru lectură, dezvoltarea competențelor de informare și documentare;

– **Ziua Carierei**, în cadrul căreia elevii au posibilitatea să interacționeze cu foști absolvenți și părinți specializați în diverse domenii de activitate, într-un dialog direct și deschis; vor avea astfel la îndemână modele de parcursuri școlare și profesionale specifice unei piețe a muncii într-o continuă evoluție;

– **Seminarul și Concursul „Antreprenorialul – punte către o cariera de succes"**, care își propun să dezvolte competențele antreprenoriale ale elevilor, prin formularea și susținerea unei „idei de afacere";

– **Pași către viitor**, unde elevii participă la excursii tematice, cu scopul de a cunoaște oferta educațională a unor instituții de învățământ (Universitatea Politehnică București, Universitatea de Construcții București, Școala Postliceală Sanitară „Carol Davila" București etc.) și la agenți economici, pentru cunoașterea condițiilor reale de muncă, a progresului tehnologic și a profesiilor solicitate pe piața muncii;

– **„România, țara mea de glorii, țara mea de dor"**, în cadrul căruia elevii participă la vizite de documentare pentru înțelegerea profundă a propriei culturi și a identității ca bază a respectului și a atitudinii deschise față de diversitatea exprimării culturale.

Pentru desfășurarea în bune condițiuni a activităților Proiectului s-a amenajat o sală specială, cu următoarele dotări: 20 de bănci, 20 de scaune, două dulapuri, imprimantă color, multifuncțională de mare viteză, 11 laptop-uri.



ClubArt -participare concurs județean



Elevi în cadrul unei activități remediale



Participare la Târgul Regional al Firmelor de Exercițiu



Lansare de carte în cadrul Bookland



Ziua carierei



Pași către viitor - Vizită la agenți economici

Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor” REZULTATE FINALE

Desfășurat de-a lungul lunilor februarie și martie 2018, în organizarea Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu” din Bolintin Vale, Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revistei Sud, în parteneriat cu instituții și unități școlare din județele Ilfov, Giurgiu, Galați, Vâlcea, Argeș, Teleorman, Ialomița, Suceava, Dâmbovița, București, Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor” și-a desemnat câștigătorii. Juriul, format din scriitorii Victoria Milescu (președinte), Alexandru Cazacu și Gabriel Dragnea a acordat Premiul I la Secțiunea Proză Liceu elevei ***Denisa Gabriela Pătrașcu****, clasa a XII-a la Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu” din Bolintin Vale, profesor coordonator Mariana Petre.*

Un pește într-o mare de oameni

Același liceu zgomotos, cu adolescenți ce se grăbesc spre nicăieri, oameni îndrăgostiți, singuri, cu țigări în mâini, cu căști în urechi, veseli sau triști, cu sau fără scop. El, în schimb, e mereu cu zâmbetul pe buze, cu gașca de prieteni alături, cu rucsacul mereu în spate și cu tutun în buzunar, pe care se ferea să îl scoată de față cu alți oameni.

– Uită-te la el ! Ce zâmbet perfect are !

– Alicia ! Nu faci decât să te uiți după el mereu, nu rezolvi nimic dacă nu poți nici măcar să îl saluți când treci pe lângă el.

– De parcă m-ar băga în seamă vreodată !

Fata zâmbește strengărește, îi face cu ochiul Aliciei și se îndreptă spre grupul de băieți.

– Oh, nu ! spune Alicia după ce realizează ce are de gând să facă prietena ei, apoi fuge după ea.

– Bună, Abas ! Am venit aici în numele prietenei mele de acolo,zice fata și își îndreptă degetul spre direcția unde se afla Alicia, însă ea nu mai era acolo.

– Era...

– În spatele tău, spune Abas, zâmbind.

– Bună ! Eu sunt Alicia.

– Bună, Alicia ! Eu sunt Abas Dima.

– Știu ! Exclamă ea, apoi încearcă să își scuze entuziasmul:

– Scuze, uneori mă las dusă de val...

– Nu e nimic. Dacă te ajută să te simți mai bine, și eu știam deja care e numele tău.

Alicia zâmbește și își mușcă ușor buza de jos, coborându-și privirea în pământ.

– Ai planuri după ore ? întreabă Abas, rupând tăcerea care se așternuse.

– Nu, nimic special.

– Ce zici, îmi dai voie să-ți cumpăr un suc la terasă ?

– Depinde ce am de făcut după ore.

– Dar, ai spus că nu ai nimic special de făcut.

– Glumeam, ies cu tine, sigur.

Abas îi zâmbește cald, iar ea îi răspunde cu un zâmbet la fel de cald, apoi pleacă. S-a văzut cu Abas în ziua aceea, apoi au urmat și altele, ca după o perioadă de timp să fie împreună.

Toamna încetase să mai fie prietenoasă cu oamenii, norii ei începuseră să se verse, iar vântul nu sufla numai prin frunzele pomilor, ci și prin suflete. Aparențele înșeală mereu, iar în Abas se dădeau mai multe furtuni decât se aștepta Alicia, iar ea începea să-l cunoască și să-l descopere, bănuia că e ceva înneregulă cu el, dar nu știa ce.

– Trebuie să ajung acasă mai devreme azi, așa că mă văd nevoit să amân planurile...

– Nu e nici o problemă, dacă te pot ajuta cu ceva, doar spune-mi.

Abas o sărută și pleacă, aruncându-și rucsacul în spate, pe un umăr. Ajunge în fața casei lui, oftează și speră că de data asta o să fie mai bine. Intră în camera plină de fum și își salută, cu sfială, părinții.

Mama lui se întorce spre el doar pentru câteva secunde, apoi revine la țigara aprinsă din scrumiera murdară, privind în jur.

– Ce faceți ?

Nu i s-a răspuns și știa că nici nu i se va răspunde, așa că a continuat conversația.

– Am fost admis la competiția de talente, pentru reprezentația mea cu chitara. Săptămâna viitoare voi fi plecat pentru două zile, competiția se va ține în alt oraș.

– Și te-ai gândit să ne spui de data asta că pleci ? întreabă tatăl lui, care stătea întins pe o canapea de piele, cu un pahar de alcool în mână.

– Ce vrei ? întreabă femeia, învârtind chiștocul în scrumieră.

– Există o taxă, spune Abas, înghițind în sec.

– Uite la el, de parcă eu muncesc pentru el, femeie ! strigă bărbatul, ridicându-se după canapea cu greu, dar rapid.

Bărbatul se îndreaptă spre Abas, iar el știa ce urmează să se întâmple, dar de data asta nu mai voia sa fugă ca un copil speriat. Încercase prea mult să le câștige dragostea acestor oameni. Dăduse prea mult de la el, iertase prea mult. Bărbatul cu buze uscate și mustață galbenă venea împiedicându–se, plin de furie. Nu mai putea să mai ierte. Amintirile nu îi mai dădeau pace. Cicatricile făcute de țigările femeii, durerea palmelor pe care le resimțea pe obraji, vorbele dure și respingerea cu care a dat piept întreaga lui copilărie nu mai îl lăsau acum să fie supus. Tăcerea lui a fost o greșeală. Era greșeală pe care o repeta de fiecare dată, pentru frânturi de iubire, cu care să-și panseze sufletul obosit. Bărbatul ridică palma la el, dar Abas ripostează. Îi prinde încheietura și o strânge cu putere, privind ochii înecați în alcool.

– Mă sfidează ! L-am crescut și acum mă sfidează ! țipă și se întorce spre femeie.

Ea se ridică, și se îndreptă spre ei, strâmbând din gură. Se pune între cei doi și îi privește pe rând, apoi îl lovește pe Abas cu palma tare încât zgomotul loviturii parcă durea. Bărbatul se strecoara ușor în spatele ei, ia un pahar de pe masă și se grăbește înapoi în spatele femeii. Se oprește și înjură ceva, soarbe băutura din pahar, apoi îl aruncă înspre băiat.Atunci îi putea omorî pe amândoi, meritau, dar ceva l-a oprit. Își șterge cu mâneca fruntea însângerată, își împinge mama, care încercă să își mențină echilibru și țipă la ei, în timp ce tremura:

– Sper să ardeți în cele mai adânci și pline de durere gropi ale iadului !

Își șterge iar sângele ce îi ajunseseră pe pleoape și fuge pe scările care scârțâiau groaznic, bucăți de lemn ce gemeau sub greutatea pașilor nervoși ai băiatului. Se duce în camera lui întunecată, își bagă câteva haine în rucsac și iese pe geam, arătându-se de o țeavă și sărind apoi, după ce își aruncă ghiozdanul. Fuge pe niște străzi lăturalnice, printr-un parc cu bănci decolorate și murdare și se oprește în fața unei case. Sună la ușă și așteaptă, în timp ce își leagă un tricou negru la frunte.

– Abas ? Ce s-a întâmplat ?

– Salut, Andres. Pot să... doar să...

– Poți, intră, îi răspunde Andreas calm, care părea obișnuit cu imaginea.

– Părinții tăi ?

– Se întorc săptămâna viitoare. Ce ai pățit ?

– Nimic, pot să merg la baie ?

– Trusa medicală e pe hol, cheamă-mă dacă ai nevoie de ajutor.

Abas pleacă, lăsându-și rucsacul lângă ușă. Știa că trebuie să facă ceva, dacă ar câștiga concursul, ar câștiga ceva bani și s-ar putea întreține, cel puțin pentru o perioadă scurtă de timp, până își va găsi ceva de muncă. Trebuia să se împrumute o sumă de bani, cât să își completeze economile, astfel și-ar permite călătoria și taxa de înscriere. Și-a pus un fes în cap, pe care l-a tras pe frunte, cât să-și acopere rana provocată de cioburile paharului și a plecat la liceu, spre a-și îndeplini planul. A vorbit cu câțiva prieteni și ei l-au ajutat. După ore, în timp ce se îndrepta spre ieșirea din liceu, un băiat puțin tras la față, cu ochii adânciți în orbite, îl trage înapoi:

– Lilo sunt, salut.

Abas îl privește nedumerit.

– Fără să vreau, am auzit discuția ta de azi cu prietenii tăi, reia Lilo, așa că m-am gândit să îți ofer ajutorul meu, dacă mi-l oferi pe al tău.

– Ă, mulțumesc, dar mă descurc.

– Dacă te răzgândești, doar întreabă de mine, o să mă găsești rapid.

Lilo pleacă, iar Abas își continuă drumul spre casă, de unde urma să își ia banii și măcar câteva haine.Intră pe ușa din spate, în speranța că nu va da ochii cu ai lui și merge în camera grăbit. Răscolește peste tot, dar banii lipseau. Nu mai avea rost să caute, erau deja pierduți.

– Unde sunt ? Îi vreau înapoi !

– Te plângi ca o fetiță speriată ! Ai intrat să ne furi din casă ? întreabă tatăl, care avea aceași poziție pe canapea.

– Îi vreau înapoi, am nevoie de ei !

– Tu crezi ca ai crescut din banii altora ? Ha, ai mulți să ni-i înapoiezi !

– Dacă m-ați urât atât de mult, de de nu m-ați abandonat la naștere ?

– Te-am primit de...

Femeia îl întrerupe pe bărbat, țipând:

– Să taci ! Banii tăi sunt aici ! spune femeia, arătând spre niște sticlele goale.

Băiatul pleacă, trântind ușa. Cei doi au rămas în casă, țipetele lor auzindu-se din stradă. Nu putea să rateze șansa de a participa la competiție. Corzile i-au cântau sub degete de când se știe. Muzica lor i-a fost alinare, i-a strigat durerea în nopțile târzii. Își amintește de Lilo, pe care îl găsește imediat, așa cum i se spusese. Lilo îl invita la o veche fabrică de bomboane, ieșită din uz, pentru a discuta. Cu rucsacul în spate și țigara în mână, Abas intră în fabrică puțin speriat. Lilo stătea pe niște lăzi, alături de alți câțiva băieți, cu fețe dure.

– Abas, prietene ! Bine ai venit !

Acesta își prezintă prietenii, face câteva glume lipsite de sens, apoi ia o postură serioasă și vorbește apăsat:

– Trebuie să duci ceva pentru noi, la „Tradal”.

– Nu e în oraș.

– Asta e și problema. Dar nu ești curios ce ?

– Nu sunt copil, știu în ce mă bag.

– Bun. Avem nevoie de tine, căci pe spatele nostru sunt desenate ținte.

– Sunt două puncte de control mari până la „Tradal”.

– Ești băiat deștept, te prinzi repede.

– Când trebuie să le duc ?

– În seara asta.

Lilo se învârte în jurul lui și bate din palme, zâmbind forțat, îngânând un „mai repede decât mă așteptam” în mod repetat. Unul din băieți îi înmânează două pungi mari, de câteva kilograme.

– Și cum ?

– Cum vrei, Abas, prietene. Curat să scapi și cu ele să ajungi la „Tradal”.

Abas avea ideea perfectă: le ascundea în câțiva saci de ciment. Pe tot drumul, inima i-a bătut încontinuu, de parca voia să iasă din piept. Fiecare claxon îl făcea să tresalte. Conducea deja de mai bine de șase ore, știa că trebuie să se oprească să se odihnească, dar întârzia prea mult, iar competiția era peste cinci zile. Doar drumul dus-întors dura aproximativ trei zile, fără oprire, după cum calculase el. Era obosit, nu putea să riște să facă un accident în timp ce în mașină se aflau substanțe interzise. I-a sunat telefonul, ceea ce l-a făcut să transpire de teamă. Era Alicia. Trecuseră câteva zile de când nu mai vorbise cu ea. Îi evitase apelurile și mesajele, dar dacă continua, se putea îngrijora și putea să îi facă probleme. O minte că e plecat la niște rude, în afara orașului. Ajuns la „Tradal”, este întâmpinat de doi băieți de culoare, care îl privesc și apoi încep să râdă zgomotos:

– Ești speriat precum un iepure. Ce este, e prima ta livrare ?

Abas nu răspunde, doar privește în jur, apoi intră înăuntru, invitat de băieți. „Tradal” era un local spațios, cu ferestre mici și miros de alcool. Avea câteva mese de biliard, canapele spațioase, roșii, dintr–o imitație de piele și măsuțe joase, rotunde. Barul se întindea pe tot peretele din estul localului. Rafturile erau pline de sticle de alcool, iar cele trei frigidere mici răceau câteva sucuri și mai multe sticle de bere. Acolo era locul, Abas înțelegea imediat. Toți cei câte stăteau înăuntru îl așteptau pe el, de fapt, așteptau ceea ce adusese el. Seara, după ce îi lasă pe băieți să verifice pungile cu prafuri, Abas primește un plic.

– Atât de mult ?

– Noi putem să ridicăm castele, în timp ce oamenii aceia devin ruine. Tu ne–ai adus rocile de construcție.

– De ce se distrug ?

– De durere. Se rup de realitate și își crează propria lume. Dar lumea de acolo nu se potrivește cu cea de aici, acolo clădesc, aici dărâmă.

Abas își bagă plicul în buzunar și pleacă. Avea în sfârșit banii necesari, chiar și în plus. Era ceva pentru care aștepta cu nerăbdare să ajungă înapoi în oraș, dar nici el nu știa ce. Îi era parcă dor. Îi era dor de ceva ce nu a avut niciodată, de liniște, de iubire, de mâini calde care să-i mângâie obrajii, nu să îi lovească. I-a fulgerat prin minte numele ei, se cheama asta că s-a îndrăgostit ? Nu știa și îi era prea teamă să întrebe, nici nu știa pe cine. A ajuns în oraș aproape de răsărit și a intrat încet în casa lui Andreas, pe care îl găsește însă treaz, la bucătărie, sorbind dintr-o ceașcă de cafea.

– Unde ai fost, Abas ? Nu mi-ai răspuns la telefon !

– Am fost la niște rude din afara orașului. Ți-am scris în mesaj.

– I-ai scris și Aliciei, dar eu, spre deosebire de ea, știu că nu ai rude în afara orașului.

– Andreas, am lucrat la o fabrică pentru a-mi câștiga câțiva bani, să mă pot înscrie la concurs.

– Ce fabrică ? Cu Lilo ? !

– Ce e cu Lilo ?

– Abas, Lilo nu e degeaba cunoscut. Ce ți se va întâmpla dacă ești prins ?

– Dar nu o să fiu.

Andreas își ia cana de cafea și merge in cameră, iar Abas merge să își facă duș, apoi se pune să doarmă măcar pentru câteva ore.

Când o vede pe Alicia a doua zi, la liceu, a zâmbit pur și simplu, ca și cum nu l-ar apăsa nici un gând. Se îmbrățișează și se sărută cu dor. Era clar, cel puțin pentru el, că nu mai e vorba doar de o simplă atracție adolescentină. Era mai mult. Îi furnicau degetele când o atingea și inima îi bătea cu putere.

„Îți cântă chitara, iubito,
Te-adoră versurile mele,
Dă-mi durerea ta,
Am să-o transform în note;
Muzica mi-e plăcere
Din păcate efemere.”

– O să fiu acolo, promit !

Alicia și-a ținut promisiunea și a fost alături de el la concurs. Chitara lui Abas a obținut locul doi. Era o realizare pentru el, un pas. Câștigase ceva bani, însă prinsese gustul banilor câștigați ușor. Lilo îi mai propusese o sarcină, iar Abas se gândea să o accepte. Fără să realizeze, o inclusese pe Alicia în planurile lui, de la un simplu gând de „O să îi cumpăr brățara aceea pe care a privit-o îndelung în vitrină” la „Poate într-o zi o să reușesc să strâng suficienți bani pentru a lua o casă în care să locuiesc cu Alicia”. Se gândea că din câteva sarcini date de Lilo o să poată să plece de acasă cât mai curând. Nu îi mai păsa de riscuri, era sigur că se poate descurca, în plus, orice merita încercat dacă la mijloc se afla posibilitatea de a-i părăsi pe cei care l-au distrus.

– Ai mei sunt plecați întreaga săptămână, îi spune Alicia. Vrei să mergem la mine ?

Abas a stat puțin pe gânduri, se temea. Nu pentru el, cât pentru Alicia. Ea era mai mult decât și-ar fi dorit el să găsească. În tot haosul lui, ea îi era liniște. Era inocentă, pură și cu o inimă mare. Îi iubea ochii mari, verzi și părul ei brunet. Avea planuri mari pentru viitorul ei, ca orice adolescent ce speră să-și coloreze viitorul. Dorințele ei erau aproape de finalurile fericite din poveștile cu zâne, pe care le citea, așa cum chiar ea i-a spus, până adormea. A fost departe de tragic, de dramă, iar acum apăruse el în viața ei, gata să-i arate tot răul din lume. Dar cât era cu ea, nu mai exista rău.

(continuare în pag. 29)

(urmare din pagina 28)

– Facem clătite ? a întrebat el, zâmbind.

– Și niște floricele ? îi face ea jocul.

Erau doar ei doi, palizi în lumina slabă a lămpii galbene. Puteau vedea cum, la lumina unui felinar stradal, fulgii dansau sălbatic cu vântul. Era ianuarie, o lună geroasă în care ninsese aproape în fiecare zi. Dar în seara în care erau doar ei doi, îmbrățișați, în patul ei cel mare din camera văruită în roșu pal, ningea atât de tare încât vântul lovea zăpada de ferestre cu putere, iar ea parcă implora să îi deschidă cineva. El îi simțea parfumul. Pielea ei fină. Gâtul ei slab pe care îl săruta încet. Era atât de caldă ! Era calmă, era liniște și el îi auzea respirația și bătăile inimii. Apoi erau doar ei. Ei doi și nimeni în jur. Ei erau întreaga lume. Pentru prima dată, el simțea că poate să iasă din suferință. Lângă ea, care dormea dulce pe mâna lui cu cicatrici, nu mai avea coșmaruri. Avea vise. Au fost câteva zile lungi, zăpada paralizase tot orașul, dar lor le dăduse viață. Trăiese până atunci sperând să plece cât mai departe, acum trăia sperând să rămână cât mai mult, pentru totdeauna, lângă ea, să îi poată atinge pielea albă, parfumată și să o trezească mirosul de cafea. Lor nu le păreau lungi zilele, nici nopțile. Pentru ei timpul se blocase. Pentru amândoi.

– Ai mei vin abia peste două zile. Li s-a anulat zborul.

– Asta înseamnă două zile în plus pentru noi !

– Acum ne măsurăm timpul în zile, însă aștept cu nerăbdare să ni-l măsurăm în ani !

El a sărutat-o pe frunte apăsat și a îmbrățișat-o cu toată dragostea pe care o avea în el. Asta își dorise mereu: să primească și să ofere iubire. Strânsese atât de multă iubire în el, doar că nu avusese cui să o dăruiască. Erau la masă când telefonul lui Abas începuse să sune. Era Lilo. Își ia în grabă câteva hainele pe el, își sărută iubita și îi promite că se va întoarce cât mai repede. De data asta treburile erau mult mai serioase. Și banii mult mai mulți. Erau amândoi în ultimul an de liceu și își dorea să plece împreună cu ea în capitală, iar pentru asta avea nevoie de bani. Cunoștea deja cam totul despre afacerile lui Lilo și a anturajului. Se numeau așa de simplu, tot ce trebuia să facă era legat de „băieții de la colț”. Și lumea aia era întunecată, iar Abas observase. Îi atrăgea pe tineri tot mai adânc în mreje, unii coborau atât de adânc încât nu mai reușeau să iasă. L-a tentat și pe el. Păreau atât de calmi ceilalți. Îi vedea triști, obosiți, gata să renunțe, apoi, după o doză, erau veseli, sociabili. Îi vedea agitați, cu mâinile temurânde, apoi deveneau brusc calmi, relaxați. Ori de câte ori își amintea de mirosul de acasă, de cei doi părinți, cu haine sleioase și suflete și mai murdare, voia să uite, să se calmeze. Dar îl oprea imaginea ochilor verzi ai fetei iubitei. Uneori primea mesaje simple de la ea și își liniștea inima. Era în mașină cu alți doi băieți și un curcubeu de pastile în genți.

– Ceva miroase urât în mașina asta, spune Abas, miroase a sânge ?

– Ți se pare, i se răspunde scurt.

Dar nu i se părea, așa că Abas a desfăcut pernele banchetei din spate. Era sânge uscat, poate era acolo de câteva zile, nu foarte multe.

– E sânge aici ! E mult sânge aici ! Ce s–a întâmplat ? se agita el.

Pasagerul din dreapta se întoarce la el și îi spune să înceteze să caute printre lucruri.

– Un prieten a fost rănit serile trecute.

Abas știa că minte, descoperise prea mult sânge în portbagaj.

– Oprește mașina !

– Încetează, Abas !

– Oprește mașina acum !

Abas trage de volan și încearcă să oprească mașina. Șoferul pierde controlul mașinii și iese de pe drumul alunecos. Încearcă să stabilizeze mașina, dar nu reușește. Se opresc în momentul în care mașina se izbește de stâlpul unui pod. Îl durea tot corpul, până și cel mai mic os îl chinuia îngrozitor. Era acoperit cu un cearceaf alb și avea pieptul plin de fire. Deasupra capului ticăiau, într–un mod enervant, câteva aparate. În fața ușii deschise stătea un om spătos și înalt, după cum era îmbrăcat, era probabil pus de poliție.

– Abas ?

Își auzise numele ca prin gând, îl dureau urechile și zgomotul era insuportabil. Recunoștea vocea. Era Alicia. Voia să își întoarcă capul spre direcția de unde venea sunetul, dar nu își putea controla corpul.

– Abas, sunt aici, nu îți face griji, sunt aici.

– Cât timp ? Își mișca buzele cu greu și le simțea umflate, îl dureau.

– Ai fost inconștient trei zile.

Și–a amintit totul brusc. Sângele din mașină, el țipând să oprească, apoi mașina izbită în stâlpul de beton.

– Cei doi băieți ?

–Șoferul este în afara oricărui pericol, dar băiatul din dreapta e în comă. Nu m-au lăsat să intru. Polițiștii.

Nu a spus nimic. Știa de ce sunt acolo. Au găsit drogurile din mașină. Voia să gândească un plan, dar nu putea să își ducă gândul până la capăt. S-a trezit iar, nu își amintea când a adormit. Era noapte și Alicia dormea pe scaun, lângă el.

– Alicia, de ce nu mergi acasă ?

– Te-ai trezit !

– Mergi și odihnește-te, te rog. Sau măcar vino lângă mine.

Era încăpățânată și știa că degeaba va încerca să o convingă, nu va pleca. A stat internat în spital doua săptămâni. Tatăl și mama lui au venit de câteva ori în vizită, mereu cu gândul în altă parte. Alicia observase. Ea știa. Abas era un suflet rătăcit. Îi văzuse toate rănile mici, toate arsurile. Știa de ce purtase atâta timp ceva care să îi acopere fruntea. Nu l–a întrebat. Dacă o făcea, știa că o să găsească o scuză și că o să o mintă. Vedea durerea din ochii lui. Știa că e stresat atunci când își trece mâna prin parul lui brunet, tuns scurt. Putea să îi observe neliniștea din glas. Nu i-a fost deloc greu să pună lucurile cap la cap. Abas pleca de acasă des, dormea pe la prieteni, pe la ea, în mașină. Dar cea mai mare durere o simțea în corzile lui de chitară. A crescut singur, fără iubire. Un pas greșit și Abas se pierdea de tot. Se temea pentru el. Știa și ce face. Fuma mereu înainte să plece pe undeva după ce îi suna telefonul. Simțea răceala părinților lui, le simțea până și ea nepăsare, dar nu putea să înțeleagă. Cum să nu iubești un om așa frumos, o inimă atât de mare ? Cum să nu încerci să-i încălzești mâinile veșnic reci ? Vedea în ochii lui o lume întreagă. Erau mari și negri, precum un tăciune stins. Dar ai lui ardeau. Cunoscuse iadul și ceva din scântei din focul lui îi rămăseseră în ochi.Nu l-au lăsat să meargă acasă. L-au băgat direct în arest. Nu pentru vânzare de droguri, ci pentru crimă. I se prăbușea lumea.

– Se va face dreptate, îl încuraja ea, o să te elibereze imediat ce vor afla că nu ai fost implicat în crimă.

Nu mai credea în dreptate de mult. Nu avusese parte de ea. Un puști de 17 ani fusese ucis. Nici el nu știa cum și ce legătură avea Lilo și „băieții de la colț” cu crima. Era în arest de o săptămână. Simțea că înnebunește. Pereții îl strângeau, erau reci și miroseau a umezeală. Nu putea să adoarmă. Nu mai știa nimic de Alicia de două zile și asta îl dispera mai mult decât orice altceva.

– Lopez, ești achitat, îi spune un polițist, deschizându-i celula.

– Nu că nu m–ar bucura libertatea, dar numele meu este Dima.

Polițistul mai verifică o dată lista, apoi încuviințează. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să meargă acasă la Alicia. Îi deschide mama ei.

– Bună ziua ! Ce faceți ? Alicia este acasă ? Este bine ?

– Abas, nu pot să cred că dispui de curajul de a veni la ușa mea !

– Mi s-a dovedit nevinovația ! Au găsit probele video, a plecat de la o neînțelegere tot și...

– Ești cercetat pentru vânzare de droguri !

– Am primit un an jumătate, cu suspendare...

– Nu înțelegi, nu ? Alicia nu se va mai întâlni cu tine ! E o copilă cuminte, are tot viitorul în față ! Viața ta e distrusă de acum, nu o distruge și pe a ei ! Nu tu ești fericirea ei. O să sufere acum, apoi va uita. O iubești ?

– Da !

– Atunci las-o să își facă o viață frumoasă, Abas.

Mama ei avea dreptate. El era distrus psihic. Cazierul va reprezenta mereu o problemă, iar ea, ea e atât de inocentă. Îi va lua totul, știa. Îi va lua lumea de poveste la care visează ea. Va șterge culoare din viața ei. Trebuia să plece, cât mai departe, cât mai repede. Cel mai bine pentru ea era dacă el dispărea din peisaj. Mai era doar o lună de liceu, care a trecut uimitor de repede. Era soare, era gălăgie în curtea liceului. Erau tineri în robe lungi, plini de speranțe. El era psihic absent. Avea ochii roșii și cearcăne adânci. Rămăsese alături de o parte din anturaj, acea parte care nu fugise din oraș sau care nu era arestată. Dar era pustiu. Nu înțelegea cum de ea a renunțat așa ușor. Era singur și soarele nu ajungea la el. S-a alăturat tinerilor care se lasă târâți în întuneric. Dar el nu se temea, la cât avea în el, nu-l mai speria nimic. Era atât de calm uneori, atât de liniște încât își asculta sângele cum circulă prin vene. Își simțea inima cum bate, atât de tare încât avea impresia că o ține în palmă. Ar fi zdrobit-o. Uneori, simțea cum se rupe în două. Conștiința lui se despărțea de trup, se simțea liber. Nu mai putea să îl atingă nimeni. Trupul lui ardea, i se părea că se va topi. Timpul se distorsiona. Închidea ochii și se imagina oriunde. Își imagina mereu căldura îmbrățișării ei. Drogurile îl duceau mereu în brațele ei. Până se trezea. Apoi voia să plece iar. O văzuse și pe ea cu robă lungă. Era tristă. A evitat să o privească. A plecat imediat după absolvire. Era client fidel pentru „Tradal”. Apoi devenise om de bază. Lucra și la un depozit de unelte, nu voia să iasă în evidență. Întreaga vară și-a petrecut-o în locuri întunecoase. Nu simțise soarele prea mult pe piele. Dacă nu era la „Tradal”, era la depozit ori dormea.

Într-o noapte, pe la sfârșitul verii, s-a trezit după ce dormise întreaga zi. Îi era foame, așa că s-a dus la un supermarket din apropierea garsonierei lui mici. Ploua încet, iar el simțea fiecare picătură de ploaie. Încă o auzea cum se izbea de pământ. Se ridica încet praful și mirosea plăcut. Își revine din stare când este lovit brutal de pământ. Doi bărbați, cu cagulă, stăteau deasupra lui. Îl privesc și schimbă câteva vorbe între ei, în spaniolă, apoi, unul din ei, îl privește, tot un zâmbet:

– Lopez ! A ! Tu valorezi enorm, puștiule !

Cei doi dispar în câteva secunde, iar el rămâne întins pe stradă. Era a doua oară când i se spunea așa. Știa că e ceva în neregulă și că trebuie să se întoarcă în orașul natal. În „Tradal” lucrurile se complicaseră. Altcineva preluase conducerea. Abas nu se putea împăca cu atitudinea lui. Marco, un bărbat slab, îmbrăcat cu haine largi. Avea durere în ochii, dar nu suferință, la el era vorba de răutate pură. Abas se hotărăște, fapt ce l-a enervat pe Marco.

– Cine e Lopez ? întrebă el, în timp ce intră în casă, evitând brațele întinse ale mamei lui.

– Pleci cu lunile, apoi te întorci și ne ceri socoteală ? întreabă nervos bărbatul.

– Sunt urmărit ! Ce ați făcut, pe cine ați enervat ?

Ambii se prefac că nu aud și pleacă, lăsându-l singur în ușă. Îi aude cum șoșotesc. Se întorce cu o pungă de cumpărături, pune masa și zâmbește:

– Îmi pare rău pentru mai devreme, am avut o vară grea, zice el în timp ce le toarnă suc în pahare. În mai puțin de zece minute, amândoi dormeau pe scaune. Ascundeau ceva, iar el trebuia să afle. Caută cu disperate prin toate lucrurile lor împrăștiate. Găsește un act vechi, mototolit. Îl desface îl citește și îl bagă în buzunar, își ia bagajul și pleacă. Știa unde trebuia să meargă: în Spania. Își închiriază o cameră în centrul orașului și mai rămâne pentru câteva zile. Înainte cu o zi de plecare, primește un telefon de la Marco.

– Iubita ta mă refuză, poți să crezi ? Mă refuză tocmai pe mine !, zice Marco nervos, apoi reia calm.

– Crezi că poți să pleci, Lopez ? Ce om normal ar lăsa gâsca ce face ouă de aur să-și ia zborul ?

– Unde e ?

– Doarme.

– Unde, Marco ? Îți jur că te omor cu mâinile goale !

–I ubirea, ah, iubirea tâmpește oameni ! Nu e ciudat, Lopez, cum ne punem noi, niște nenorociți, toată speranța într-un alt om ? Punem în el toată iubirea și sperăm ca el să vadă binele, frumosul din noi. Ne oprim din a face rău, apoi pleacă și, singuri din nou, distrugem și ne distrugem.Atâta rău poate face un om lipsit de speranță ! Tu te-ai distrus, Lopez, eu am distrus. Asta e diferența !

– Unde e, Marco ? Unde ești tu ?

– Unde se fabrica fericirea pentru copii.

Abas parcă zbura cu scuterul lui printre mașinile din trafic. Se oprește în fața vechii fabrici de dulciuri și fuge înăuntru. Alicia era jos, cu hainele rupte, zăcând în propria vomă. Nu mai era nimeni altcineva în fabrică. Alergă spre ea, o ridică, îi desface tricoul și o curăță, apoi o îmbracă cu al lui. Rămâne cu ea până se trezește.

– Mâine trebuie să plec. Nu ești în siguranță aici. Vino cu mine în Spania, la părinții mei adevărați.

Nu mai era rost de întrebări. Nu mai avea nimic de pierdut. Fusese mințită și înșelată de proprii părinți, înțelesese. Spania era ceva diferit. Era de nedescris. Era lumină. Părea speranța lor. Barto Lopez era șeful mafiei spaniole, cum ar fi putut să nu-l găsească ? Intră într-o sală mare, din marmură, cu doar câteva piese de mobiler. Barto era acolo, pe un fotoliu. Lui Abas îi atrage atenția un „A” desenat pe perete. Își scoate lănțișorul și îl compară. Același linii, același model. Se întoarce către Barto și îi arată lănțișorul.

– Abas ? întreabă bătrânul îmbrăcat elegant, în costum. Oh, cerule, Abas al meu ! sare bătrânul de pe canapea, îmbrățișându-l.

Abas știa deja, dar lucurile erau greu de procesat. Alicia îl ținea strâns de mână. Se temea, nu pentru ea, cât pentru el. I-a spus fiecare motiv, fiecare detaliu al morții mamei lui, al vieții lui fără unicul fiu. Și Abas i-a povestit ce fel de părinți i-a ales.Nu știa dacă poate să îl ierte sau nu pe Barto. Alicia nu era în siguranță cu el. Barto știa asta deja, așa că îi trimite într-un alt oraș. Cei doi urmează cursurile unei facultăți și lucrează. Abas simțea din nou liniște. Simțea că viața îi surâde, departe de violență. Dar se înșela. Avea de moștenit un imperiu al violenței, departe de gândurile lui.

– La mulți, iubitule ! Am un cadou pentru tine !

Alicia și îi înmânează un plic mare. Îl desface cu grijă, dar în grabă. Douăzeci și cinci de ani i-a luat să simtă că are motiv să cucerească lumea, să o transforme.

– Bobul acela, spune ea, arătând cu degetul, va crește.

Abas era uimit. Avea lacrimi în ochi. Sare din pat și începe să țipe, strângând la piept plicul.

– Nimic, niciodată, pe lumea asta, nu va egala acest cadou ! Nimic ! O să fiu tată !

Lunile au trecut repede, Abas radia de fericire. Era o fetiță. Au numit-o Luz, căci ea era lumina. Abas făcea tot posibilul să se țină departe de treburile mafiei, dar ce îi curgea prin vene nu putea nega. Abas s-a întors în țară cu Alicia, pentru înmormântarea părinților adoptivi. Rămăsese în urmă un băiețel de câteva luni, victimă colaterală a viciilor.

– Antonio, spune el. Mereu mi-am dorit să am un fiu pe care să îl cheme Antonio.

S-au întors rapid în Spania, cu băiețeleul, crezând că vor începe o viață nouă, ca o familie. Și au fost așa, până în noaptea în care s-au trezit într-o ploaie de gloanțe.

– Ți-am zis că nu poți să te las să zbori, Lopez. Ți-am zis, din prima zi, să nu mă provoci !, zice Marco, rezemat de pătuțul Luzei. Tu ți-ai da suflarea pentru oameni, eu le-aș lua suflarea pentru mine !

Abas, împușcat în picior, îl implora pe Marco să îi lase pe copiii în pace. Alicia iese de după pătuțul lui Antonio și apasă trăgaciul, dar ratează. Marco își îndreptă pistolul către Alicia și lasă glonțul să zboare, oprindu-se în tâmpla ei. Printre suvitele ei brunete se amestecă sângele. Abas smulge pistolul din mâna unuia dintre bărbații din spate, îl împușcă pe Marco, apoi pe toți ceilalți, nebunește. S-a târât către Alicia, care nu mai avea puls. Sângele ei se scursese pe podea, roșu și cald. Barto apare și el cu oamenii lui. Prea târziu însă. Copiii erau acoperiți în sânge și plângeau tare, de parcă nu mai aveau aer. O vedea în pământ acum. Ochii ei verzi se închiseseră pentru totdeauna. Nu îi va mai auzi glasul blând. Nici nu o va mai vedea dansând prin casă, cu copiii în brațe. Apusese soarele de mult, dar el era încă în fața mormântului. Apusese și iubirea lui. Ea nu mai e, iar cei mici vor crește fără mamă. Dar și-au promis cândva că Luz și Antonio contează mai mult decât orice. Erau încă speranța lui. Avea nevoie de un nou început, în America, departe de tot, departe de sânge și durere, departe de casa plină de tutun și alcool, de camera plină de sânge, departe de liceul unde și-a găsit iubirea și departe de străzile pe unde și-a pierdut zilele. Îi citea jurnalul acum: „Iubitule, tu ești ca un pește într-o mare de oameni. Te lupți continuu, mic, speriat, singur. Iar marea e dură, adâncă, rece, plină de secrete și durere. E moarte, dar tu ești viața. Nimeni nu are mai multă viață și iubire decât ai tu.”.

Denisa Gabriela PĂTRAȘCU

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

25.03.2018: Imaculata zăpadă de Bunavestire

A opta zi de când nu s-a mai văzut soarele pe cer. O săptămână de vreme care ne-a „blagoslovit" (oare pentru ce/câte păcate ! ?) cu fenomene extreme care – dacă era iarnă – nu ne-ar fi mirat așa de mult. Au fost pe rând: ploaie înghețată, temperaturi foarte scăzute (sub zero grade chiar în timpul zilei), viscol năprasnic, zăpadă abundentă (mai multă decât în ultimele două episoade de viscol din ianuarie și februarie). Meteorologii ne-au bombardat cu anunțuri de coduri galbene și portocalii, amplificate de TV-urile de știri. Apele s-au revărsat. Poleiul și ploaia înghețată au produs un dezastru ornitologic. Cele mai multe păsări migratoare care au sosit la timpul firesc au căzut la propriu din cer sub greutatea gheții, găsindu-și, epuizate și înfometate, sfârșitul în zăpadă, înghețate sau mâncate de câini și pisici. Grădinarii au fost în alertă continuu și și-au protejat cum au putut răsadurile firave și sensibile. Azi, târgul a fost oglinda urmărilor vremii. Multa zăpadă, care s-a degajat ieri pe cele patru alei, așa cum s-a putut, a influențat târgul. Au fost și tarabe răsturnate, după cum se vede încă. „Talibanii" s-au prezentat totuși. Mai puțin cei cu scânduri, pomi, cereale și furaje. Câțiva negustori cu de toate, cu aspect neatractiv, plimbate și afectate de lunga expunere în frig. Ceva mere din import scumpe (4 lei/kg). Mai ieftine totuși ca în Mega-magazine unde au prețuri mari (6,99 lei/kg). Mulți cartofi foarte frumoși și ieftini (0,8-1,0 lei/kg) au fost la mare căutare. Câțiva producători s-au încumetat să vină cu salată și ridichi de lună proaspete. Ziceau că a trebuit să le recolteze ca să planteze tomate. Multă carne de porc și vită. Ca și laptele sau brânza, nu s-au vândut. Idem păsările eviscerate (de curte ?), plimbate toată iarna pe tarabe, congelate și recongelate. În cartier, deși frig, se sta la taclale în fața curților. Cu câteva excepții, zăpada nu era degajată. Posibil că au ars lopețile de frig. Pe strada Viitorului, troienele mari și gropile mari (mai e până la alegeri, n-așa ?) făceau imposibilă trecerea mașinilor, iar multele dubițe necesare afacerilor – parcate pe stradă că nu prea au curți – blocau deszăpezirea. Haos și mizerie. Ca și în târg unde parcarea mașinilor era blocată de zăpadă. De aceea mulți cumpărau ca la mcdrive. Secolul 21 versus secolul 19. Respectăm tradițiile.

1.04.2018: *La 9 a-nceput să plouă !*

Dacă e întâi aprilie, atunci e și păcăleală. Am luat frica de la meteorologi. Rubrica meteo de la toate televiziunile de știri este privită și ascultată cu mult interes. Mai ales acum când vremea este atât de imprevizibilă și ne încurcă treburile, întârziind începerea lucrărilor în grădini, vii și livezi. Meteorologii au devenit vedete. Pentru azi s-a anunțat un nou front de ploi abundente. Și este duminica Floriilor (iar la catolici, Paștele). Deși verziturile întârzie să apară masiv pe piață, fiind înainte de Paște, avem ce să cumpărăm. Chiar dacă se aflase (din surse) încă de vineri că va fi control (la carne, ca în fiecare an) totuși, trebuie mers. Din păcate prognoza s-a adeverit pe deplin și la ora nouă, vârf de târg, a început să plouă în rafale și abundent. Astfel că toată lumea a plecat. Nu am găsit mai nimic dar m-am udat la piele. Deși n-a fost control cum se zvonise, la carne a bătut vântul. Ca vânzător nu mai poți risca să ți se confiște marfa ca în anii trecuți. Am luat doar cartofi, albi și roșii, cu 0,8 lei/kg. Păcat, s-ar fi cumpărat din plin pentru Paște. Iar duminica viitoare nu mai avem târg. Sărbători cu belșug din alte surse.

15.04.2018: *Boom blajin*

Încă de la prima oră târgul a fost asaltat de cumpărători. În primul rând de vecinii din cartier care au cumpărat tot ce s-a găsit pe tarabe (usturoi, ceapă verde, leuștean, flori). Pentru că azi e Paștele Blajinilor și spoitorii sărbătoresc în mod tradițional: miei și berbeci tăiați în această dimineață, mese încărcate cu băuturi diverse, muzică de petrecere cu lăutari (câți mai sunt) de la București. Tot conform tradiției se împart pe tăvi mari celor mai săraci carne proaspătă, legături de verdeață pentru ciorbă, flori etc. O atmosferă de sărbătoare plăcută, toată lumea frumos îmbrăcată se distrează decent. Fiind și o zi luminoasă și liniștită au fost condiții ideale. Sigur că târgoveții s-au bucurat nespus și ei că (știau de eveniment) și-au vândut toată marfa. După două săptămâni târgul se redeșteaptă la viață, ajutat și de instalarea definitivă a primăverii. Au apărut și răsadurile. Cam mici și scumpe. Pentru solar e momentul propice. Încă se mai vindeau puieți de pomi care înverziseră. La 10 lei/buc încă nu-i cel mai târziu. Un pom lasă urmele celui ce l-a plantat. Într-o lume care nu mai lasă urme durabile e ceva. Deși urmele sunt la tot pasul (mizerie, nepăsare, indiferență, egoism feroce, dorința de căpătuială cu orice preț, de parvenire financiară rapidă, călcând pe bunul simț și pe orice principii morale). Scriind aceste gânduri doresc să las măcar o urmă a târgului care ne adună săptămânal.

22.04.2018: *Vremea lui Alb-Roz împărat !*

În sfârșit, o duminică perfectă. Foarte cald (se anunță azi +28°C). Supraofertă de răsaduri. Se cumpără la greu, cu cofragul, răsaduri de toate felurile. Pentru unele este cam riscant de plantat pe brazdă (vinete, ardei). Pentru solarii e cam ultima plantare. Oricum, fiecare are de unde alege. Toate soiurile știute și neștiute (ex. tomate „Paris" și „Colibri", negre, galbene, cherry etc.). O vânzoleală cum rar se vede. Prin mulțime am zărit chiar și un chinez neaoș. O fi auzit și el de târgul din Bolintin ? Ori s-a documentat ca să ne invadeze în viitor cu mărfuri ? Vă mirați ! ? Rămâne doar ca să ne viziteze/invadeze și extratereștrii !

Deși foarte multe, prețurile la răsaduri au crescut (castraveți la ghivece 2 lei/buc). Doar câteva sub un leu firul. Varza, țelina, cimbrul și busuiocul la alveole 0,5 lei/buc. Cele mai frumoase tomate cu flori deja, 1,5 lei/buc. Ardei iute (tot la ghiveci nutritiv, 2 lei/buc). Aici, te gândești mai mult înainte de a cumpăra pentru că nu poți fi sigur că nu-i bulgăresc, adică nu e iute deloc. Până la urmă cu 5 lei/3fire, am luat convins de vânzătoarea care m-a mai păcălit și în alți ani. Are scuza că nici ea nu le știe pentru că doar revinde, nu cultivă.

Grădinarii noștri au forțat creșterea cu apă, îngrășăminte, stimulente dar, deși măricele, sunt totuși imature, cu tulpina firavă. Iar după plantare puține rezistă șocului pentru că-i foarte cald. Încă erau pomi fructiferi, la 10 lei/buc dar este cam târziu de plantat în zonă. Chiar și butași de viță de vie altoită (5 lei/buc). De asemenea mulți cartofi de mâncare (0,7-1,0 lei/kg) sau de sămânță (0,3-0,5 lei/kg). Plicuri cu semințe de orice se vând de diverși neautorizați. Prezintă mari riscuri. Mere puține, foarte mici și scumpe. D-aia oamenii s-au dat pe portocale (zicea nea Ilie Barbu din Suseni, care-mi amintește de „Desfășurarea", epopeea colectivizării). Un țăran care de la dude și „boambe" a ajuns acum la fructe importate. Trăiască pensia și noi, s-o cheltuim pe ce nu ne trebuie. O babă a cumpărat (pe bune !) un pepene roșu. Vrea să-și facă ultima poftă. Barem să murim sătui. În plus cherestea pe alese, fiare folositoare, furaje, cereale, combinate pentru pui, ace, brice și ce mai zicea baba Rada, plus lame și chiloți de dame, papuci și sandale de aproape unică folosință, flori la ghivece de toate speciile și culorile (cultivate de alții, bineînțeles). Și pentru prima dată, varză nouă (4 lei/kg). Să ne bucurăm cu toți de acest frumos anotimp pe care iată că l-am prins și în acest an. Și-așa am pornit spre casă, de pe strada Neterminată (Palăncii) pe bulevardul Cârpirii (Republicii) cu portbagajul plin.

29.04.2018: *De Armindeni, defilăm în târg !*

Și în acest an defilăm (anticipat) de 1 Mai în târg. Ca să nu se strice tradiția, nu a avut loc nicio pavoazare. Același aspect nesărbătoresc (adică necivilizat) îi întâmpină pe toți. Primii veniți, încă de sâmbătă după amiaza, cherestegiii. Cu scânduri, grinzi, uluci, căpriori, dulapi. După miezul nopții, începând cu ora trei, încep să soseacă grădinarii și negustorii de legume, grăbiți să se așeze la locul stabilit în spatele tarabelor, fiecare cu dubița lui plină de marfă. Până la ora deschiderii (sosirea primilor cumpărători) mai ațipesc oleacă. După ei ceilalți, tot cu dube încăpătoare, respectiv vânzătorii de produse industriale. După ora 5:00 apar lăptăresele din Cartojani și Buturugeni, cei cu carne etc. După 6:00 își deschid „buncărele" grătaragiii care dau foc la cărbuni pentru că celor veniți de departe li se cam face foame sau ar bea o cafea (tăriile mai târziu, când vin pofticioșii obișnuiți să tăifăsuiască). Ciudat că niciodată nimeni (de „organe" vorbesc) nu s-a sesizat că se vând băuturi în aceste locuri. Nu mă mai miră ce frumoase averi s-au strâns din aceste afaceri total ilegale. Căci controalele hăituiesc pe cei mai năpăstuiți, care vând o marfă muncită și cu câștig mic (târnuri, linguri de lemn, mături de paie). Cam pe la 6:30 sosesc și cumpărătorii. Întâi cei cu comenzi de lapte și brânză dulce, apoi restul. În general, marfă există și rar să se epuizeze complet. Poate doar pentru o calitate mai bună să merite să te scoli cu noaptea-n cap. Dar somnul dispare la toți când începe marea vânzare. Oricum, prețurile mai scad spre sfârșit când apar și promoții de lichidare pentru că cei mai mulți preferă să scape de produsele perisabile decât să se deprecieze până duminica viitoare. În general, vânzătorii sunt aceiași (își închiriază tarabele pe un an), cei mai mulți intermediari care vând la toate târgurile, începând chiar de luni la Potlogi apoi marți la Roata etc. Bineînțeles că în târg există privilegiați care-și păstrează vadul/locul nu cu ghioaga, ci cu șpaga, cum se zice pe la noi. Și pentru că toată lumea dorește să câștige un ban, se tolerează în tăcere favorurile de care beneficiază câțiva că altfel te pomenești cu jandarmii la tarabă și nu ieși niciodată bine. După defilarea ultimilor cumpărători întârziați (oamenii de ordine ! ?), după ce și muzica de la vânzătorii de casete se oprește, are loc retragerea. Nu cu torțe, ci cu resturile de marfă și ambalaje, cu gunoaiele aruncate în spatele dubițelor și desigur, cu câștiguri bunicele. După ce și-a băut țuica, pleacă și Aritică, anticarul ambulant să-și expună „manoplia" din ce în ce mai puțin atractivă, în centru, la d-na Eugenia Manolache, unde ia o bere, în tăcere. La final, după plecarea tuturor, apar câinii care se aleg cu ceva oase dar și ciorile care ciugulesc boabele de cereale. Așadar, o defilare aparte, grăbită. Marfa cea mai căutată azi a fost legată de sezon: răsadurile de orice fel (soi, calitate, formă de prezentare). S-a cumpărat la disperare deși prețul a fost exagerat, după mine: 1-1,5-2 lei/fir, în alveole sau ghivece nutritive. E de bine că oamenii sunt încă preocupați să aibă legume proaspete și ecologice. Mai trebuie ceva: apa din cer, că nu a mai plouat din 25 aprilie iar pământul este uscat beton. Hai paparude, veniți să vă arătați priceperea, deschizând zăgazurile înaltului.

6.05.2018: *Infarct la blockstart !*

După o săptămână de foc, cu temperaturi de vară (28 până la 32°C) și fără nicio picătură de ploaie (nu a mai plouat de aproape 40 de zile) primăvara, în pas alert, și-a făcut datoria ca dintotdeauna. Pomii au înflorit mai devreme ca de obicei, grăbiți de căldura excesivă. În această săptămână, salcâmii, mai plini de flori ca în alți ani, și-au arătat puritatea și parfumul amețitor. Ba, tot mai devreme (cu circa 10 zile) a înflorit și socul. Deci, cine zice că nu mai avem patru anotimpuri. Dar pentru că mai trebuie și să mâncăm (ecologic) acum este sezonul plantării răsadurilor în grădinițe cu pământul uscat și cu crustă tare ca piatra. În aceste condiții, târgul a fost asaltat parcă la disperare de cumpărători. Șiruri de mașini pe străzile apropiate. Aglomerație ca la bâlci. Premise de infarct. Se cumpără fără prea multă târguială, în cantități mari și la prețuri așijderea. Cele la alveole și ghivece nutritive 0,8-1 lei/buc, cele de pe brazdă 0,3 lei/fir. Sigur că cele mai scumpe sunt și cele mai sigure (adică vor rezista la șocul plantării, sub soarele dogorâtor), dar firea omului așa este, să ia ce-i ieftin, ca să aibă ce regreta mai apoi. Năuciți de amocul achiziției de răsaduri, puțini se mai încumetau să cerceteze și restul mărfurilor etalate. Carnea, mâncarea „românului ajuns" să-și permită ce n-au avut părinții, s-a vândut, în schimb brânzeturile zăceau pe toate tarabele (e și vârf de sezon). Iar momentul de maximă achiziție la flori în ghivece a trecut și el. În rest, ce știți că se vinde (adică de toate pentru toți, de la drujbe la chiloți XLL). Și nu uitați că au „înnebunit salcâmii" ! Duceți-vă în mijlocul naturii ca să trăiți sinergismul primăverii (culori vii, miros îmbătător și susurul apei curgătoare). Adică doctorie antistres gratuită. Îndrăzniți să ieșiți la iarbă verde să vă încărcați bateriile și să redescoperiți dragostea.

13.05.2018: *Nihil sine pluvia !*

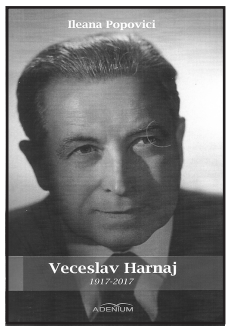
De la o vreme am coșmaruri tot mai dese. De atâta așteptare a unei ploi adevărate care să satureze pământul însetat din această primăvară, de care suferă toată vegetația, cultivată sau nu, visez puhoaie de apă binefăcătoare. Îi invidiez pe cei pe care-i văd la TV cum se vaită că au fost surprinși de către un diluviu local care le-a înecat orătăniile (cei care mai au, că la noi mai sunt doar păsări ale cerului, și nici alea prea multe). Din contră, o ploaie ne-ar face economie la udat, care acum este o corvoadă zilnică și cu rezultate aproximative. Așadar, sunt un nostalgic și-mi pun întrebarea adaptată: „unde sunt ploile de altădată" care veneau în mai să avem mălai ?

Până când cineva își va aduce aminte de noi (cine, nu știu) și va apăsa pe butonul corect, mergem la târg unde sunt multe mărfuri aduse din locuri unde mai și plouă. Încă de dimineață puhoaie de oameni (visul meu, n'așa ! ?) au năvălit la propriu țintind în special răsadurile. Se plantează încă în grădini. Unele s-au mai ieftinit (0,7 lei/cub ardeii și roșiile și 0,3 lei/firul de pe brazdă). Raportul între cele 2 (brazdă/cub) este cam egal. Până la sfârșit, s-au vândut toate. (Citind titlul, ați înțeles că mi-a plăcut latina.) Mai era încă răsad de flori (cârciumărese, ochiul boului, regina nopții s.a.). Fiind la cub (adopt această sintagmă) pot să reziste mai mult până la plantare. Cartofii noi și varza se vând cu 5 lei/kg de cca 2 săptămâni de 2-3 intermediari. Cireșele de mai precum și căpșunile autohtone au apărut și ele la prețuri mari de trufanda: 20 lei/kg respectiv 10 lei/kg. Amân degustarea și exprimarea tradițională: „pe sănătate" ! Morcovi puțini, 4 lei/kg, din import. Verdețuri din belșug. Dar și alte multe produse care ne pot tenta, fie că avem sau nu nevoie de ele. Fiindcă anticarul ambulant Aritică nu mai oferă mare lucru, lupii tineri, mai puțin cunoscători, i-au luat afacerea din zbor. Am găsit și am cumpărat un tablou (cu 40 lei) din cele rezemate de roțile unei dube cu fiare recuperate. Se confirmă teoria că în târg se pot găsi și astfel de comori pentru suflet, nu numai pentru burtă. D-aia am devenit dependent de acest târg căruia noi, bolintinenii (unii), îi spunem bâlci, supranume meritat nu numai de Sf. Dumitru. Deci, unde mergeți duminica dimineața ? La bâlci, omule, la bâlci !

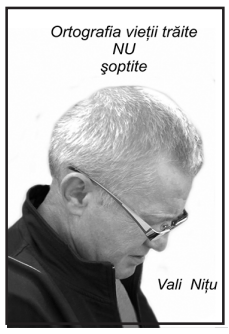
20.05.2018: *O fi de bine ?*

Eveniment mai rar azi în târg. O echipă a Primăriei condusă de viceprimar, flancat de patru consilieri voinici – ca o gardă de corp personală – și de un expert economist-contabil controla unele aspecte ale desfășurării târgului. Care ? Vom vedea pe site-ul Primăriei cu concluziile corespunzătoare și măsurile propuse (asta zic eu). Cu ce urmări, vom vedea. Oricum, jandarmii aveau alte sarcini. De exemplu, o jandarmeriță culegea de pe tarabe, ca o albinuță câte ce-i trebuia (cred că pentru analize, că altfel ar fi plătit !). Sugerez folosirea de către Primărie a unei drone care să filmeze continuu sau la intervale prestabilite obținându-se imagini ce vor fi interpretate astfel încât să se verifice exactitatea încasărilor, suprafețele ocupate, numărul vânzătorilor. Ar trebui să se constate și de ce unii vânzători (familii întregi) au pus stăpânire pe câte zece tarabe, iar producătorii sunt nevoiți să-și expună mărfurile direct pe sol, pe plasticuri și lădițe. Buun ! Să trecem acum la prezentarea zilei. Și astăzi multă lume prezentă (a fost și vremea frumoasă). Încă s-au vândut răsaduri diverse, dar la prețuri în scădere vizibilă (0,5 lei/cub și 0,2 lei/buc firul de pe brazdă). E de bine pentru cine cumpără acum. Multe verdețuri, fructe de sezon (cam scumpe însă, 10 lei/kg cireșele și 8 lei/kg căpșunile – preț de trufandale). Cartofii noi și varza timpurie se vând tot la preț mare: 4,5-5 lei/kg, asta pentru că producătorii din Brezoaia, Poiana și Lunguleț nu au intrat încă pe piață. De aia intermediarii înțeleși între ei nu scad prețul deloc. Cartofii noi sunt mici și nu prea seamănă a fi românești. Deci sunt calitatea a doua, după selecționare. Totuși oamenii iau de poftă. Roșiile, zise de România ca să nu fie considerați mincinoși cu 6 lei/kg, iar cele românești de sere, primele apărute, 12 lei/kg. Multă carne și brânzeturi stă pe tarabe, nevândută. Mulți pui de toate speciile precum și găini, gâște, rațe. Mâine este Sf. Constantin și Elena și se cam petrece. Pentru că sărbătoriții s-au pregătit din vreme din alte surse, nu au fost căutate cum se așteptau ofertanții. Cea mai importantă constatare este că s-au scumpit cerealele, ca urmare a secetei preconizate și adeverite de lipsa în continuare a ploilor în zonă. În concluzie, nu e de bine.

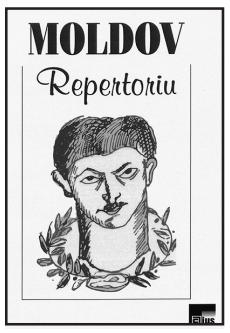
Biblioteca SUD-ului



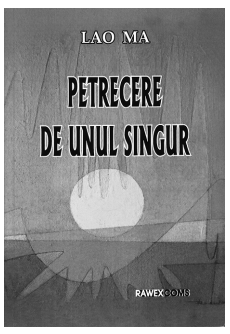
Ileana Popovici, ***Veceslav Harnaj (1917-2017)***, Editura Adenium, Iași, 2017. *Cu un an în urmă, mă aflam în Cluj Napoca la un târg de produse apicole. Am întrebat pe mulți dintre cei prezenți, vânzători, producători sau cumpărători, dacă știau cine era Veceslav Harnaj, numele acesta fiind scris pe etichetele multor produse apicole expuse. Tristețea mea a fost foarte mare când am realizat că aproape nimeni nu știa despre cine era vorba. M-am gândit atunci că este datoria mea, ca nepoată a prof. ing. Veceslav Harnaj, om de geniu al acestei țări, să îl aduc în fața celor care nu l-au cunoscut, acum, când la 7 noiembrie se împlinesc 100 de ani de la nașterea sa, într-un sat uitat de lume din Basarabia, într-o familie de preot, intelectuali și oameni cu multe calități. Citind această carte veți cunoaște un om deosebit, foarte inteligent, blând, bun, cu iubire de oameni și albine.*



Vali Nițu, ***Ortografia vieții trăite nu șoptite***, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2018. *inspirați de mirosul proaspăt al zilei / alte dimineți se retrag spre camera de oaspeți / în vârful picioarelor / albe // adună secretele în cărțile de iubire / aplaudă câștigătorii / suntem printre ei în toamna memoriei / arzând dorințe.*



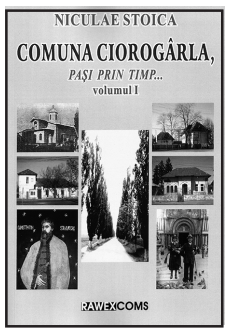
Moldov, ***Repertoriu***, *ediție îngrijită, prefață și cronologie de Petrișor Militaru, Editura Aius, Craiova, 2017. „Moldov este pseudonimul lui Marcu Taingiu, scriitor român avangardist născut pe 16 octombrie 1907 la Dorohoi și decedat pe 20 decembrie 1966 în Baltimore, statul Maryland, Statele Unite ale Americii. Alte pseudonime folosite sunt M. T. Moldovanu (în Gazeta Dorohoiului), Mac Tobacco sau Sempronius (pentru texte scrise în colaborare cu Saşa Pană). [...] Anul acesta se împlinesc 110 ani de la nașterea lui Moldov (iar în 2018 se fac 90 de ani de la apariția revistei Unu !), de aceea considerăm că este poate cel mai potrivit moment ca partenerul lui Saşa Pană, cu care a inițiat revista avangardistă apărută la Dorohoi, să reintre în conștiința publicului cititor și, eventual, să stârnească interesul noilor generații de cercetători din domeniul avangardei istorice.”* (Petrișor Militaru)



Lao Ma, ***Petrecere de unul singur***, traducere din limba chineză de Maria Bălașa, Editura Rawex Coms, București, 2017. *Noi îi numim pe cei care, la terminarea studiilor, se întorc în țară „tagma țestoaselor verzi de mare (întoarse acasă)”. Așa cum țestoasele verzi de mare de felul lor atrag simpatia oamenilor, așa și „tagma țestoaselor de mare (întoarse acasă)” se bucură în țară de mult respect. „Țestoasele verzi de mare” s-au întors înot pe mareea economiei de piață, sub pretextul vântului de răsărit al reformei și deschiderii Chinei către exterior. Așa că, în instituțiile guvernamentale, în sectoarele vitale și de mare anvergură ale statului, pe posturi-cheie din companii faimoase, peste tot există silueta destinsă și grațioasă ce se mișcă în apă a „țestoaselor verzi de mare”.*



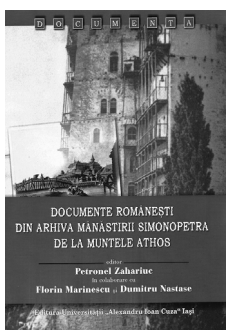
Madda Holda, ***Cărți de vizită***, *prefață de Vladimir Pană, ediție îngrijită și postfață de Petrișor Militaru, Editura Aius, Craiova, 2017. „De fapt, când am cunoscut-o eu nu mai era de mult avangardista Madda Holda, ci jurista Magdalena Silianu. Cariera ei fiind pe primul plan, nu și-a dorit niciodată copii – prilej de amărăciune pentru soțul ei. Un copil de împrumut, ocazional, da ! Așa că, fiind unicul – pe atunci – nepot (de frate) mă bucuram de oarece atenție. Cu ea am fost întîia oară prin munții pe care aveam să-i cutreier câteva decenii bune (pînă mi-am luat mașină), cu ea am apucat să intru în astăzi nemaiștiutul Teatru Liric al lui Leon Popescu de lîngă Grădina Cișmigiu, unde am ascultat opera Capra cu trei iezi de Alexandru Zirra și, mai ales, cu ea am păşit prima dată în ceea ce avea să devină o a doua mea casă, Ateneul Român, atunci cînd l-am văzut și auzit pe George Enescu.”* (Vladimir Pană)



Niculae Stoica, ***Comuna Ciorogârla, pași prin timp...***, vol. 1, Editura Rawex Coms, București, 2018. *Atestată documentar în urmă cu peste 435 de ani, încă de pe vremea domnitorului Mihnea Turcitul, localitatea Ciorogârla face parte dintr-un areal cu multiple valențe istorice, unde de-a lungul timpului au ființat multe sate și cătune al căror trecut se întrepătrunde, în primul rând, datorită celor care au stăpânit aceste meleaguri. În acest sens, sunt demne de amintit numele unor importanți domnitori din Țara Românească, precum Constantin Brâncoveanu, Grigore vodă Ghica, Ioan vodă Caragea sau Alexandru C. Moruzi, dar nu în ultimul rând și cele ale unor mari familii boierești cum au fost ale Ciorogârlenilor, Bălenilor, Brăiloilor ori Filipeștilor.*



Romulus Dinu, ***Paznic la pepeni. O poveste bolintineană***, ediție îngrijită de Vasile Grigore, Ștefan Crudu și Ciprian Necșuțu, Editura RawexComs, București, 2018. *Încercat, printr-o abundentă adăugire de note și imagini, să reînviem o lume – Lumea lui Romulus –, a unor personaje demult plecate dintre noi, dar încă vii, pe ici, pe colo, în amintirea unor bolintineni mai mintoși. L-am pomenit pe Sallih Feta, Turcul, ai cărui urmași îi duc „meseria” mai departe, vânzând gogoși în târgul Bolintinului. Apoi, pe Cârstoi, „curelar nemaipomenit”, pe Pipoacă, cel cu meșteșug la vaci, pe Piriuță „cel mai mare popicar”, pe Mișu Dobrișan, mare sportiv și pasionat de pescuit și pe atâția alții.*



Documente românești din arhiva mănăstirii Simonopetra de la Muntele Athos, editor Petronel Zahariuc în colaborare cu Florin Marinescu și Dumitru Nastase, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2016. *Din punctul de vedere al conținutului, aceste aproape 800 de documente, în marea lor majoritate necunoscute sau puțin folosite în istoriografie, îmbogățesc covârșitor istoria mănăstirii Mihai Vodă din București, precum și a întregului cortegiu de probleme istorice care izvorăsc de aici: istoria mănăstirii Sfântul Nicolae, ctitoria lui Ghiorma banul, istoria legăturilor dintre aceste două ctitorii bucureștene și mănăstirea Simonopetra de la Muntele Athos, istoria unor domnii, a unor familii boierești sau a unor dregători, mari și mici, istoria Bucureștilor și a unor sate din județele din jur și a oamenilor trăitori în ele, fie liberi, fie rumâni, istoria uneia dintre cele mai vechi mănăstiri din Țara Românească, mănăstirea Bolintin, ajunsă metoc al mănăstirii Mihai Vodă, precum și a altui metoc, mănăstirea Izvorani din județul Buzău, ctitoria mitropolitului Luca al Țării Românești etc.*



Ioan T. Lazăr, ***Vecin cu vulturii, prieten cu Dumnezeu***, Editura Renașterea Bucovineană, București, 2010. *Pilotul Președintelui Ceaușescu nu și-a „scărpinat” niciodată norocul sub burtă. A parcurs, așa cum se cuvenea, doar anotimpurile Timpului, alături de un anturaj unde colcăiau taine și mistere, pentru ca astăzi să ni se dezvăluie nouă într-un mod savuros, cu nerv și trecere prin filtrul personal. Iată de ce „Vecin cu Dumnezeu, prieten cu vulturii” merită citită.*

Concurs pentru volum de debut

Revista *Sud*, dând curs propunerii d-nei Victoria Milescu, care i-a argumentat într-un mod extrem de convingător utilitatea, lansează un concurs pentru debut editorial în cadrul căruia se va acorda ***Premiul revistei Sud***.

Volumele se vor expedia pe adresa Redacției, până la data de 1 septembrie 2018, având pe plic mențiunea „Pentru Concurs”, iar în interior datele de contact și o scurtă prezentare a autorului.

La această ediție pot participa volume de debut publicate în anii 2017 și 2018.

Vor fi trei premii, câte unul pentru fiecare secțiune: 1. poezie; 2. proză; 3. critică și istorie literară.

Volumele câștigătoare vor fi anunțate până la sfârșitul lunii septembrie 2018.

Toate volumele participante la concurs vor fi menționate în ultimul număr pe 2018 al revistei *Sud*.

Premiul poate fi acordat numai dacă la o secțiune participă cel puțin trei volume. Dacă această cerință nu este îndeplinită, volumele primite vor participa, în mod automat, la ediția de anul viitor a concursului.

Volumele trimise pentru concurs nu vor putea fi returnate.

Premiul revistei Sud va fi înmânat cu ocazia Festivalului Toamna Culturală Bolintineană ce va avea loc în luna octombrie 2018, iar cărțile premiate vor beneficia de cel puțin o cronică/recenzie semnată de un colaborator prestigios al revistei organizatoare, ce va fi publicată în *Sud* până la sfârșitul anului în curs. De asemenea, volumele premiate vor fi prezentate la Târgul de Carte „Gaudeamus” 2018 în cadrul unui eveniment la care vor participa colaboratorii și cititorii revistei *Sud*.

Pentru ediția din acest an jurizarea va fi făcută de scriitoarea Victoria Milescu.

Adresa Redacției: Revista *Sud*, str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu; mail – revistasud@yahoo.com; telefon 0720350555.

Reviste primite la redacție

Litere, anul XIX, nr. 4 (217), aprilie 2018, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Actualitatea literară, anul IX, nr. 80, martie-aprilie 2018, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Bucureștiul literar și artistic, anul VIII, nr. 5 (80), mai 2018. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Observator cultural, anul XIX, nr. 916, 29 martie – 4 aprilie 2018, săptămânal de informație și analiză culturală editat de Fundația „Observator cultural”. Redactor șef Carmen Mușat.

Mozaicul, anul XXI, nr. 1 (231), nr. 2 (232), nr. 3 (233), 2018, revistă de cultură editată de AIUS Printed. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru.

Dunărea de Jos, nr. 193, martie 2018, revistă editată de Consiliul Județean Galați.

Pro Saeculum, anul XVII, nr. 1-2 (125-126), 15 ianuarie – 1 martie 2018, revistă de cultură, literatură și artă editată de Centrul Cultural Vrancea. Director executiv Nina Deșliu; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Renașterea, anul XXIX, nr. 4 (336), aprilie 2018, publicație editată de Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului. Președinte IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Andreicuț; Director Cătălin Prunaru.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista “SUD” recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista “SUD”: 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (III)

„Lasă-mă, inimă, să-mi deschid aripile ca să zbor către Împărăția cea de Sus a Bunului Dumnezeu !”

Luminița Cornea: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, frumos ați mărturisit că, în fiecare duminică și sărbătoare, noi, mergând la biserică, călătorim spre cer, spre Patria de Sus, spre Împărăția lui Dumnezeu.

Îps. Ioan: Însă văzând Dumnezeu că drumul acesta lung este, a spus să-și hrănească, din când în când, fiii cei duhovnicești, adică să le pună în față hrană duhovnicească – textele sfintelor evanghelii.

L.C.: Vă rog, Înaltpreasfințite Părinte, să ne oprim la textul evanghelic ce cuprinde pilda vameșului și a fariseului: „*Doi oameni s-au suit la templu ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând, așa se ruga în sine: Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuiala din toate câte câștig. Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului !*

Zic vouă ca acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța.” (Luca 18, 10-14).

Îps. Ioan: Oare pilda aceasta cui i-ar spune-o, astăzi, Hristos dacă ar veni în mijlocul nostru ? Pilda aceasta a vameșului și a fariseului, dacă ar spune-o astăzi Hristos, n-ar spune-o celor de pe uliță, pe ei i-ar lăsa în ale lor, și ar veni să ne-o spună nouă, celor ce suntem în biserică. La evanghelia de la Luca, capitolul 18, versetul 9, citim: „*către unii care se credeau că sunt drepți și priveau cu dispreț pe ceilalți, a zis pilda aceasta.*”

Este bine să venim mereu la sfânta biserică, însă printre unele din mesajele acestei parabole este și aceasta ca nu cumva noi, cei care venim sărbătoare de sărbătoare, duminică de duminică, la biserică, nu cumva ieșind noi afară din biserică și văzând pe un frate de-al nostru, să ne credem pe noi buni, drepți și pe el să-l osândim. Aveți grijă de lucrul acesta, să nu căderi cumva în păcatul slavei deșarte, în păcatul mândriei, pentru că se poate cădea și în biserică. Unii cad pe alte cărări ale vieții, dar unii dintre noi cădem tocmai în biserică, uitându-ne în stânga și în dreapta noastră, cum este îmbrăcat fratele cutare, cum este îmbrăcată sora cutare, *dar ce caută în biserică fratele cutare ?* eu știu că el este un om păcătos.

De aceea, atunci când suntem în biserică, să nu privind nici în stânga, nici în dreapta.

Apoi Mântuitorul spune în parabolă că fariseul rugându-se a spus: *Îți mulțumesc, Doamne, că nu sunt ca oamenii aceștia, nedrept, desfrânat sau ca acest vameș*. Aici, Mântuitorul vrea să facă o radiografie a societății în care trăia și a societății noastre.

L.C.: Prin urmare, Înaltpreasfințite Părinte, fariseul nu se roagă, ci mai mult se laudă cu ceea ce el a făcut, mai mult, se compară cu vameșul pe care-l consideră păcătos.

Îps. Ioan: Să spunem încă o dată cuvintele așa-zise de rugăciune ale fariseului: „*Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri, sau ca și acest vameș*”. Deci cum sunt oare oamenii de astăzi ?

Din nefericire, mulți dintre noi nu suntem drepți. Astăzi, oamenii își răpesc unul altuia bunurile și alte lucruri, apoi desfrânarea este peste tot, apoi lucrul vameșului, care și el era copleșit de atâtea păcate.

Fariseul n-a venit la templu ca să se roage, ci a venit la templu să se laude înaintea lui Dumnezeu. El a venit să se laude, de aceea și noi, când venim la sfânta biserică, să nu venim spre lauda noastră, să ne laude vecinii, să ne laude cunoștințele că am venit la la biserică. Nici noi să nu ne lăudăm: *Ei ! Eu am fost la biserică !...*



Fariseul cu acel duh se ruga înaintea lui Dumnezeu, de parcă i-ar fi spus: *Doamne, vezi, din tot poporul lui Israel, numai eu mă rog, numai eu nu sunt desfrânat, numai eu nu sunt nedrept, numai eu nu răpesc, numai eu nu sunt ca vameșii, numai eu dau zeciuiala din toate câte câștig*. Așa vorbea cu Dumnezeu în ruga lui, încât parcă îi spunea: *Doamne, vezi nu ai pe nimeni pe pământ care să se roage și să fie ca mine, numai eu sunt așa drept*, cum spune el în rugăciune. Am putea spune că, adresându-i-se lui Dumnezeu, aproape că-L compătimește pe Dumnezeu. *Vai ! Doamne, cum ai ajuns de rău că nu mai sunt oameni ca mine pe pământ !*

O ! săracul de el ! De aceea și noi să nu cădem în această mândrie, să nu cumva să zicem că numai noi suntem cei care îl căutăm pe Dumnezeu, pentru că s-ar putea să fie un bătrân, sau o bătrână, un necăjit, care nu s-au putut ridica din patul suferinței, și să se fi rugat cu mult mai mult foc decât ne-am rugat noi în biserică.

Sunt atâția copii pe care în zorii dimineții i-au pus părinții lor în genunchi, acasă, și s-au rugat lui Dumnezeu pentru neamul și pentru țărișoara noastră. Are Dumnezeu grijă, prin toate părțile, însă un lucru e clar: Veniți, veniți la sfânta biserică, să vă rugați împreună Preabunului Dumnezeu, pentru că altfel, călătorind singur spre cer, s-ar putea să te rătăcești ! Călătorește spre cer cu turma aceasta a lui Hristos, pentru că păstorul turmei acesteia este Hristos. La biserică aveți doi preoți, slujitori ai altarului, dar păstorul acestei turme nu sunt ei, ci însuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Auziți cine va conduce spre cer ! ? Turma aceasta o conduce Hristos prin biserica Sa, prin Sfintele Taine, prin fiecare cuvânt din Evanghelia care se rostește în fiecare duminică și sărbătoare. Noi nu propovăduim pe altcineva decât pe Hristos, învățătura lui Hristos. La fiecare Sfântă Liturghie stă Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, dar ce am putea spune despre vameș ?

Îps. Ioan: Ce-am putea să spunem oare și despre vameș ? Mântuitorul în parabolă spune doar o frază, că stăteau undeva în umbră, iar vameșul departe stând „ *nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului !*”

De ce își bătea oare vameșul pieptul ? De ce nu-și bătea obrazul sau mâinile ? Ce are omul cel mai de preț în el ? Inima. Vameșul își bătea inima. Adică îi spunea inimii: *Amar mie ! Că sunt vameș și strâng dările, iau pâinea de pe masa iudeilor și o dau romanilor*, pentru că vameșii din vremea Mântuitorului nu erau oameni care stăteau la granița țării, ei se aflau în toate cetățile și strângeau dările către Imperiul Roman, care în vremea aceea ocupase Țara Sfântă.

Deci vameșul își bate inima și-i spune: *Nu faci bine ce faci ! Nu faci bine că iei pâinea de la pruncii lui Israel și o dai romanilor !* Vameși nu erau oamenii săraci din societate, în vremea aceea. Ați văzut cele petrecute cu Zaheu, mai marele vameșilor, care spune: *Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva întorc împătrit*. Iată vameșul nu-și desfătează inima, ci și-o bate. Își bate inima. Te întreb și pe tine, iubite frate creștine și iubită soră creștină, ce faci tu cu inima ta ? O bați sau o desfătezi cu toate bunătățile și plăcerile lumii acesteia ? Iată este o întrebare pe care dorim să v-o pun în cuget și mergând spre casă și pe cărările dumneavoastră, vorbiți cu inima și spuneți-i: *Inima nu mai cere desfătări, nu-mi mai cere plăceri - lucruri care nu sunt după rânduiala lui Dumnezeu !* Certați-vă inima ! Să ne certăm inima ! Să ne batem inima și să nu facem întotdeauna ce dorește inima din pieptul nostru ! Nu vă lăsați conduși de inimă, ci lăsați-vă conduși de harul Preasfintei Treimi-Dumnezeu ! Bateți-vă inima în piept să n-o pedepsească, să n-o bată Dumnezeu în ziua marii judecăți, care ne așteaptă pe fiecare dintre noi !

L.C.: Vă mulțumim, Înaltpreasfințite părinte, pentru sfaturile acestea, pentru îndemnurile pe care ni le dați. Vă rog să continuați.

Îps. Ioan: Ce deosebire este între fariseul care vine să se laude înaintea lui Dumnezeu și vameșul care vine să-și bată inima și să-i ceară sfat lui Dumnezeu, cum să facă să dobândească Împărăția de Sus ! Vă întreb cu cine vă sfătuiți dumneavoastră în viața aceasta ? Pe cine întrebați dumneavoastră, pe cărarea aceasta a Raiului, pe unde este drumul care duce către cer. Cu cine vă sfătuiți ? Sfătuiți-vă cu Dumnezeu așa cum ne arată, în parabolă, Hristos, Fiul lui Dumnezeu ! Vameșul a venit să se sfătuiască cu Dumnezeu cum să meargă mai înainte spre Împărăția Sa.

Evanghelia aceasta, predica după această evanghelie ar trebui s-o ținem cu ușile bisericii închise, pentru că se adresează, cum spuneam, nouă, în mod special, celor care venim în fiecare zi la sfânta biserică. Celelalte se adresează tuturor oamenilor, însă aceasta îndeosebi ar trebui s-o ascultăm noi.

Dumnezeu să vă întărească în credință ! Dumnezeu să vă ajute ca să vă bateți inimile și să-i arătați cu degetul mereu: *Inimă, nu mă trage în adânc ! Lasă-mă, inimă, să-mi deschid aripile ca să zbor către Împărăția cea de Sus a Bunului Dumnezeu !*

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar general de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 7 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.